

การสื่อสาร "ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ" ในเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

นางสาวกัญต์ฤทัย สืบสายเพชร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

ปีการศึกษา 2556

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ส่งโครงงานบัณฑิตวิทยาลัย
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

COMMUNICATION OF "INDEPENDENT LIVING PHILOSOPHY" THROUGH PERSONAL
EXPERIENCE NARRATIVES OF PERSONS WITH DISABILITIES

Miss Kanrutai Seubsaipecth

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) Program in Communication
Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสื่อสาร "ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ" ในเรื่องเล่า
	ประสบการณ์ของคนพิการ
โดย	นางสาวกัญต์ฤทัย สืบสายเพชร
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชา

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา สมไพบูลย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.วราภรณ์ ฉัตรชาติ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กัณฑ์สุดท้าย สืบสายเพชร : การสื่อสาร "ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ" ในเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ. (COMMUNICATION OF "INDEPENDENT LIVING PHILOSOPHY" THROUGH PERSONAL EXPERIENCE NARRATIVES OF PERSONS WITH DISABILITIES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์, หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะ กระบวนการเล่าเรื่องและกลวิธีการสื่อสาร "ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ" ในเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ รวมถึงทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากการศึกษาตัวบท คือหนังสือของคนพิการจำนวน 42 เรื่อง ซึ่งตีพิมพ์จำหน่ายเป็นภาษาไทย ระหว่าง พ.ศ. 2524-2556 โดยมุ่งเน้นศึกษาเจาะลึกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงจำนวน 17 เรื่อง ร่วมกับการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์จำนวน 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1) คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ ผู้แต่งมีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมากที่สุดโดยเป็นความพิการที่เกิดขึ้นในภายหลัง วิธีการทางกายภาพในการเขียนแบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ เขียนโดยใช้อวัยวะของตนเองและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ มีผู้ช่วยในการเขียน หรือผสมผสานทั้ง 2 วิธี จุดมุ่งหมายในการเขียนมุ่งเสนอเรื่องราวการต่อสู้ชีวิตและสร้างความเข้าใจต่อคนพิการ แก่นความคิดและโครงเรื่องนำเสนอความมุ่งมั่นเอาชนะอุปสรรคในชีวิต

2) กระบวนการเล่าเรื่องจากองค์ประกอบของเรื่องเล่า ได้แก่ ตัวละคร ปมปัญหา สถานที่และบรรยากาศของเรื่อง มุมมองในการเล่าเรื่องและเสียงในการเล่าเรื่อง ช่วยสื่อสารปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ โดยเฉพาะตัวละครซึ่งมีค่านิยมความรักอิสระ ความภาคภูมิใจในตนเอง และการมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว สำหรับกลวิธีการสื่อสาร "ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ" อาศัยความเป็นไปได้คือความสมบูรณ์และความสอดคล้องต้องกันของเรื่องเล่า ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าซึ่งเกิดจากการแสดงค่านิยมที่เห็นได้ชัดคือค่านิยมความรักอิสระ การแสดงค่านิยมที่ตรงประเด็นกับหัวข้อเรื่องคือค่านิยมความสำเร็จในชีวิต ค่านิยมทำให้เกิดผลกับผู้อ่านทั้งในระดับบุคคลและสังคม ค่านิยมสอดคล้องกับโลกทัศน์และประสบการณ์ของผู้อ่าน และค่านิยมนำไปสู่ความดีงามสูงสุดของมนุษย์คือการทำเพื่อผู้อื่นและสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียม

3) ทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์ พบว่า ต้องการสร้างกำลังใจให้ผู้อ่านสู้ชีวิต คิดว่าเรื่องเล่ามีพลังต่อผู้อ่านเพราะมาจากประสบการณ์จริงทำให้หน้าเชื่อถือและก่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจได้ง่าย ปัจจัยที่สนับสนุนการจัดพิมพ์คือบริบททางสังคม ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และนโยบายของสำนักพิมพ์ คุณค่าของเรื่องเล่าประสบการณ์ที่เล็งเห็นมากที่สุดคือ ทัศนคติเชิงบวก และเห็นว่าคุณค่าต่าง ๆ ในเรื่องส่งผลในระดับบุคคลทำให้ผู้อ่านมีทัศนคติเชิงบวก ตลอดจนส่งผลในระดับสังคมคือสร้างความเข้าใจและความเท่าเทียมให้กับทุกคน

5584652928 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORDS: INDEPENDENT LIVING PHILOSOPHY/ NARRATIVE/ PERSONS WITH DISABILITIES

KANRUTAI SEUBSAIPETCH: COMMUNICATION OF "INDEPENDENT LIVING PHILOSOPHY" THROUGH PERSONAL EXPERIENCE NARRATIVES OF PERSONS WITH DISABILITIES. ADVISOR: ASSO. PROF. THIRANAN ANAWAJ-SIRIWONGS, pp.

This research aims to study qualities, narrative paradigm and communication tactics of "Independent Living Philosophy" through personal experience narratives of persons with disabilities including attitudes of the writers or publication-staff. This research employs qualitative methods to study 42 different published stories of persons with disabilities in Thai language during BE 2524 - 2556 (1981 - 2013 AD) Focusing on 17 books on severely disabled persons along with documentary research and semi-structured interview of 20 persons relating to publication.

The research shows that

1) Quality of personal experience narratives of persons with disabilities - authors with physical or motion disabilities are of highest number and all disabilities are obtained later. The physical writing methods can be categorized into three groups: writing by their own organ or devices, writing with assistant, and the mix of both. The objective of writing focuses on the story of struggling in life and on the creation of good understanding towards the disabled. The theme and plot present determination to overcome life obstacles.

2) Narrative paradigm from the elements of the stories is character, conflict, place of presentation and atmosphere, narrator's standpoint and voice. All helps communicate 'Independent Living Philosophy'. Particularly, the main characters uphold value of freedom, self-pride, and being religious. On communication tactics, 'Independent Living Philosophy' relies on the probability; completeness and coherence of the narrative. The narrative fidelity rests on explicit values: the love of freedom. The relevance of values matches the topic: a success in life. These values thus have consequence on readers at personal and societal levels. The values are in accord with world view and experience of readers, and the values will lead to the ideal basis for human conduct which is the devotion to others and equitable society.

3) Attitudes of the persons relating to publication are interviewed and founded that they wish to give moral support to readers to struggle in life. They think that the narratives are powerful for readers as they are from the real life experience and create a strong sentiment. The supporting factors for publication are social context, economic downturn, and publisher's policy. The most expected value of these narratives is positive attitude. The consequence on readers at personal is developing a positive mindset and at societal level : better understanding and equality for all.

Field of Study: Communication Arts

Academic Year: 2013

Student's Signature

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยได้รับทุนสนับสนุนวิทยานิพนธ์ด้านการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ปี 2557 จากแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างยิ่ง

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จและความเอาใจใส่ของ รศ.กฤษณ์ท์ อนุวัช

ศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีความปรารถนาดีให้ลูกศิษย์คนนี้เสมอ ขอขอบพระคุณมากค่ะ ครูถ้อยเป็นแบบอย่างในหลายด้านและช่วยชี้ให้เห็นแง่มุม ความลึกซึ้งละเอียดอ่อนของชีวิต

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. สุกัญญา สมไพบูลย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ

อ.ดร. วราภรณ์ ฉัตรชาติขาท สำหรับคำแนะนำอันทรงคุณค่าค่ะ

ขอบคุณพี่ ๆ เจ้าหน้าที่คณะนิเทศศาสตร์และพี่ ๆ ที่สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาฯ หรือ

หอกกลางที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการทุกท่านที่สละเวลาให้สัมภาษณ์ ทำให้ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งยังได้สัมผัสมิตรไมตรีจากเพื่อนใหม่ ที่สำคัญคือขอบคุณเรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตที่ให้ข้อคิดดี ๆ และเป็นกำลังใจในยามที่ผู้วิจัยรู้สึกอ่อนล้า การทำวิทยานิพนธ์ทำให้รู้ซึ่งถึงคุณค่าของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะคิดเชิงบวก และการพึ่งพาอาศัยกันของเพื่อนมนุษย์

เพื่อนแท้ไม่ปล่อยมือเราในวันที่ต้องฝ่าพายุฝน ขอขอบคุณ คุณธันยพร คุณญาดา คุณชมพูนุท เพื่อนคนแรกที่คุณะนี้ ที่ขาดไม่ได้คือเพื่อน ๆ สุนทรียะทุกคนที่เดินเคียงข้างกันมาจนถึงวันนี้ ตลอดจน พี่ที่น่ารัก คุณพิกุลและคุณสมชาย

ความสำเร็จอีกก้าวในชีวิตของลูกเกิดขึ้นได้ด้วยแรงผลักดันจากเตี้ยจำกับแม่นิดและทุกคนในครอบครัวที่คอยสนับสนุน ทำให้มั่นใจและอุ่นใจเพราะไม่ว่ายามสุขหรือทุกข์จะมีครอบครัวอยู่เคียงข้างเสมอ ขอขอบพระคุณมากค่ะ

เรื่องเล่าก่อเกิดความหมาย ปลายทางคือความเข้าใจและคาดหวังให้โลกน่าอยู่กว่าที่เคย ขอร่วมเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยถมทางที่แม่แลดูยาวไกล แต่ถ้าตั้งใจสักวันคงไปถึงจุดหมายที่หวังไว้...สังคมที่ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขด้วยความเท่าเทียม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ.....	8
1.1 ความหมายของคนพิการและความพิการ.....	8
1.2 ประเภทความพิการ.....	10
1.3 สาเหตุความพิการ.....	13
1.4 การพัฒนาคนพิการ.....	14
2. แนวคิดปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living Philosophy).....	15
2.1 ความหมายของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ.....	15
2.2 จุดมุ่งหมายของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ.....	16
2.3 ความเป็นมาของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ.....	19
3. แนวคิดกระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm by Walter R. Fisher).....	20
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
3.1.1 ประเภทเรื่องเล่าประสบการณ์.....	32

3.1.2 ประเภทเอกสาร.....	41
3.1.3 ประเภทบุคคล.....	41
3.2 การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
3.5 การนำเสนอข้อมูล.....	45
บทที่ 4 คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ.....	46
4.1 คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ.....	47
4.1.1 คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการในภาพรวม.....	81
4.1.2 คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรง.....	101
4.2 ทศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ.....	119
บทที่ 5 กระบวนการนำเรื่องเล่าเรื่องและกลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ.....	138
5.1 กระบวนการนำเรื่องเล่าเรื่องจากองค์ประกอบของเรื่องเล่าประสบการณ์.....	140
5.1.1 ตัวละคร.....	142
5.1.2 ปมปัญหา.....	170
5.1.3 สถานที่และบรรยากาศของเรื่อง.....	172
5.1.4 มุมมองในการเล่าเรื่องและเสียงในการเล่าเรื่อง.....	175
5.2 กลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในเรื่องเล่าประสบการณ์.....	177
5.2.1 ใช้ความเป็นไปได้ของเรื่องเล่า.....	178
5.2.2 ใช้ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่า.....	180
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	186
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	186
6.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	191
6.3 ข้อจำกัดในงานวิจัย.....	197
6.4 ข้อเสนอแนะ.....	198
รายการอ้างอิง.....	199
ภาคผนวก.....	202
ภาคผนวก ก.....	203

ภาคผนวก ข.....	239
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	250

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบกระบวนการทัศน์ฟื้นฟูสมรรถภาพกับกระบวนการทัศน์การดำรงชีวิต อิสระ.....	17
ตารางที่ 2.2 แสดงการเปรียบเทียบกระบวนการทัศน์เชิงหลักการและกระบวนการทัศน์การเล่าเรื่อง.....	21
ตารางที่ 3.1 แสดงรายละเอียดหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง	33
ตารางที่ 3.2 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามสัญชาติของผู้แต่ง	37
ตารางที่ 3.3 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามเพศของผู้แต่ง	38
ตารางที่ 3.4 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามประเภทความพิการของผู้แต่ง.	39
ตารางที่ 3.5 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามสาเหตุความพิการของผู้แต่ง ...	40
ตารางที่ 4.1 แสดงรายชื่อหนังสือจำแนกตามสัญชาติและระดับความพิการของผู้แต่ง	49
ตารางที่ 4.2 แสดงสัญชาติของผู้แต่ง	82
ตารางที่ 4.3 แสดงสัญชาติอื่น ๆ ของผู้แต่ง	83
ตารางที่ 4.4 แสดงเพศของผู้แต่ง.....	83
ตารางที่ 4.5 แสดงประเภทความพิการของผู้แต่ง	84
ตารางที่ 4.6 แสดงสาเหตุความพิการของผู้แต่ง	85
ตารางที่ 4.7 แสดงช่วงอายุของผู้แต่ง.....	85
ตารางที่ 4.8 แสดงชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์.....	93
ตารางที่ 4.9 แสดงรายชื่อหนังสือจำแนกตามระดับความพิการของผู้แต่ง	102
ตารางที่ 4.10 แสดงประเภทความพิการ ชื่อผู้แต่ง และชื่อหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง.....	104
ตารางที่ 4.11 แสดงประเภทความพิการของผู้แต่งซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรง	105
ตารางที่ 4.12 แสดงสาเหตุความพิการของผู้แต่งซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรง	106
ตารางที่ 5.1 แสดงชื่อตัวละครจำแนกตามสัญชาติ	143
ตารางที่ 5.2 แสดงชื่อตัวละครจำแนกตามสาเหตุความพิการ	157
ตารางที่ 5.3 แสดงชื่อตัวละครจำแนกตามประเภทความพิการ.....	158

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปที่ 2.1 แสดงส่วนประกอบหลักการของเรื่องเล่า.....	22
รูปที่ 2.2 แสดงส่วนประกอบและรายละเอียดหลักการของเรื่องเล่า.....	23
รูปที่ 4.1 ปกหนังสือแสดงอัตลักษณ์ความพิการของผู้แต่ง	97
รูปที่ 4.2 ปกหนังสือที่เป็นภาพวาดและการ์ตูน.....	97
รูปที่ 4.3 ปกหนังสือแสดงการดำรงชีวิตอิสระของผู้แต่ง	98
รูปที่ 4.4 ปกหนังสือแสดงสิ่งที่สนับสนุนการดำรงชีวิตอิสระของผู้แต่ง.....	98
รูปที่ 4.5 ปกหนังสือแสดงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตอิสระ	99
รูปที่ 4.6 ปกหนังสือแสดงชุมชนคนพิการ.....	99
รูปที่ 4.7 ภาพประกอบแสดงการดำรงชีวิตอิสระ	100
รูปที่ 4.8 ภาพประกอบแสดงการเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางสังคมของคนพิการ	100
รูปที่ 4.9 ภาพประกอบที่เป็นภาพวาดและการ์ตูน	101

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ชีวิตของคนพิการถูกกำหนดคุณค่าและวิถีการดำรงอยู่โดยสังคมมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในยุคกรีก ทารกที่เกิดมาพิการจะถูกทิ้งไว้กลางแจ้งจนตาย ต่อมาในอาณาจักรโรมัน ทารกที่มีร่างกายไม่สมประกอบจะถูกโยนทิ้งแม่น้ำ คนพิการถูกบังคับให้ต่อสู้กับผู้หญิงหรือสัตว์ร้ายเพื่อสร้างความเพลิดเพลิน (Garland, 1995 อ้างถึงใน จิตติมา เจือไทย, 2551, p. 3)

ปัจจุบัน แม้การปฏิบัติของคนในสังคมต่อคนพิการจะเปลี่ยนแปลงไป แต่สิ่งที่คงเดิมคือชีวิตของคนพิการยังคงตกอยู่ภายใต้การกำหนดของสังคมในรูปแบบที่แนบเนียนยิ่งขึ้นผ่านทางวาทกรรม มีงานวิจัย หนังสือ และบทความวิชาการจำนวนมากทั้งในสังคมตะวันตกและตะวันออกที่พบว่า วาทกรรมเกี่ยวกับความพิการและคนพิการถูกประกอบสร้างโดยสถาบันทางสังคม คือ สถาบันทางศาสนา และสถาบันทางการแพทย์ที่ยึดกระบวนทัศน์ฟื้นฟูสมรรถภาพ ส่งผลให้คนพิการถูกประทับตรา (stigma) ว่าเป็นคนที่น่าเวทนา สงสาร พิจารณาเพราะกรรมเก่าหรือพระเจ้าลงโทษ เป็นคนไร้ความสามารถในทุกทาง ด้อยกว่าคนทั่วไปในทุก ๆ ด้าน เหมือนเด็กเล็กที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ต้องพึ่งพิงผู้อื่น ทำงานให้ผลผลิตไม่ได้ ควรอยู่ในพื้นที่เฉพาะแยกออกจากสังคม และจำเป็นต้องอาศัยการฟื้นฟูโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ (Stiker, 1999; ถนอมนวล หิรัญเทพ, 2551; พงษ์เทพ สันติกุล, 2552)

วาทกรรมดังกล่าวทำให้คนในสังคมเกิดอคติต่อคนพิการ ประกอบกับคนพิการก็รู้สึกว่าคุณค่าของตนเองไม่มีคุณค่า คนพิการจึงมักถูกละเมิดสิทธิ ไม่ได้ตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง ขาดทางเลือกในการศึกษาตลอดจนการประกอบอาชีพ ที่สำคัญคือสื่อมวลชนซึ่งยึดครองพื้นที่ในการเล่าเรื่องสร้างความหมายให้กับสิ่งต่าง ๆ ในสังคมกระแสหลัก มีส่วนอย่างมากในการช่วยปลุกฝังและถ่ายทอดวาทกรรมความพิการให้คนในสังคม โดยนำเสนอภาพคนพิการที่น่าสงสารหรือแม้แต่น่าตลกขบขัน คนพิการจึงตกอยู่ในฐานะคนชายขอบ มีคุณภาพชีวิตย่ำแย่ และขาดพื้นที่ในการสื่อสารกับคนในสังคม

กลุ่มคนพิการเริ่มมีการเคลื่อนไหวในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1970 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีความพยายามของกลุ่มคนพิการรุนแรงที่จะหนีจากการพึ่งพาคนอื่นและไม่ต้องการถูกจำกัดการมีส่วนร่วมในชุมชน ก่อให้เกิดปรัชญาและความเคลื่อนไหวด้านการดำรงชีวิตอิสระ ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living Philosophy) เน้นให้คนพิการได้ตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตตนเองช่วยเหลือตนเอง ได้รับโอกาสที่เท่าเทียม ปรัชญาดังกล่าวเชื่อมโยงกับแนวคิดรูปแบบทางสังคมของ

ความพิการ (Social Model of Disability) ซึ่งยืนยันว่า ความพิการไม่ได้เกิดจากการด้อยความสามารถ แต่เกิดจากข้อจำกัดของสังคมที่มีต่อคนพิการ กล่าวคือ ทัศนคติของปัจเจก การเลือกปฏิบัติของสังคมทำให้คนพิการเข้าไม่ถึงโอกาสทางการศึกษาและการประกอบอาชีพเช่นคนทั่วไป ขาดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต เช่น ระบบขนส่งมวลชนที่คนพิการสามารถใช้ได้ด้วย ทางลาด (พงษ์เทพ สันติกุล, 2552, pp. 10-11) สำหรับความเคลื่อนไหวทางสังคมเริ่มจากการจัดตั้งศูนย์การดำรงชีวิตอิสระแห่งแรกขึ้นเพื่อให้บริการด้านต่าง ๆ ช่วยให้คนพิการสามารถอาศัยอยู่ที่บ้านได้ ไม่ต้องไปอยู่ที่โรงพยาบาลหรือสถานสงเคราะห์ นอกจากนี้ ในปี 1999 ยังมีการจัดประชุมสุดยอดนานาชาติ เรื่องการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากกว่า 70 ประเทศทั่วโลก

ด้านสหประชาชาติได้ประกาศในปี 1981 เป็นปีคนพิการสากล (International Year of Disabled Persons) เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิและโอกาสเช่นเดียวกับคนทั่วไปในสังคม ประชากรโลกเริ่มตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มีเท่าเทียมกัน ความตื่นตัวเกี่ยวกับประเด็นคนพิการดังกล่าว ประกอบกับกลุ่มคนชายขอบนิยมใช้เรื่องเล่าสร้างความหมายใหม่ให้กับตนโดยเขียนอัตชีวประวัติ ซึ่งเริ่มแพร่หลายจากสังคมตะวันตกตั้งแต่ช่วงคริสต์ทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา (Herman, 2005, p. 35) ทำให้กลุ่มคนพิการซึ่งรวมถึงคนพิการรุนแรงเริ่มได้สื่อสารกับสังคมจากมุมมองของคนพิการเอง หนังสือที่เป็นเรื่องเล่าของคนพิการได้รับการตีพิมพ์เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงหลังปี 1981 (พ.ศ. 2524) ซึ่งเป็นปีคนพิการสากล

แม้จะต้องประสบกับอุปสรรคทางร่างกาย คนพิการโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการรุนแรงมีความอดุสาหะที่จะถ่ายทอดเรื่องราวประสบการณ์ ตลอดจนความคิด อารมณ์ ความรู้สึกให้คนในสังคมได้รับรู้ เช่น ฉ็อง-โดมินิก โบบี้ ชาวฝรั่งเศส เป็นอัมพาตทั้งตัว เขาเลิกเปลือกตาซ้ายเพื่อเลือกตัวอักษรที่ละตัว ให้ผู้ช่วยค่อย ๆ เขียนเรื่องเล่าของเขาออกมาจนกลายเป็นหนังสือในชื่อภาษาไทยว่า *ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ* ในขณะที่ สุภัทรพร ตันอธิคม ซึ่งขยับร่างกายได้เพียงบริเวณคอและศีรษะ เขียนหนังสือโดยใช้คอมพิวเตอร์ เธอเป่าเมาส์สำหรับคนพิการรุนแรงเพื่อให้ได้อักษรที่ละตัวโดยใช้เวลา 7 เดือนในการเป่าหนังสือเล่มแรก คือ *จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน* และยังมีหนังสือเล่มที่ 2 คือ *ใหม่...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ*

โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นนักเล่าเรื่อง (Fisher, 1987, p. 62) การเล่าเรื่องเป็นรูปแบบการสื่อสารที่สำคัญรูปแบบหนึ่ง หนังสือของคนพิการอาศัย “การเล่าเรื่อง” ถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตของตน การเล่าเรื่องไม่เพียงให้ความเพลิดเพลินแต่ให้วิถีทางแห่งการเข้าใจชีวิต เรื่องเล่ามีผลต่อมุมมองโลกของเรา หน้าที่ของเรื่องเล่าคือโน้มน้าวให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านยอมรับและเชื่อในประเด็นสำคัญของเรื่องเล่า นั้น ๆ ("Narrative Speech," 2013) ความสำคัญของเรื่องเล่าสำหรับกลุ่มคนชายขอบนั้น เรื่องเล่าเปิดโอกาสและพื้นที่ให้ได้สร้างองค์ความรู้ สร้างความหมายใหม่ที่นิยามจากมุมมองของคน

ชายขอบเอง เพื่อปรับเปลี่ยนสิ่งที่เคยนิยามว่าเป็นแบบแผน เป็นความจริงในสังคม อาจกล่าวได้ว่างานเขียนหรือก็คือพื้นที่ของภาษานั้น เป็นพื้นที่ที่คนชายขอบเรียกร้องและปลดปล่อยตนเองจากการกดทับ เพื่อจะได้ตัวตนของตนกลับคืนมา รวมทั้งสร้างชุมชนขึ้นมาใหม่ (Hooks, 1990 อ้างถึงใน ศรีณย์มหาสุภาพ, 2551, p. 4) กล่าวได้ว่า เรื่องเล่ามีความสำคัญในฐานะของแหล่งเติมพลัง และรูปแบบของการต่อสู้เพื่อเผชิญกับการครอบงำ และอำนาจของวาทกรรมหลักในสังคม (Carolyn & Arthur, 2000 อ้างถึงใน วจนา เบี้ยวบังเกิด, 2551, p. 67)

เรื่องเล่าของคนพิการได้แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์จากผัสสะการรับรู้ที่แตกต่างจากคนทั่วไปไม่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความรู้และเข้าใจความจริงในโลก อันช่วยให้คนพิการแม้กระทั่งคนพิการรุนแรงสามารถดำรงชีวิตอิสระได้ ดังเช่น เรื่องเล่าชีวิตของเฮเลน เคลเลอร์ สตรีพิการหูหนวกตาบอดที่สามารถสื่อสารได้ เธอสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและทำงานเพื่อสิทธิของคนพิการ

คนพิการเลือกสรรความจริงจากประสบการณ์ชีวิตในอดีตที่เขาเชื่อมั่น มาก่อร่างเป็นเรื่องเล่า และเรื่องเล่านี้จะสอดคล้องกับตัวตนของเขาทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ดังนั้น เรื่องเล่าจึงเป็นรากฐานของตัวตนด้วย กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ ชีวิตให้ความรู้แก่เรื่องเล่าและได้รับความรู้จากเรื่องเล่าเช่นกัน (Widdershoven, 1993 อ้างถึงใน Andrews, 2006, pp. 77-78)

เรื่องเล่าประสบการณ์กับผู้เล่าเรื่องจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกและต่างส่งผลซึ่งกันและกัน ดังเช่นในบทนำของหนังสือเรื่อง *สู้ชีวิต เคารวะที่สร้างโอกาส* ผลงานของ ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ผู้พิการทางการมองเห็นซึ่งประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอิสระ ได้กล่าวไว้ว่า

“เพื่อเป็นกำลังใจแก่คนพิการ คนที่ท้อแท้ หรือคนที่รู้สึกท้อ ตัวเองโชคร้าย และเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติมิสเจนนิวิฟ คอลฟิลด์ และซิสเตอร์โรส มัวร์ ผมจึงขอแนะนำเอา หลักธรรมคำสอนของท่านทั้งสองที่เปี่ยมไปด้วยพลัง ปัญญา และความรัก มาเขียนเล่าสู่ กันฟังโดยใช้ชีวประวัติของตัวเองเป็นตัวละคร”

(วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, 2546, p. 7)

และในตอนท้ายของหนังสือที่กล่าวไว้ว่า

“สิ่งที่ผมได้นำเสนอไปตั้งแต่ต้นจนถึงบทสุดท้ายนี้ เป็นความตั้งใจที่มีมานานแล้วว่า จะรวบรวมสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตมาเป็นคติสอนใจแก่ตนเองที่จะก้าวต่อไปในหนทางข้างหน้าและเป็นแนวทาง เป็นกำลังใจให้กับผู้ที่ต้องประสบเคราะห์กรรมได้ยึดถือ”

(วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, 2546, p. 213)

ในแง่นี้เรื่องเล่าของคนพิการจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งความรู้ที่ได้จากประสบการณ์การดำรงชีวิตอิสระ และเป็นพื้นที่ที่ทำให้คนพิการได้สื่อสารกับตนเอง ตลอดจนสื่อสารกับผู้อื่นทั้งคนพิการและคนไม่พิการเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

ในหนังสือเรื่อง *Human Communication as Narration: Toward a Philosophy of Reason, Value, and Action* นั้น Fisher ได้ยกคำกล่าวของ White ที่ว่า “ที่ใดก็ตามที่มีเรื่องราวความจริง เรื่องเล่าจะถูกนำเสนอ เรามั่นใจได้เลยว่าคุณความดีหรือแรงกระตุ้นที่ก่อให้เกิดคุณธรรมจะถูกนำเสนอเช่นเดียวกัน” ในแง่นี้เรื่องเล่าจึงสร้างคุณธรรมด้วย (Fisher, 1987, p. 68) คุณธรรมเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ทำให้เรื่องเล่าน่าเชื่อถือ ซึ่ง Fisher เรียกว่า “เหตุผลที่ดี” (Good Reasons) กล่าวคือ เหตุผลที่ดีก็คือ “ดี” ในด้านคุณธรรมนั่นเอง มนุษย์จึงสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เพศสถานะ ชนชั้น และยุคสมัย ด้วยเหตุผลที่ดีในเรื่องเล่า เพราะเหตุผลที่ดีหรือคุณธรรมมีความเป็นสากล

ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living Philosophy) ซึ่งมีจุดเน้นที่คุณค่าของชีวิต สิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียม อันเป็นคุณธรรมที่เป็นสากลจึงเป็นประเด็นสำคัญที่คนพิการทุกชาติเลือกสื่อสารในเรื่องเล่าประสบการณ์ การดำรงชีวิตอิสระยังสร้างความหมายใหม่ให้กับคนพิการด้วย ถือเป็นการทำทลายวาทกรรมความพิการในเรื่องเล่าหลัก (grand narrative) ของสังคม ทั้งนี้ เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของคนพิการซึ่งถือเป็นคนชายขอบของสังคมจะสามารถเข้าถึงสาธารณชนได้อย่างกว้างขวางสมดังปณิธานที่ต้องการสื่อสารกับสังคมของผู้แต่ง จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ในการจัดพิมพ์ด้วย

ในประเทศไทยมีการจัดพิมพ์วรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในปัจจุบันมีสำนักพิมพ์ทั้งขนาดใหญ่ กลาง และเล็กที่จัดพิมพ์วรรณกรรมประเภทนี้ทั้งที่แต่งโดยคนพิการชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งมีความหลากหลายทั้งประเภทความพิการและระดับความพิการ อย่างไรก็ตาม น่าสังเกตว่าหนังสือที่พิมพ์ซ้ำหลายครั้งหรือได้รับความสนใจจัดพิมพ์แม้หนังสือต้นฉบับภาษาต่างประเทศจะแต่งมานานแล้ว คือหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะของวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ รวมถึงกระบวนการเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm) และกลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living Philosophy) ตลอดจนทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์วรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการด้วย

1.2 ปัญหาวิจัย

1. คุณลักษณะของวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการจากนานาชาติประเทศเป็นอย่างไร
2. กระบวนทัศน์การเล่าเรื่องและกลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการจากนานาชาติประเทศเป็นอย่างไร
3. ทักษะคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์วรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการจากนานาชาติประเทศ
2. เพื่อวิเคราะห์กระบวนทัศน์การเล่าเรื่องและกลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการจากนานาชาติประเทศ
3. เพื่อศึกษาทักษะคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์วรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาหนังสือที่เป็นเรื่องเล่าประสบการณ์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ ตีพิมพ์จำหน่ายเป็นภาษาไทยระหว่าง พ.ศ. 2524-2556 ผู้เขียนคือคนพิการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยไม่จำกัดเพศ วัย อาชีพ ประเภทความพิการ สาเหตุความพิการ และระดับความพิการ จำนวน 42 เรื่อง โดยมุ่งเน้นศึกษาวิเคราะห์เจาะลึกผลงานของคนพิการระดับรุนแรง จำนวน 17 เรื่อง ดังนี้

- 1) นางนวลในโลกเงียบ
- 2) สานฝันคนพิการ
- 3) บันทึกรักจากปลายเท้า
- 4) ผู้ชีวิต เคารวะสร้างโอกาส
- 5) การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด

- 6) จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน
- 7) โทมัส ตูบสี่ขา ดวงตาของมัน
- 8) ไม่ครบห้า
- 9) ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย
- 10) หางของเบอร์นา
- 11) จิตสดใส...แม้กายพิการ
- 12) ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!
- 13) หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง
- 14) ชีวิตทง
- 15) ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ
- 16) ชีวิตไร้ขีดจำกัด
- 17) แม้มืดมิด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เรื่องเล่าประสบการณ์

หมายถึง วรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติที่คนพิการถ่ายทอดเรื่องราวประสบการณ์ชีวิตของตนด้วยตนเอง

คนพิการระดับรุนแรง

หมายถึง คนพิการทางการมองเห็นที่ตาบอดทั้ง 2 ข้าง, คนพิการทางการได้ยินคือ หูหนวก ได้ยินเสียงที่ความดังมากกว่า 90 เดซิเบล, คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว คือ สูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหวมือ แขน ลำตัว ซึ่งจำเป็นในการประกอบกิจวัตรหลักในชีวิตประจำวันมากกว่าครึ่งตัว หรือแขน ขา มากกว่า 2 ข้าง, คนพิการซ้ำซ้อน

ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ

หมายถึง แนวคิดและการปฏิบัติของคนพิการที่ต้องการมีอิสระในการตัดสินใจกำหนดชีวิตของตนเอง ช่วยเหลือตนเองได้โดยอาศัยความช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น มีส่วนร่วมกับชุมชน มีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกับคนทั่วไป โดยมีที่มาจากกลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่มีระดับความพิการรุนแรงชาวอเมริกันในช่วงต้นทศวรรษที่ 1970

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์

หมายถึง บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องในการจัดทำต้นฉบับ หนังสือ พิจารณาคัดเลือก ตัดสินใจจัดพิมพ์ และเตรียม เนื้อหาเรื่องเล่าประสบการณ์ให้พร้อมสำหรับการ จัดพิมพ์ เช่น ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง ผู้แปล บรรณาธิการ บรรณาธิการบริหาร ที่ปรึกษาการจัดพิมพ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารในรูปแบบของเรื่องเล่าประสบการณ์ ซึ่งช่วยขยาย ขอบเขตการรับรู้เกี่ยวกับความหมายและคุณค่าของชีวิต สามารถนำไปต่อยอดศึกษาเรื่องเล่า ประสบการณ์ของกลุ่มคนที่สังคมกีดกันให้เป็นคนชายขอบกลุ่มอื่น ๆ รวมถึงเรื่องเล่าที่มีลักษณะเป็น เรื่องเล่านอกกระแสหลักในสื่อประเภทต่าง ๆ

2. ได้ขยายฐานความรู้ทางวาทนิเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าและการเล่าเรื่อง โดยอิงทฤษฎี วาทนิเทศร่วมสมัย ซึ่งสามารถส่งเสริมสมรรถนะในการสื่อสาร และหนุนคนชายขอบให้มีสิทธิมีเสียง มี อิสรภาพ เพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเท่าเทียม อีกทั้งสามารถสร้างแรงบันดาลใจแก่ประชาคมและ ประชาชนทั่วไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสาร “ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ” ในเรื่องเล่าประสบการณ์ของ คนพิการมีแนวคิดที่นำมาเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ
2. แนวคิดปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living Philosophy)
3. แนวคิดกระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm by Walter R. Fisher)

1. แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ

1.1 ความหมายของคนพิการและความพิการ

องค์การอนามัยโลก (WHO) ให้ความหมายไว้ว่า คนพิการ คือ คนที่มีข้อจำกัดหรือขาดซึ่งความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ โดยวิธีการหรือโดยวิสัยของบุคคลทั่วไป เนื่องจากความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่ง

องค์การสหประชาชาติ (UN) ระบุความหมายของ คนพิการ ว่าหมายถึง บุคคลที่ไม่สามารถสร้างหลักประกันให้แก่ตนเองไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเกี่ยวกับสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในฐานะปัจเจกบุคคล หรือในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทั่วไป เนื่องจากขาดความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นมาตั้งแต่กำเนิดหรือไม่ก็ตาม

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ให้ความหมายว่า คนพิการ หมายถึง บุคคลที่มีหนทางในการสร้างความมั่นคง หรือการรักษาไว้ หรือการแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพการงานที่เหมาะสมของตนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจที่ปรากฏอย่างชัดเจน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547, pp. 1-2)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายคำว่า พิการ ไว้ว่า เสียอวัยวะ มีแขนขาเป็นต้น, เสียไปจากสภาพเดิม เช่น แขนพิการ ตาพิการ, บางทีใช้เข้ากับคำ พิกล เป็น พิกลพิการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, p. 786)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้ความหมายว่า คนพิการหมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า คนพิการมีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน และการเข้าร่วมสังคม เนื่องจากความบกพร่องของร่างกายและจิตใจ เป็นผู้ที่ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือ มีความเสียเปรียบในการดำรงชีวิต เช่น ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานน้อยกว่าคนทั่วไป

สำหรับ “ความพิการ” ถูกอธิบาย ให้ความหมาย หรือสร้างคำจำกัดความ ผ่านแนวคิดที่หลากหลาย ได้แก่

- แนวคิดเชิงสงเคราะห์ (Charitable model of disability)

มองความพิการเป็นเรื่องความผิดปกติ สูญเสีย ด้อยโอกาสของบุคคล คนพิการควรได้รับความสงสารเห็นใจ และสงเคราะห์ช่วยเหลือ แนวคิดนี้แม้จะเกื้อกูลคนพิการ แต่มักจะปิดบังหรือจำกัดโอกาสที่มนุษย์จะได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ ในบางกรณีอาจจำกัดหรือละเมิดสิทธิของคนพิการได้ (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2553, pp. 25-26)

- แนวคิดทางการแพทย์ (Medical model of disability)

ความพิการเป็นผลพวงของการมีพยาธิสภาพของโรคหรือการบาดเจ็บที่ไม่สามารถรักษาให้หายได้ ก่อให้เกิดร่องรอยที่เป็นความบกพร่อง (impairment) ของอวัยวะหรือร่างกาย ซึ่งส่งผลให้มีการสูญเสียความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ (disability) จนหมดโอกาส เสียเปรียบ หรือกลายเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคม (handicapped) ดังนั้น ความพิการจึงเป็นปัญหาของบุคคล การแก้ไข

ปัญหาเน้นที่การจัดบริการส่วนบุคคลให้เพียงพอ พื้นฟูสมรรถภาพเฉพาะตัว (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2553, p. 26)

- แนวคิดทางสังคม (Social model of disability)

ความพิการไม่ได้เกิดจากการด้อยความสามารถ แต่เกิดจากอุปสรรคทางสังคม ตั้งแต่อดีต การเลือกปฏิบัติของคนในสังคม รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตของคนพิการ แนวคิดนี้มองว่าความพิการไม่ใช่ปัญหา ปัญหาที่ต้องแก้ไขคือสภาพแวดล้อมและสังคม คนพิการสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้หากขจัดอุปสรรคต่าง ๆ เช่น มีระบบขนส่งมวลชน การศึกษา การประกอบอาชีพ และการสันตนาการที่ทุกคนเข้าถึงได้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเครื่องมือที่จะช่วยให้คนพิการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ได้ เช่น ทางลาด อักษรเบรลล์ เว็บไซต์ที่ทุกคนเข้าถึง ฯลฯ (พงษ์เทพ สันติกุล, 2552, pp. 10-11)

- แนวคิดแบบบูรณาการ (Bio-psycho-social model of disability)

แนวคิดนี้อธิบายว่าความพิการเป็นผลรวมของความผิดปกติของร่างกายและจากปัจจัยแวดล้อม แนวคิดนี้จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคคล ร่วมกับการจัดการสภาพแวดล้อม ทัศนคติ และเงื่อนไขทางสังคม (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2553, p. 12)

1.2 ประเภทความพิการ

คนพิการแต่ละประเภทมีรายละเอียดความพิการในประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ออกตามความแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข, 2554, pp. 56-57)

ความพิการแบ่งเป็น 6 ประเภท คือ

1. ความพิการทางการเห็น
2. ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
3. ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

4. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก
5. ความพิการทางสติปัญญา
6. ความพิการทางการเรียนรู้

หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางการเห็น ได้แก่

- (1) ตาบอด หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ตีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับต่ำกว่า 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ลงมาจนกระทั่งมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือมีลานสายตาแคบกว่า 10 องศา
- (2) ตาเห็นเลือนราง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็นเมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ตีกว่า เมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับตั้งแต่ 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ไปจนถึงต่ำกว่า 6 ส่วน 18 เมตร (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/70) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ได้แก่

- (1) หูหนวก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยินจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน เมื่อตรวจการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินตีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียง 90 เดซิเบลขึ้นไป
- (2) หูตึง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยิน เมื่อตรวจวัดการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินตีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียงน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมาถึง 40 เดซิเบล

(3) ความพิการทางการสื่อความหมาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องทางการสื่อความหมาย เช่น พูดไม่ได้ พูดหรือฟังแล้วผู้อื่นไม่เข้าใจ เป็นต้น

หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ได้แก่

(1) ความพิการทางการเคลื่อนไหว หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือการสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา อาจมาจากสาเหตุอัมพาต แขน ขา อ่อนแรง แขน ขาขาด หรือภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังจนมีผลกระทบต่อการทำงานมือ เท้า แขน ขา

(2) ความพิการทางร่างกาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่อง หรือความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน

หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก ได้แก่

(1) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์ หรือความคิด

(2) ความพิการออทิสติก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรมและอารมณ์ โดยมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของสมอง และความผิดปกติที่นั่นแสดงก่อนอายุ 2 ปีครึ่ง ทั้งนี้ ให้รวมถึงการวินิจฉัยกลุ่มออทิสติกสเปกตรัมอื่น ๆ เช่น แอสเพอเกอร์ (Asperger)

หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางสติปัญญา ได้แก่

การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีพัฒนาการช้ากว่าปกติ หรือมีระดับเซาว์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป โดยความผิดปกตินั้นแสดงก่อนอายุ 18 ปี

หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางการเรียนรู้ ได้แก่

การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมโดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการอ่านการเขียน การคิดคำนวณ หรือกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่นในระดับความสามารถที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามช่วงอายุและระดับสติปัญญา

1.3 สาเหตุความพิการ

สาเหตุความพิการของบุคคล แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ พิการแต่กำเนิด และพิการในภายหลัง โดยมีรายละเอียดดังนี้ (วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ มณฑิร บัญตัน และอัศพรพรรณ ขวัญชื่น, 2546, pp. 13-14)

1) พิการแต่กำเนิด

ในทางการแพทย์มีการประเมินว่าอุบัติการณ์ของความพิการแต่กำเนิดมีประมาณร้อยละ 5 และทารกแรกเกิดร้อยละ 2-3 มีความพิการแต่กำเนิดแบบรุนแรง และร้อยละ 9 ของสาเหตุการตายในช่วงแรกคลอดมีสาเหตุจากความพิการตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ความพิการแต่กำเนิดแบ่งออกเป็น

- (1) ความพิการแต่กำเนิดที่รุนแรง มักต้องได้รับการรักษาทางยา การผ่าตัด ตลอดจนศัลยกรรมตกแต่ง
- (2) ความพิการแต่กำเนิดที่ไม่รุนแรง ไม่มีผลตามมาที่รุนแรง เช่น ไม่จำเป็นต้องได้รับการผ่าตัด เป็นต้น โดยสาเหตุอาจเกิดจาก
 - ความผิดปกติของยีนเดี่ยว ร้อยละ 7.5
 - ความผิดปกติของโครโมโซม ร้อยละ 6.0
 - ความผิดปกติเนื่องจากหลายปัจจัย ร้อยละ 20

- สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความเจ็บป่วยหรือโรคในมารดา ร้อยละ 3.5 และจากการใช้ยาหรือสารเคมี ร้อยละ 1.5
- ไม่ทราบสาเหตุ ร้อยละ 61.5

2) พิกัดในภายหลัง

เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ เช่น สงคราม อุบัติเหตุจากยานพาหนะ ตกจากที่สูง ถูกทำร้ายร่างกาย ภาวะทุพโภชนาการจากการขาดสารอาหารระหว่างการตั้งครรภ์และการเลี้ยงดู ทำให้เกิดความพิการได้ทั้งทางสติปัญญาและทางร่างกาย การได้รับสารพิษจนเป็นเหตุให้สูญเสียอวัยวะ หรืออวัยวะบกพร่องไม่สามารถใช้การได้ตามปกติ

1.4 การพัฒนาคนพิการ

รูปแบบเชิงการแพทย์ (Medical Model) มีสมมติฐานว่า ความพิการเป็นส่วนหนึ่งของคุณคน เป็นความผิดของคุณคนเอง คนที่มีความพิการทางร่างกายต้องเข้ารับการรักษา ดังนั้น คนพิการถูกมองว่าอ่อนแอเหมือนกับผู้ป่วยที่ต้องอยู่ในความดูแลของผู้เชี่ยวชาญ รูปแบบเชิงการแพทย์เน้นการดูแลรักษาพยาบาลฟื้นฟูสมรรถภาพ การแก้ไขข้อบกพร่องโดยใช้เทคนิค และวิวัฒนาการทางการแพทย์ เพื่อช่วยให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้และปรับตัวได้ในสังคม ทั้งนี้ คนพิการไม่มีบทบาทและส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกรูปแบบชีวิตที่เหลืออยู่ต่อไปด้วยตนเอง ความคาดหวังของสังคมกลายเป็นตัวกำหนดการดำรงชีวิตอยู่ของคนพิการ (ณัฐพัชร สโรบล, 2550, p. 12)

รูปแบบเชิงสังคม (Social Model) มีสมมติฐานว่า ความพิการเป็นสิ่งที่คนในสังคมนำไปใส่ให้กับคนที่ประสบความสูญเสียทางกาย ทางจิต โดยคนที่มีความพิการต้องเผชิญกับรูปแบบการปฏิบัติที่มีอคติจากสังคม คนทั่วไปกีดกันคนพิการออกจากสังคมส่วนใหญ่ ความพิการไม่ได้เป็นปัญหาส่วนตัวของคุณคน ประสบการณ์ของความพิการไม่ได้เกิดจากความบกพร่องทางกาย แต่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และอุปสรรคจากสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ การออกแบบและการก่อสร้าง การจัดระเบียบทางสังคม และความคิดเชิงจิตวิทยาที่ถูกสร้างขึ้น แนวคิดเชิงสังคมเน้นอุปสรรคหลัก 3 ประการซึ่งคนพิการเผชิญอยู่ คือ (1) อุปสรรคทางกายภาพ เช่น อาคารสิ่งแวดล้อม ระบบสาธารณูปโภค (2) อุปสรรคทางนโยบาย เช่น กฎหมาย ศาสนา สถาบันการเมือง (3) อุปสรรคทางทัศนคติ เช่น ความคิดเชิงลบที่คนไม่พิการมีต่อคนพิการ รูปแบบเชิงสังคมทำให้คนพิการกลับมาควบคุมวิถีชีวิตตนเอง เปลี่ยนมาเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องความพิการโดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง และเปลี่ยนแปลงภาพที่คนทั่วไปมองคนพิการ (เสริมศักดิ์ อมรรณาถ, 2548 อ้างถึงใน ณัฐพัชร สโรบล, 2550, pp. 13-14)

ในงานวิจัยนี้ศึกษาเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรงทั้งที่พิการแต่กำเนิดและพิการในภายหลัง โดยอิงประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กล่าวคือ จะศึกษาเรื่องเล่าของคนพิการทางการเห็นที่ตาบอดทั้ง 2 ข้าง คนพิการทางการได้ยินคือหูหนวก ได้ยินเสียงที่ความดังมากกว่า 90 เดซิเบล คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย คือ มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างมาก ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเรื่องเล่าของผู้ที่สูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหว มีมือแขน ลำตัว มากกว่าครึ่งตัว หรือแขน ขา มากกว่า 2 ข้าง

2. แนวคิดปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living Philosophy)

2.1 ความหมายของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ

ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living Philosophy) เป็นแนวคิดและการปฏิบัติของคนพิการที่ออกมาเคลื่อนไหว เรียกร้องต่อสังคม โดยมีเป้าหมายคือ การตัดสินใจด้วยตนเอง (self-determination) โอกาสที่เท่าเทียม (equal opportunities) และการนับถือตนเอง (self-respect) ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่า คนพิการต้องการทำทุกสิ่งทุกอย่างโดยลำพังตนเองทั้งหมดและไม่ต้องการความช่วยเหลือจากคนอื่น หรือต้องการอยู่อย่างโดดเดี่ยว คนพิการต้องการตัวเลือกและต้องการควบคุมสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันเช่นเดียวกับพี่น้องที่ไม่พิการของเขา เพื่อนบ้าน และเพื่อนฝูง ต้องการเติบโตในครอบครัวของตนเอง ไปโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้าน ขึ้นรถประจำทางเช่นเดียวกับเพื่อนบ้าน ได้ทำงานตรงกับสายที่เรียนมาและตรงกับความสนใจ ตลอดจนมีครอบครัวของตนเอง นอกจากนี้ คนพิการยังเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ดีที่สุดเพราะรู้ความต้องการของตนเอง ต้องการแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาที่พึงประสงค์ ต้องการรับผิดชอบชีวิตตนเอง คิดและพูดเพื่อตนเองเหมือนกับคนอื่น ๆ คนพิการจึงต้องสนับสนุนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีวิถีจัดการกับชีวิตของตนเอง รวมทั้งต่อสู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายรัฐอันจะนำไปสู่การคุ้มครองทางกฎหมาย ได้แก่ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองของคนพิการ (Adolf Ratzka, 2005)

เอ็ด โรเบิร์ตส์ (Ed Roberts) คนพิการรุนแรงทางการเคลื่อนไหวชาวอเมริกัน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “บิดาของการดำรงชีวิตอิสระ” กล่าวคือเป็นผู้นำในการเคลื่อนไหวเพื่อการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการเคยกล่าวไว้ว่า

“รู้สึกเหนื่อยที่คนไม่พิการสร้างความหมายให้คนพิการแบบเหมารวม คนไม่พิการมักจะบอกว่าผมสามารถทำอะไรได้หรือทำอะไรไม่ได้บ้างในการกำหนดชีวิตและอนาคตของผมเอง ผมอยากให้คนพิการวางแผนกำหนดชีวิตของตัวเอง และสามารถช่วยให้คนพิการคน

อื่น ๆ วางแผนชีวิตได้ด้วย นี่คือนจุดเริ่มต้นของบางสิ่งที่ยิ่งใหญ่ นั่นคือ อำนาจของคนพิการ”
("Ed Roberts : The Father of Independent Living," 2013)

หัวใจของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ ยังคงสืบต่อมาเป็นคุณค่าหลักที่ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living Center: ILC) เมืองเบิร์กลีย์ ยึดถือ ทั้งนี้ ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระ เมืองเบิร์กลีย์ เป็นศูนย์การดำรงชีวิตอิสระแห่งแรกที่เอ็ดและเพื่อน ๆ ได้ร่วมกันตั้งขึ้น คุณค่าดังกล่าวคือ ความมีเกียรติ การให้คำปรึกษาฉันเพื่อน การควบคุมชีวิตตนเองได้ สิทธิมนุษยชน การรวมอยู่ในสังคม โอกาสอันเท่าเทียม ("Ed Roberts : The Father of Independent Living," 2013)

ใน พ.ศ. 2542 มีการจัดการประชุมสุดยอดนานาชาติเรื่องการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ประเทศสหรัฐอเมริกา ทุกประเทศได้ประกาศตกลงร่วมกันในเรื่องหลักคิดเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอิสระดังนี้ (ณัฐพัชร สโรบล, 2550, pp. 16-17)

- 1) ชีวิตทุกชีวิตมีคุณค่าและมนุษย์ทุกคนควรมีทางเลือกที่จะเลือกเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในชีวิต
- 2) หลักการพื้นฐานของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ คือ สิทธิมนุษยชน การกำหนดชีวิตตัวเอง การช่วยเหลือตนเอง การเสริมพลัง การรวมอยู่ในสังคม การที่จะเสี่ยง และการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ใน Encyclopedia of Disability (2006) อธิบายว่าการดำรงชีวิตอิสระสามารถสรุปออกมาเป็นคำได้ 2 คำ คือ อิสรภาพ (freedom) และการมีส่วนร่วม (participation) กล่าวคือ การดำรงชีวิตอิสระทำให้คนพิการมีอิสรภาพในการตัดสินใจและมีวิถีทางในการมีส่วนร่วมกับชุมชน

สรุปได้ว่า ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระเป็นทั้งแนวคิดและการปฏิบัติที่มุ่งเน้นให้คนพิการสามารถตัดสินใจกำหนดชีวิตตนเองได้ พึ่งพาตนเองให้มาก อาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นเท่าที่จำเป็น ทำกิจกรรมประจำวันและเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมได้บนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนซึ่งทุกคนมีสิทธิและโอกาสอันเท่าเทียม

2.2 จุดมุ่งหมายของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ

Gerben DeJong (1978) นักวิจัยอาวุโสด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กล่าวว่า การเคลื่อนไหวภายใต้ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระมุ่งที่จะเปลี่ยนวิถีและมุมมองด้านคนพิการตั้งแต่ระดับ

นโยบาย ระดับปฏิบัติ รวมถึงงานด้านวิชาการ DeJong ได้เปรียบเทียบกระบวนการทัศนการณ์ฟื้นฟูสมรรถภาพกับการดำรงชีวิตอิสระ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบกระบวนการทัศนการณ์ฟื้นฟูสมรรถภาพกับกระบวนการดำรงชีวิตอิสระ

	กระบวนการทัศน ฟื้นฟูสมรรถภาพ	กระบวนการ การดำรงชีวิตอิสระ
นิยามปัญหา	ความบกพร่องของอวัยวะ ขาดทักษะอาชีพ ขาดแรงจูงใจ	การพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญ ญาติ และคนอื่น ๆ การจัดการบริการไม่เพียงพอ สิ่งกีดขวางทางกายภาพและปัญหา เศรษฐกิจ
ที่ตั้งของปัญหา	อยู่ในปัจเจกบุคคล	อยู่ในสภาพแวดล้อมและ กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพ
บทบาททางสังคม	ผู้ป่วย ผู้ใช้บริการ	คนพิการมีฐานะเป็นผู้บริโภค
วิธีแก้ไขปัญหา	การบำบัดรักษา ทำตาม คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์ นักกายภาพบำบัด เจ้าหน้าที่ที่แนะนำด้านอาชีพ	การให้คำปรึกษาฉันเพื่อน (การปรึกษาเพื่อนซึ่งเป็นผู้พิการ) การพิทักษ์สิทธิ การช่วยเหลือตนเอง การเป็นผู้บริโภคที่สามารถเลือก บริการได้ การจัดอุปสรรคหรือสิ่งกีดขวาง

ที่มา : DeJong (1978 : 141)

ตารางที่ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบกระบวนทัศน์ฟื้นฟูสมรรถภาพกับกระบวนทัศน์การดำรงชีวิตอิสระ (ต่อ)

	กระบวนทัศน์ ฟื้นฟูสมรรถภาพ	กระบวนทัศน์ การดำรงชีวิตอิสระ
ผู้ควบคุม	ผู้เชี่ยวชาญ	คนพิการ
ผลที่ต้องการ	ทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันให้ - ได้มากที่สุด ทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้ มีแรงจูงใจที่ดีขึ้น การบำบัดรักษาได้อย่างสมบูรณ์	ควบคุมการดำเนินชีวิตของตนเอง สิ่งแวดล้อมที่ควบคุมน้อยที่สุด เกิดคุณค่าทางสังคมและเศรษฐกิจ

สรุปได้ว่า ปัญหาความพิการเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับโครงสร้างของสังคม สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ไม่ใช่เรื่องสภาพความผิดปกติของอวัยวะซึ่งเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล นอกจากนี้ ประชญาและการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอิสระเกิดขึ้นเพื่อต่อต้านวาทกรรมเชิงการแพทย์ที่มองว่าคนพิการเป็นคนที่บกพร่อง เป็นผู้ป่วยที่ต้องพึ่งพิงบุคลากรทางการแพทย์

ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระมุ่งเน้นผลที่จะเกิดทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม ในระดับบุคคลนั้น แต่ละบุคคลจะได้รับการเสริมพลังเพื่อเชื่อมั่นในตนเอง มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจด้วยตนเอง ควบคุมวิถีชีวิตตนเองได้ ตลอดจนสามารถวางแผนชีวิตหรือกำหนดแนวทางในการทำตามความใฝ่ฝันของตนเอง ส่วนในระดับสังคม ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระมุ่งให้เกิดผลคือสร้างความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ขจัดสิ่งกีดขวางทั้งที่เป็นอคติของคนทั่วไปในสังคม และสถาบันทางสังคม (เช่น สถาบันทางการแพทย์ สถาบันการศึกษา สถาบันทางกฎหมาย ฯลฯ), สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นอุปสรรคหรือไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตอิสระ

2.3 ความเป็นมาของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ

ที่มาของปรัชญาและความเคลื่อนไหวด้านการดำรงชีวิตอิสระ เริ่มต้นประมาณต้นทศวรรษที่ 1970 โดยกลุ่มคนพิการชาวอเมริกันที่มีสภาพความพิการรุนแรงที่พยายามหนีให้พ้นจากสภาพการพึ่งพาคนอื่น ไม่สามารถใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ และถูกจำกัดการมีส่วนร่วมในชุมชน

กลุ่มคนพิการรุนแรงในสหรัฐอเมริกา นำโดย เอ็ด โรเบิร์ตส์ ผู้พิการโพลิโอที่ใช้รถวีลแชร์และเครื่องช่วยหายใจ สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เมืองเบิร์กลีย์ ในขณะที่เป็นนักศึกษาได้ใช้บริการในมหาวิทยาลัย เช่น การช่วยเหลือ ที่พัก บริการซ่อมรถวีลแชร์ และการให้คำปรึกษาฉันเพื่อน อย่างไรก็ตาม บริการเหล่านี้หมดไปเมื่อเขาสำเร็จการศึกษา เขาจึงได้จัดตั้งศูนย์การดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living Center: ILC) ขึ้นแห่งแรกในเมืองเบิร์กลีย์ ประมาณ ค.ศ. 1972 ต่อมามีการนำเสนอแก่รัฐบาลเพื่อบรรจุในกฎหมาย ในฐานะบริการที่จำเป็นสำหรับคนพิการรุนแรง ในขณะนั้นบริการที่นับว่าแปลกใหม่คือ บริการผู้ช่วยเหลือส่วนตัว รวมถึงบริการหาที่อยู่อาศัย พาหนะสำหรับเดินทาง การซ่อมบำรุงเครื่องมือและอุปกรณ์ บริการเหล่านี้เอื้ออำนวยให้คนพิการสามารถอาศัยอยู่ที่บ้านหรือที่พักในชุมชนของตนเองได้ ไม่ต้องไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ โรงพยาบาลหรือสถานบำบัด (กมลพรรณ พันพึ้ง, 2551, pp. 27-28)

ในปีเดียวกันนี้ คือ ค.ศ. 1972 ยังมีการตั้ง ILC ที่ Boston และ Houston และใน ค.ศ. 1978 แนวคิดนี้ก็แพร่ขยายไปทั่วประเทศ มีการออกกฎหมายให้การสนับสนุนการเงินเพื่อก่อตั้ง ILC (หมวด II ของ Rehabilitation Act) ปัจจุบันในสหรัฐอเมริกา มี ILC ทุกรัฐ (มูลนิธิวิถีชีวิตอิสระ คนพิการ)

ทางด้านทวีปเอเชีย ประเทศญี่ปุ่นเป็นแกนกลางให้มีการจัดตั้งเครือข่ายเอเชียแปซิฟิกเพื่อศูนย์การดำรงชีวิตอิสระ เรียกว่า Asia Pacific Network for Independent Living Centers หรือ APNIL เมื่อ ค.ศ. 2007 โดยมีประเทศไทยอยู่ร่วมในเครือข่ายนี้ด้วย

ในประเทศไทย มีการจัดตั้งสภาศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการประเทศไทย (Thailand Council for Independent Living : TIL) ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการติดต่อประสานงานของศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการในประเทศไทย ซึ่งริเริ่มขึ้นใน 3 จังหวัดแรก คือ นครปฐม ชลบุรี และนนทบุรี

3. แนวคิดกระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm by Walter R. Fisher)

วอลเทอร์ อาร์. ฟิชเชอร์ (Walter R. Fisher) นักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการด้านการสื่อสาร เป็นผู้ที่สนใจศึกษาการเล่าเรื่องของมนุษย์ ฟิชเชอร์มองว่าเรื่องเล่าเป็นกระบวนทัศน์ (paradigm) และได้้นำเรื่องเล่าเข้าสู่การศึกษาวาทวิทยาและทฤษฎีการสื่อสาร

ในปี 1979 ฟิชเชอร์ได้รับรางวัล Golden Anniversary Monograph Award จาก National Communication Association (ชื่อเดิมในสมัยที่ฟิชเชอร์ได้รับรางวัลคือ Speech Communication Association) จากบทความชื่อ Toward a Logic of Good Reasons ซึ่งตีพิมพ์ในวารสาร Quarterly Journal of Speech ในปี 1978 ("Golden Anniversary Monograph Award," 2013) บทความดังกล่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายและวิธีการให้เหตุผลที่ดีเพื่อเพิ่มคุณค่าให้แก่การใช้เหตุผล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในกระบวนทัศน์การเล่าเรื่องที่ฟิชเชอร์ได้กล่าวถึงอีกหลายครั้ง ในบทความทางวิชาการและหนังสือของเขา

ผลงานหนังสือชื่อ *Human Communication as Narration: Philosophy of Reason, Value and Action* (1987) ของฟิชเชอร์ระบุว่า โดยพื้นฐานแล้ว มนุษย์มีธรรมชาติเป็นนักเล่าเรื่อง (Homo narrans) และการสื่อสารทุกรูปแบบของมนุษย์จัดว่าเป็นเรื่องเล่าทั้งสิ้น การเล่าเรื่อง หมายถึง การกระทำในเชิงสัญลักษณ์ ทั้งการพูดหรือการกระทำที่มีลำดับเหตุการณ์ต่อเนื่อง (sequence) และมีความหมาย (meaning) สำหรับคนที่อยู่ในเรื่องเล่า คนที่สร้างสรรค์เรื่องเล่า และคนที่ตีความเรื่องเล่านั้น (Fisher, 1987, p. 58)

ฟิชเชอร์เสนอกระบวนทัศน์การเล่าเรื่องขึ้นมาเพื่อสร้างความสมดุลกับกระบวนทัศน์เชิงหลักการ (Rational Paradigm) ซึ่งเป็นกระบวนทัศน์กระแสหลักของสังคม ฟิชเชอร์มีความเห็นว่า เหตุผลที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารไม่จำเป็นต้องใช้แบบเดียวกันนั่นคือเหตุผลเชิงหลักการ ไม่ว่าจะ เป็นเหตุผลทางวิทยาศาสตร์หรือเหตุผลทางปรัชญา เนื่องจากวาทศิลป์และกวีนิพนธ์ซึ่งมักถูกคนในสังคม มองว่าเป็นการสื่อสารที่ไม่มีเหตุผลนั้น แท้จริงแล้วมีเหตุผลในตัวเองในรูปของเรื่องเล่า ซึ่งมีความ สอดคล้องต่อกันและความน่าเชื่อถือ เราได้รับประสบการณ์และความเข้าใจชีวิตจากชุดของเรื่องเล่า ที่ดำเนินอยู่ ซึ่งมีทั้งความขัดแย้ง ตัวละคร จุดเริ่มต้นเรื่อง กลางเรื่อง และจุดสิ้นสุดของเรื่อง (Fisher, 1987, p. 24) อย่างไรก็ตาม ฟิชเชอร์ย้ำว่าเขาไม่ได้ปฏิเสธเหตุผลเชิงหลักการ แต่พยายามขยาย ความหมายและแสดงให้เห็นว่าเราสามารถนำเสนอเหตุผลได้ผ่านการสื่อสารของมนุษย์ทุกรูปแบบ

ทั้งนี้ การนำเสนอกระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm) ได้อย่างเด่นชัด พิซเซอร์ได้เปรียบเทียบกระบวนทัศน์เชิงหลักการกับกระบวนทัศน์การเล่าเรื่องดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงการเปรียบเทียบกระบวนทัศน์เชิงหลักการและกระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง

	กระบวนทัศน์เชิงหลักการ (Rational-World Paradigm)	กระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm)
1	โดยพื้นฐานมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ใช้เหตุผล	มนุษย์มีธรรมชาติเป็นนักเล่าเรื่อง
2	การใช้เหตุผลโต้แย้งเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการตัดสินใจและสื่อสาร	การตัดสินใจว่าเรื่องนั้นมีคุณค่าหรือไม่ขึ้นอยู่กับ “เหตุผลที่ดี” (Good reasons)
3	การโต้แย้งแสดงเหตุผลถูกควบคุมโดยกฎหมาย ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ มติสาธารณะ ฯลฯ	ประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ วัฒนธรรม และอุปนิสัย เป็นสิ่งที่กำหนดว่า “เหตุผลที่ดี” คืออะไร
4	ความมีเหตุผลขึ้นอยู่กับความสามารถในการโต้แย้ง ทักษะในการนำศาสตร์ต่าง ๆ มาใช้สนับสนุนความคิด เช่น ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์	เกณฑ์ที่นำมาใช้ตัดสินหลักการของเรื่องเล่า (narrative rationality) คือ ความสอดคล้อง ตี้องกัน (coherence) และความน่าเชื่อถือ (fidelity) ของเรื่อง
5	โลกถูกเชื่อมร้อยกันด้วยเหตุผล ดังนั้นวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อเข้าใจโลกทำได้โดยใช้เหตุผลมาประกอบสร้างเป็นข้อโต้แย้ง	โลกนี้เต็มไปด้วยเรื่องราว ดังนั้นเราจะสร้างสรรค์ชีวิตของตนเองตามเรื่องที่เราเลือกหรือได้รับฟังมา

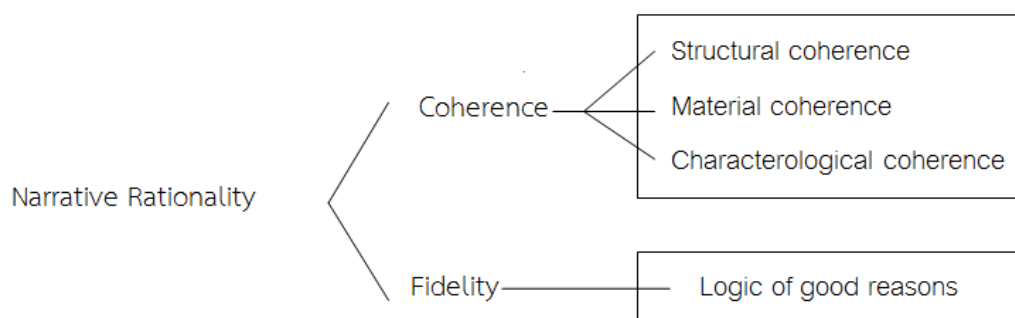
พิซเซอร์อธิบายว่า ปรัชญาพื้นฐานของกระบวนทัศน์เชิงหลักการ (Rational-World Paradigm) คือ ญาณวิทยาหรือทฤษฎีความรู้ (Epistemology) เป็นสาขาปรัชญาที่หาคำตอบว่า มนุษย์รู้ความเป็นจริงของโลกและชีวิตได้อย่างไร เป้าหมายของความรู้คือความจริง มุ่งตรวจสอบและพิสูจน์โดยเน้นความเป็นภววิสัย (objectivity) ในการตรวจวัด ความจริงไม่ได้ขึ้นอยู่กับมนุษย์ ต้องใช้หลักฐานมาพิสูจน์ กระบวนทัศน์เชิงหลักการจึงขึ้นอยู่กับความรู้ที่มีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ หรือความรู้ที่สาธารณชน คนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับ

สำหรับกระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm) มีปรัชญาพื้นฐานเป็น ภววิทยา (Ontology) ซึ่งเป็นสาขาปรัชญาที่หาคำตอบว่า ความเป็นจริงหรือธรรมชาติของโลกคืออะไร กระบวนทัศน์การเล่าเรื่องแสดงให้เห็นว่าความเป็นจริงในโลกนี้มีมิติอื่น ๆ นอกเหนือไปจากความเป็น

จริงทางวิทยาศาสตร์หรือเชิงหลักการ-เหตุผลแบบประจักษ์นิยม ความเป็นจริงในโลกมีมิติทางจิตวิญญาณและมีตีความหมายของการมีชีวิตรวมอยู่ด้วย

พิชเชอร์กล่าวว่า หลักการ-เหตุผลแบบประจักษ์นิยมเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องเรียนรู้จากภายนอก แต่เรื่องเล่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่เราจะรู้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ เพราะเรื่องเล่าไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบการพูดหรือการเขียนเป็นลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ เรื่องเล่าจึงมีคุณสมบัติที่ข้ามพ้นกาลเวลาและวัฒนธรรมด้วย (Fisher, 1987, p. 65)

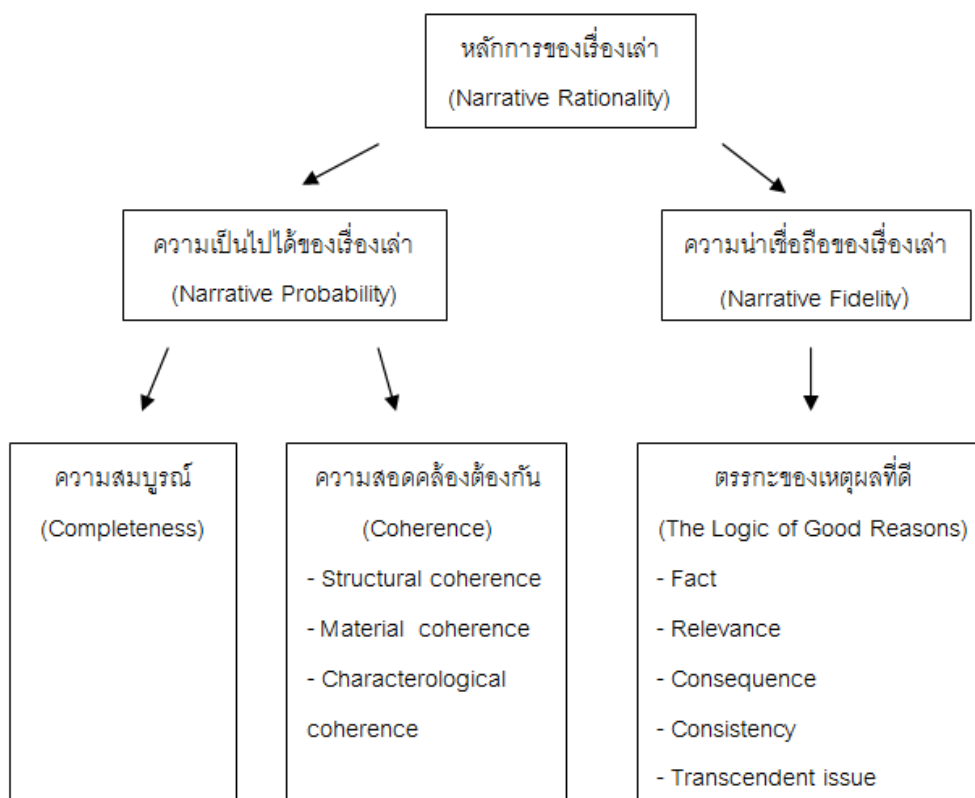
ทั้งนี้ พิชเชอร์กล่าวว่า คุณค่าของเรื่องเล่าขึ้นอยู่กับ หลักการของเรื่องเล่า (Narrative Rationality) ซึ่งเวสต์และเทอร์เนอร์ได้สรุปหลักการของเรื่องเล่าของพิชเชอร์ดังแผนภาพต่อไปนี้

รูปที่ 2.1 แสดงส่วนประกอบหลักการของเรื่องเล่า

ที่มา : (West & Turner, 2010, p. 354)

อย่างไรก็ตาม ในหนังสือเรื่อง *Human Communication as Narration: Toward a Philosophy of Reason, Value, and Action* ของพิชเชอร์นั้น เขาได้กล่าวถึงความเป็นไปได้ของเรื่องเล่า (Narrative Probability) ด้วย ซึ่งประกอบด้วยความสมบูรณ์และความสอดคล้องต่องัน นอกจากนี้ พิชเชอร์ได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่า (Fidelity) ผู้วิจัยจึงขอสรุปหลักการของเรื่องเล่า (Narrative Rationality) ของพิชเชอร์ ดังแผนภาพต่อไปนี้

รูปที่ 2.2 แสดงส่วนประกอบและรายละเอียดหลักการของเรื่องเล่า

หลักการของเรื่องเล่า (Narrative Rationality) มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเป็นไปได้ของเรื่องเล่า (Narrative Probability) คือ เรื่องเล่านั้นมีความเป็นไปได้ สมบูรณ์ในตัว มีความสอดคล้องกัน ไม่ขัดกัน โดยพิจารณาจาก

1.1 ความสมบูรณ์ (Completeness) เรื่องเล่ามีความสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นชิ้นงานเดียวกัน ไม่กระจัดกระจายไปคนละทาง

1.2 ความสอดคล้องต้องกัน (Coherence) ได้แก่

1.2.1 ความสอดคล้องด้านโครงสร้าง (Structural coherence) คือ

เรื่องไม่สับสน การดำเนินเรื่องราวราบรื่น การเชื่อมต่อเนื้อหาทำได้ดี โครงเรื่องชัดเจน

1.2.2 ความสอดคล้องด้านหลักฐาน (Material coherence) คือ

หลักฐานในเรื่องไม่ขาดหาย ข้อโต้แย้งหลัก ๆ มีครบถ้วน มีความสอดคล้องเมื่อเทียบกับเรื่องอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกัน

1.2.3 ความสอดคล้องด้านตัวละคร (Characterological coherence) คือ

พฤติกรรมของตัวละครไม่ขัดกับอุปนิสัยของตัวละคร, ตัวละครในเรื่องเล่า กับตัวจริงมีอุปนิสัยที่เหมือนกัน ไม่หลอกลวง

2. ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่า (Narrative Fidelity)

ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าขึ้นอยู่กับ “เหตุผลที่ดี” (The Logic of Good Reasons) เหตุผลที่ดีคือเหตุผลที่ประกอบด้วยคุณค่า ซึ่งผู้รับสารเรื่องเล่าใช้ตัดสินว่าสมควรจะยอมรับ เชื่อถือ และปฏิบัติตามหรือไม่ โดยคำถามที่สามารถแสดงให้เห็นเหตุผลที่ดีอันจะทำให้เรื่องเล่ามีคุณค่าน่ารับฟัง น่าเชื่อถือสำหรับผู้รับสาร (Fisher, 1987, p. 109) ได้แก่

2.1 คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง (Fact)

คุณค่าทั้งแบบที่เห็นได้ชัดเจนและแบบที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่ามีอะไรบ้าง

2.2 คำถามเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องหรือตรงประเด็น (Relevance)

คุณค่านั้นมีความเกี่ยวข้อง - ตรงประเด็นกับหัวข้อเรื่อง (topic) ของเรื่องเล่าหรือไม่ คุณค่านั้นมีความเที่ยงตรง ไม่ถูกปิดบัง บิดเบือน หรือทำให้เกิดผิดเพี้ยนใช้หรือไม่

2.3 คำถามเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น (Consequence)

เมื่อผู้รับสารยอมรับคุณค่าของเรื่องเล่าแล้ว ผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับสารเอง และผลที่เกิดขึ้นกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารกับผู้อื่นในสังคมมีอะไรบ้าง

2.4 คำถามเกี่ยวกับการยึดมั่นในความคิด (Consistency)

คุณค่าของเรื่องเล่าสอดคล้องกับโลกทัศน์และประสบการณ์ของผู้รับสารหรือไม่ อย่างไร

2.5 คำถามเกี่ยวกับระบบคุณค่าที่อยู่เหนือขึ้นไป (Transcendent issue)

คุณค่าของเรื่องเล่าเหมือนกันกับระบบคุณค่าด้านอุดมคติ/ศีลธรรม (idealistic/moralistic master analogue myth) หรือระบบคุณค่าด้านวัตถุนิยม (materialistic master analogue myth) ที่ผู้รับสารเชื่อถือหรือไม่

หลักการของเรื่องเล่าดังกล่าวนี้ ส่วนสำคัญซึ่งพิชเชอร์เน้นคือ ความสอดคล้องต้องกัน (Coherence) ซึ่งเป็นความเที่ยงตรงภายในเรื่องเล่า (Internal Consistency) ทำให้ผู้รับสารไม่สับสน เข้าใจและยอมรับเรื่องเล่าได้ อีกส่วนหนึ่งคือ ความน่าเชื่อถือ (Fidelity) ซึ่งทำให้ผู้รับสารเห็นถึงความจริงและความมีมนุษยธรรมในเรื่องเล่า เชื่อมโยงเรื่องเล่ากับภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้รับสาร ที่สำคัญคือความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าเกิดจาก “เหตุผลที่ดี” (Good Reasons) โดยประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ วัฒนธรรม อุปนิสัยจะเป็นสิ่งที่กำหนดว่าเหตุผลที่ดีคืออะไร พิชเชอร์ได้ยกคำกล่าวของไวท์ (White) ที่ว่า

“ที่ได้ก็ตามที่มีเรื่องราวความจริง เรื่องเล่าจะถูกนำเสนอ เรามั่นใจได้เลยว่าคุณความดีหรือแรงกระตุ้นที่ก่อให้เกิดคุณธรรมจะถูกนำเสนอเช่นเดียวกัน”

(Fisher, 1987, p. 68)

ในแง่นี้เรื่องเล่าจึงสร้างคุณธรรมด้วย ดังนั้น เหตุผลที่ดีก็คือ “ดี” ในด้านคุณธรรมนั่นเอง มนุษย์จึงสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เพศสถานะ ชนชั้น และยุคสมัย ด้วยเหตุผลที่ดีในเรื่องเล่า เพราะเหตุผลที่ดีหรือคุณธรรมมีความเป็นสากล

องค์ประกอบของเรื่องเล่า

พิชเชอร์ (1987, p. 24) มีความเห็นว่า เราได้รับประสบการณ์และความเข้าใจชีวิตจากชุดของเรื่องเล่าที่ดำเนินอยู่ ซึ่งมีทั้งความขัดแย้ง ตัวละคร จุดเริ่มต้นเรื่อง กลางเรื่อง และจุดสิ้นสุดของเรื่อง (we experience and comprehend life as a series of ongoing narratives, as conflicts, characters, beginnings, middles, and ends)

เรื่องเล่าจึงประกอบด้วยความขัดแย้งหรือปมปัญหา (conflict) ซึ่งเหตุการณ์และตัวละครจะพัฒนาขึ้นท่ามกลางความขัดแย้งนี้เอง ความขัดแย้งหรือปมปัญหายังนำไปสู่การหาหนทางคลี่คลายความขัดแย้งด้วย

สำหรับตัวละคร (character) พิชเชอร์เห็นว่าตัวละครเป็นจุดศูนย์กลางของเรื่องเล่าทุกเรื่อง ตัวละครต้องน่าเชื่อถือ กล่าวคือ ไม่มีพฤติกรรมที่ผิดแผกไปจากภูมิหลังและบุคลิกภาพโดยไม่มีสาเหตุอันควร และในกรณีที่เป็นการเล่าเรื่องชีวิตของผู้คน ตัวละครในเรื่องเล่าจะน่าเชื่อถือก็ต่อเมื่อมีความสอดคล้องกันกับบุคคลที่มีชีวิตอยู่จริง

ฟิชเชอร์เน้นว่า การสื่อสารทุกรูปแบบของมนุษย์เป็นเรื่องเล่า ดังนั้น แม้แต่หนังสือประวัติศาสตร์หรืองานเขียนเชิงวิทยาศาสตร์ก็มีโครงเรื่อง ฟิชเชอร์ใช้คำศัพท์ว่า emplotment คือ การลำดับเหตุการณ์ การกระทำในเรื่องโดยผู้เล่าเรื่อง ซึ่งจะเริ่มจากจุดเริ่มต้นเรื่อง กลางเรื่อง และจุดสิ้นสุดของเรื่อง (beginnings, middles, and ends)

การศึกษาเรื่องเล่าได้พัฒนาต่อมาจากจนถึงปัจจุบันและองค์ประกอบของเรื่องเล่าที่นักวิชาการสนใจศึกษาในฐานะที่ช่วยในการทำความเข้าใจกระบวนการสื่อความหมายของเรื่องเล่า นอกจากโครงเรื่อง ตัวละคร ความขัดแย้งหรือปมปัญหาดังกล่าวแล้ว ยังประกอบด้วย

แก่นความคิด (theme) คือ ความคิดหลักในการดำเนินเรื่อง เป็นความคิดรวบยอดที่เจ้าของเรื่องต้องการนำเสนอ

ฉาก (setting) คือ สถานที่ เวลา และบรรยากาศของเรื่อง คือ สถานที่ที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องเล่า สถานที่แต่ละแห่งยังทำให้คนสัมผัสและรับรู้สถานที่ (sense of place) หมายถึง การที่คนตระหนักว่าสถานที่แห่งนั้นมีลักษณะทางกายภาพเป็นเอกลักษณ์ มีความพิเศษโดดเด่น แตกต่างจากที่อื่น ๆ อย่างไร รวมถึงการรับรู้และความรู้สึกของคนกับสถานที่แห่งนั้น เช่น รู้สึกผูกพัน รู้สึกว่าเป็นเจ้าของสถานที่นั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการสร้างความหมายในเรื่องเล่า

มุมมองในการเล่าเรื่อง (point of view) คือ วิธีการเล่าเรื่องที่เล่าผ่านสายตาและความเข้าใจของตัวละครใดตัวละครหนึ่ง ทำให้ผู้อ่านรับรู้เรื่องราวผ่านการตีความและการนำเสนอซึ่งประกอบด้วยความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครตัวนั้น มุมมองในการเล่าเรื่องอาจเล่าจากมุมมองของบุคคลที่ 1 มุมมองของบุคคลที่ 3 มุมมองที่เป็นกลาง หรือการเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้านในการเล่าเรื่องประสบการณ์หรือวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัตินิยมใช้การเล่าเรื่องจากมุมมองของบุคคลที่ 1 คือตัวละครเอกเป็นผู้เล่าเรื่องเอง ใช้สรรพนาม เช่น ผม ฉัน

เสียงในการเล่าเรื่อง (voice) คือ น้ำเสียงของผู้เล่าเรื่อง เช่น หนักแน่น เชื้อมั่น อ่อนโยน นอกจากนี้ ในวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติยังสามารถพิจารณาได้ในลักษณะเสียงของผู้เล่าเรื่องเอง เสียงของคนอื่น ๆ ที่ปรากฏหลากหลายรูปแบบในเรื่องเล่า และเสียงของกลุ่มชนเป็นเสียงที่เป็นตัวแทนกลุ่มของตนเอง (Smith & Watson, 2010, pp. 79-81)

สรุปได้ว่าองค์ประกอบในเรื่องเล่า โดยเฉพาะในเรื่องเล่าประสบการณ์หรือวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติมีดังนี้

1. โครงเรื่อง (emplotment)
2. แก่นความคิด (theme)
3. ตัวละคร (character)
4. ปมปัญหา (conflict)
5. สถานที่และบรรยากาศของเรื่อง (setting)
6. มุมมองในการเล่าเรื่อง (point of view)
7. เสียงในการเล่าเรื่อง (voice)

งานวิจัยนี้ใช้แนวคิดกระบวนการทัศน์การเล่าเรื่องของพิชเชอร์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องเล่า และวิเคราะห์การนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบในส่วนที่เป็นเรื่องเล่าประสบการณ์ซึ่งเป็นเรื่องเล่าประสบการณ์นอกกระแสหลักของสังคม และงานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารของคนพิการประเภทต่าง ๆ ในบริบทที่หลากหลายซึ่งคนพิการใช้ในชีวิตประจำวัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าประสบการณ์นอกกระแสหลัก

งานวิจัยเรื่อง วาตะของนักคิดไทยจากปาฐกถาโกมล คีมทอง ของ พรพักตรา ไชยเศรษฐ (2546) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดขององค์ปาฐกจากปาฐกถาโกมล คีมทอง ในฐานะปาฐกถาเพื่อสังคม และวิเคราะห์บริบท เนื้อหา กลวิธีการโน้มน้าวใจ และการอ้างเหตุผลในปาฐกถาตามทฤษฎีทางวาทวิทยา ผลการวิจัยพบว่า วิธีคิดของนักคิดไทยเกิดจากการสังสมประสบการณ์ทางการเมือง ศาสนา และงานพัฒนา มีลักษณะร่วมที่สำคัญคือ เป็นนักคิดที่ไม่พึงพิงกับระบบ เชื่อในศักยภาพของมนุษย์ สำหรับเนื้อหา กลวิธีการโน้มน้าวใจ และการอ้างเหตุผลได้รับอิทธิพลจากบริบททางสังคมและการเมือง การบอกเล่าประสบการณ์ผ่านปาฐกถาเน้นการมองโลกใน 3 แนวทาง คือ สัจนิยม จิตนิยม และปฏิบัตินิยม โดยใช้การอ้างอิง การยกตัวอย่าง และใช้ภาษาที่เรียบง่าย

งานวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนและเรื่องเล่า “ความพิการ” ของผู้พิการในสังคมไทย ของ อัฐมา โภคาพานิชวงษ์ (2549) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้ความหมายของความพิการผ่านประสบการณ์ตรงจากผู้พิการหรือครอบครัวผู้พิการ อธิบายความเชื่อมโยงของบริบททางสังคมวัฒนธรรมกับการผลิตความหมายหรือวาทกรรมเกี่ยวกับความพิการและคนพิการ สะท้อนมุมมองที่สังคมมีต่อผู้พิการ รวมถึงผลกระทบจากมุมมองเหล่านั้นที่มีต่อผู้พิการ และศึกษาว่าภายใต้การนิยามจากสังคม ผู้พิการมีการปรับตัว สร้างความหมายใหม่แก่ตนเอง หรือต้านวาทกรรมจากสังคมอย่างไร โดยศึกษาเรื่องเล่าประสบการณ์ของผู้พิการและครอบครัวในรูปแบบหนังสือและบทความในวารสาร พบว่า ชีวิตทางสังคมของคนพิการไม่ค่อยมีความเปลี่ยนแปลงหรือแตกต่างจากในอดีตมากนัก, สังคมสร้างความรับรู้ต่ออัตลักษณ์ “ความพิการ” และการควบคุมทางสังคม, อำนาจของความรู้ในการจัดประเภททางสังคมและการจัดการต่อความพิการส่งผลกระทบต่ออัตลักษณ์ของคนพิการ, การต่อรองความหมายจากความพิการ มี 5 ลักษณะ คือ นิยามว่าเป็นความแตกต่างที่ทดแทนได้ด้วยผัสสะที่แตกต่าง การทำให้เป็นปกติ การเกิดใหม่ของตัวตนหรืออัตลักษณ์ การปกปิดความพิการและสร้างพื้นที่เฉพาะกลุ่ม และการนิยามความพิการเป็นความแตกต่างทางวัฒนธรรม

งานวิจัยเรื่อง วาทกรรมความพิการในเรื่องเล่าสมัยใหม่ของไทย ของ ธนอมนวล หิรัญเทพ (2551) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและวิเคราะห์วาทกรรมความพิการในเรื่องเล่าสมัยใหม่ของไทย (นวนิยายและเรื่องเล่าชีวิต) ทั้งที่เขียนโดยนักเขียนที่ไม่พิการและพิการ ซึ่งตีพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2476 - 2548 เพื่อให้เห็นกระบวนการสร้างความหมายของ ความพิการ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมในแต่ละยุค ผลการศึกษาพบว่า วาทกรรมเกี่ยวกับความพิการในเรื่องเล่ามีความสัมพันธ์กับวาทกรรมความพิการในสังคมแต่ละยุค โดยแบ่งเป็นยุคได้ 3 ช่วง คือ 1) ยุคจารีต มีวาทกรรมศาสนาพุทธ (ความพิการเป็นกรรมเก่า) 2) ยุคเวทนานิยม - สังคมสงเคราะห์ (พ.ศ. 2476 - 2524) อยู่ภายใต้วาทกรรมการแพทย์ วาทกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพ (ความพิการคือความน่าสงสาร จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์, ความพิการคือการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์ จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ) 3) ยุคการเติบโตของสิทธิมนุษยชนของคนพิการ (2524 - 2548) มีวาทกรรมสิทธิคนพิการ ทั้งนี้เรื่องเล่าในนวนิยายก็เสนอภาพคนพิการตามวาทกรรมแต่ละยุคในสังคม ส่วนในเรื่องเล่าผู้เขียนซึ่งเป็นผู้พิการมีทั้งการยอมรับ โต้แย้ง หรือต่อรองกับวาทกรรมชุดเดิม

งานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์เกย์ในงานเขียนแนวอัตชีวประวัติเกย์ร่วมสมัย ของ ศรัณย์ มหาสุภาพ (2551) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การประกอบสร้างอัตลักษณ์เกย์ พบว่า เรื่องเล่ามีบทบาทสำคัญในกระบวนการสร้างอัตลักษณ์เกย์ตามแนวคิดการเปิดเผยตัวตนผ่านพื้นที่ของภาษา (Performativity) เรื่องเล่าเป็นปัจจัยในการประกอบสร้างอัตลักษณ์เกย์ที่มีความซับซ้อนและหลากหลายแตกต่างกันไปตามพื้นที่และวัฒนธรรม การศึกษาเรื่องเล่าทำให้เห็นอคติที่แฝงอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม การกำหนดความหมายของความเป็นเกย์ในเชิงลบ และเห็นวิธีวิพากษ์ท้าทายกรอบแนวคิดของสังคมโดยนักเขียนเกย์

งานวิจัยเรื่อง เรื่องเล่าความเจ็บป่วย: การนำเสนอตัวตนของผู้ป่วยในสังคมหลังสมัยใหม่ ของ ชุตินณทน์ ตรีอำนรรค (2552) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บป่วยในสังคมหลังสมัยใหม่ โดยวิเคราะห์เรื่องเล่าประสบการณ์ความเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็ง โรคมะเร็ง และโรคเอดส์ ในมิติด้าน ส่วนตัวและมิติด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า เรื่องเล่าเปิดพื้นที่ให้ผู้ผู้ป่วยได้บอก เล่าประสบการณ์ ความเจ็บป่วยด้วยตนเองซึ่งเต็มไปด้วยมิติทางจิตใจ ทั้งอารมณ์ ความรู้สึก และความเจ็บปวด ทั้งยัง เปิดโอกาสให้ผู้ผู้ป่วยได้ถ่ายทอดมุมมองที่ตนมีต่อการแพทย์สมัยใหม่ โรค และความเจ็บป่วย ทำให้ ผู้ป่วยได้นิยามความหมายใหม่ให้กับความเจ็บป่วยและนิยามความหมายใหม่ให้กับตนเองในฐานะ ผู้ป่วย เรื่องเล่ายังก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ระหว่างผู้ป่วยด้วยกันและคนอื่น ๆ ในสังคมจากการ บอกเล่าแบ่งปันประสบการณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารของคณพิการ

งานวิจัยเรื่อง ปัญหาในการสื่อสารของคนหูหนวกในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย ของ วรารวรรณ คงคล้าย (2539) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเปิดรับข่าวสารของคนหูหนวก ซึ่งค้าขายอยู่บริเวณถนนสีลมในช่วงเวลากลางวัน รวมถึงอุปสรรคและวิธีการสื่อสารเพื่อการค้าขาย ของคนหูหนวกต่อลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ พบว่า สื่อมวลชนที่คนหูหนวกเปิดรับมากที่สุดคือหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ โดยสนใจข่าวอาชญากรรม ข่าวสารบ้านเมือง การ์ตูน และข่าวบันเทิง สำหรับวิธีการสื่อสารคือคนหูหนวกจะสื่อสารราคาของสินค้าด้วยวิธีต่าง ๆ คือ ใช้ใบตัวอย่าง สินค้าที่ระบุราคาที่แน่นอนไว้แล้ว ใช้เครื่องคิดเลขกดบอกราคาที่ต้องการขายให้ลูกค้าดู ให้เพื่อนผู้ค้า ที่พูดได้ช่วยบอกราคาให้ ทั้งนี้ หากลูกค้าไม่พอใจราคานั้น คนหูหนวกจะยื่นเครื่องคิดเลขให้ลูกค้ากด เพื่อต่อรองราคา วิธีการสื่อสารในการค้าขายกับลูกค้าชาวไทยและชาวต่างประเทศไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่ได้ใช้ทั้งภาษามือและภาษาพูด แต่ใช้ภาษากายซึ่งแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง และ อุปกรณ์ที่ใช้ช่วยสื่อสาร เช่น ใบตัวอย่าง เครื่องคิดเลข อุปสรรคสำคัญในการสื่อสารคือลูกค้ามีปัญหา มากในการต่อรองราคาทำให้ต้องใช้ความพยายามในการสื่อสารเพิ่มขึ้น โดยคนหูหนวกจะรวบรวม เพื่อนหรือผู้ค้าขายใกล้เคียงมาติดต่อเจรจาแทนให้

งานวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ระหว่างครูและเด็กออทิสติก ของ วัลลภกัณฑ์ โคตะ นนท์ (2546) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการสื่อสารของครูผู้สอน และปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก ผลการศึกษาพบรูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลระหว่าง ครูและเด็กออทิสติก และการสื่อสารในกลุ่มชั้นเรียนพิเศษ เนื้อหาวิชาที่สอนครูจะประยุกต์ให้เข้ากับ สถานการณ์ในปัจจุบัน สื่อที่ใช้มีขนาดใหญ่ จับต้องได้ และเป็นของจริง ปัจจัยด้านลักษณะของเด็ก ออทิสติก ได้แก่ อาการ อารมณ์ และนิสัย มีผลต่อรูปแบบการสอนและการสื่อสารของครู กล่าวคือ ความผิดปกติทางด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ครูจะเรียกชื่อบ่อย ๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก ความผิดปกติด้านพฤติกรรม ครูจะใช้การสัมผัส ว่ากล่าวตักเตือน และลงโทษ ความผิดปกติด้านการ

สื่อความหมายและภาษา ครูจะพุดนำให้เด็กพุดตาม รวมถึงใช้ท่าทางประกอบการพุดอย่างมาก ความผิดปกติด้านจินตนาการ ครูทำท่าทางประกอบเพลงให้เด็กทำตาม เล่นเกมร่วมกับเด็ก ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบและวิธีการสื่อสารระหว่างครูและเด็กก้อทิสติก ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวเด็ก ปัจจัยภายในตัวครู การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน นโยบายโรงเรียน ปัจจัยภายในกลุ่มเด็กก้อทิสติก และปัจจัยภายนอกห้องเรียน

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบหลักในการสื่อสารของครูกับเด็กปัญญาอ่อนระดับตติยภูมิ ของ พิมพาภรณ์ นวลมี (2547) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแผนการสื่อสารที่ใช้ร่วมกันในชั้นเรียน กระบวนการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียน รูปแบบการสื่อสารของครูที่สามารถใช้ร่วมกันในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ผลการวิจัยพบว่า แผนการสื่อสารนั้น ผู้บริหารมีนโยบายส่งเสริมศักยภาพทางการสื่อสารแก่เด็ก โดยมีแนวทางด้านวิธีการสื่อสารในชั้นเรียน เช่น ครูใช้ประโยคสั้น ง่าย ค่อย ๆ พุด ให้เด็กสบตาเมื่อพุด และให้เด็กทวนคำสั่ง ด้านกระบวนการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ มีขั้นเตรียมการสื่อสาร ครูศึกษาทำความเข้าใจเด็กและปรับตัว ขึ้นทำการสื่อสารกับเด็ก ครูใช้การสื่อสารเชิงรุกเพื่อแก้ปัญหาด้านการรับรู้และความเข้าใจของเด็ก และขั้นติดตามผล รูปแบบการสื่อสารของครูที่สามารถใช้ร่วมกันในสถานการณ์หนึ่ง ๆ มีรูปแบบการสื่อสารเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กในชีวิตประจำวัน ใช้บรรยากาศที่อบอุ่นคล้ายครอบครัว เน้นการสัมผัส รูปแบบการสื่อสารเพื่อสอนบทเรียนและส่งเสริมพัฒนาการ แบ่งสถานภาพครูกับนักเรียนให้เกิดการเคารพเชื่อฟัง รูปแบบการสื่อสารในการแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า เน้นที่ผู้รับสารคือเด็ก รูปแบบการสื่อสารจะมีความชัดเจน ใช้คำสั้น ๆ

งานวิจัยเรื่อง การดัดแปลงหนังสือภาพเพื่อเด็กพิการทางการมองเห็น ของ จุฑาลักษณ์ เขิตเจริญ (2554) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการดัดแปลงหนังสือภาพให้เหมาะสมกับเด็กพิการทางการมองเห็น อายุ 6-8 ปี และเพื่อศึกษาการรับรู้ ทักษะคิด และสุนทรียรสจากหนังสือภาพ ผลการศึกษาพบว่า หนังสือภาพแต่ละเล่มนั้นมีความยากง่ายในการดัดแปลงแตกต่างกันทั้งในด้านของภาพและข้อความ สำหรับการรับรู้ ภาพและข้อความมีส่วนช่วยเสริมความเข้าใจ อย่างไรก็ตาม เด็กมีทั้งที่สนใจองค์ประกอบทั้งหมด สนใจเฉพาะองค์ประกอบหลัก สนใจภาพที่มีเกมแทรกอยู่ สนใจรับรู้ภาพที่ใช้ของจริงทำมากกว่ากระดาษ ด้านทักษะคิด กลุ่มตัวอย่างไม่มีอารมณ์ร่วมกับหนังสือที่มีองค์ประกอบละเอียดมากเกินไป ด้านสุนทรียรส กลุ่มตัวอย่างชอบหนังสือที่มีเกมแทรกอยู่มากที่สุด และไม่ค่อยชอบหนังสือที่มีองค์ประกอบมากเกินไป

งานวิจัยเรื่อง การสร้างออดิโอเดสคริปต์ชั้นในภาพยนตร์การ์ตูน เพื่อเด็กพิการทางการมองเห็น ของ ธีรธวัช เจนวัชรรัช (2554) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา กระบวนการสร้างออดิโอเดสคริปต์ชั้นในภาพยนตร์การ์ตูน และทดสอบการรับรู้สุนทรียภาพจากภาพยนตร์การ์ตูน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการสร้างมีรายละเอียดมากเกี่ยวกับการเลือกคำที่จะใช้สื่อสาร การวิเคราะห์เรื่องราว และเลือกสิ่งที่จำเป็นต้องสื่อสาร การวางแผนและตัดสินใจเขียนบทบรรยาย การสื่อสารอารมณ์ของ

เรื่องผ่านบทบรรยาย สำหรับการทดสอบการรับรู้สุนทรียภาพ กลุ่มตัวอย่างอายุ 7-9 ปี ทุกกลุ่ม ตัวอย่างสามารถเล่าเรื่องราวได้อย่างถูกต้อง แต่มักข้ามเหตุการณ์ที่เป็นมุขตลกแบบฉับพลันไป กลุ่มตัวอย่างรับสารข้อคิดเชิงศีลธรรมได้เฉพาะเรื่องที่ระบุไว้ในบทบรรยายอย่างชัดเจน กลุ่มตัวอย่างอายุ 8-9 ปี สามารถสื่อสารรายละเอียดจากจินตนาการของภาพฉากที่ตนประทับใจได้มากกว่า โดยให้รายละเอียดของภาพที่ประทับใจได้ถึงบริบทของฉากนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตนเอง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างอายุ 7 ปี สามารถกล่าวถึงเพียงตัวละครหลัก ๆ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าประสบการณ์ช่วยเป็นแนวทางในการศึกษาการสื่อสารประเด็นทางสังคมของกลุ่มคนซึ่งไม่ยึดติดกับเรื่องเล่าหลักของสังคม คนชายขอบที่ใช้เรื่องเล่าเป็นเครื่องมือการสื่อสารกับสาธารณะ ซึ่งจะต้องมีการคัดสรรเรื่องที่จะเล่าและอาศัยกลวิธีต่าง ๆ นำเสนอประเด็นของเรื่องเล่าเพื่อต่อรองกับวาทกรรมของสังคม สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารของคนพิการช่วยเปิดมุมมองที่หลากหลายของการสื่อสารของคนพิการแต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่เป็นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ทำให้เข้าใจคนพิการมากขึ้น

ทั้งนี้ เรื่องเล่าของคนพิการก็เป็นการถ่ายทอดสิ่งที่คนพิการประสบในชีวิตประจำวันเช่นกัน การมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างคนพิการและไม่พิการมีทั้งส่วนที่ช่วยสนับสนุนและขัดขวางการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ การทำความเข้าใจการสื่อสารระหว่างคนพิการและไม่พิการจะช่วยสนับสนุนการวิเคราะห์การสื่อสารปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการในเรื่องเล่าได้

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา การสื่อสาร “ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ” ในเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) โดยศึกษาจากรวบรวมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการจากนานาประเทศ ร่วมกับการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) บทความเกี่ยวกับชีวิตและผลงานของผู้แต่ง และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์วรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประเภทเรื่องเล่าประสบการณ์

วรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ ที่พิมพ์เป็นภาษาไทยระหว่าง พ.ศ. 2524-2556 ซึ่งเป็นช่วงที่สังคมโลกเริ่มตื่นตัวเกี่ยวกับประเด็นคนพิการและมีวรรณกรรมประเภทนี้ที่พิมพ์เป็นจำนวนมากหลังจากสหประชาชาติประกาศปีคนพิการสากล

ผู้เขียนคือคนพิการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยไม่จำกัดเพศ วัย อาชีพ ประเภท ความพิการ สาเหตุความพิการ และระดับความพิการ จำนวน 42 เรื่อง และศึกษาวิเคราะห์เจาะลึก ผลงานของคนพิการระดับรุนแรง จำนวน 17 เรื่อง ดังนี้ (เรียงตามพ.ศ. ที่พิมพ์ครั้งล่าสุด ซึ่งเป็นตัวบทที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาครั้งนี้)

ตารางที่ 3.1 แสดงรายละเอียดหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ภาพปก	รายละเอียดหนังสือ
1	นางนวลในโลกเงียบ		ผู้แต่ง : เอ็มมานูแอล ลาบอริ ผู้แปล : งามพรรณ เวชชาชีวะ จากเรื่อง : Le Cri de la Mouette (1994) ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์ตรีสวี ครั้งที่พิมพ์ : 1 ปีที่พิมพ์ : 2539
2	सानฝันคนพิการ		ผู้แต่ง : ทองเจียร หงส์ดารมภ์ ผู้จัดพิมพ์ : หจก. หอรัตนชัยการพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ : 1 ปีที่พิมพ์ : 2541
3	บันทึกจากปลายเท้า		ผู้แต่ง : เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์ ผู้แปล : อุลล่า ฟิวสเตอร์ และ สมใจ รักษาศรี จากเรื่อง : Lena Maria Fot-noter (1996) ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์ ครั้งที่พิมพ์ : 1 ปีที่พิมพ์ : 2542
4	สู้ชีวิต เคราะห์สร้างโอกาส		ผู้แต่ง : ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ผู้จัดพิมพ์ : ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ครั้งที่พิมพ์ : 3 ปีที่พิมพ์ : 2546

ตารางที่ 3.1 แสดงรายละเอียดหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ภาพปก	รายละเอียดหนังสือ
5	การต่อสู้กับชีวิต ในโลกมืด		ผู้แต่ง : นฤมล จันทรากุล ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น ครั้งที่พิมพ์ : 1 ปีที่พิมพ์ : 2547
6	จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้อง บน		ผู้แต่ง : สุภัทราพร ตันอธิคม ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์สายไหม ครั้งที่พิมพ์ : 2 ปีที่พิมพ์ : 2547
7	โทรม์ ตูปลีซ่า ดวงตาของฉัน		ผู้แต่ง : ชา ชุก ยอน ผู้แปล : ผศ. อุไรวรรณ จิตเป็นธม คิม จากเรื่อง : My Dear, Toram (2005) ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์ ส.ส.ท. เยาวชน ครั้งที่พิมพ์ : 1 ปีที่พิมพ์ : 2550
8	ไม่ครบห้า		ผู้แต่ง : โอดิตทาเกะ ฮิโรทาดะ ผู้แปล : พรอนงค์ นิยมคำ จากเรื่อง : Gotaifumanzoku (1998) ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์ ส.ส.ท. เยาวชน ครั้งที่พิมพ์ : 12 ปีที่พิมพ์ : 2550

ตารางที่ 3.1 แสดงรายละเอียดหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ภาพปก	รายละเอียดหนังสือ
9	ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย		ผู้แต่ง : ดร.ประกาย กิจธิคุณ ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์แซเทอเดย์ ครั้งที่พิมพ์ : 1 ปีที่พิมพ์ : 2551
10	หางของเบอร์นา		ผู้แต่ง : กุณจิ นานาเอะ ผู้แปล : ปารีชาติ ฉิมคล้าย จากเรื่อง : Beruna No Shippo (1996) ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์ JBook ครั้งที่พิมพ์ : 2 ปีที่พิมพ์ : 2551
11	จิตสดใส... แม่กายพิการ		ผู้แต่ง : กำพล ทองบุญน่ม ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์ธรรมดา ครั้งที่พิมพ์ : 14
12	ลัมให้เป็น...ลูกให้ได้!		ผู้แต่ง : เอกชัย วรธนแก้ว ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์ดีเอ็มจี ครั้งที่พิมพ์ : 2 ปีที่พิมพ์ : 2553

ตารางที่ 3.1 แสดงรายละเอียดหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ภาพปก	รายละเอียดหนังสือ
13	หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง		ผู้แต่ง : ไคล์ เมย์นาร์ด ผู้แปล : ดาวิซ ชาญชัยวานิช จากเรื่อง : No Excuses (2005) ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์อมรินทร์ HOW-TO ครั้งที่พิมพ์ : 1 ปีที่พิมพ์ : 2554
14	ชีวิตทง		ผู้แต่ง : ทง โคตรชมภู ผู้เรียบเรียง : ภาณุมาศ ภูมิถาวร ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์โพสต์บุ๊กส์ ครั้งที่พิมพ์ : 2 ปีที่พิมพ์ : 2555
15	ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ		ผู้แต่ง : ฌ็อง-โดมินิก โบบี ผู้แปล : วลัย วิวัฒน์สร จากเรื่อง : Le Scaphandre et le Papillon (1997) ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์ผีเสื้อฝรั่งเศส ครั้งที่พิมพ์ : ปีที่พิมพ์ : 2555
16	ชีวิตไร้ขีดจำกัด		ผู้แต่ง : นิก วูยิชิช ผู้แปล : พลอยแสง เอกญาติ และ นันทพร ปีเลย์ จากเรื่อง : Life without Limits (2010) ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์อินสปายร์ ครั้งที่พิมพ์ : 1 ปีที่พิมพ์ : 2556

ตารางที่ 3.1 แสดงรายละเอียดหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ภาพปก	รายละเอียดหนังสือ
17	แม่มืดมืด เจียบังน มือจขวางกัน		ผู้แต่ง : เฮเลน เคลเลอร์ ผู้แปล : นายเจนจบ จากเรื่อง : The Story of My Life (1903) ผู้จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์ไอ้มายก๊อด ครั้งที่พิมพ์ : 1 ปีที่พิมพ์ : 2556

กลุ่มตัวอย่างประเภทเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการสามารถจำแนกตามรายละเอียดเกี่ยวกับผู้แต่งได้ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามสัญชาติของผู้แต่ง

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	สัญชาติของผู้แต่ง		
		ไทย	อื่น ๆ	หมายเหตุ
1	นางนวลในโลกเจียบ		√	ฝรั่งเศส
2	सानฝันคนพิการ	√		
3	บันทึกจากปลายเท้า		√	สวีเดน
4	สู้ชีวิต เคาระห์สร้างโอกาส	√		
5	การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด	√		
6	จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน	√		
7	โทรรัม ดูปส์ชา ดวงตาของฉัน		√	เกาหลี
8	ไม่ครบห้า		√	ญี่ปุ่น
9	ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย	√		
10	ทางของเบอร์นา		√	ญี่ปุ่น
11	จิตสดใส...แม่กายพิการ	√		
12	ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!	√		

ตารางที่ 3.2 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามสัญชาติของผู้แต่ง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	สัญชาติของผู้แต่ง		
		ไทย	อื่น ๆ	หมายเหตุ
13	หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง		√	อเมริกัน
14	ชีวิตทวง	√		
15	ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ		√	ฝรั่งเศส
16	ชีวิตไร้ขีดจำกัด		√	ออสเตรเลีย
17	แม่มีตมิด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น		√	อเมริกัน

กลุ่มตัวอย่างเป็นหนังสือที่แต่งโดยคนพิการชาวไทย จำนวน 8 เล่ม และแต่งโดยชาวต่างประเทศ จำนวน 9 เล่ม

ตารางที่ 3.3 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามเพศของผู้แต่ง

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	เพศของผู้แต่ง	
		ชาย	หญิง
1	นางนวลในโลกเจียบ		√
2	सानฝันคนพิการ		√
3	บันทึกจากปลายเท้า		√
4	สู้ชีวิต เคราะห์สร้างโอกาส	√	
5	การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด		√
6	จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน		√
7	โทรม ทุบสี่ขา ดวงตาของฉัน		√
8	ไม่ครบห้า	√	
9	ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย		√
10	หางของเบอร์นา		√
11	จิตสดใส...แม่กายพิการ	√	
12	ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!	√	

ตารางที่ 3.3 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามเพศของผู้แต่ง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	เพศของผู้แต่ง	
		ชาย	หญิง
13	หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง	√	
14	ชีวิตทวง	√	
15	ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ	√	
16	ชีวิตไร้ขีดจำกัด	√	
17	แม่มืดมืด เจียบงัน มีอจขวางกัน		√

กลุ่มตัวอย่างเป็นหนังสือที่แต่งโดยผู้ชาย จำนวน 8 เล่ม และแต่งโดยผู้หญิง จำนวน 9 เล่ม

ตารางที่ 3.4 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามประเภทความพิการของผู้แต่ง

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ประเภทความพิการของผู้แต่ง		
		ทางการเห็น	ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
1	นางนวลในโลกเจียบ		√	
2	सानฝันคนพิการ			√
3	บันทึกจากปลายเท้า			√
4	สู้ชีวิต เเคราะห์สร้างโอกาส	√		
5	การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด	√		
6	จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน			√
7	โทรรัม ตูบสีขา ดวงตาของฉัน	√		
8	ไม่ครบห้า			√
9	ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย		√	
10	ทางของเบอร์นา	√		
11	จิตสดีเส...แม็กายพิการ			√
12	ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!			√

ตารางที่ 3.4 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามประเภทความพิการของผู้แต่ง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ประเภทความพิการของผู้แต่ง		
		ทางการเห็น	ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
13	หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง			√
14	ชีวิตทวง			√
15	ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ			√
16	ชีวิตไร้ขีดจำกัด			√
17	แม้มืดมืด เจียบงัน มีอาจขวางกัน	√	√	

กลุ่มตัวอย่างเป็นหนังสือที่แต่งโดยคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมากที่สุด จำนวน 10 เล่ม รองลงมาคือ คนพิการทางการเห็น จำนวน 4 เล่ม คนพิการทางการได้ยิน หรือ สื่อความหมาย 2 เล่ม คนพิการทางการเห็นและได้ยิน จำนวน 1 เล่ม

ตารางที่ 3.5 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามสาเหตุความพิการของผู้แต่ง

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	สาเหตุความพิการของผู้แต่ง	
		พิการแต่กำเนิด	พิการในภายหลัง
1	นางนวลในโลกเจียบ	√	
2	सानฝันคนพิการ		√
3	บันทึกจากปลายเท้า	√	
4	สู้ชีวิต เคราะห์สร้างโอกาส		√
5	การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด		√
6	จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน		√
7	โหมรีม ตูบสีขา ดวงตาของฉัน		√
8	ไม่ครบห้า	√	
9	ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย		√

ตารางที่ 3.5 แสดงการจำแนกหนังสือของคนพิการระดับรุนแรงตามสาเหตุความพิการของผู้แต่ง (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	สาเหตุความพิการของผู้แต่ง	
		พิการแต่กำเนิด	พิการในภายหลัง
10	หางของเบอร์รนา		√
11	จิตสไต...แม่กายพิการ		√
12	ล้มให้เป็น...ลูกให้ได้!	√	
13	หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง	√	
14	ชีวิตทวง		√
15	ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ		√
16	ชีวิตไร้ขีดจำกัด	√	
17	แม้มีตมิด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น		√

กลุ่มตัวอย่างเป็นหนังสือที่แต่งโดยคนพิการแต่กำเนิด จำนวน 6 เล่ม และแต่งโดยคนพิการในภายหลัง จำนวน 11 เล่ม

3.1.2 ประเภทเอกสาร

เอกสาร ได้แก่ บทสัมภาษณ์ผู้แต่ง บทความเกี่ยวกับชีวิตและผลงานของผู้แต่ง ข่าวเหตุการณ์ทางสังคมที่อ้างถึงในเรื่องเล่า ซึ่งรวบรวมจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และจากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต

3.1.3 ประเภทบุคคล

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์วรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ หมายถึง บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องในการจัดทำต้นฉบับหนังสือ พิจารณาคัดเลือก ตัดสินใจจัดพิมพ์ และเตรียมเนื้อหาเรื่องเล่าประสบการณ์ให้พร้อมสำหรับการจัดพิมพ์ ทั้งนี้ ไม่รวมงานด้านศิลปกรรม เช่น ปก ภาพประกอบ การจัดรูปเล่ม สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์ หมายถึง ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง ผู้แปล บรรณาธิการ บรรณาธิการบริหาร และที่ปรึกษาการจัดพิมพ์ โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ประกอบด้วย ผู้แต่ง 7 คน

ผู้แปลและผู้เรียบเรียง 6 คน ในส่วนของบรรณาธิการ บรรณาธิการบริหาร ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ และที่ปรึกษาการจัดพิมพ์ จำนวน 7 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *สู้ชีวิต เคารวะหล้าร้างโอกาส*
2. ดร.ประกาย กิจจิคุณ ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย, เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก, Giffy and me กิฟฟี่และฉัน*
3. อ.เอกชัย วรรณแก้ว ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!*
4. ทองเอียด หงศ์ลดาธรรม ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *สานฝันคนพิการ, หวานอมขมกลืนของคนพิการ, คนพิการฟ้องสังคม, ผู้ถูกทอดทิ้ง*
5. สุภัทราพร ตันอธิคม ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *จากหัวไหล่ไปถึงเบื้องบน, ไหม...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ*
6. เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์ ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *บันทึกจากปลายเท้า*
7. โจอี ลีโอนาร์โด ผู้จัดการของ ไคล์ เมย์นาร์ด ซึ่งเป็นผู้แต่งหนังสือเรื่อง *หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง*
8. ดร.สมใจ รักษาศรี ผู้แปลหนังสือเรื่อง *บันทึกจากปลายเท้า*
9. ผศ.อุไรวรรณ จิตเป็นธม คิม ผู้แปลหนังสือเรื่อง *โทรัม ดูปลีชา ดวงตาของฉัน*
10. งามพรรณ เวชชาชีวะ ผู้แปลหนังสือเรื่อง *นางนวลในโลกเงียบ*
11. นันทพร ปีเลย์ ผู้แปลหนังสือเรื่อง *ชีวิตไร้ขีดจำกัด*
12. ดาวิช ชาญชัยวานิช ผู้แปลหนังสือเรื่อง *หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง*
13. ภากิรา เปลวจันท์ ผู้เรียบเรียงหนังสือเรื่อง *ชีวิตทวง*
14. จันทิรา สถาพรสถิต บรรณาธิการสำนักพิมพ์ธรรมดา
หนังสือเรื่อง *จิตสดใส...แม่กายพิการ*
15. อัฐพงศ์ เพลินพุกษา บรรณาธิการสำนักพิมพ์ไอ้มายก๊อต
หนังสือเรื่อง *แม่มีดมืด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น*
16. ภาณี ลอยเกตุ บรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์โพสท์บุ๊กส์
หนังสือเรื่อง *ชีวิตทวง*
17. วาริน วรรณประสาธ บรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์อินสปายร์
หนังสือเรื่อง *ชีวิตไร้ขีดจำกัด, หยุคไม่อยู่*
18. จำเนียร พลสวัสดิ์ อดีตบรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น
หนังสือเรื่อง *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด*

19. ตรีสวีณ จิตติเดชารักษ์	ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ตรีสวีณ
หนังสือเรื่อง นางนวลในโลกเจียบ
20. รศ.ดร. อมร แสงมณี	ที่ปรึกษาการจัดพิมพ์
หนังสือเรื่อง แม้มิด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น

3.2 การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

รายละเอียดการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

โดยมีเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1.1 พิมพ์จำหน่ายระหว่าง พ.ศ. 2524 - 2556
- 1.2 แต่ง/เล่าเรื่องโดยคนพิการเอง
- 1.4 มีผู้แต่งคนเดียว
- 1.5 ไม่จำกัดเพศ วัย อาชีพ ประเภทความพิการ สาเหตุความพิการ และระดับความพิการ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บข้อมูลวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ โดยการอ่านและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร
2. เก็บข้อมูลประเภทเอกสาร โดยการสืบค้น บันทึก และจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าแต่ละเรื่องจากหนังสือและเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่งและผลงาน
3. เก็บข้อมูลประเภทบุคคล โดยสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์วรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อแนะนำวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของนักพิการจากนานาชาติในประเทศในภาพรวม (จำนวน 42 เรื่อง) ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ผู้แต่ง
2. โครงเรื่อง
3. เทคนิคการนำเสนอ
4. กลวิธีการนำเสนอและกลวิธีทางภาษา
5. การจัดพิมพ์
6. ปกและภาพประกอบ

จากนั้นศึกษาคุณลักษณะของวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของนักพิการระดับรุนแรง (จำนวน 27 เรื่อง) ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ผู้แต่ง
2. วิธีการทางกายภาพในการเขียน
3. จุดมุ่งหมายในการเขียน
4. แก่นความคิด
5. โครงเรื่อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเคราะห์กระบวนการเล่าเรื่องและกลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของนักพิการระดับรุนแรงจากนานาชาติ (จำนวน 17 เรื่อง) ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. กระบวนการเล่าเรื่องจากองค์ประกอบของเรื่องเล่าประสบการณ์ ได้แก่
 - ตัวละคร
 - ปมปัญหา
 - สถานที่และบรรยากาศของเรื่อง
 - มุมมองในการเล่าเรื่องและเสียงในการเล่าเรื่อง

2. กลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในเรื่องเล่าประสบการณ์ ได้แก่

- ใช้ความเป็นไปได้ของเรื่องเล่า
- ใช้ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่า

3.5 การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอผลการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา ตาราง และภาพประกอบ สำหรับผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 บท ได้แก่

บทที่ 4 คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ แนะนำให้รู้จักผลงานหนังสือเรื่องเล่าแต่ละเล่ม แสดงคุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการในภาพรวมและที่แต่งโดยคนพิการระดับรุนแรงจากนานาชาติ

บทที่ 5 กระบวนการเล่าเรื่องและกลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ แสดงองค์ประกอบในการเล่าเรื่องและกลวิธีที่ผู้แต่งใช้เพื่อนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระผ่านวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรงจากนานาชาติ

บทที่ 4

คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

เรื่องเล่าประสบการณ์เป็นพื้นที่ที่ผู้แต่งสามารถเลือกสรรความจริงมาเรียงร้อยเป็นเรื่องราว ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตทั้งในอดีตและปัจจุบัน เนื่องมาจากการตีความเหตุการณ์ ประสบการณ์ที่รับรู้ในอดีตด้วยสายตาของผู้ที่ข้ามพ้นมาแล้วและดำรงอยู่ในปัจจุบัน สำหรับผู้แต่งซึ่งเป็นคนพิการนั้นเรื่องเล่าประสบการณ์ยังเป็นพื้นที่ที่ใช้สื่อสารองค์ความรู้เกี่ยวกับคนพิการและความพิการจากสิ่งที่ตนประสบเอง สร้างความหมายใหม่ให้กับตัวตนที่ถูกครอบงำจากสังคม ทั้งยังผูกโยงประสบการณ์ของตนเองกับคนพิการคนอื่น ๆ เกิดเป็นพลังของกลุ่มคนพิการที่ต้องการสื่อสารกับสังคมเพื่อเรียกร้องให้สังคมมองคนพิการในมุมมองใหม่ด้วยสายตาที่เปิดกว้างกว่าเดิม ในแง่นี้เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการจึงมีบทบาททั้งต่อคนพิการเองในระดับปัจเจก ระดับกลุ่มคนพิการ และส่งผลถึงคนทั่วไปในสังคมด้วย

คนพิการในหลากหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงคนพิการในประเทศไทยได้สร้างสรรค์งานเขียนเรื่องเล่าประสบการณ์ไว้เป็นจำนวนมาก ที่สำคัญคือได้ตีพิมพ์เผยแพร่ให้คนทั่วไปในสังคมได้อ่านด้วย และเนื่องจากเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการมีบทบาทสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ ทั้งนี้ งานวิจัยเรื่อง การสื่อสาร “ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ” ในเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ ผู้วิจัยจะศึกษาคุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ ซึ่งตีพิมพ์จำหน่ายเป็นภาษาไทยระหว่าง พ.ศ. 2524-2556 โดยผู้แต่งที่เป็นคนพิการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นศึกษาผลงานเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรง กล่าวคือ เป็นคนที่ตาบอดทั้ง 2 ข้าง หรือหูหนวก ได้ยินเสียงที่ความดังมากกว่า 90 เดซิเบล หรือพิการทางกาย/การเคลื่อนไหว คือ สูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหวมือ แขน ลำตัว มากกว่าครึ่งตัว หรือแขนขามากกว่า 2 ข้าง หรือเป็นคนพิการซ้ำซ้อน เช่น หูหนวกตาบอด ผู้วิจัยจึงได้แบ่งหัวข้อในการศึกษาดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

- คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการในภาพรวม
- คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรง

ส่วนที่ 2 ทศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

4.1 คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

จากการรวบรวมเรื่องเล่าประสบการณ์ซึ่งตีพิมพ์จำหน่ายเป็นภาษาไทยระหว่าง พ.ศ. 2524-2556 ผู้แต่งเป็นคนพิการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยไม่ได้จำกัดเพศ วัย อาชีพ ประเภท ความพิการ สาเหตุความพิการ และระดับความพิการ พบหนังสือจำนวน 42 เล่ม เรียงตามลำดับ พ.ศ. ที่พิมพ์ครั้งแรกและตามอักษรชื่อเรื่อง ดังนี้

1. การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เล่ม 2 (2524) โดย นฤมล จันทรากุล
2. ไปอเมริกาได้อย่างไร (2524) โดย นฤมล จันทรากุล
3. นางนวลในโลกเงียบ (2539) โดย เอ็มมานูแอล ลาบอริ
4. ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ (2541) โดย ฉิ่ง-โดมินิก โบบี
5. สานฝันคนพิการ (2541) โดย ทองเจียร หงส์ดารมภ์
6. ผู้ชีวิต เคาระห์สร้างโอกาส (2541) โดย ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์
7. แสงสว่างในโลกมืด (2541) โดย นฤมล จันทรากุล
8. บันทึกรจากปลายเท้า (2542) โดย เลน่า มาเรีย คลิงวัลล์
9. หวานอมขมกลืนของคนพิการ (2542) โดย ทองเจียร หงส์ดารมภ์
10. คนพิการฟ้องสังคม (2543) โดย ทองเจียร หงส์ดารมภ์
11. ผมคือ...ออทิสติก (2544) โดย นัชเชียนเอง
12. พู่กันกับปลายเท้าและหัวใจไม่เคยยอมแพ้ (2544) โดย ลอนสัน โหล่คำ
13. ไม่ครบห้า (2544) โดย โอโตทาเกะ ฮิโรทาดะ
14. ผม จักรवाल และสรรพสิ่ง (2545) โดย เคนเน็ธ ฮอลล์
15. ผู้ถูกทอดทิ้ง (2545) โดย ทองเจียร หงส์ดารมภ์
16. จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน (2546) โดย สุภัทราพร ตันอติคม
17. เป็นใครมาจากไหนก็ไม่รู้ (2546) โดย ดอนนา วิลเลียมส์
18. การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด (2547) โดย นฤมล จันทรากุล
19. ดวงใจแม่สูงตั้งตะวัน (2547) โดย จ้าวตั้งจุน
20. หางของเบอร์นา (2547) โดย กุนจิ นานาเอะ
21. จิตสดใส...แม้กายพิการ (2548) โดย กำพล ทองบุญน่ม
22. โทมัส ตูบสี่ขา ดวงตาของฉัน (2550) โดย ชา ชุก ยอน

23. โหม...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ (2550) โดย สุภัทราพร ตันอธิคม
24. ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย (2551) โดย ดร.ประกาย กิจธิคุณ
25. จะป็นปาย บันไดฝัน (2551) โดย คำ ดีสิบ
26. หนีกระสุน (2551) โดย สุทิน จันทา
27. ชีวิตทง (2552) โดย ทง โคตรชมภู
28. ประวัติ ะโฮรัมย์ มนุษย์ล้อ...หัวใจเหล็ก (2552) โดย ประวัติ ะโฮรัมย์
29. เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก (2552) โดย ดร.ประกาย กิจธิคุณ
30. ครูไฟบูลย์ เป่หลังค่อม ผู้ไม่ยอมจำนนต่อคำเย้ยหยัน (2553) โดย ไฟบูลย์ พันธุ์เมือง
31. เดินด้วยใจไปกับมนุษย์ล่อมห้ศจรรย์ (2553) โดย โสภณ นิมจินดา
32. ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้! (2553) โดย เอกชัย วรณแก้ว
33. Giffy and me กิฟพีและฉัน (2553) โดย ดร.ประกาย กิจธิคุณ
34. สุขที่คิดบวก (2554) โดย นิชชารีย์ เป็นเอกชนะศักดิ์
35. หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง (2554) โดย ไคล์ เมย์นาร์ด
36. คุณทำได้อย่างผมมี้ (2555) โดย ชัม สาวพัตร์
37. พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. หญิงเลือดไทย ในสหรัฐฯ (2555) โดย ลัดดา แทมมี ดักเวิร์ธ
38. กฤษณะทัวร์...อารยสถาปัตย์ ประตุสู่ “อิสราภาพ” (2556) โดย กฤษณะ ละไล
39. ชีวิตไร้ขีดจำกัด (2556) โดย นิก วูชิซ
40. พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. คนไทยในสภามอเมริกา (2556) โดย ลัดดา แทมมี ดักเวิร์ธ
41. แม้มืดมิด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น (2556) โดย เฮเลน เคลเลอร์
42. หยุดไม่อยู่ (2556) โดย นิก วูชิซ

ทั้งนี้ เรื่อง *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด* พิมพ์ครั้งแรกโดยมิตรนราการพิมพ์ เมื่อ พ.ศ. 2518 และต่อมาสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์นจัดพิมพ์ โดยพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2547 ซึ่งถือว่าจัดพิมพ์จำหน่าย อยู่ในขอบเขตที่ผู้วิจัยจะศึกษา

ผู้วิจัยจำแนกหนังสือทั้งหมดออกตามสัญชาติและระดับความพิการของผู้แต่งเพื่อเป็น ประโยชน์ในการศึกษาคุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงรายชื่อหนังสือจำแนกตามสัญชาติและระดับความพิการของผู้แต่ง

ผู้แต่งสัญชาติไทย		ผู้แต่งสัญชาติอื่น ๆ	
ระดับไม่รุนแรง	ระดับรุนแรง	ระดับไม่รุนแรง	ระดับรุนแรง
ผมคือ...ออทิสติก	การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เล่ม 2	ผม จักรวาล และ สรรพสิ่ง (ไอริช)	นางนวลในโลกเงียบ (ฝรั่งเศส)
พู่กันกับปลายเท้า และหัวใจไม่เคยยอมแพ้	ไปอเมริกาได้อย่างไร	เป็นใครมาจากไหน ก็ไม่รู้ (ออสเตรเลีย)	ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ (ฝรั่งเศส)
จะปิ่นปาย บันไดฝัน	सानฝันคนพิการ	ดวงใจแม่สูงตั้งตะวัน (จีน)	บันทึกจากปลายเท้า (สวีเดน)
หนักระสุน	สู้ชีวิต เคราะห์สร้างโอกาส	พ.ท.หญิง ลัดดา แหม มี ส.ส. หญิงเลือดไทย ในสหรัฐฯ (อเมริกัน)	ไม่ครบห้า (ญี่ปุ่น)
ประวัติ ะโหรัมย์ มนุษย์ล้อ... หัวใจเหล็ก	แสงสว่างในโลกมืด	พ.ท.หญิง ลัดดา แหม มี ส.ส. คนไทยในสภา อเมริกา (อเมริกัน)	ทางของเบอร์นา (ญี่ปุ่น)
ครูไพบูลย์ เป่หลังค่อม ผู้ไม่ยอมจำนนต่อคำเย้ยหยัน	หวานอมขมกลืนของ คนพิการ		โทมัส ตูบสีชา ดวงตาของฉัน (เกาหลี)
เดินด้วยใจไปกับ มนุษย์ล่อมหัตถ์จรรยา	คนพิการฟ้องสังคม		หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง (อเมริกัน)
สุขที่คิดบวก	ผู้ถูกทอดทิ้ง		ชีวิตไร้ขีดจำกัด (ออสเตรเลีย)
คุณทำได้อย่างผมมั้ย	จากหัวไหล่ไปถึง เบื้องบน		แม้มืดมิด เงียบงัน มีอาจขวางกั้น (อเมริกัน)

ตารางที่ 4.1 แสดงรายชื่อหนังสือจำแนกตามสัญชาติและระดับความพิการของผู้แต่ง (ต่อ)

ผู้แต่งสัญชาติไทย		ผู้แต่งสัญชาติอื่น ๆ	
ระดับไม่รุนแรง	ระดับรุนแรง	ระดับไม่รุนแรง	ระดับรุนแรง
กฤษณะทวีร์... อารยสถาปัตย์ ประตูลู่ “อิสราภาพ”	การต่อสู้กับชีวิตใน โลกมืด		หยุดไม่อยู่ (ออสเตรเลีย)
	จิตสดใส...แม่กายพิการ		
	ไหม...ผู้ไม่ยอมแพ้ใน ร่างพิการ		
	ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจ เกินร้อย		
	ชีวิตทนาง		
	เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก		
	ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!		
	Giffy and me กิฟฟี่ และฉัน		
รวม 10	17	5	10

หนังสือเรื่องเล่าประสบการณ์จำนวน 42 เล่ม ส่วนใหญ่เป็นผลงานของผู้แต่งที่เป็นคนพิการระดับรุนแรงคิดเป็นร้อยละ 64.3 (27 เล่ม) และเป็นผลงานของคนพิการระดับไม่รุนแรง ร้อยละ 35.7 (15 เล่ม) และหนังสือส่วนใหญ่แต่งโดยคนพิการสัญชาติไทยคิดเป็นร้อยละ 64.3 (27 เล่ม) และผู้แต่งเป็นคนพิการสัญชาติอื่น ๆ ร้อยละ 35.7 (15 เล่ม)

ทั้งนี้ ก่อนที่จะนำเสนอการศึกษาคุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์จะได้กล่าวถึงเนื้อหาของเรื่องเล่าทั้งหมดก่อน โดยนำเสนอตามหมวดหมู่ซึ่งจำแนกโดยใช้สัญชาติและระดับความพิการของผู้แต่ง และในแต่ละหมวดหมู่ย่อยเรียงตามปีที่พิมพ์ และผู้วิจัยทำการปริทัศน์เนื้อหาโดยคงสรรพนามบุรุษที่ 1 ไว้ตามหนังสือเรื่องเล่าเพื่อให้เห็นธรรมชาติของเรื่องเล่าประสบการณ์และคงอรรถรสด้วยสำนวนภาษาอันพยายามใช้ให้ใกล้เคียงกับผู้แต่งเรื่องเล่า

ปริทัศน์เนื้อหาจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการสัญชาติไทย

- คนพิการระดับไม่รุนแรง
- คนพิการระดับรุนแรง

2. เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการสัญชาติอื่น ๆ

- คนพิการระดับไม่รุนแรง
- คนพิการระดับรุนแรง

1. เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการสัญชาติไทย

- คนพิการระดับไม่รุนแรง

ผมคือ...ออตติก โดย นัชเขียนเอง

ปริทัศน์เนื้อหา

ตอนก่อนที่จะเรียนอนุบาล แม่บอกว่าผมไม่ยอมพูด ชอบทำเสียงแปลก ๆ ไม่สนใจคนอื่น ชอบเล่นคนเดียว ไม่อยู่นิ่ง แม่เลยพาไปหาหมอ แต่หมอยังบอกไม่ได้ว่าเป็นอะไรเพราะยังเล็กมากต้องสังเกตอาการไปก่อน พอเข้าเรียนอนุบาล ผมติดขวดนมและไม่ยอมเข้าห้องเรียน ครูต้องพยายามหาวิธีให้เข้าห้องเรียน ผมเรียนจนถึงอนุบาล 3 ด้วยผลการเรียนค่อนข้างดีและร่วมกิจกรรมคือแสดงบนเวที แม่พาผมไปโรงพยาบาลหลายที่จนได้รู้ว่าผมเป็นออตติก เลยต้องไปฝึกพูดเป็นประจำจนถึงป.1 หมอยังแนะนำให้พ่อแม่ชวนผมคุยเยอะ ๆ และพาไปเที่ยวบ่อย ๆ พ่อแม่พาผมไปเล่นที่ที่ทำงาน แล้วพาไปเที่ยวต่างจังหวัดในวันหยุดและปิดเทอม

ตอนเรียน ป.1 ผมรู้สึกว่าการเรียนหนังสือยาก ฟังไม่รู้เรื่อง อ่านก็ไม่เข้าใจ ไม่กล้าบอกครู ด้วยเพราะคิดคำพูดไม่ออก เวลาเรียนชอบนั่งเหม่อ ผมร้องไห้บ่อยเพราะโดนครูตีข้อหาที่เล่นกับเพื่อน เวลาครูสอน บางทีก็ร้องไห้เพราะถูกเพื่อนรังแกแต่ก็ไม่ได้ฟ้องครูหรือพ่อแม่เพราะอธิบายความคิดไม่ได้ เวลามีปัญหาผมจะร้องไห้และกอดเล็บ แต่พอขึ้น ป.2 ผมรู้สึกว่าการเรียนสนุกขึ้น เริ่มฟังรู้เรื่อง พูดได้มากขึ้น เพื่อนไม่รังแก ต่อมาช่วงประถมปลายและมัธยมผมเคยโดดเรียนแล้วขึ้นรถเมล์ไปเที่ยวไกล ๆ และกลับมาเองได้ เมื่อพ่อแม่และครูรู้จักเป็นห่วง แต่ก็คุยด้วยดี ๆ ไม่ได้ตี ผมสำนึกผิดและคิดว่าจะไม่โดดเรียนอีก

พอขึ้น ม.1 ต้องย้ายไปโรงเรียนที่รับเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป ผมเหงา เสียใจเพราะเพื่อนไม่ค่อยจูงใจเรียนอีก แต่แล้วก็เริ่มมีคนมาเล่นด้วย ในช่วงวัยรุ่นจะซี้โมโห หงุดหงิดคนที่มา

ลื้อเลียน ผมก็จะไปบอกแม่ แม่ก็แนะนำให้ทำสมาธิ ผมฝึกเล่นเครื่องดนตรีหลายอย่างมาตั้งแต่เด็ก อนาคตอยากเป็นนักดนตรีและครูสอนดนตรี อยากช่วยเหลือตัวเอง ทำงานเลี้ยงตัวเองได้เวลาพ่อแม่ ไม่อยู่แล้ว ทุก ๆ วันผมจะเชื่อฟังแม่ พยายามเลิกทำพฤติกรรมแปลก ๆ เพื่อให้หายจากออทิสติก และเมื่อเห็นเด็ก ๆ ที่เป็นออทิสติกก็จะรีบเข้าไปช่วยทันที ผมอยากให้คนทั่วไปไม่ต้องหัวเราะลื้อเลียน ไม่ต้องเห็นว่าเป็นคนประหลาด ผมเป็นคน ผมไม่ใช่ตัวตลก และอยากให้พ่อแม่ ครู เพื่อน คนอื่น ๆ ทำดีกับเด็กออทิสติกคือให้ความรักและดูแล

พู่กันกับปลายเท้า...และหัวใจไม่เคยยอมแพ้ โดย ลอนสัน โหล่คำ

ปริทัศน์เนื้อหา

ผมเกิดมาแขนงูทั้งสองข้าง ชาวบ้านบอกให้แม่เอาผมไปทิ้งแต่แม่ยืนยันว่าจะเลี้ยงผม ตอนเด็กโดนรังเกียจ ลื้อเลียนและกลิ่นแก๊สจันกระทั่งเมื่อเพื่อนบ้านเคยชิน ผมถึงเริ่มมีเพื่อนวัยเดียวกัน ช่วงวัยเรียนผมอยากไปโรงเรียนมาก แต่เพียงวันแรกที่เข้าเรียนก็ถูกเด็ก ๆ และผู้ปกครองแสดงท่าทางรังเกียจ ตะโกนด่า เอาของขว้างปาไล่ผม นับแต่วันนั้นนิสัยที่เคยร่าเริงช่างพูดจึงแปรเปลี่ยนเป็น ซึมเศร้า ซึมโหม ขังตัวเองอยู่แต่ในบ้าน คิดถึงแต่ปมด้อยของตัวเอง ผมรู้สึกสิ้นหวังและอยากตาย

ชีวิตของผมจมอยู่ในความทุกข์เป็นเวลานานหลายปีจนเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น วันหนึ่งผมได้ดูรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของผู้พิการรุนแรงในต่างประเทศซึ่งสามารถช่วยเหลือตัวเองและทำงานช่วยเหลือคนพิการอื่น ๆ ด้วย ตอนนั้นเองที่สติผมกลับมาและลุกขึ้นสู้อีกครั้ง เริ่มคิดหาวิธีช่วยเหลือตัวเองในการทำกิจวัตรประจำวันโดยอาศัยสิ่งประดิษฐ์ที่ทำขึ้นเอง

โอกาสในการเรียนตามที่ฝันไว้ได้มาถึงพร้อมกับหน่วยงานฟื้นฟูผู้พิการชนบท ผมได้เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียน อดทนกับอุปสรรคจากความพิการและอายุที่มากกว่าเกณฑ์ประกอบกับความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ จนเรียนจบมัธยม ตอนที่เรียนยังได้เป็นนักกีฬาตะกร้อในทีมของศูนย์ฟื้นฟูผู้พิการด้วย ผมเลือกฝึกงานศิลปะโดยใช้เท้าวาดภาพ ต้องพยายามฝึกอย่างหนักกว่าจะใช้เท้าบังคับ พู่กันได้จนได้ร่วมวาดภาพในกิจกรรมใหญ่ระดับชาติ ได้ออกรายการโทรทัศน์ สอนวาดรูปแก่คนพิการและเยาวชน ผมภูมิใจที่ชีวิตของผมอาจเป็นกำลังใจให้คนเลิกคิดว่าตัวเองตาย ความฝันของผมคืออยากเป็นครูสอนศิลปะและอยากช่วยเหลือผู้พิการรวมถึงผู้ท้อแท้สิ้นหวังในสังคม

จะเป็นปาย บันไดฝัน โดย คำ ตีสืบ, เรียบเรียงโดย ปรง พวงนัตตา

ปริทัศน์เนื้อหา

ดาเกิดในครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างยากจนในชนบท ร่างกายพิการตั้งแต่เกิด แต่ชีวิตของเขายังโชคดีที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงรับไว้เป็นคนใช้ในพระบรมราชูปถัมภ์ เขาจึงได้ใช้เขาเทียมตั้งแต่ยังเด็กและได้เข้าเป็นนักเรียนประจำในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ จากนั้นได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไป เขาสนใจเล่นกีฬาและเครื่องดนตรีหลายชนิด โดยคิดสร้างสรรค์ ดัดแปลง หาอุปกรณ์เสริมมาช่วยให้เล่นเครื่องดนตรีได้

ในวัยมัธยม เขาได้เป็นหัวหน้าวงดนตรีและเป็นตัวแทนวงดุริยางค์ ที่สำคัญคือเป็นเด็กเรียนดี และร่วมกิจกรรมของโรงเรียน จากนั้นได้เข้าเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ มีโอกาสแสดงความสามารถอย่างหลากหลายทั้งด้านดนตรี ร้องเพลง แสดงตลก จึงหารายได้มาใช้ในการเรียนและส่งให้พ่อแม่ด้วย ในระดับอุดมศึกษาคำคว้าตำแหน่งผู้ชนะเลิศในโครงการแข่งขันเพื่อคัดสรรคนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเขาเลือกใช้วงการเล่นเครื่องดนตรี ชัยชนะครั้งนั้นทำให้ได้เงินรางวัลจำนวนมากแต่กลับหมดอย่างรวดเร็ว เพราะนำเงินไปซื้อกิจการหนึ่งเพียงเพราะต้องการแก้แค้นหลังจากซื้อมาบริหารได้ไม่นานก็ต้องปิดกิจการไป เขาใช้ความผิดพลาดครั้งนี้เป็นบทเรียนและหันกลับมาตั้งใจเรียน พร้อมจุดไฟชีวิตอีกครั้งด้วยความฝันอยากเป็นดารา

เส้นทางสู่ความฝันของคำเริ่มขึ้นเมื่อมีโอกาสไปร้องเพลงและโชว์มุขตลกในรายการโทรทัศน์ชื่อดัง ต่อมาจึงได้เล่นละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ เมื่อชีวิตรุ่งโรจน์เขาต้องการให้คนพิการคนอื่น ๆ ได้รับความช่วยเหลือให้มีโอกาสดี ๆ เหมือนกับเขาด้วย จึงอาสาช่วยงานมูลนิธิฯ เทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีและร่วมมือกับองค์กรการกุศลต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือคนพิการ

หนังสือระสุน โดย สุทิน จันทา

ปริทัศน์เนื้อหา

ตอนที่อายุ 12 ปี ผมถูกปืนของนายชายลั่นใส่ ทำให้เป็นอัมพาตครึ่งท่อนส่วนล่าง หลังเกิดเรื่องผมกลับมาเรียนชั้น ป.7 อีกครั้งและเรียนต่อมัธยม แต่ต้องประสบปัญหาจากระบบการเรียนที่ต้องย้ายห้องเรียนทุกวิชา ผู้อำนวยการออกปากให้ผมย้ายโรงเรียนไป ที่โรงเรียนใหม่ผมถูกครูตีเพราะจดงานไม่ครบ ทั้ง ๆ ที่จำเป็นต้องหยุดเรียนไปก็เพราะป่วย ผมเลยตัดสินใจลาออก ต่อมาผมได้รู้จักศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการจากการฟังวิทยุ จึงได้เข้าเรียนวิชาช่างซ่อมวิทยุโทรทัศน์จนชำนาญ แล้วแต่งงานกับเพื่อนนักเรียนซึ่งสูญเสียขาทั้งสองข้าง เราสองคนแปรเปลี่ยนคำพูดดูถูกว่าจะไปกันรอดใหม่ให้กลายเป็นพลังในการพัฒนาตนเอง ผมเปิดร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า แล้วเปลี่ยนไปขายล็อตเตอรี่ มีหลายครั้งในชีวิตที่ต้องประสบความล้มเหลวด้านการเงิน แต่ผมก็สู้โดยคิดขยับขยายนำล็อตเตอรี่ไปขายในห้างสรรพสินค้า ธุรกิจไปได้ดีจนสามารถนำเงินไปลงทุนเปิดร้านขายหนังสือและร้านขายปลา

สวยงามด้วย ผมตั้งเป้าหมายว่าจะทำสิ่งที่มีประโยชน์ทดแทนสังคมเนื่องจากระลึกอยู่เสมอว่าชีวิตที่ประสบความสำเร็จได้ทุกวันนี้เป็นเพราะศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการที่เคยให้ชีวิตใหม่แก่ผม

ประวัติ วะโฮรัมย์ มนุษย์ล้อ...หัวใจเหล็ก โดย ประวัติ วะโฮรัมย์, เรียบเรียงโดย เพชรภี ปิ่นแก้ว
ปริทัศน์เนื้อหา

ผมเกิดมาพร้อมโพลิโอที่ขาข้างขวาแต่พ่อแม่และพี่ ๆ ก็รักและเลี้ยงดูมาเป็นอย่างดี ผมไม่เคยรู้สึกว่าเป็นคนพิการเลยจนกระทั่งเข้าโรงเรียน ผมรู้สึกแปลกแยกจากคนอื่น ๆ โดนเพื่อนเรียกว่า ไอ้แป้ และแกล้งเอาไม้ค้ำยันไปซ่อน ต่อมาได้เข้าเรียนที่โรงเรียนศรีสังวาลย์ ที่นั่นผมเห็นชีวิตของคนพิการหลากหลาย ส่วนใหญ่พิการในระดับที่รุนแรงกว่าผมอีก แต่เขาเหล่านั้นก็พยายามช่วยเหลือตัวเอง ผมเลยเลิกคิดท้อแท้และตั้งใจใช้ชีวิตอีกครั้ง ผมได้เล่นกีฬาหลากหลายและเพื่อนก็ไม่มีใครล้อเลียนกัน ผมเริ่มไฝฝืนที่จะเป็นนักกีฬาวีลแชร์จึงฝึกสร้างกายและฝึกซ้อมอย่างหนักจนได้ลงแข่งขันวีลแชร์ทั้งในและต่างประเทศ จนมาคัดตัวติดทีมชาติและคว้าเหรียญทองแรกจากการแข่งขันกีฬาพาลิมปิกเกมส์

เมื่อเรียนถึงม.3 แล้วออกมาเช่าหออยู่กับรุ่นพี่ เรามีความฝันร่วมกันคืออยากเข้าแข่งขันพาลิมปิกเกมส์ ช่วงนี้ผมขยันฝึกซ้อมและตระเวนแข่งในประเทศ แต่รายได้ก็ไม่ค่อยเพียงพอ การกินอยู่ขัดสน แต่ด้วยความเป็นคนไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ ในที่สุดผมก็ได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาพาลิมปิกและคว้าเหรียญทองมาได้ จากนั้นเข้าร่วมแข่งขันรายการนี้อีกหลายครั้ง ได้รับเหรียญรางวัลมากมายนำชื่อเสียงมาสู่ประเทศไทย สำหรับเบื้องหลังความสำเร็จ ผมคิดว่าที่สำคัญคือภรรยาและลูก ๆ ที่เห็นความสำคัญของกีฬาวีลแชร์ ทำให้มีเวลาฝึกซ้อมอย่างเต็มที่และครอบครัวยังคงคอยเป็นกำลังใจมหาศาล เวลาแข่ง สำหรับผม แชมป์พาลิมปิกหลายสมัยเป็นความภาคภูมิใจยิ่งใหญ่ในชีวิต ทั้งยังเป็นเครื่องพิสูจน์ว่าผมไม่ใช่คนไร้ค่า แม้บางครั้งจะเจอคนที่มาดูถูก ผมก็ปล่อยวาง ใช้ชีวิตอย่างกล้าหาญ กล้าเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาโดยไม่หวั่นไหว

ครูไพบูลย์ เป้หลังค่อม ผู้ไม่ยอมจำนนต่อคำเหยียดหยัน โดย ไพบูลย์ พันธุ์เมือง
ปริทัศน์เนื้อหา

พอจากโลกนี้ไปตั้งแต่ผมยังเด็ก แม่จึงต้องเลี้ยงลูก 3 คน ตอนเรียนอยู่ชั้น ม.3 ผมป่วยด้วยโรคเกี่ยวกับกระดูก ทำให้ให้ขาไม่ค่อยมีแรง เดินกะเผลก ส่วนกระดูกสันหลังก็โค้งงอรักษาไม่หายผมเลยต้องออกจากโรงเรียนมาช่วยเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าวอยู่กับบ้านเพื่อหารายได้ช่วยครอบครัว ผมเริ่มอยากบวชเพื่อจะได้มีอนาคต ได้เรียนหนังสือ แม้รู้สึกว่าตัวเองกำลังจะเป็นกาฝากต้นโพธิ์ แต่ก็ด้วยความจำเป็น ไม่ได้มาบวชเพื่อแอบแฝงทำความชั่วหรือทำลายศาสนา หลังจากบวชที่วัดใกล้บ้าน

แล้ว ความพิการทำให้ผมโดนดูถูกว่าเป็นฆราวาสทำมาหากินไม่ได้แล้วหรือจึงมาบวช แต่ผมก็พยายามให้อภัยและไม่สนใจคำพูดที่มีแต่ทำลายกำลังใจกัน

ต่อมาผมมีโอกาสเดินทางเข้ากรุงเทพฯ กับหลวงพี่รูปหนึ่ง แม่ให้หลวงพี่ถือเงินพร้อมฝากให้ช่วยพาผมไปโรงพยาบาล แต่อยู่ได้ไม่นานเงินก็หมดเพราะหลวงพี่ยกเอาเงินไปใช้ แม่ผมจะได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลหลายแห่งแต่อาการก็ยังไม่ดีขึ้น เมื่อกลับมาอยู่ที่วัดเดิมอีกครั้งคำดูถูกเป็นแรงผลักดันให้ผมตั้งใจอ่านหนังสือสอบนักธรรมโทจนได้คะแนนเป็นอันดับ 1 ของวัด และยังได้เรียนรู้วิธีการวาดภาพเหมือนมาจากพระรูปอื่น แล้วลองฝึกวาดดูจนฝีมือเริ่มพัฒนา ต่อมาตัดสินใจย้ายไปอยู่ที่วัดในเมืองเพื่อจะได้มีโอกาสเรียนหนังสือทางโลกคือเรียนต่อชั้นมัธยม

หลังจากต้องเสาะแสวงหาโอกาสและโยกย้ายไปหลายจังหวัด ในที่สุดผมก็ได้เข้าเรียนชั้น ม.4 เวลาว่างจากการเรียนก็วาดรูปเพื่อหารายได้มาช่วยเป็นค่าเล่าเรียนนอกเหนือจากที่ขอจากแม่ ช่วงที่เรียน การอยู่การกินเป็นไปอย่างอัตคัดจนกระทั่งเรียนจบชั้น ม.6 แล้วเข้ากรุงเทพฯ สอบวาดเขียนโทและวาดเขียนเอก จากนั้นเรียนต่อระดับปริญญาตรี วิชาเอกศิลปศึกษา จนกระทั่งในที่สุดได้ยึดอาชีพเป็นครูสอนศิลปะและนักเขียน

เดินด้วยใจไปกับมนุษย์ล้ามหัศจรรย์ โดย โสภณ ฉิมจินดา

ปริทัศน์เนื้อหา

ถึงผมจะประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ตอนโบกรถเดินทางในต่างจังหวัด ทำให้ต้องนั่งเก้าอี้ล้อแต่ก็ไม่เป็นสิ่งที่ขัดขวางไม่让我ไปเที่ยวได้ ผมเริ่มต้นโบกรถไปเที่ยวในจังหวัดต่าง ๆ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านด้วย โดยมากจะอาศัยปั่นน้ำมันใหญ่ ๆ เป็นที่โบกรถ การเดินทางคนเดียวด้วยเก้าอี้ล้อทำให้ผมเจอความท้าทายหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นอาคารที่มีแต่บันได ไม่มีทางลาด ทางเดินที่ขรุขระหลายที่ไม่มีห้องน้ำสำหรับคนพิการ หรือถ้ามีก็ยังไม่เหมาะสำหรับคนพิการอย่างแท้จริงเพราะเล็กมาก อุปกรณ์บางส่วนก็เกิดจากคนที่ปฏิเสธที่จะช่วยยกเก้าอี้ล้อให้ผม ส่วนใหญ่ผมจะเน้นเที่ยวแบบเรียบง่ายสบาย ๆ ไม่เดินทางตามแผนอย่างเคร่งครัด เพราะอยากสัมผัสกับธรรมชาติและชีวิตผู้คน ที่สำคัญคือได้ทำสิ่งที่รักนั่นคือการท่องเที่ยวและถ่ายภาพ แต่ครั้งที่โบกรถทำให้เจอผู้คนใหม่ ๆ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ชีวิตกัน ครั้งหนึ่งการพูดคุยนำผมไปพบคนพิการคนหนึ่งที่กำลังตัวเองอยู่แต่ในบ้าน ผมก็ได้เข้าไปคุยกับเขาและให้กำลังใจให้เขาออกมาใช้ชีวิตในสังคมอีกครั้ง เพราะผมคิดตลอดว่าความไม่สมบูรณ์ของร่างกายไม่สามารถกีดขวางการมีชีวิตที่ดี และไม่สามารถทำให้คุณค่าความเป็นคนลดลงได้

สุขที่คิดบวก โดย ณิชชารีย์ เป็นเอกชนะศักดิ์, เรียบเรียงโดย อณณณ เชื้อไทย

ปริทัศน์เนื้อหา

น้องธัญญ์ไปเรียนช่วงซัมเมอร์ที่ประเทศสิงคโปร์ ในวันหยุดได้นัดไปเที่ยวกับเพื่อนและขณะที่ ยืนรอรถไฟฟ้าประสบอุบัติเหตุตกลงไปบนรางในขณะที่รถไฟฟ้าวิ่งเข้ามาพอดี ขาทั้งสองข้างจึงถูกทับ ได้รับบาดเจ็บสาหัส หมอต้องตัดขาทั้งสองข้างออก ข่าอุบัติเหตุครั้งนี้เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนอย่างรวดเร็วทำให้มีผู้คนจากหลากหลายชาติหลั่งไหลไปเยี่ยมให้กำลังใจเธอที่โรงพยาบาล

เมื่อน้องธัญญ์กลับมาถึงเมืองไทยก็ได้รับพระราชทานขาเทียมที่มีเทคโนโลยีดีที่สุด รวมถึงการฟื้นฟูร่างกายและโอกาสทางการศึกษา หลังจากเกิดอุบัติเหตุคนที่ได้ไปให้กำลังใจน้องธัญญ์หรือรับรู้เรื่องราวจากการสัมภาษณ์เธอผ่านสื่อต่าง ๆ หลายแขนง ทุกครั้งสิ่งที่ฉายชัดคือเธอเป็นคนมีกำลังใจเข้มแข็งและคิดบวก น้องธัญญ์มีแนวคิดที่ว่าถ้าเราคิดลบเมื่อไรชีวิตจะตกต่ำ แล้วจะพาคนอื่นตกเหว หมายความว่า ความคิดลบจะทำให้ชีวิตพบเจอแต่สิ่งที่เป็นลบเสมอ ๆ นอกจากนี้ยังทำให้คนรอบข้างเป็นทุกข์ด้วย น้องธัญญ์คิดว่าแม้ไม่มีขาแต่ยังมีสมอง มีชีวิตที่มีความสุขได้จากการคิดบวกอย่างที่คน พ่อได้ปลุกฝังไว้ ตลอดจนมีกำลังใจให้ตนเองและดำเนินชีวิตต่อไปเพื่อเป็นจิตแพทย์ตามที่ฝันไว้เพราะเธออยากพูดให้กำลังใจผู้คน

คุณทำได้อย่างผมมัย โดย ชัม สวา-วัตร์

ปริทัศน์เนื้อหา

ตอนเด็ก ๆ โรคโปลิโอทำให้ขาทั้งสองข้างของผู้เขียนลีบ เดินไม่ได้ พ่อได้พยายามหาทางรักษาหลายวิธีแล้วแต่ก็ไม่หาย เมื่อถึงวัยเรียนพ่อสนับสนุนเรื่องการศึกษาให้เรียนในโรงเรียนสำหรับเด็กทั่วไป ได้ร่วมทำกิจกรรมเหมือนกับเพื่อน ผู้เขียนใช้ชีวิตเหมือนเด็กทั่วไปที่มีทั้งการเล่นซนและแกล้งเพื่อน พ่อทำงานเกี่ยวกับชลประทานทำให้ต้องย้ายโรงเรียนบ่อย ๆ แต่ผู้เขียนก็สามารถปรับตัวได้ ไปโรงเรียนโดยใช้รถสามล้อโยกสำหรับคนพิการ ก่อนถึงเวลาเรียนต่อชั้นมัธยม ผู้เขียนอยากแบ่งเบารภาระพ่อแม่เลยเอาเงินที่เก็บไว้มาลงทุนเลี้ยงเปิดเพื่อช่วยหาเงินมาใช้เรียนต่อมัธยม หลังจบมัธยม ผู้เขียนได้เรียนต่อสายอาชีพซ่อมวิทยุโทรทัศน์ จากนั้นเรียนระดับอนุปริญญาทางด้านบริหารธุรกิจ ผู้เขียนไม่เคยไม่เคยได้หิบบความพิการออกมาใช้งานในความรู้สึกเลย ช่วงที่เรียนก็ได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกสถานที่และไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ เสมอ

หลังจากเรียนจบระดับอนุปริญญา ผู้เขียนเข้าทำงานด้านเอกสารที่สำนักงานประกันภัยจังหวัด พร้อมกันนี้ก็ไปสมัครเรียนปริญญาตรี ภาคพิเศษในวันเสาร์-อาทิตย์ด้วย จากการเรียนไปด้วยทำงานไปด้วยนี้ทางจังหวัดจึงมอบเกียรติบัตรคนพิการดีเด่นให้ ผู้เขียนเรียนจบปริญญาตรี แล้วเข้าทำงานในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังเป็นวิทยากร เขียนบทความ เขียน

หนังสือคอมพิวเตอร์ ผู้เขียนได้รับเชิญไปบรรยายเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ ให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่ง
เงินทุนสนับสนุนการประกอบอาชีพ รวมทั้งช่วยเหลือเพื่อนผู้พิการในด้าน

ต่าง ๆ ผู้เขียนเห็นว่าคนพิการเป็นคนที่มีความค่าและอยู่ในโลกได้อย่างมีความสุขเพราะไม่ได้ทำให้ใคร
เดือดร้อน พิจารทางร่างกาย ไม่ได้พิจารณาทางจิตใจ คนพิการไม่ควรคิดว่าตัวเองมีปมด้อย ควรสร้าง
จิตใจที่เข้มแข็งมีกำลังใจ นำความแตกต่างที่มีมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดก็จะทำให้ประสบ
ความสุขความสำเร็จในชีวิตได้และยังเป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย

กฤษณะทวีร์...อารยสถาปัตย์ ประจักษ์ “อิสรภาพ” โดย กฤษณะ ละไล

ปริทัศน์เนื้อหา

ผมอยากให้ทุกคนเห็นความสำคัญของอารยสถาปัตย์ ซึ่งเป็นการออกแบบเพื่อให้ทุกคน
รวมถึงผู้พิการ ผู้ป่วยในระยะพักฟื้น ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็น ให้ได้รับความ
สะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวันและเข้าถึงบริการสาธารณะต่าง ๆ หัวใจของอารยสถาปัตย์อยู่ที่
ความสะดวก ปลอดภัย เป็นธรรม ทั้งถึง และเท่าเทียม แนวคิดนี้จึงจำเป็นสำหรับประเทศไทยเพื่อ
แสดงถึงความมีอารยะ ผมได้เสนอให้รัฐบาลเร่งแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมที่ไม่อำนวยความสะดวก
สำหรับทุกคน และสนับสนุนให้เกิดชุดอารยสถาปัตย์เพื่อรณรงค์เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่อง
นี้ด้วย

การเดินทางไปสำรวจอารยสถาปัตย์ทั้งในและต่างประเทศมีสถานที่ที่ผมประทับใจหลายแห่ง
นอกจากนี้ผมและดารา-นักร้องซึ่งเป็นชุดอารยสถาปัตย์ยังได้ไปสำรวจวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศพบว่า
เกือบทั้งหมดยังขาดการปรับปรุงและพัฒนาเรื่องอารยสถาปัตย์ นับว่าน่าเสียดายเพราะกลุ่มคนที่นิยม
ไปวัดคือผู้สูงอายุ คนพิการ อีกทั้งวัดยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากชาวต่างชาติด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับต่างประเทศ ผมพบว่าส่วนใหญ่มีอารยสถาปัตย์ที่น่าชื่นชม จึงอยากเดินทางพัฒนา
อารยสถาปัตย์ในเมืองไทย ชักชวนคนรุ่นใหม่มาเป็นชุดอารยสถาปัตย์ ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ
เพื่อรวมพลังนักศึกษาผู้เป็นว่าที่สถาปนิกให้เห็นความสำคัญของอารยสถาปัตย์ มอบใบประกาศเกียรติ
คุณยกย่องสถานที่ที่อำนวยความสะดวกสำหรับทุกคน รวมถึงเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับอารยสถาปัตย์
ในเวทีระดับนานาชาติ

- คนพิการระดับรุนแรง

การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เล่ม 2 โดย นฤมล จันทรากุล

ปริทัศน์เนื้อหา

การทำงานเป็นนักร้องในคณะดนตรีคนตาบอดทำให้ข้าพเจ้าต้องออกตระเวนรอนแรมไปตามที่ต่าง ๆ อดบ้ำอดมิบ้ำ บางครั้งถึงกับต้องอาศัยกินข้าววัด ตอนที่เป็สมาชิกของคณะดนตรี ข้าพเจ้าได้นำเข็มกลัดติดเสื้อที่ประดิษฐ์เองไปขายด้วย พอมีเงินคนในวงรวมถึงหัวหน้าวงก็มาขอยืมแต่ไม่ยอมใช้คืน ต่อมาข้าพเจ้าและสามีจึงได้แยกตัวออกมาตั้งคณะดนตรีใหม่แล้วออกแสดงตามโรงเรียน แต่ก็ถูกกลั่นแกล้งโดยคนตาบอดที่ไม่อยากให้ข้าพเจ้าได้ดี เขานำเรื่องไปบอกโรงเรียนสอนคนตาบอดอันเป็นสถาบันการศึกษาเดิมของข้าพเจ้านั่นเอง ทางโรงเรียนสอนคนตาบอดจึงแจ้งไปที่กระทรวงให้ออกหนังสือเวียนไปถึงโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศว่า คณะดนตรีของข้าพเจ้าแอบอ้างเอาชื่อเสียงของโรงเรียนสอนคนตาบอดไปหากินและเป็นเครื่องมือหากินของคนตาดี จึงห้ามไม่ให้โรงเรียนต่าง ๆ ร่วมมือหรือให้ความช่วยเหลือใด ๆ หลังจากเรื่องเงียบข้าพเจ้าติดต่อกับโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อขอเข้าไปแสดงดนตรีอีกครั้งแต่ก็ถูกสกัดเช่นเดิม จนกระทั่งข้าพเจ้าต้องไปหาแสดงดนตรีในบาร์ที่ต่างจังหวัดแต่ก็ถูกโกงค่าแรง จากนั้นได้ไปแสดงตามค่ายทหารอเมริกันก่อนที่งานจะซาและเลิกวงไป

ไปอเมริกาได้อย่างไร โดย นฤมล จันทรากุล

ปริทัศน์เนื้อหา

ข้าพเจ้าได้ทำตามความใฝ่ฝันคือเดินทางไปอเมริกาด้วยเงินที่เก็บหอมรอมริบมานานเกือบ 20 ปี โดยตั้งใจจะไปศึกษาต่อในวิทยาลัยและเที่ยวชมบ้านเมืองเพื่อหาประสบการณ์มาเขียนหนังสือ ข้าพเจ้าได้เดินเรื่องทำเอกสารต่าง ๆ ด้วยตนเอง เจอปัญหาบ้างคือสายการบินให้ไปขอใบรับรองแพทย์มายืนยันว่ามีสุขภาพดี เนื่องจากเดินทางเพียงลำพังและในที่สุดข้าพเจ้าก็ได้เดินทางไปยังประเทศในฝัน

การท่องเที่ยวในเมืองซานฟรานซิสโกทำให้ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตผู้คน จากนั้นมีโอกาสเข้าศึกษาในวิทยาลัยที่รัฐแคลิฟอร์เนียโดยเลือกเรียนวิชาการเขียน ข้าพเจ้าได้ไปยังสถานที่สำคัญ ๆ ของเมืองพร้อมเก็บเกี่ยวประสบการณ์ เช่นไปจ่ายตลาด เยี่ยมบ้านพักคนชรา ได้สังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการในที่สาธารณะด้วย ทำให้ได้พบว่าคนพิการได้รับความสะดวกในการดำรงชีวิตจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นอุปสรรคและสิ่งประดิษฐ์ทันสมัยต่าง ๆ

สำหรับคนตาบอดมีศูนย์ฝึกด้านการใช้ชีวิตประจำวัน และสังคมยังเปิดโอกาสทางการศึกษารวมถึงอาชีพด้วย คนตาพิการในอเมริกาจึงประกอบอาชีพได้หลากหลาย เช่น นักกฎหมาย ส.ส. ผู้

พิพากษา หนายความ นักร้อง นักดนตรี หรือแม้แต่ทำงานด้านคอมพิวเตอร์ สภาพสังคมของอเมริกา ในด้านอื่น ๆ ที่ข้าพเจ้าสนใจยังมีอีกมาก อย่างเรื่องการนับถือศาสนา ปัญหาคนอพยพ ฯลฯ หลังจากอยู่ร่วมฉลองเทศกาลคริสต์มาส ข้าพเจ้ารู้สึกมีพลังส่งสรรค์ทำให้อยากรีบกลับเมืองไทย เมื่อมาถึงได้ทราบข่าวว่าแม่ที่ล้มป่วยอยู่นั้นมีอาการทรุดหนักไม่รู้รู้สึกตัวแล้ว จึงรีบเดินทางไปเยี่ยมแม่และทันดูใจ ก่อนที่ท่านจะสิ้นลม

สวนฝันคนพิการ โดย ทองเจียร หงส์ลดาธรมภ์

ปริทัศน์เนื้อหา

การประกอบธุรกิจส่วนตัวทำให้ฉันต้องร่วมกิจกรรมกับชมรมการท่องเที่ยวและในครั้งนั้นฉันประสบอุบัติเหตุตกจากหลังช้างทำให้กลายเป็นคนพิการที่เสียการเคลื่อนไหวในระดับสูง ตั้งแต่รักแร้ถึงปลายเท้าเคลื่อนไหวไม่ได้ ช่วงที่พักรักษาตัวในโรงพยาบาลเคยเกิดแผลกดทับที่ศีรษะและเคยต้องรอเข้าห้องตรวจร่างกายท่ามกลางฝนที่ตกลงมาโดยไม่มีใครสนใจ แม่เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจะขอโทษแต่ฉันคิดว่าบุคลากรทางการแพทย์ควรใส่ใจคนไข้ให้มากกว่านี้ ช่วงที่ทากายภาพบำบัดที่โรงพยาบาลทำให้ได้พบกับเพื่อนผู้พิการคนอื่น ๆ ซึ่งมีชีวิตที่ยากลำบาก แต่ระบบบริการสาธารณสุขของไทยยังไม่สามารถรองรับและให้การช่วยเหลือได้อย่างยั่งยืน ทั้งยังสนใจรักษาแต่ทางกาย ไม่ครอบคลุมถึงจิตใจ

หลังจากออกจากโรงพยาบาลมาอยู่บ้าน ต้องประสบกับปัญหาผู้ช่วยคนพิการหรือพี่เลี้ยงสารพัดรูปแบบ บางคนก็ละเลยการดูแล หลายคนห้ามไม่ให้ฉันออกไปนอกบ้านซึ่งขัดกับความต้องการมีชีวิตอิสระของฉัน ความที่อยากเดินทางไปไหนต่อไหนได้ทำให้ฉันพยายามรักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ ฉันได้เดินทางไปต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศทำให้เห็นว่าสภาพแวดล้อม ระบบคมนาคม และที่สำคัญคือทัศนคติของคนไทยยังเป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตของคนพิการอยู่มากเมื่อเทียบกับชาวตะวันตก จากการทำงานช่วยเหลือคนพิการทำให้เห็นหลายชีวิตถูกรอครวญทอดทิ้งอย่างไร้ค่า ทั้ง ๆ ที่พวกเขายังมีศักยภาพในการเรียนและทำงานได้ นอกจากนี้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการยังถูกเบียดบังจากมูลนิธิบางแห่งที่ตั้งขึ้นเพื่อตักตวงผลประโยชน์จากเงินบริจาค

ฉันหวังว่าคุณภาพชีวิตของคนพิการในเมืองไทยจะดีขึ้นด้วยความร่วมมือขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน คนในสังคมก็ควรให้โอกาสและความเท่าเทียมแก่คนพิการ คนพิการจะได้พัฒนาความสามารถอย่างเต็มที่และดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี

สู่ชีวิต เศรษฐีสร้างโอกาส โดย ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์

ปริทัศน์เนื้อหา

ผมเกิดในครอบครัวชาวจีนที่อาศัยอยู่ในภาคอีสาน ตอนเด็ก ๆ ก็ชอบเล่นสนุกกับเพื่อน ไม่ชอบเรียนหนังสือ ผลการเรียนจึงออกมาไม่ดีทำให้สอบเข้าโรงเรียนมัธยมไม่ได้ พี่ชายช่วยวิ่งเต้นให้เข้าโรงเรียนได้ ผมรับปากว่าจะตั้งใจเรียนเพราะไม่อยากออกมาทำการค้าซึ่งเป็นกิจการของที่บ้าน และขอให้พี่ชายไปทำเรื่องเปลี่ยนชื่อให้ใหม่จาก “เต็งเซ็ง” เป็น “วิริยะ” แล้วตั้งหน้าตั้งตาขยันเรียนโดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นวิชาที่ชอบ ปรากฏว่าผลการเรียนดีขึ้นเรื่อย ๆ จนสอบได้ลำดับต้น ๆ ของห้อง ผมอยากเรียนสูง ๆ จะได้เป็นแพทย์หรือวิศวกร

วันหนึ่งในช่วงที่เรียนอยู่ชั้น ม.3 ผมเล่นขบวนระเบิดไดนาไมต์โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อุบัติเหตุครั้งนั้นทำให้ผมตาบอดทั้ง 2 ข้าง ผมรู้สึกเสียใจ ท้อแท้ รู้สึกว่าต่อไปคงช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ เรียนหนังสือหรือทำงานก็ไม่ได้ ชีวิตหมดอนาคตแล้ว พ้อออกจากโรงพยาบาลเลยได้แต่นั่งร้องไห้อยู่ในห้อง ต่อมาพี่ชายบอกอยากให้ผมไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ ทำให้ได้พบกับแม่อธิการของโรงเรียน และมีสเจนนิวีฟ คอลฟิลด์ ผู้ก่อตั้งโรงเรียน ซึ่งได้พูดเตือนสติ ให้กำลังใจ และชี้แนะแนวทางการดำรงชีวิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ถือว่าทั้งสองท่านเป็นแสงสว่างในชีวิตของผม

ขณะที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอด ผมพยายามปรับทัศนคติ ปรับตัว และฝึกฝนพัฒนาทักษะ ทั้งการเดิน ใช้ไม้เท้า เรียนรู้อักษรเบรลล์ จนสามารถไปเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในชั้นมัธยม ในช่วงแรกประสบปัญหาด้านการจดเล็คเชอร์อยู่บ้าง แต่ก็ปรับตัวได้และผลการเรียนเป็นที่น่าพอใจ มีสคอลลฟิลด์ถามถึงเป้าหมายในการประกอบอาชีพ ผมคิดพิจารณาแล้วตัดสินใจว่าต้องการประกอบอาชีพด้านกฎหมาย และมีเป้าหมายชีวิตคือต่อสู้ให้คนตาบอดมีศักดิ์ศรี สิทธิ และโอกาสที่เท่าเทียมกับคนทั่วไป ด้วยความมุ่งมั่นทำตามเป้าหมายที่วางไว้ประกอบกับความช่วยเหลือสนับสนุนของทางโรงเรียนสอนคนตาบอดทำให้ผมเรียนจบชั้นมัธยมปลายด้วยผลการเรียนที่ดีและสามารถสอบเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ แม้ต้องฝ่าฟันอุปสรรคจากการอ่านหนังสือเตรียมสอบ การยื่นเรื่องขอสอบเป็นกรณีพิเศษ แต่ในที่สุดผมก็ได้เข้าเรียนในคณะนิติศาสตร์ดังที่หวังไว้ ผมเรียนจบปริญญาตรีโดยสอบได้ที่ 1 ของคณะและได้เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยสอนวิชากฎหมาย

แสงสว่างในโลกมืด โดย นฤมล จันทรากุล

ปริทัศน์เนื้อหา

ข้าพเจ้าต้องการบอกเล่าประวัติและบรรยากาศการเรียนการสอน ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ ในยุคแรก ๆ ทางโรงเรียนประสบปัญหาไม่มีนักเรียน เพราะพ่อแม่ไม่สนับสนุนให้ลูกได้เรียนต่อ คิดว่าตาบอดแล้วเรียนไม่ได้ ทำงานไม่ได้ มีสคอลลฟิลด์ ผู้ก่อตั้งโรงเรียนต้องไปทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง สำหรับบรรยากาศการเรียนการสอน นอกจากครูจะ

สอนอ่าน-เขียนอักษรเบรลล์แล้ว ที่โรงเรียนยังเคยสอนดนตรีไทยด้วย นอกจากนี้นักเรียนยังมี
ความสามารถในการทำงานฝีมือและร้องเพลง ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ ถูกโจมตีทาง
อากาศอย่างหนัก ทางโรงเรียนจึงย้ายนักเรียนไปอยู่ต่างจังหวัดชั่วคราว และย้ายโรงเรียนอีกหลายครั้ง
หลังจากสงครามยุติเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ นักเรียนตาบอดในยุคนั้นจึงขาดแคลนอาหารและของใช้
จำเป็นในชีวิตประจำวัน

หลังจากสงครามยุติแล้ว พ่อแม่ก็พาข้าพเจ้าซึ่งตอนนั้นอายุ 10 ขวบมาเข้าเรียน ต่อมา
มิสคอลฟิลด์จะวางมือ ชิสเตอร์จึงเข้ามาบริหารโรงเรียนแทนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ใน
โรงเรียน เช่น เพิ่มวิชาทำการฝีมือ ชีวิตในโรงเรียนดำเนินไปตามปกติ แต่นักเรียนก็พากันวิตกว่าเรียน
จบแล้วจะไม่มีการทำงาน เพราะสังคมสมัยนั้นยังไม่ค่อยยอมรับคนพิการ นักเรียนบางส่วนจึงร่วมกันตั้ง
คณะละครวิทยุและวงดนตรี มีนักเรียนบางคนลาออกไปทำมาหากินทางแสดงดนตรีอย่างเต็มตัว
สำหรับข้าพเจ้าเรียนต่อจนจบชั้น ม.2 ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดในขณะนั้นและช่วยทำการฝีมือจำพวกกระเป๋า
ถือ ผ้าปูโต๊ะ ผ้ารองจานอีกด้วยโครเซตเพื่อให้ทางโรงเรียนนำไปจำหน่าย ปัจจุบันโรงเรียนสอนคนตา
บอดในเมืองไทยพัฒนาก้าวหน้า มีเด็กที่ต้องการเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคนตา
บอดจะได้เรียนหนังสือกันมากขึ้นแต่คนในสังคมก็ยังคงไม่ค่อยเปิดโอกาสหรือยอมรับความรู้
ความสามารถอย่างแท้จริง

หวานอมขมกลืนของคนพิการ โดย ทองเจียร หงส์ลดารมภ์

ปริทัศน์เนื้อหา

ฉันอยากให้สังคมทั่วไปได้รู้ว่าหัวใจของคนพิการคิดอย่างไร อยากถ่ายทอดทั้งอุปสรรค ทั้ง
ความคับแค้นใจความทุกข์จากการได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียม ทั้งที่เกิดขึ้นกับตัวเองและคน
พิการคนอื่น ๆ เพื่อเรียกร้องให้คนในครอบครัว คนทั่วไป และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเปิดโอกาส
ให้คนพิการมีที่ยืนในสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

คนในครอบครัวมีส่วนสำคัญมากที่อาจก่อให้เกิดความทุกข์ใจแก่คนพิการด้วยการทอดทิ้งไว้ที่
สถานพักฟื้นตลอดจนมูลนิธิต่าง ๆ หรือยังคงให้คนพิการอยู่ในบ้านแต่ก็แสดงอาการรังเกียจ ทำให้คน
พิการรู้สึกตัวเองไร้ค่าและนำไปให้ชีวิตตกต่ำ และเรื่องราวความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นกับคนพิการจากผู้
ช่วยเหลือคนพิการนั้นก็มิมีสารพัด ฉันอยากให้ทางการมีนโยบายกำหนดให้โรงพยาบาลของรัฐรับคน
พิการที่ประสบภาวะวิกฤตเข้าพักพิงชั่วคราวและดูแลช่วยเหลือตามความจำเป็น หรือมีศูนย์รับเรื่อง
ร้องทุกข์ที่พร้อมจะช่วยเหลือ หรือศูนย์ที่รวมคนพิการหลายประเภทอันมีความสามารถพึ่งพาซึ่งกัน
และกันได้

ความทุกข์ของคนพิการยังเกิดจากบุคลากรทางการแพทย์ไม่เข้าใจสถานะและความต้องการของคนพิการ ครั้งหนึ่งฉันมีไข้เพราะไม่ได้ถ่ายมาหลายวันจึงไปโรงพยาบาลเพื่อขอให้ช่วยสวนอุจจาระทางโรงพยาบาลสอบถามข้อมูลต่าง ๆ อยู่จนถึงหลายชั่วโมงก่อนที่จะลงมือช่วยเหลือ สำหรับระดับนโยบายนั้น ขอเรียกร้องสิทธิของคนพิการที่ควรได้รับการรักษาอย่างดี ไม่ใช่แบบอนาถาและควรได้รับการยกเว้นไม่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญด้วย นโยบายของรัฐควรสนับสนุนการศึกษา การพัฒนาอาชีพ ให้เบี่ยยังชีพแก่คนพิการอย่างจริงจัง ส่วนในชุมชนน่าจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฉันเองก็พยายามช่วยเหลือเพื่อนคนพิการเท่าที่จะทำได้ ฉันคิดว่าคนพิการควรทำตัวให้มีคุณค่ามีประโยชน์ พยายามช่วยเหลือตัวเองและคนพิการคนอื่น ๆ ที่ลำบากกว่า ดีกว่านั่งรอรัฐบาลมาช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว หรือไม่ก็รอให้ผู้บริหารบ้านเมืองพิการเสียก่อน

คนพิการฟ้องสังคม โดย ทองเอียร หงศ์ลดาธรมภ์

ปริทัศน์เนื้อหา

ฉันได้คุยกับคนขับแท็กซี่ซึ่งขับรถพาไปเยี่ยมคนพิการและด้อยโอกาสตอนที่ฉันทำงานเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือคนพิการ เราคุยกันเรื่องสิ่งแวดล้อม ระบบขนส่งมวลชนที่ไม่อำนวยความสะดวกให้คนพิการ การช่วยเหลือคนพิการอย่างไม่เหมาะสมของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งไม่เข้าใจและไม่เข้าถึงคนพิการแต่ละคนที่ต้องการความช่วยเหลือแตกต่างกันไป หรือมูลนิธิที่ใช้คนพิการบังหน้าแล้วเรียกรับเงินบริจาค รวมถึงทัศนคติของคนในสังคมที่ไม่ยอมรับคนพิการ

ชีวิตของคนพิการที่ฉันได้ไปพบไปเยี่ยมมาทำให้นึกถึงนโยบายของรัฐที่สมควรจัดบริการให้คนพิการอย่างเท่าเทียม เพียงพอ และเหมาะสม เช่น สนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต กำกับดูแลให้สถานพยาบาลตลอดจนสถานที่ราชการเข้าใจความจำเป็นและอำนวยความสะดวกให้คนพิการ จัดการช่วยคนพิการด้อยโอกาสให้ได้รับสิทธิเท่าเทียมตามกฎหมายและส่งเสริมด้านอาชีพ และขอฝากถึงครอบครัวและผู้ช่วยคนพิการเกี่ยวกับการดูแลทั้งสุขภาพกายสุขภาพใจ การหัดให้คนพิการรู้จักช่วยเหลือตัวเองได้บ้างซึ่งเป็นเรื่องจำเป็น โดยอาจต้องปรับสภาพแวดล้อมในบ้านหรือคิดหาอุปกรณ์เสริมต่าง ๆ มาช่วยในการทำกิจวัตรประจำวัน ที่สำคัญคือพ่อแม่ควรส่งเสริมด้านการศึกษา และการประกอบอาชีพให้ลูก ในส่วนของตัวคนพิการเองนั้น ฉันอยากเห็นคนพิการมีอาชีพที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน และอยากเห็นคนที่ดูแลตนเองได้ดีแล้วช่วยเหลือคนพิการอื่น ๆ ต่อไป สำหรับความใฝ่ฝันของฉันก็คืออยากเห็นสังคมที่มีจิตสำนึกแห่งการอยู่ร่วมกัน คนพิการและคนไม่พิการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ผู้ถูกทอดทิ้ง โดย ทองเจียร หงส์ลดาธมภ์

ปริทัศน์เนื้อหา

ชีวิตของผู้พิการและผู้สูงอายุมักถูกสังคมตัดสินว่าไม่มีคุณค่า ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ หลายคนถูกทอดทิ้งทั้ง ๆ ที่ยังมีความสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ เพียงอาศัยอุปกรณ์ช่วย เช่น ไม้เท้า เครื่องช่วยฟัง รถเข็น ฯลฯ ฉันคิดว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการและผู้สูงอายุตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันต้องประสบกับอุปสรรคมากมาย ทั้งที่เกิดจากตัวผู้พิการผู้สูงอายุเอง คนในครอบครัว คนในสังคม ตลอดจนหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและนโยบายของรัฐบาลที่ไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ ผู้พิการและผู้สูงอายุจำนวนมากในประเทศไทยจึงยังคงมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างยากลำบาก หรือไม่ได้รับสิทธิเท่าเทียมกับคนทั่วไป

ฉันได้เดินทางไปเยี่ยมหรือรับฟังเรื่องราวของคนพิการคนอื่น ๆ ผ่านทางรายการวิทยุที่ฉันจัดทำให้รู้ว่าหลายชีวิตกำลังดำรงอยู่อย่างทุกข์ทรมาน เช่น ผู้สูงอายุถูกลูกหลานทอดทิ้งทั้งยังไม่เคยได้รับความช่วยเหลือใด ๆ จากภาครัฐเลย ผู้หญิงพิการและผู้หญิงสูงอายุถูกฉ้อโกงเงินและทำร้ายร่างกาย คนพิการบางคนไม่มีบัตรประจำตัว ฯลฯ ฉันช่วยเหลือในเบื้องต้นโดยนำข้อมูลไปแจ้งกรมประชาสงเคราะห์ แนะนำการต่อสู้ทางกฎหมาย และแนะนำช่องทางกรรพการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับแต่ละคน

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้พิการและผู้สูงอายุจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากผู้ที่มีความเต็มใจช่วยเหลือตลอดจนคนทั่วไปในสังคมและภาครัฐ สำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุนั้นฉันอยากให้พยายามช่วยเหลือตัวเองก่อนหรืออาจรวมกลุ่มกันหาที่พักอยู่ด้วยกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็จะช่วยให้ประหยัดและสามารถมีชีวิตอย่างอิสระได้ ควรลองหาอาชีพอื่น ๆ ที่สนใจและสามารถทำได้ซึ่งไม่ได้มีแต่การขายสลากกินแบ่งรัฐบาลอย่างเดียว ส่วนคนในสังคมเมื่อพบเห็นผู้พิการและผู้สูงอายุที่ยากไร้ด้อยโอกาส ควรใส่ใจสอบถามแล้วแจ้งข้อมูลไปที่กรมประชาสงเคราะห์ หรืออาจให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ช่วยคิดหาทางแก้ไขปัญหา รวมถึงให้โอกาสที่เท่าเทียมในการประกอบอาชีพของคนพิการ

ในส่วนของภาครัฐ ฉันอยากเรียกร้องให้กรมประชาสงเคราะห์พัฒนาการทำงาน เพิ่มการดูแลใส่ใจและเข้าถึงผู้พิการผู้สูงอายุให้มากกว่านี้ โดยยึดหลักเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตัวเองต่อไปได้ ภาครัฐควรจัดหาที่พักพิงฉุกเฉินให้ผู้ที่กำลังประสบปัญหาได้อาศัยชั่วคราว ขยายการบริการให้ครอบคลุมคนพิการระดับรุนแรงที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ จัดสวัสดิการและบริการที่เหมาะสม ที่สำคัญทั้งหมดนี้ต้องเห็นผลในทางปฏิบัติด้วย

จากหัวใจ...ไปถึงเบื้องบน โดย สุภัทราพร ตันอธิคม

ปริทัศน์เนื้อหา

อุบัติเหตุทางรถยนต์ทำให้ฉันได้รับบาดเจ็บสาหัส กระดูกต้นคอหักกดทับไขสันหลังส่งผลให้ ขยับร่างกายไม่ได้และไม่มีความรู้สึกตั้งแต่หัวใจจรดปลายเท้า รวมถึงการทำงานของอวัยวะ ภายในร่างกายผิดปกติ ฉันต้องนอนอยู่ในห้องไอซียูเป็นเวลานาน ในระยะแรกมีสายระโยงระยางรอบตัวและ รอบคอยังใส่ฝือกแข็งด้วย ขณะนั้นญาติและเพื่อน ๆ มาเยี่ยมฉันอยู่เสมอ ฉันเองก็เริ่มคุ้นเคยกับคนไข้ ซึ่งอยู่เตียงใกล้กันรวมถึงญาติของเขาด้วย การรักษาค่อนข้างค่อย ๆ ดำเนินก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ แม้จะรู้สึก เจ็บกับอุปกรณ์การแพทย์ซึ่งใส่อยู่ที่ศีรษะ แต่ฉันก็พยายามคิดว่าต่อไปชีวิตต้องดีขึ้น แล้วอาการของ ฉันก็ดีขึ้น เริ่มขยับปากได้ ทานอาหารอ่อนได้ รวมถึงฝึกการหายใจเองและทำกายภาพบำบัด แต่ละวัน พยาบาลจะเข้ามาช่วยดูแลเสมหะและพลิกตัวไม่ให้เกิดแผลกดทับ ฉันจึงได้สังเกตการทำงานของเขารวมถึงคนไข้อื่น ๆ ด้วย สิ่งหนึ่งที่ฉันทำเสมอคือสอบถามหมอบอกเกี่ยวกับอาการและการรักษาฉัน

การใช้ชีวิตในห้องไอซียูทำให้ฉันพบเจอกับเรื่องราวหลากหลาย ทั้งความผูกพันของคนไข้ พยาบาล ตลอดจนการพลัดพรากและความตาย และถึงฉันจะต้องอยู่แต่ในห้องสี่เหลี่ยมก็ยังคงหล่อ เลี้ยงจิตใจตัวเองให้เป็นอิสระ ชื่นชมกับโลกนอกหน้าต่างและมีความหวังว่าสักวันจะได้ออกไปใช้ชีวิต ข้างนอกอีกครั้ง โดยได้แรงใจจากศรัทธาในพระเจ้า ฉันจึงพยายามดูแลสุขภาพ กินอาหารที่มี ประโยชน์ ฝึกหายใจ ทำกายภาพบำบัดและฝึกนั่งทรงตัว บางครั้งก็มีอาการแทรกซ้อนบ้าง ฉันบอก ตัวเองตลอดเวลาว่า แล้วทุกอย่างก็จะเปลี่ยนแปลงไป วันนี้ในปีหน้าก็ไม่ได้อยู่ในโรงพยาบาลแล้ว ฉัน รักษาตัวอยู่ในห้องไอซียูประมาณ 7 เดือนทั้งในโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน จากนั้นเข้ารับการฟื้นฟู สมรรถภาพที่ศูนย์ฟื้นฟูต่อไป

การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด โดย นฤมล จันทรากุล

ปริทัศน์เนื้อหา

ข้าพเจ้าสูญเสียการมองเห็นเมื่ออายุได้เพียง 2 ขวบ เนื่องจากป่วยเป็นโรคหัดและมีโรคแทรกซ้อนอีกคือตาแดงและเป็นต้อ แต่ก็ช่วยเหลือตัวเองได้และยังคงกระโดดโลดเต้นเล่นซุกซนไปตาม ประสา ข้าพเจ้าเริ่มเรียนที่โรงเรียนสอนคนตาบอด ได้หัดเขียนอักษรเบรลล์ ตอนที่เรียนมีรุ่นพี่เเกร คอยจ้องรังแกน้องใหม่ แต่ข้าพเจ้าก็สู้จนเขาไม่กล้ารังแกอีก ชีวิตในโรงเรียนค่อนข้างลำบากเพราะ เป็นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เศรษฐกิจตกต่ำ หลังจากมีสคอลลฟิลด์เดินทางไปยังต่างประเทศก็มีชิ สเตอร์เข้ามาบริหารโรงเรียนต่อ ข้าพเจ้าเลือกนับถือศาสนาคริสต์โดยชอบเรียนรู้เกี่ยวกับนักบุญ นอกจากนี้ยังชอบทำงานฝีมือด้วย

หลังจากออกจากโรงเรียนสอนคนตาบอดได้ขออนุญาตเดียวกับแม่เข้าไปทำงานที่กรุงเทพฯ เพราะหวังว่าต่อไปจะสามารถพึ่งพาตัวเองได้ จนกระทั่งได้เดินสายไปกับคณะดนตรีคนตาบอดใน

ฐานะนักร้อง พร้อมกับแสดงความสามารถของคนตาบอด เช่น อ่านเขียนอักษรเบรลล์ สาธิตการทำ และขายงานประดิษฐ์ทำให้พอมีรายได้บ้าง แต่ก็มักจะถูกโกงจากหัวหน้าวงและเพื่อนร่วมงานที่เป็น คนตาดี แต่ถึงอย่างไรข้าพเจ้าก็ยังไม่คิดกลับไปหาเดียวกับแม่จนกว่าจะได้ตั้งถิ่นรนต์สู่อุปสรรค ต่าง ๆ ต่อไป

ต่อมาข้าพเจ้าแต่งงานกับคนรักซึ่งเป็นเพื่อนร่วมวงและเป็นคนตาบอดเช่นเดียวกัน เรา ตัดสินใจแยกตัวออกมาตั้งคณะดนตรีและหาเงินปลุกบ้านในที่ที่เช่าคนอื่นอยู่ งานแสดงดนตรีที่มี นาน ๆ ครั้งทำให้เราต้องช่วยกันทำมาหากินแต่ก็ยังคงเจอคนที่มาเอาไรด์เอาเปรียบอยู่เนือง ๆ แล้วเรา ก็ได้ลูกสาว ข้าพเจ้าและสามีช่วยกันเลี้ยงลูกได้ตั้งจนเป็นที่สนใจของชาวบ้านละแวกนั้น ส่วนงานด้าน คณะดนตรีมีปัญหาเพราะทางโรงเรียนสอนคนตาบอดที่ข้าพเจ้าเคยเรียนอยู่อ้างว่า คณะดนตรีเอา ชื่อเสียงของโรงเรียนไปแอบอ้างหาเงิน ขอให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จดสนับสนุน ไม่ให้รับเข้าไป แสดง ขณะเดียวกันเจ้าของที่ที่ข้าพเจ้าปลุกบ้านอยู่นั้นก็มาไล่ที่ แต่เมื่อยังไม่พร้อมที่จะย้ายออกเลยถูก รังควานด้วยสารพัดวิธี ช่วงนั้นข้าพเจ้าจึงเริ่มไปเปิดการแสดงดนตรีที่เมืองนอก

ครอบครัวของเราประคับประคองกันมาจนสามารถผ่านพ้นวิกฤตได้ นอกจากนี้ข้าพเจ้ายังทำ ความฝันให้เป็นจริงด้วยการไปอเมริกาและเดินทางไปท่องเที่ยวในอีกหลายประเทศ ตอนที่อายุกว่า 60 ปี ข้าพเจ้าตรวจพบว่า เป็นมะเร็งจึงเข้ารับการรักษาและผ่าตัดทำให้รู้ซึ้งว่าชีวิตไม่มีอะไรที่ แน่นนอน

จิตสวดใส แม่กายพิการ โดย กำพล ทองบุญน่ม

ปริทัศน์เนื้อหา

ผมเป็นลูกชาวเรือที่ยากจน พ่อแม่รับจ้างเดินเรือในแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อได้เรียนผมจึงขยัน เรียนและชอบวิชาพลศึกษามาตั้งแต่เด็ก ได้เป็นนักกีฬาของวิทยาลัยและเลือกเรียนด้านพลศึกษาจน จบปริญญาตรี จากนั้นเข้ารับราชการครูที่วิทยาลัยพลศึกษา ผมคิดว่าชีวิตตัวเองกำลังไปได้สวย แต่ใน ปีที่ 3 ของการทำงานผมประสบอุบัติเหตุตอนที่สอนกระโดดน้ำ ศีรษะไปกระแทกกันสระส่งผลให้เป็น อัมพาตเกือบทั้งตัว ตั้งแต่ต้นคอถึงปลายเท้าแทบไม่มีความรู้สึก ต้องลาออกจากงานมาอยู่บ้านโดยมี พ่อแม่คอยดูแล ผมคิดว่าตัวเองหมดอนาคตแล้ว รู้สึกผิดหวัง เศร้าและทุกข์ใจอย่างมากจึงเริ่มหันเข้า หาที่พึ่งทางใจคือธรรมะเพื่อคลายทุกข์ เริ่มอ่านหนังสือและฟังเทปธรรมะที่พ่อหามาให้แต่จิตใจก็ยังคง พุ้งซ่านอยู่ เลยคิดว่าธรรมะนั้นต้องอาศัยการปฏิบัติถึงจะเห็นผล

ผมส่งจดหมายไปถามหลวงพ่อบุญที่นับถือเพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติธรรมสำหรับคน พิการ หลวงพ่อตอบโดยแนะนำวิธีการทำกรรมฐานให้ ผมจึงเริ่มฝึกปฏิบัติโดยพลิกมือเจริญสติ มีสติ

อยู่ที่กายเคลื่อนไหวซึ่งทำให้สุขภาพร่างกายดีขึ้นด้วย ผมปฏิบัติทุกวันจนเห็นกายเป็นกาย เห็นจิตเป็นจิต แยกเป็นคนละส่วนกัน เห็นว่าความพิการติดอยู่ที่กายเท่านั้น จิตทำหน้าที่รับรู้ไว้เฉย ๆ ทำให้ใจสบายขึ้นมาก จิตจึงเป็นอิสระจากความพิการทางร่างกาย จิตใจก็คลายทุกข์หายเศร้าหมอง แม้ร่างกายของผมพิการ ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ต้องพึ่งพาคนอื่น แต่สำหรับจิตใจนั้นผมสามารถพึ่งใจตนเองได้ ทำจิตใจให้เป็นสุขได้ด้วยการปฏิบัติธรรมเจริญสติ และตั้งใจว่าจะให้คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติธรรมคนอื่น ๆ เพื่อดับทุกข์ด้วย

ไหม...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ โดย สุภัทราพร ตันอธิคม

ปริทัศน์เนื้อหา

อุบัติเหตุทางรถยนต์ทำให้ร่างกายจากหัวไหล่ถึงปลายเท้าของฉันทันไม่มีความรู้สึก หลังออกจากโรงพยาบาลและศูนย์ฟื้นฟู ฉันทันไปอยู่คอนโดโดยมีผู้ช่วยเหลือคนพิการคอยช่วย ช่วงแรกต้องเข้าออกโรงพยาบาลบ่อยครั้งเพราะซีฟเจอร์ต้นขา เมื่อสุขภาพดีขึ้นได้มีโอกาสเข้าร่วมในการประชุมเกี่ยวกับคนพิการซึ่งจัดขึ้นในต่างประเทศ ได้รับทุนเพื่อฝึกการให้คำปรึกษากับคนพิการที่ต้องการดำรงชีวิตอิสระและเริ่มทำงานด้านสตรีพิการในองค์กรระหว่างประเทศ จากนั้นคุณแม่เจนนซึ่งรู้จักฉันทันผ่านทางสื่อต่างๆ ได้สนับสนุนทุนการศึกษาทำให้ฉันทันได้เรียนปริญญาโทเพื่อนำความรู้มาพัฒนางานเกี่ยวกับคนพิการต่อไป ระหว่างเรียนฉันทันได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยความช่วยเหลือของเพื่อนและผู้ช่วยคนพิการตอนที่เรียนก็ยังคงทำงานและเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับคนพิการอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังประสบกับปัญหาด้านสุขภาพเป็นช่วง ๆ แต่ก็ไม่ได้ทำให้รู้สึกท้อแท้ เพราะฉันทันเชื่อในพระเจ้า

การเรียนแต่ละวิชาผ่านไปโดยมีเนื้อหาวิชาที่เข้มข้นและรายงานกลุ่มจำนวนมาก รวมถึงกิจกรรมนอกสถานที่ซึ่งฉันทันพยายามจะมีส่วนร่วมให้มากที่สุด ถึงแม้บางช่วงต้องเปลี่ยนผู้ช่วยเหลือคนพิการก็มีเพื่อน ๆ ที่คอยสลับเปลี่ยนกันมาช่วย ฉันทันจึงพร้อมเรียนรู้ที่จะอยู่กับผู้คนหลากหลาย ฉันทันมุ่งมั่นทำงานวิจัยจึงเสร็จทันกำหนดเวลา ได้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรพร้อมกับเพื่อน ๆ ในรุ่น ฉันทันคิดว่าการเรียนจบเป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางไปยังเป้าหมายที่ต้องการ นั่นคือพัฒนางานเกี่ยวกับสตรีพิการโดยทุกระดับของสังคมมีส่วนร่วม เพราะอยากพัฒนาสังคมให้ทุกคนได้ตระหนักถึงคุณค่าชีวิตและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย โดย ดร.ประกาย กิจธิคุณ

ปริทัศน์เนื้อหา

ฉันทันเป็นโรคต่อมทอนซิลอักเสบเรื้อรัง ตอนเด็กจึงต้องเข้ารับการผ่าตัดต่อมทอนซิล แต่ผลกระทบจากการผ่าตัดทำให้สูญเสียการได้ยิน ดีที่คุณแม่ช่วยส่งเสริมให้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไปและตั้งใจทำทุกอย่างเพื่อให้ฉันทันได้ใช้ชีวิตเช่นเดียวกับคนทั่วไป คุณแม่พาไปพบแพทย์ สอนให้อ่านริมฝีปาก

และให้ฝึกพูด เข้าไปปรึกษากับอาจารย์ผู้สอน ทำความรู้จักกับเพื่อนและผู้ปกครองเด็กอื่น ๆ เวลาเรียนฉันต้องอาศัยเพื่อนช่วยจดคำบรรยายของอาจารย์แต่ก็สามารถเรียนได้ดี เมื่อเรียนในระดับที่สูงขึ้นพบปัญหาว่าบางโรงเรียนไม่รับเข้าเรียน และเมื่อเปลี่ยนชั้นเรียนหรือโรงเรียนใหม่ก็ต้องหาเพื่อนใหม่ที่จะคอยจดเล็กเซอร์ให้ รวมถึงเผชิญกับทัศนคติของอาจารย์บางคนที่ไม่ปรับวิธีการสอนและการสอบเลย แต่ฉันก็ตั้งใจพยายามส่งผลการเรียนอยู่ในอันดับต้น ๆ ของห้องเสมอ ด้านการคบเพื่อนก็ยึดหลักการให้-การรับ ช่วยเหลือเพื่อนตอบแทนในสิ่งที่ทำได้

หลังเรียนจบปริญญาเอกได้เข้ารับราชการที่กระทรวงเกษตรฯ มีโอกาสลงพื้นที่ต่างจังหวัด ทำให้ได้เจอคนรักซึ่งเป็นคนหูได้ยินและแต่งงานกัน สำหรับการทำงานต้องอาศัยผู้ช่วยจดทำให้ได้สนิทกับเพื่อนที่ทำงานและลูกน้องหลายคน ชีวิตการทำงานมีอุปสรรคบ้างจากการที่ผู้ใหญ่ไม่ค่อยยอมรับงานสำคัญ ๆ โดยเฉพาะงานที่ต้องติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นให้

นอกจากงานประจำฉันยังได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายตามสถาบันต่าง ๆ ได้รับเชิญไปออกรายการโทรทัศน์ การก้าวข้ามขีดจำกัดด้วยความคิดเชิงบวกส่งผลให้ได้รับรางวัลผู้หญิงคิดบวก ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดสุขภาพผิวของบริษัทเครื่องสำอาง ถือเป็นการทำงานตามความฝันในวัยเด็กที่อยากขึ้นเวทีประกวดนางงามได้สำเร็จ สิ่งที่ฉันอยากบอกทุกคนคือเราสร้างความสุขได้หากขยันและตั้งใจจริงในการทำตามเป้าหมาย ที่สำคัญคือต้องทำให้คนรอบข้างมีความสุขด้วย แล้วเราก็จะมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทุก ๆ วัน

ชีวิตทวง โดย ทนง โคตรชมพู, เรียบเรียงโดย ภาณุมาศ ภูมิถาวร
ปริทัศน์เนื้อหา

บุญทิงเป็นลูกชวานาภาคอีสาน เขาชอบวาดรูปตั้งแต่เด็ก ในชั้นประถมเขาเป็นเด็กที่เรียนเก่งแต่ร่างกายเริ่มมีอาการของโรคกล้ามเนื้ออ่อนแรง เขาเดินช้าลงเรื่อย ๆ ต่อมาอาการเริ่มลามไปที่แขนด้วย ผลการสอบชั้น ป.6 คะแนนของเขามาเป็นอันดับ 1 เหมือนเคย จากนั้นมือของเขาก็อ่อนแรงมากขึ้นต้องใช้ปากช่วยคาบนิ้วขึ้นมาจับพู่กันวาดรูป และฝึกใช้ปากคาบด้ามพู่กันอย่างเดียวจนชำนาญสามารถวาดรูปได้สวยงาม ขณะเดียวกันก็เริ่มสนใจการเล่นกีตาร์และแต่งเพลง บุญทิงเดินไม่ได้อีกต่อไปขณะอายุ 18 ปี หลังเสร็จกิจวัตรประจำวันซึ่งมีน้องชายคอยช่วยเหลือแล้ว เขาจะนั่งวาดรูปอยู่ข้างหน้าต่างในบ้าน ความจำเป็นที่ต้องหารายได้เลี้ยงครอบครัวทำให้พ่อและแม่ต้องไปทำงานต่างถิ่น บุญทิงกลายเป็นเหมือนหัวหน้าครอบครัว เป็นที่พึ่งของน้อง ๆ แม้ชีวิตอยู่อย่างอัตคัด แต่ก็รักใคร่และภูมิใจในกันและกัน

ต่อมาบุญทิงออกจากบ้านไปอยู่จังหวัดอื่น เพื่อวาดรูปหารายได้ช่วยทางบ้าน บ่อยครั้งที่ต้องเผชิญกับความทิวและความไม่สบายแต่ก็ไม่คิดจะขอใครกิน เขาใช้เวลาส่วนใหญ่ทำงานศิลปะหลังจาก

ใช้ความอดทนพยายามอย่างหนักแล้วแต่เห็นว่าการทำงานไม่คืบหน้า บุญทิ้งจึงตัดสินใจกลับบ้าน เขาเริ่มวาดนิยายภาพส่งสำนักพิมพ์ และได้เขียนเรื่องราวความทุกข์ของเพื่อนบ้านที่อยู่อย่างยากลำบากส่งให้นิตยสาร ความช่วยเหลือหลังไหลมาที่ยายกับหลานซึ่งเป็นเพื่อนบ้าน ต่อมาเมื่อกองบรรณาธิการรู้ว่าบุญทิ้งเป็นคนเขียนจดหมายไป จึงได้ให้ความช่วยเหลือครอบครัวของเขาด้วย พร้อมเปลี่ยนชื่อให้เขาเป็น “ทง” สาธารณชนได้รับรู้เรื่องราวจึงส่งความช่วยเหลือมากมาย ทงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ครอบครัวได้กลับมาอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันในบ้านหลังใหม่

ทงมีความรักจนเกือบได้แต่งงาน แต่แล้วเมื่อเรือนหอซึ่งสร้างจากเงินของเขาใกล้เสร็จ ผู้หญิงคนนั้นก็จากไปหาคนอื่นพร้อมเรือนหอที่ปลูกบนที่ดินของเธอ ทงเสียใจไม่นานก็สามารถตั้งหลักได้ เขาหันกลับมาทุ่มเทกับการวาดภาพด้วยปากอีกครั้ง เปิดสตูดิโอของตนเอง ผลงานของเขามีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศทั้งยังเป็นวิทยากรสอนศิลปะด้วย

เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก โดย ดร.ประกาย กิจจิคุณ

ปริทัศน์เนื้อหา

ฉันอยากถ่ายทอดวิธีการคิดเชิงบวกเพื่อให้เราอยู่ในสังคมได้ด้วยความสุข ความสำคัญของความคิดเชิงบวกเห็นได้จากตัวอย่างชีวิตคนพิการที่ยอมรับตัวเองทำให้ไม่คิดฆ่าตัวตาย ทั้งยังมีความสุขในการช่วยเหลือคนพิการคนอื่น ๆ ด้วย การสร้างความคิดเชิงบวกต้องอาศัยความเชื่อมั่นและทำในสิ่งที่คิดว่าเป็นไปได้ด้วยใจเต็มร้อย ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือพฤติกรรมเชิงบวก ทำได้โดยมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ช่วยเหลือคนรอบข้างโดยยึดหลักการรับและการให้ วิธีการนั้นอาจอาศัยฝึกจิตใจให้สงบ มีชีวิตอยู่กับปัจจุบันและยังสร้างได้จากการเลือกคบเพื่อน คนรักที่คิดเชิงบวก รวมถึงทำกิจกรรมที่ชอบเพื่อผ่อนคลายความเครียด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แน่นอนว่าวิกฤตการณ์ในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงาน การเงิน หรือความรักส่งผลให้รู้สึกสูญเสีย จิตใจอ่อนแอ ฉันขอเล่าชีวิตของตัวเองที่สูญเสียความสามารถของหู นับเป็นวิกฤตชีวิตครั้งใหญ่ แต่ก็ก้าวข้ามมาได้โดยคิดบวก คิดว่าสามารถใช้ตาแทนหูได้ และเห็นว่าปัญหาชีวิตของคนเรานั้น จะได้รับการเยียวยาจากความเอื้ออาทร มิตรไมตรีจากคนใกล้ชิด ตลอดจนคนในสังคมวัฒนธรรมเดียวกัน ความสุขเป็นสิ่งที่สร้างได้ด้วยทัศนคติต่อตนเองและต่อโลกที่เราอาศัยอยู่ ทุกชีวิตมีความสัมพันธ์กัน ทัศนคติของเรากับคนรอบตัวจึงมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน พลังของการคิดบวกไม่เพียงทำให้ชีวิตตัวเองมีความสุขแต่ยังแผ่ขยายถึงผู้คนรอบข้างอีกด้วย

ล้มให้เป็น ลูกให้ได้! โดย เอกชัย วรรณแก้ว

ปริทัศน์เนื้อหา

พ่อแม่ญาติพี่น้องไม่เคยทำให้ผมรู้สึกว่าเป็นคนพิการ ถึงจะเกิดมาไร้แขนทั้งสองข้าง ส่วนขาและเท้าสั้นกว่าคนทั่วไป สภาพร่างกายทำให้การฝึกยืนและเดินเป็นเรื่องยากลำบากสำหรับผม ผมล้มแล้วล้มอีกโดยมีพ่อแม่เฝ้าดูอยู่ห่าง ๆ แล้วความพยายามก็ทำให้เริ่มเดินได้ เล่นกับเพื่อนได้ คนในครอบครัวไม่เคยที่ผมพิการและไม่เคยปิดกั้นจากโลกภายนอก

ชีวิตการเรียนเริ่มต้นจากถูกโรงเรียนปฏิเสธแม้จะยืนยันว่าสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ต่อมาได้เข้าเรียนชั้นประถมแม้อายุจะเลยเกณฑ์ไปมาก ผมจึงตั้งใจเรียนและได้เป็นตัวแทนโรงเรียนไปวาดภาพประกวด จากนั้นขอพ่อเรียนต่อชั้นมัธยม ในชั้นมัธยมต้นเลือกเรียนวิชาช่างไฟฟ้าแต่ก็ไม่เคยละทิ้งการวาดภาพ ผมเรียนชั้นปวช.1 โดยเลือกเรียนสาขาวิชาจิตรกรรมสากลและสนุกกับการเรียนรู้ด้านศิลปะมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนการเรียนต่อด้านศิลปะในระดับปวส. ต้องเรียนภาคค่ำ นี่เป็นครั้งแรกที่ผมต้องจากบ้านไปอยู่หอพัก ผมเริ่มรับจ้างทำรายงาน วาดภาพตามตลาดนัดเพื่อแบ่งเบาภาระพ่อแม่ จนกระทั่งเรียนจบ ครอบครัวสนับสนุนให้ได้เรียนต่อมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ผมต้องหาค่ากินค่าอยู่และอุปกรณ์การเรียน ไปพร้อม ๆ กับทุ่มเทให้กับการเรียนด้วย ผมเคยรู้สึกท้อแท้แต่เพราะคิดถึงอนาคตและต้องการลบคำสบประมาทของคนแถวบ้านจึงฮึดลุกขึ้นสู้อีกครั้ง

ตอนที่ผมกำลังใช้ชีวิตด้วยความอดทนจากภาระค่าใช้จ่ายในการเรียนและสายตาของคนรอบข้าง ผมได้ออกรายการโทรทัศน์และสื่อต่าง ๆ หลังจากนั้นหลายหน่วยงานได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือ ทำให้มีรายได้มากขึ้นจากการวาดภาพ หลังจากเริ่มเป็นที่รู้จักหลายองค์กรได้ให้ผมไปพูดสร้างแรงบันดาลใจและสอนศิลปะ สำหรับโครงการในอนาคตผมอยากเปิดโรงเรียนสอนศิลปะเพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส

Giffy and me กิฟฟี่และฉัน โดย ดร.ประกาย กิจธิคุณ

ปริทัศน์เนื้อหา

ฉันตัดสินใจเลี้ยงสุนัขอีกครั้งหลังจากไม่ได้เลี้ยงมานานแล้วเพื่อให้เป็นเพื่อนตอนทำงานวิจัยปริญญาเอก มันเป็นสุนัขพันธุ์ชุนด์ชื่อว่า กิฟฟี่ ซึ่งกลายเป็นที่รักของทุกคนในบ้านและเป็นฮีโร่ของคุณที่ได้พบเห็นเพราะเป็นสุนัขที่น่ารัก ว่องไว และแสนฉลาด มันช่วยเป็นสุนัขนำเสียงโดยวิ่งมาสะกิดฉันให้รับโทรศัพท์หรือบอกเวลามีคนมาหา ฉันมักจะพามันไปด้วยเสมอเวลาที่ไปเที่ยว

เมื่อฉันย้ายบ้านใหม่กิฟฟี่ต้องเจอสุนัขพันธุ์บางแก้วชื่อ มิลค์ ตั้งแต่วันแรกกิฟฟี่ก็โดนมิลค์กัด ฉันต้องให้มันอยู่แต่ในห้องนอน แต่ก็ต้องกังวลเพราะกิฟฟี่ชอบกับน้ำตาล ลูกชายของมิลค์อยู่ ถ้ากิฟฟี่

หนีออกจากห้องไปเล่นนอกบ้านก็จะโดนมิลค์กั๊ดจนบาดเจ็บสาหัสได้ ในช่วงนั้นกิฟฟ์ช่วยให้ฉันผ่อนคลายความเครียดและความกดดันตอนที่ทำวิจัยและสอบคุชฎินิพนธ์ได้เป็นอย่างดี วันหนึ่งหลังจากที่ฉันทำงานอยู่ในบ้าน เมื่อออกมาก็เจอกิฟฟ์นอนตายอยู่ข้างประตูบ้านเพราะโดนมิลค์กั๊ด ทำให้ฉันช็อกและรู้สึกเสียใจมาก จากนั้นอาทิตย์เดียวน้ำตาลก็ตรอมใจตายตามกิฟฟ์ไป ฉันคิดว่าจากผลบุญของกิฟฟ์ที่ก่อแต่กรรมดีจะส่งผลให้ได้ไปอยู่ในภพภูมิที่ดี ๆ ถึงฉันจะมีภาระหน้าที่มากแต่ก็คิดถึงกิฟฟ์เสมอและหวังลึก ๆ ว่าสักวันหนึ่งจะเลี้ยงสุนัขตัวอื่นถ้ามีเวลาที่จะดูแลอย่างเต็มที่เพื่อให้มันอบอุ่นและปลอดภัย

2. เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการสัญชาติอื่น ๆ

- คนพิการระดับไม่รุนแรง

ผม จักรวาล และสรรพสิ่ง โดย เคนเน็ธ ฮอลล์ (ชาวไอริช)

ปริทัศน์เนื้อหา

ผมรู้ว่าตัวเองเป็นแอสเพอร์เกอร์ ซินโดรม หรือ AS ตอนที่ยังอายุ 8 ขวบเพราะแม่บอก แต่ผมก็ชอบที่จะเป็น AS เพราะคิดว่าพระเจ้ามีเหตุผลที่ทำให้ผมแตกต่างจากคนอื่นและมอบหมายภารกิจพิเศษให้ ซึ่งผมคิดว่าภารกิจนั้นคือการช่วยเหลือเด็กคนอื่น ๆ ที่เป็น AS

ช่วงที่เริ่มเข้าโรงเรียนประถม ผมรู้สึกไม่ชอบทุกอย่าง ทั้งการอยู่หนึ่ง ๆ เด็กคนอื่น ๆ การเรียน การคัดลายมือ สิ่งที่ชอบทำคือเล่นคนเดียวหรือนั่งเฉย ๆ แม่เลยให้ออกจากระบบโรงเรียนมาเรียนหนังสือตัวต่อตัวกับครู ผมมีสิ่งที่ชอบคือ แชนด์ แมวน้อยที่น่ารักที่สุดในโลก ชอบที่เงียบ ๆ โดยเฉพาะห้องของผมเอง ในวันที่เรียกว่าวันพักผ่อนของผมซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่แต่ในห้องนอนได้ทั้งวัน ผมจะอยู่แต่ในถุนอนและอ่านหนังสือ นอกจากนี้ยังชอบเล่นคนเดียว ปีนต้นไม้ เล่นเกมคอมพิวเตอร์

ผมรู้สึกว่าตัวเองแตกต่างจากคนอื่น ๆ เพราะไม่ชอบฝูงคน ไม่ชอบเสียงดัง อยู่หนึ่ง ๆ ไม่ได้ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง เช่น อาหารกลางวันทุกวันจะต้องมีชีสซูดที่ขนาดเหมาะสม ผมยังอ่านหนังสือออกเร็วกว่าเด็กคนอื่นและสามารถทำโจทย์คณิตศาสตร์ได้ในระดับที่สูงกว่าอายุของตัวเองมาก ยิ่งไปกว่านั้น ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ทุกคนแตกต่างกัน ไม่อย่างนั้นโลกคงจะน่าเบื่อมาก ผมดีใจและรู้สึกภาคภูมิใจที่เป็น AS ส่วนเรื่องอนาคต ผมยังไม่ได้ตัดสินใจเลยว่าโตขึ้นจะเป็นอะไร แต่หวังว่าจะมีความสุขและสุขภาพดี ที่แน่ ๆ คืออยากจะช่วยทำให้โลกเราเป็นสถานที่ที่ดีกว่านี้

เป็นใครมาจากไหนก็ไม่รู้ โดย ดอนนา วิลเลียมส์ (ชาวออสเตรเลีย)

ปริทัศน์เนื้อหา

ตอนที่ฉันอายุไม่ถึง 3 ขวบ ความฝันคือโลกของฉัน ฉันไม่สนใจใครอีกแล้ว ไม่อยากออกจากโลกของตัวเอง ช่วงนี้ฉันถูกแม่ตบหน้าเป็นประจำข้อหาพูดจาล้อเลียน ฉันคิดว่าแม่รักแต่พี่ชายและเริ่มสร้างจินตนาการว่าตัวเองเป็น วิลลี่ ฉันเริ่มทำตัวก้าวร้าว แม่เลยคิดจะส่งฉันไปอยู่ที่สถานรับเลี้ยงเด็ก แต่พ่อไม่เห็นด้วย พ่อแม่ก็เลยทะเลาะกัน

ฉันชอบเลียนแบบคนที่ทำดีกับฉัน พยายามสร้างบุคลิกที่สังคมยอมรับจนกลายเป็นคนหลายบุคลิก ทั้งมีโลกของตัวเองทั้งพยายามเข้าสังคมและบางครั้งก็ก้าวร้าว เพื่อนสมัยประถมเรียกฉันว่า ยายบ้าเพราะชอบทำอะไรคนเดียว ครู่มักทำโทษฉันส่วนเพื่อน ๆ ก็ไม่คบ ฉันเริ่มทำร้ายตัวเองและอยากตาย

ยิ่งโตขึ้นฉันยิ่งรู้สึกถึงปัญหาในการสื่อสารและความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ตอนวัยรุ่นถูกแม่ตีอย่างหนัก ฉันก็เลยหนีเรียนบ่อย แม่ให้ฉันออกจากโรงเรียนตอนอายุ 15 แล้วเริ่มทำงานเป็นพนักงานในห้างสรรพสินค้าแต่มีปัญหาในการสื่อสารกับลูกค้าเลยถูกย้ายไปอยู่ที่ห้องเก็บสินค้า ช่วงนี้ฉันได้ย้ายไปอยู่กับผู้ชายคนหนึ่งแต่ก็ไม่มีความสุขเลยเพราะถูกไถเงินมีหน้าซ้ำยังถูกทำร้ายด้วย ต่อมาฉันเลยย้ายงานและออกไปอยู่แฟลตคนเดียว ฉันเปลี่ยนงานและย้ายที่อยู่บ่อยมาก หลายครั้งรู้สึกเครียดแล้วทำร้ายตัวเองจึงไปพบจิตแพทย์ชื่อ แมรี่ อย่างสม่ำเสมอ

พอตกงานฉันก็เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยม เพื่อน ๆ ยังคงเห็นว่าฉันแปลกอยู่บ้าง และเมื่อเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยฉันก็เริ่มเข้าสังคมมากขึ้น หลังจากเรียนจบมีประสบการณ์ทำงานหลายด้าน ทั้งผู้ให้บริการปรึกษา พนักงานขายของ และมีโอกาสเดินทางไปท่องเที่ยวประสบการณ์ในต่างแดน ได้เข้าทำงานเป็นเลขา พร้อมเขียนเรื่องราวชีวิตของตัวเองและค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับออทิสติก ซึ่งฉันเพิ่งได้รู้จากพ่อว่าฉันเป็นออทิสติก ไม่ได้เป็นคนบ้า โง่ หรือปัญญาอ่อนอย่างที่ใคร ๆ เคยเรียก ต่อมาฉันมีโอกาสได้ช่วยดูแลเด็กออทิสติกและเห็นว่าผู้เชี่ยวชาญบางคนไม่เข้าใจและปฏิบัติต่อเด็กอย่างไม่เหมาะสม จึงอยากให้พ่อแม่ ครู รวมถึงผู้ดูแลเด็กทำความเข้าใจและยอมรับเด็กมากกว่านี้ ฉันได้แนะนำการสื่อสารกับเด็กออทิสติกด้วย

ดวงใจแม่สูงดั่งตะวัน โดย จ้าวตั้งจุน (ชาวจีน)

ปริทัศน์เนื้อหา

ฉันต้องใช้เก้าอี้ไม้เล็ก ๆ ช่วยพยุงตัวในการเคลื่อนไหวตั้งแต่จำความได้เพราะเป็นโรคโปลิโอ ตอนอายุ 2 ขวบ ทำให้ขาขวาพิการ ตอนเล็ก ๆ ฉันมักถูกเด็กแถวบ้านล้อว่าขาเป้ แม่รู้สึกอับอายขาย

หน้าเลยไม่ค่อยอยากให้ฉันออกนอกบ้านมากนัก สมัยประถมฉันกับเพื่อน ๆ เรียนและทำกิจกรรมหลายอย่างร่วมกัน เช่น การเดินทางไปที่ทัศนศึกษา พอขึ้นชั้น ม.2 เกิดเหตุการณ์วุ่นวายทางการเมืองทำให้ฉันไม่ได้เรียนต่อ จากนั้นได้เข้าทำงานในโรงพิมพ์ โดยทำหน้าที่แกะสลักอักษรสำหรับตัวพิมพ์ตะกั่ว แต่ฉันก็ไม่เคยละทิ้งการอ่านหนังสือและมีโอกาสได้ร่วมเขียนหนังสืออีกด้วย

ความสนใจวรรณคดีโบราณทำให้ฉันไปลองสอบเข้าเรียนในระดับปริญญาโทแต่คะแนนขาดไปเพียงเล็กน้อย ปีถัดไปตั้งใจว่าจะสอบอีกแต่ปรากฏว่ามีกฎหมายใหม่ออกมาว่า ผู้เข้าสอบต้องผ่านการตรวจสอบสุขภาพก่อน น้ำตาของฉันไหลพรากเมื่อรู้ว่าไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าตรวจสอบสุขภาพทำให้ไม่ได้เข้าสอบแน่ ๆ ทั้ง ๆ ที่ตั้งใจอ่านหนังสือมาตลอดระยะเวลา 1 ปี

ต่อมาฉันแต่งงานกับต้าผิง ชายหนุ่มที่เป็นเพื่อนบ้าน แล้วย้ายไปอยู่ในห้องพักที่เพื่อนให้ยืม แม้สภาพความเป็นอยู่แออัดแต่เพื่อนบ้านเป็นคนมีน้ำใจมากและได้ช่วยพาฉันไปส่งโรงพยาบาลตอนเจ็บท้องคลอด เพราะตอนนั้นสามียังไม่กลับจากที่ทำงาน เราได้ลูกสาวและตั้งชื่อให้แก้วว่า นันนัน เป็นเด็กที่มีร่างกายสมบูรณ์ดี แม้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในครอบครัวยากลำบากแต่ก็มีความสุขที่ได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน เมื่อเพื่อนขอห้องคืนครอบครัวของฉันจึงต้องตระหกระเหินเปลี่ยนที่อยู่ใหม่บ่อยครั้ง ขณะที่นันนันเมื่อเริ่มโตก็มีปัญหาพูดไม่ชัดและเป็นโรคโลหิตจาง ถึงแม้จะมีเงินไม่มากแต่ฉันก็พยายามเลี้ยงลูกอย่างดีที่สุด ฉันเองก็หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและมีผลงานเขียนได้ดีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ จากนั้นมีโอกาสเข้าทำงานในกองบรรณาธิการและเป็นนักข่าว

นันนันเติบโตขึ้น ขณะเรียนชั้นมัธยมต้นความบ้านกรังทำให้ผลการเรียนของแกแย่ง แต่แล้วก็สำนึกผิดหันมาตั้งใจเรียนเพื่อไม่ให้ฉันผิดหวังอีก จนแกสอบเข้าโรงเรียนมัธยมปลายที่ดีที่สุดในการ์กได้ ประกอบกับการช่วยวางแผนทบทวนบทเรียนของฉัน ในที่สุดลูกก็ประสบความสำเร็จในการสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ส่วนฉันก็สามารถลุกขึ้นยืนได้อย่างสมภาคภูมิหลังจากเผชิญกับชะตาชีวิตที่ยากลำบากและได้เป็นแม่ที่ลูกภาคภูมิใจ

พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. หญิงเลือดไทย ในสหรัฐฯ โดย ลัดดา แทมมี ดักเวิร์ธ

(ชาวอเมริกัน), เรียบเรียงโดย ผกามาศ ปรีชา

ปริทัศน์เนื้อหา

ลัดดา แทมมี ดักเวิร์ธ เป็นลูกสาวของทหารกองทัพสหรัฐฯ กับสาวไทย แทมมีสมัครเข้าร่วมกองทัพสหรัฐฯ ขณะเรียนอยู่ปริญญาโท ตลอดเวลาที่เป็นทหารไม่เคยขอความช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ชาย เธอมุ่งเน้นการทำให้หน้าที่การงานก้าวหน้า หลังจากได้รับการบรรจุเป็นเจ้าหน้าที่ของกองกำลังสำรองกองทัพบกเธอเลือกที่จะเป็นนักบินเฮลิคอปเตอร์ เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่ทำให้ผู้หญิงสามารถออกรบได้

ขณะเข้าร่วมสงครามอิรักในฐานะนักบิน เฮลิคอปเตอร์ที่เธอขับถูกยิง แทมมีสูญเสียวางทั้งสองข้างและแขนขวาเกือบหมด เมื่อรู้ว่าตนกลายเป็นคนพิการเธอร้องไห้อย่างหนัก กำลังใจที่ทำให้สู้ในขณะนั้นคือสามีที่คอยอยู่เคียงข้างและบอกว่าชีวิตเธอยังสามารถทำประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ โดยเฉพาะทำประโยชน์เพื่อทหารพิการได้อีกมาก

ระยะเวลา 6 เดือนที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล แทมมีเริ่มฝึกการเดินโดยใช้ขาเทียม รวมทั้งจัดการระดมทุนสร้างศูนย์ฟื้นฟูเพื่อช่วยเหลือทหารพิการจากสนามรบด้วย เธอได้รับเหรียญกล้าหาญและเพิ่มยศเป็นพันโท จากนั้นทำงานด้านกิจการทหารผ่านศึกและเข้าสู่การทำงานด้านการเมือง โดยลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นส.ส. แต่แพ้คะแนนไป ต่อมาเธอได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งกลายเป็นส.ส.เชื้อสายไทยคนแรกในประวัติศาสตร์ที่เข้าทำงานในรัฐสภาสหรัฐอเมริกาความสำเร็จในครั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากชาวไทยในสหรัฐฯ จัดงานระดมทุนช่วยในการหาเสียงให้แก่แทมมีประกอบกับการหาเสียงโดยซูประเด็นสิทธิสตรี ในฐานะส.ส. แทมมีได้ทำงานเกี่ยวกับการดูแลทหารผ่านศึกและกิจการฟื้นฟูด้านอื่น ๆ ทุกวันนี้เธอคิดว่าตนเองเป็นแทมมี ไม่ได้คิดว่าเป็นคนพิการ

พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. คนไทยในสภาอเมริกา โดย ลัดดา แทมมี ดักเวิร์ธ

(ชาวอเมริกัน), เรียบเรียงโดย บุญชัย ใจเย็น

ปริทัศน์เนื้อหา

สงครามระหว่างสหรัฐฯ กับอิรักเป็นสงครามที่ยืดเยื้อยาวนาน ทั้งสองประเทศต้องระดมทั้งกำลังคนและอาวุธอย่างมหาศาล ในสงครามครั้งนี้ ลัดดา แทมมี ดักเวิร์ธ ก็ได้เข้าร่วมรบในกองทัพสหรัฐฯ ด้วย เธอทำหน้าที่ในตำแหน่งนักบินเฮลิคอปเตอร์ หลังจากเสร็จภารกิจบินทั่วประเทศอิรักขณะบินกลับฐานที่พักได้รับคำสั่งว่าให้กลับไปรับนายทหารที่ปฏิบัติภารกิจอยู่ ระหว่างนั้นจึงถูกข่มขู่โจมตี ถูกกระดมยิงด้วยจรวดจากทางอิรักซึ่งได้พุ่งเข้ามาชนเฮลิคอปเตอร์และเกิดระเบิดขึ้นที่ขาทั้งสองข้างของแทมมี หลังจากพยายามประคองเครื่องให้ลงจอดอย่างปลอดภัยเพราะเป็นห่วงลูกน้องที่มาด้วยกันแล้วแทมมีก็สลบไปกว่า 1 อาทิตย์ และฟื้นขึ้นมาพบว่าตนเองกลายเป็นคนพิการ ต้องใช้ขาเทียมทั้งสองข้างแต่ก็รู้สึกภูมิใจที่ทำหน้าที่ได้สำเร็จ

ในช่วงที่แทมมีอยู่ที่โรงพยาบาลทหารแม้ตนเองจะได้รับบาดเจ็บเช่นกันแต่ก็พยายามช่วยเหลือเพื่อนทหารที่ประสบความทุกข์ยากในด้านต่าง ๆ ต่อมาได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงกิจการทหารผ่านศึก ก่อนจะลาออกเพื่อมาลงสมัครเป็น ส.ส. รัฐอิลลินอยส์ ในนามพรรคเดโมแครต เธอตั้งใจหาเสียงเป็นเวลานาน 18 เดือน โดยเป้าหมายอยากเป็นตัวแทนของชาวอเมริกันเชื้อสายเอเชียในสภาองเกรส เธอได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากคนไทยและคนที่มิใช่เชื้อสายเอเชียชาติอื่น ๆ โดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งของเธอ ผลปรากฏว่าแทมมีสามารถเอาชนะคู่แข่งจาก

พรรคีพืปลักันได้ กลายเป็นสตรีไทยคนแรกที่สร้างประวัติศาสตร์เป็น ส.ส. เข้าทำงานในรัฐสภาของสหรัฐอเมริกา

- คนพิการระดับรุนแรง

นางนวลในโลกเงียบ โดย เอ็มมานูแอล ลาบอริ (ชาวฝรั่งเศส)

ปริทัศน์เนื้อหา

ฉันเกิดในครอบครัวที่เป็นคนหูได้ยิน ความทรงจำในวัยเด็กของฉันสับสน มีแต่ภาพต่าง ๆ ที่ไม่ปะติดปะต่อกันและความรู้สึกกลัว ฉันสื่อสารกับแม่ด้วยภาษาท่าทางที่คิดขึ้นเอง ตอนอายุ 5 ขวบ เข้าโรงเรียนของเด็กหูหนวกและฝึกออกเสียงแต่ทำได้ยากและทรมานมาก ฉันได้เรียนรู้ภาษามือตอนอายุ 7 ขวบ นับเป็นครั้งแรกที่รู้ว่าสิ่งต่าง ๆ มีชื่อเรียก ฉันได้ค้นพบตัวเองและเข้าร่วมในโลกใบนี้

ตอนที่เข้าเรียนชั้นมัธยมฉันถูกโรงเรียนรัฐบาลปฏิเสธจึงต้องเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนที่ให้การศึกษาศึกษาพิเศษแก่คนหูหนวก โรงเรียนสอนให้อ่านริมฝีปากและบังคับให้พูด ห้ามใช้ภาษามือเด็ดขาด ฉันเกลียดการทำให้คนหูหนวกเป็นเหมือนคนหูได้ยินเลยพยายามใช้ภาษามือสื่อสารกับเพื่อน ๆ ในช่วงวัยรุ่นฉันตัดสินใจที่จะไม่ทำอะไรทั้งนั้นในชั้นเรียน ฉันต่อต้านทุกเรื่องและต้องการมีโลกของตัวเอง ฉันเข้าร่วมกลุ่มกับคนหูหนวกและใช้ภาษามือคุยกัน ครั้งหนึ่งโดนตำรวจจับพร้อมเพื่อนโทษฐานที่ก่อกรวนในขบวนรถไฟใต้ดิน การกลับบ้านดึกทำให้มีปัญหาทะเลาะกับพ่อแม่ ต่อมาฉันต้องผิดหวังในความรักรเพราะคนรักนอกใจจึงหันไปกินเหล้าเที่ยวเตร่อย่างหนักจนสุขภาพเสื่อมโทรม แต่ครอบครัวอยู่เคียงข้างฉันเสมอ ฉันจึงเริ่มมีสติคิดเปลี่ยนแปลงตัวเองและเริ่มคิดถึงอนาคต

ฉันอ่านหนังสือเพื่อทำข้อสอบสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายและหารายได้ด้วยการรับเลี้ยงเด็ก ผลการสอบครั้งแรกปรากฏว่าสอบตกเลยตั้งใจอ่านหนังสือสอบอีกจนผ่านในเทอมสุดท้าย จากนั้นมีโอกาสได้เล่นละครหลังจากที่เคยได้เล่นมาบ้างสมัยเป็นเด็ก บทบาทที่ได้รับในครั้งนี้คือ ซาร่าห์ หญิงหูหนวก เป็นตัวละครเอกในละครเวทีเรื่อง Les enfants du silence ซึ่งทำให้ได้รับเสียงชื่นชมจากผู้ชมเป็นอย่างมาก ผลงานการแสดงเป็นซาร่าห์ทำให้ฉันได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลโมลิแยร์ นักแสดงละครหญิงยอดเยี่ยม ปี 1993 นี่เป็นครั้งแรกที่นักแสดงละครหูหนวกได้รับการเสนอและฉันได้รับรางวัลนี้ ฉันมีความสุขมากที่ได้เชื่อมโลกของคนหูหนวกและคนหูได้ยินเข้าด้วยกัน

ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ โดย ฌ็อง-โดมินิก โบบี (ชาวฝรั่งเศส)

ปริทัศน์เนื้อหา

ผมต้องนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลเป็นเวลานานเนื่องจากเส้นโลหิตในสมองแตก กลายเป็นอัมพาตทั้งตัว ศีรษะขยับได้เล็กน้อย อวัยวะเพียงหนึ่งเดียวที่เคลื่อนไหวเพื่อสื่อสารได้คือเปลือกตาซ้าย ร่างกายที่เคลื่อนไหวไม่ได้ทำให้รู้สึกเหมือนมีชุดประดาน้ำรัดจริงไว้ในขณะที่สติสัมปชัญญะยังดีอยู่ แล้วความคิดก็ร้อนเรไปเหมือนผีเสื้อ

ถึงเคลื่อนไหวร่างกายแทบไม่ได้ ผมยังไม่ได้คิดว่าตัวเองเป็นคนพิการจนกระทั่งวันที่นักอาชีพบำบัดทดลองให้นั่งบนรถเข็น เหมือนถูกพิพากษา ความฝันที่จะทำโครงการมากมายในชีวิตดับวูบลง สำหรับกิจวัตรประจำวันทุกเช้าพยาบาลจะเข้ามาตรวจสอบท่อช่วยหายใจและสายน้ำเกลือแล้วเปิดโทรทัศน์ให้ดูข่าว จากนั้นนักกายภาพบำบัดจะเข้ามากระตุ้นกำลังแขน ขา และนิ้วมือ ผมยังต้องไปห้องกายภาพบำบัดด้วยเพื่อฝึกยืนกับกระดานเอน ผมรู้สึกว่าการแพทย์บางส่วนไม่ค่อยใส่ใจกับความรู้สึกของผม เช่น ไม่อธิบายสิ่งที่ทำกับร่างกายผมในการรักษา ปิดโทรทัศน์ขณะที่ผมกำลังดูอยู่ แต่ชีวิตในโรงพยาบาลก็มีช่วงเวลาที่รู้สึกว่าได้รับการปลอบใจนั่นคือการฝึกเปล่งเสียงกับนักสัทบำบัด การดูวีดิโอในมุมต่าง ๆ ของโรงพยาบาลหรือโอกาสที่ได้อยู่กับครอบครัวและเพื่อนซึ่งเข็นรถให้ผมได้มาสูดอากาศริมทะเลใกล้กับโรงพยาบาลก็ช่วยให้สดชื่นขึ้น ที่สำคัญคือความคิดที่โอบนินไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้เหมือนกับผีเสื้อ อาศัยความฝัน จินตนาการ รวมถึงความทรงจำ ประสบการณ์ ก่อนที่จะล้มป่วย

ผมสื่อสารกับคนอื่นได้โดยมีคนท่องตัวอักษรทีละตัวโดยเรียงลำดับตามความถี่ที่ใช้ในภาษาฝรั่งเศส เมื่อผมเลิกเปลือกตาที่ตัวอักษรใด คนท่องจะจดตัวอักษรตัวนั้นแล้วเริ่มต้นท่องใหม่จนกระทั่งสะกดได้เป็นคำ เหมือนกับวิธีที่ผมใช้แต่งหนังสือ ผมเลิกเปลือกตาซ้ายเพื่อเลือกตัวอักษรทีละตัวจนได้เป็นคำ ประโยค ย่อหน้า ตามเรื่องราวที่คิดเรียบเรียงไว้และจำจนขึ้นใจ

บันทึกจากปลายเท้า โดย เลน่า มาเรีย คลิงวัลล์ (ชาวสวีเดน)

ปริทัศน์เนื้อหา

หลังจากที่ฉันเกิดมา แพทย์และคนรอบข้างแนะนำให้พ่อแม่ฝากฉันไว้กับสถาบันดูแลเด็กพิการ แต่พ่อแม่และแม่ยืนยันว่าจะเลี้ยงดูฉันด้วยตนเอง ฉันเติบโตเป็นเด็กร่าเริงและมีพัฒนาการดีสามารถใช้เท้าหยิบจับสิ่งต่าง ๆ ได้ การเติบโตท่ามกลางครอบครัวที่อบอุ่นและเลี้ยงดูเหมือนเด็กทั่วไปทำให้ไม่คิดถึงอาการพิการของตัวเองในแง่ลบ ฉันคิดว่าฉันก็เหมือนกับคนอื่น ๆ เพียงแต่ทำบางสิ่งบางอย่างที่แตกต่างออกไปบ้างเท่านั้น การทำกิจวัตรประจำวันในช่วงแรกต้องใช้เวลาแต่ก็สามารถทำได้โดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ช่วย และรู้สึกมีความสุขที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เมื่อเข้าโรงเรียนเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป ฉันพยายามช่วยเหลือตัวเองให้มากที่สุดและฟังเพื่อน ๆ เท่าที่จำเป็น ฉันเข้าร่วม

กิจกรรมและมีเพื่อนเยอะ บางครั้งเมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนเรื่องความพิการก็ไม่โกรธเพราะพ่อแม่สอนว่าคุณค่าของฉันนั้นอยู่ภายใน ช่วงวัยเด็กนอกจากกีฬาว่ายน้ำที่ทำได้ดีแล้ว กิจกรรมที่ฉันเข้าร่วมคือนักร้องประสานเสียงของโบสถ์ เนื่องจากครอบครัวเป็นคริสเตียนที่เคร่งและเชื่อมั่นในพระเจ้า ทำให้ฉันซึมซับและมีความเชื่อในพระเจ้าเช่นกัน

ต่อมาฉันได้เป็นนักกีฬาว่ายน้ำทีมชาติสวีเดน ได้รับเหรียญรางวัลทั้งที่ความจริงแล้วฉันไม่ได้อยากว่ายน้ำเพื่อความสำเร็จ เหตุผลที่ฝึกซ้อมว่ายน้ำเพราะอยากมีโอกาสได้เดินทางไปยังที่ต่าง ๆ และได้เจอเพื่อนในค่ายฝึกว่ายน้ำมากกว่า ความสนใจแท้จริงของฉันคือการขับร้องและเล่นดนตรีจึงเลือกเข้าเรียนที่วิทยาลัยการดนตรี ที่สำคัญคือได้เข้าเฝ้าพระราชินีซิลเวียแห่งประเทศสวีเดนเป็นการส่วนพระองค์ โดยทรงถามถึงชีวิตความเป็นอยู่ ความใฝ่ฝัน และความหวังของฉัน ทั้งยังได้พระราชทานทุนการศึกษาเพื่อไปเรียนร้องเพลงเพิ่มเติมที่อเมริกา

หลังเรียนจบฉันเดินสายแสดงคอนเสิร์ตและร้องเพลงตามคริสตจักรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ การทำงานหนักเกินไปทำให้รู้สึกหัวใจเหนื่อยล้า อยากรีไพล์เวลาทบทวนเป้าหมายชีวิตของตนเองจึงได้ตัดสินใจไปเรียนที่โรงเรียนสอนพระคัมภีร์นานาชาติ จากนั้นถูกส่งไปที่ประเทศอินเดียเพื่อทำงานร่วมกับศิษยาภิบาลในคริสตจักร สภาพแวดล้อมที่นั่นทำให้ฉันรู้สึกว่าตัวเองเป็นคนพิการครั้งแรกในชีวิตเพราะต้องอาศัยความช่วยเหลือจากคนอื่นอย่างมาก แต่ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับนั้นทำให้เข้าใจชีวิตและเชื่อในพระเจ้าอย่างลึกซึ้งขึ้น หลังกลับจากทัวร์คอนเสิร์ตฉันหมั่นและแต่งงานกับบียอร์น เพื่อนที่รู้จักกันในคณะนักร้องเพลงประสานเสียงที่วิทยาลัยการดนตรี

ไม่ครบหัว โดย โอโตทาเกะ อิโรทาตะ (ชาวญี่ปุ่น)

ปริทัศน์เนื้อหา

แม้ผมจะเกิดมาพร้อมกับแขนขาที่กุดสั้นมากแต่ก็เติบโตแข็งแรงดี พ่อแม่สนับสนุนให้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไปตั้งแต่อนุบาล ผมได้อาศัยเก้าอี้ล้อช่วยในการเดินทาง เมื่อต้องเข้าโรงเรียนประถมปรากฏว่าโรงเรียนหลายแห่งปฏิเสธที่จะรับเข้าเรียน แต่มีอยู่แห่งหนึ่งที่รับผมโดยมีเงื่อนไขว่าพ่อแม่ต้องคอยมาดูแลระหว่างเรียนด้วย ผมมีความสุขกับการเรียนมากโดยวิชาที่ชอบเรียนคือพลศึกษา ครูและเพื่อนยอมรับผมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของห้อง เรายังทำกิจกรรมทุกอย่างด้วยกันได้เพียงแต่มีกติกาสเปเชียลเล็กน้อยที่เพื่อนคิดให้ ตอนเรียนอยู่ ป.5-ป.6 ผมยังคงเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งวิ่งแข่ง รำกระบอง ว่ายน้ำ ครูและผู้ปกครองของเด็กคนอื่น ๆ คิดว่าผมช่วยให้บรรยากาศในการเรียนอบอุ่นด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

พอเรียนมัธยมผมสมัครเข้าชมรมบาสเก็ตบอลและได้ลงแข่งขันด้วย นอกจากนี้คือชนะการเลือกตั้งได้เป็นประธานกรรมการบริหารด้านวัฒนธรรมในสถานศึกษา ช่วงวัยรุ่นก็เจอเรื่องราว

หลากหลาย ทั้งติดเพื่อน โดดเรียน และเรื่องความรัก หลังสอบเข้าเรียนโรงเรียนมัธยมปลายที่มีชื่อได้ พ่อแม่ตัดสินใจย้ายบ้านไปอยู่ใกล้โรงเรียนอีกครั้งหลังจากเคยย้ายตอนผมเข้าเรียนอนุบาล ผมสมัครเข้าชมรมอเมริกันฟุตบอล มีหน้าที่รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของทีมคู่แข่ง

เมื่อถึงเวลาที่ต้องเข้ามหาวิทยาลัย ผมเริ่มหาโรงเรียนกวดวิชาแต่สถานที่ไม่เอื้ออำนวยให้ใช้เก้าอี้ล้อ นี่คือการครั้งแรกที่ผมต้องชนกำแพงในฐานะคนพิการ แต่สุดท้ายก็หาโรงเรียนกวดวิชาได้ ผมสนุกและมีเพื่อนมากขึ้นอีก ผมตั้งใจอ่านหนังสือทำให้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ช่วงที่เรียนผมเริ่มคิดถึงคุณค่าและเป้าหมายของชีวิต นึกถึงสิ่งที่ผมเท่านั้นทำได้ ผมอยากทำให้ความพิการมีประโยชน์กับตัวเองและสังคมให้มากที่สุด ผมมีโอกาสรับหน้าที่เป็นประธานกรรมการของการประชุมเกี่ยวกับการสร้างสังคมปลอดภัยกีดขวางซึ่งเป็นความร่วมมือของมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานภายนอก ผมหวังว่าการร่วมมือกันเคลื่อนไหวนี้จะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นสังคมที่ไร้สิ่งกีดขวางสำหรับทุกคน

ทางของเบอร์นา โดย กุญจิ นานาเอะ (ชาวญี่ปุ่น)

ปริทัศน์เนื้อหา

คุณโคจิและฉันใฝ่ฝันอยากมีลูก ฉันจึงตัดสินใจเข้ารับการฝึกใช้สุนัขงูคนตาบอดทั้ง ๆ ที่กลัวสุนัขมากเพราะความทรงจำเลวร้ายในวัยเด็ก แต่ฉันคิดว่าสุนัขงูคนตาบอดจะช่วยให้ฉันสามารถเลี้ยงลูกได้ดีกว่าการใช้ไม้เท้า สุนัขงูคนตาบอดตัวแรกของฉันชื่อ เบอร์นา ฉันพยายามเอาชนะความกลัวของตัวเองและตั้งใจฝึกจนเริ่มเดินเข้าหากับเบอร์นาได้ดี และยังได้รับรู้ความรู้สึกของเบอร์นาจากการโบกหางของมันด้วย

หลังจากสำเร็จหลักสูตรฝึกใช้สุนัขงูคนตาบอดแล้ว ฉันก็พาเบอร์นากลับบ้าน การใช้ชีวิตที่มีเบอร์นาทำให้ฉันมีความสุขมากเพราะไม่ต้องพึ่งพาใครเวลาออกไปนอกบ้าน แต่ก็ต้องเจอปัญหาจากคนในสังคมที่มักไม่ยอมรับสุนัขงูคนตาบอด ทำให้เราถูกปฏิเสธไม่ให้เข้าร้านอาหารอยู่บ่อย ๆ หลังจากฉันคลอดมิกิตะ เบอร์นามีส่วนช่วยอย่างมากในการที่ทำให้ฉันเลี้ยงลูกได้อย่างปลอดภัย เช่น เอาจุกมาแตะขาฉันเมื่อเห็นมิกิตะคลานไปใกล้ระเบียงบ้าน

วันเวลาที่ผ่านไปกว่า 10 ปี ทำให้ความรักความผูกพันระหว่างฉัน เบอร์นา และมิกิตะ แน่นแฟ้นขึ้นเรื่อย ๆ มิกิตะเติบโตขึ้นขณะที่ร่างกายของเบอร์นาเริ่มเสื่อมโทรม ผลการตรวจร่างกายประจำปีทำให้รู้ว่าตาของเบอร์นาเริ่มเป็นต้อกระจก หมอบอกให้ฉันเริ่มคิดเรื่องรีไทร์ของเบอร์นาได้แล้ว ขาวนี้ทำให้ฉันรู้สึกเศร้าใจมากเพราะไม่อยากจากเบอร์นา ไม่นานอาการของมันก็ลุกลามขึ้นเรื่อย เบอร์นาจึงได้ออกจากบ้านน้อยลง มันคงเบื่อเลยหาเรื่องเล่นชนทำบ้านรกทุกวัน ฉันจึงคิดหากิจกรรมทำร่วมกันกับเบอร์นานั้นคือไปบรรยายเรื่องสุนัขงูคนตาบอดตามโรงเรียน การไปบรรยายทำให้เรามีความสุขมาก ขณะเดียวกันสุขภาพของเบอร์นาเสื่อมลงอย่างต่อเนื่อง หมอตรวจพบว่ามันเป็นมะเร็ง

ในท้อง เบอร์นาลูกไม่ขึ้นและกินอาหารไม่ได้ ฉันคอยเฝ้าดูแลมันด้วยความเป็นห่วงและทุกข์ทรมานใจ จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต เบอร์นาจากไปในอ้อมแขนของฉันหลังจากใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันมานานถึง 13 ปี

โทรม์ ตูปลี่ชา ดวงตาของฉัน โดย ชา ชุก ยอน (ชาวเกาหลี)

ปริทัศน์เนื้อหา

ฉันมีอาชีพทำสวนผลไม้ แต่แล้ววันหนึ่งประสบอุบัติเหตุสารเคมีระเบิดใส่หน้าทำให้ตาบอดทั้งสองข้าง ฉันต้องผ่านการผ่าตัดที่ทุกข์ทรมานหลายครั้ง ใช้เวลาพักฟื้นและนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลนานถึง 3 ปี หลังจากกลับมาพักที่บ้านรู้สึกแยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ เป็นภาระของครอบครัว ฉันจึงตัดสินใจย้ายมาอยู่คนเดียวในกรุงโซล ตั้งใจไว้ว่าจะต้องช่วยเหลือตัวเองและไปไหนมาไหนเองได้ ฉันเริ่มติดต่อโรงเรียนฝึกสุนัขนำทางคนตาบอดและได้พบกับโทรม์ มันกลายเป็นสมาชิกในครอบครัวของฉัน เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข อุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิตมักเกิดจากครอบครัวที่ไม่เข้าใจและรังเกียจสุนัข ฉันต้องพยายามอธิบายและอาศัยเวลาให้คนในสังคมคุ้นเคยกับสุนัขนำทางจนกระทั่งเราใช้บริการขนส่งสาธารณะได้เกือบทุกประเภท

หลังเรียนจบจากโรงเรียนสอนคนตาบอด ฉันทำงานอยู่ในกรุงโซลต่อและชวนสามีกับลูก ๆ มาอยู่ด้วยกัน ในที่สุดครอบครัวของเราก็ได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันอย่างที่ผมหวังไว้ ต่อมาเมื่อรู้ว่าโทรม์ป่วยทำให้ฉันทุกข์ใจมาก ฉันคอยเฝ้าดูแลโทรม์และเริ่มฝึกเดินโดยใช้ไม้เท้าแต่ก็พบกับความยากลำบาก จึงได้รับสุนัขนำทางตัวที่ 2 มา ขณะที่อาการของโทรม์ทรุดลงเรื่อย ๆ มันจากไปนอนอ้อมกอดของฉันแต่จะอยู่ในใจฉันตลอดไป สำหรับการใช้ชีวิตร่วมกับแทยงนั้นฉันยังคงต้องเจอกับปัญหาเดิม ๆ ซึ่งต้องอาศัยการอธิบายกับคนในสังคมต่อไป

หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง โดย ไคล์ เมย์นาร์ด (ชาวอเมริกัน)

ปริทัศน์เนื้อหา

ผมมีแขนทั้งสองข้างสุดตรงข้อศอกและขาสุดตรงหัวเข่า พ่อกับแม่ทำใจโดยอาศัยศรัทธาในพระเจ้า พ่อแม่และปู่ย่าตายายให้ความรักและดูแลเอาใจใส่ผมอย่างดี เมื่อเริ่มโตพ่อฝึกให้ผมช่วยเหลือตัวเองในชีวิตประจำวัน ครอบครัวเป็นแรงสนับสนุนให้ผมได้ใช้ชีวิตอย่างเด็กทั่วไป สิ่งเหล่านี้ปลูกฝังความรู้สึกเท่าเทียมและวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้างแม้บางครั้งต้องเจออุปสรรคจากทัศนคติแง่ลบของคนอื่น

กีฬาคือสิ่งที่ผมโปรดปราน ผมรักการแข่งขัน แรงสนับสนุนจากครอบครัวและโค้ชทำให้ได้ร่วมเล่นในทีมฟุตบอลของ แม่ต้องเผชิญกับอุปสรรคใดผมจะมีศรัทธาในพระเจ้าและยึดหลัก “ไม่มี

ข้ออ้าง” แล้วพยายามฝ่าฟันไปให้ได้ ต่อมาพ่สนับสนุนให้เล่นมวยปล้ำ ผมได้เข้าร่วมทีมโรงเรียนระดับมัธยมปลาย ฝึกซ้อมท่ามวยปล้ำซึ่งได้รับการดัดแปลงและพัฒนาขึ้นสำหรับผมโดยเฉพาะ

แต่ผมก็ไม่เคยชนะเลยในการแข่งขันช่วงแรก ๆ พ่อผมคอยให้กำลังใจและช่วยวางแผนสำหรับการแข่งขันและฝึกซ้อม ในที่สุดผมก็พบกับชัยชนะเป็นครั้งแรก ผมค่อย ๆ ไต่อันดับจนได้เข้าร่วมแข่งขันระดับรัฐ นัดสุดท้ายของผมในการแข่งขันมวยปล้ำระดับรัฐ ผมแพ้แต่คิดว่าชนะใจคนดูทั้งสนาม ผมรักมวยปล้ำไม่เพียงเพราะเสริมความแข็งแกร่งของร่างกายเท่านั้นแต่ยังรวมถึงจิตใจด้วย บนเวทีมวยปล้ำผมรู้สึกได้ถึงความเท่าเทียมกับคนอื่น

ชีวิตไร้ขีดจำกัด โดย นิก วูยิช (ชาวออสเตรเลีย)

ปริทัศน์เนื้อหา

ผมเกิดในครอบครัวชาวคริสต์ที่เคร่งศาสนา แม่เกิดมาไม่มีแขนขา แต่ก็ได้เติบโตขึ้นท่ามกลางความรักและการยอมรับจากน้อง ๆ พ่อแม่ส่งเสริมให้เรียนในระบบการศึกษาร่วมกับเด็กทั่วไปตั้งแต่วัยประถม การย้ายบ้านและย้ายโรงเรียนหลายครั้งทำให้ผมเจอปัญหาการปรับตัวในช่วงแรก ๆ แต่ก็สามารถผ่านพ้นมาได้ วิกฤตชีวิตเกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่น ตอนนั้นผมสับสน มองตัวเองในแง่ลบ สิ้นหวัง และหดหู่ ความรู้สึกที่ชีวิตไม่มีอนาคตและเป็นภาระเข้าครอบงำจิตใจมากจนผมพยายามฆ่าตัวตาย แต่แล้วก็ได้สติเมื่อนึกถึงภาพพ่อแม่และน้องกำลังร้องให้อยู่หน้าหลุมศพของผม พร้อมความรู้สึกผิดเฝ้าโทษแต่ตัวเองว่าดูแลผมไม่ดี ผมจึงตัดสินใจที่จะมีชีวิตต่อไปโดยมีความรักและกำลังใจจากพ่อแม่หล่อเลี้ยง

ตอนเรียนชั้นมัธยมปลาย ผมได้ฟังนักพูดแนวให้กำลังใจเป็นครั้งแรก ได้ฟังเรื่องราวชีวิตที่น่าประทับใจพร้อมข้อคิดดี ๆ ทำให้ผมอยากเป็นนักพูด แรก ๆ ผมต้องตระเวนหาผู้ฟัง โดยไปพูดทั้งที่โรงเรียน โบสถ์ องค์กรต่าง ๆ กลุ่มผู้ฟังมักจะเป็นวัยรุ่น ต่อมาได้ย้ายจากออสเตรเลียบ้านเกิดไปอยู่อเมริกาเพื่อแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพนักพูดสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้กลุ่มผู้ฟังเริ่มหลากหลายมากขึ้น ผมเดินสายพูดทั้งในและต่างประเทศ ได้พบเจอผู้คนที่ประสบความสำเร็จในรูปแบบต่าง ๆ ได้ให้กำลังใจพวกเขาและสนับสนุนให้มีศรัทธาในพระเจ้า ในทางกลับกันผมเองก็ได้รับแรงบันดาลใจและรู้สึกถึงคุณค่าของชีวิตมากขึ้นด้วย นอกจากพูดสร้างแรงบันดาลใจให้คนอื่นแล้ว ผมยังรู้สึกดีที่ได้ใช้ชีวิตอย่างเต็มที่ เต็มพลังให้ตัวเองด้วยการเล่นฟุตบอล วายน้ำ เล่นกระดานโต้คลื่น ตกปลา ฯลฯ

แม่มีคิมิต เจียบังน มีอาจขวางกั้น โดย เฮเลน เคลเลอร์ (ชาวอเมริกัน)

ปริทัศน์เนื้อหา

ฉันอยู่กับครอบครัวในบ้านไร่ที่รายล้อมด้วยต้นไม้ใหญ่ๆ ตอนยังเด็กป่วยหนักมาก แม้อวดมาได้แต่ก็ต้องสูญเสียทั้งการมองเห็นและการได้ยิน ฉันจึงสื่อสารด้วยภาษาท่าทางแต่พอเริ่มโตภาษาท่าทางไม่เพียงพออีกต่อไป ทำให้ฉันเริ่มแสดงความเกรี้ยวกราดและดื้อรั้น ส่วนพ่อแม่ได้พยายามหาครูมาสอนฉัน ชีวิตของฉันเหมือนได้เริ่มต้นใหม่อีกครั้งเมื่อเจอกับครูซัลลิแวน ครูสอนให้รู้ว่าสิ่งต่าง ๆ มีชื่อเรียก ครูให้ฉันสัมผัสสิ่งของแล้วครูก็สะกดคำลงบนฝ่ามือของฉัน การเรียนรู้จึงพัฒนาควบคู่กับอารมณ์ที่อ่อนโยนมากขึ้นด้วยความรักจากครู ฉันมีความสุขมากและอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ฝึกอ่านอักษรเบรลล์และหลงใหลการอ่านหนังสือรวมถึงบทกวี การท่องเที่ยวชมธรรมชาติ

ในวัยเด็กประสบการณ์เลวร้ายในความทรงจำของฉันเกิดขึ้นจากการที่คนเข้าใจว่าฉันลอกเลียนผลงานเขียนของคนอื่น ความจริงก็คือฉันเคยฟังเรื่องนั้นนานแล้วและรู้สึกประทับใจ เมื่อเขียนเรื่องสั้นจึงเขียนออกมาโดยอัตโนมัติ เหตุการณ์นี้ทำให้ฉันกลัวที่จะเขียนหนังสือแต่เพราะได้รับกำลังใจจากครูซัลลิแวนจึงยังคงสร้างสรรค์งานเขียนต่อไป ต่อมาฉันเข้าเรียนที่โรงเรียนเพื่อเตรียมตัวสอบเข้าวิทยาลัยโดยมีครูซัลลิแวนช่วยสะกดคำบรรยายของผู้สอนบนฝ่ามือ การเรียนทุกวิชามีอุปสรรคแต่เราก็ร่วมกันฝ่าฟันมาได้ แล้วฉันก็สอบเข้าวิทยาลัยได้โดยมีครูซัลลิแวนคอยอยู่เคียงข้างช่วยเหลือในการเรียนเสมอ

หยุดไม่อยู่ โดย นิก วูยิชิช (ชาวออสเตรเลีย)

ปริทัศน์เนื้อหา

ร่างกายไร้แขนขาไม่สามารถกีดกันผมออกจากการใช้ชีวิตอย่างเต็มที่และชีวิตที่พุ่งไปสู่เป้าหมายได้ ผมเดินทางไปทั่วโลกในฐานะนักพูดสร้างแรงบันดาลใจ แม้บางครั้งต้องพบเจออุปสรรคแต่ก็ได้อาศัยความศรัทธาในพระเจ้าและลงมือแก้ปัญหาด้วยสติปัญญา รวมถึงความมุ่งมั่นจนผ่านพ้นไปได้ ตอนอายุสี่สิบกว่าผมก่อตั้งองค์กรไม่แสวงหากำไรและตั้งบริษัทขายดีวีดีการพูดสร้างแรงบันดาลใจ ธุรกิจกำลังไปได้ดีแต่เมื่อขยายกิจการในช่วงเศรษฐกิจกำลังถดถอยส่งผลให้บริษัทติดหนี้ ผมตกอยู่ในวังวนของความทุกข์อยู่นาน แต่ก็ค่อย ๆ ดีขึ้นจากกำลังใจของครอบครัวและเพื่อนร่วมงานที่ว่าลืมนแล้วต้องลุก ต่อมาผมพบรักกับคะนะอะอะและแต่งงานกับเธอไม่เคยทอดทิ้งผมแม้ในยามที่ผมประสบภาวะวิกฤตด้านการเงิน

เมื่อเวลาผ่านไปการพูดสร้างแรงบันดาลใจไม่เพียงเป็นอาชีพแต่ยังเป็นชีวิตจิตใจของผมด้วย การเดินทางไปพูดในประเทศต่าง ๆ ไม่เพียงแต่เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้คนอื่น ผมเองก็ได้รับแรงบันดาลใจมหาศาลจากผู้ที่อยู่อย่างยากแค้นแต่พวกเขาก็ยังคงมีความหวังในชีวิต

นอกจากประสบการณ์ชีวิตของผมแล้ว ผมจึงอยากบอกเล่าเรื่องราวของคนพิการอื่น ๆ ที่เผชิญกับความท้าทายหลากหลายรูปแบบในการใช้ชีวิต แต่พวกเขาก็มีจิตใจที่เข้มแข็งและศรัทธาในพระเจ้า เลือกว่าจะอยู่อย่างมีความสุขทั้งยังมีพลังสำหรับช่วยเหลือผู้อื่นด้วย

4.1.1 คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการในภาพรวม

- ผู้แต่ง

หนังสือเรื่องเล่าประสบการณ์จำนวน 42 เล่มนั้น แต่งโดยผู้แต่ง จำนวน 31 คน ดังมีรายชื่อเรียงตามลำดับพ.ศ. ที่ผลงานหนังสือได้รับการตีพิมพ์เป็นภาษาไทย ซึ่งเป็นหนังสือที่ใช้สำหรับศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

- 1) นฤมล จันทรากุล
- 2) เอ็มมานูแอล ลาบอริ
- 3) ฉ็อง-โดมินิก โบบี
- 4) ทองเอียด หงศ์ลดาธรมภ์
- 5) ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์
- 6) เลน่า มาเรีย คลิงวัลท์
- 7) นัชเขียนเอง
- 8) ลอนสัน โหล่คำ
- 9) โอดิตาเกะ ฮิโรทาดะ
- 10) เคนเน็ธ ฮอลล์
- 11) สุภัทราพร ตันอธิตคม
- 12) ดอนนา วิลเลียมส์
- 13) จ้าวตั้งจุน
- 14) กุนจิ นานาเอะ
- 15) กำพล ทองบุญนุ่ม
- 16) ชา ชุก ยอน

- 17) ดร.ประกาย กิจธิคุณ
- 18) คำ ตีสืบ
- 19) สุทิน จันทา
- 20) ทนง โคตรชมภู
- 21) ประวดี วะโฮรัมย์
- 22) ไพบุลย์ พันธุ์เมือง
- 23) โสภณ ฉิมจินดา
- 24) เอกชัย วรรณแก้ว
- 25) นิชชารีย์ เป็นเอกชนะศักดิ์
- 26) ไคล์ เมย์นาร์ด
- 27) ชัม สาวพัตร์
- 28) ลัดดา แทมมี ดักเวิร์ธ
- 29) กฤษณะ ละไล
- 30) นิก วูยีซิช
- 31) เฮเลน เคลเลอร์

ในภาพรวมผู้แต่งเรื่องเล่าประสบการณ์มีความหลากหลาย ดังจะนำเสนอภาพรวมเกี่ยวกับ สัญชาติ เพศ ประเภทความพิการ สาเหตุความพิการ ช่วงอายุของผู้แต่ง และระยะเวลาที่ใช้ชีวิตกับความพิการก่อนที่จะเขียนหนังสือ ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงสัญชาติของผู้แต่ง

สัญชาติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไทย	18	58.1
อื่น ๆ	13	41.9
รวม	31	100.0

ด้านสัญชาติ ผู้แต่งเรื่องเล่าประสบการณ์ส่วนใหญ่มีสัญชาติไทยคิดเป็นร้อยละ 58.1 (18 คน) และมีสัญชาติอื่น ๆ ร้อยละ 41.9 (13 คน)

ในจำนวนผู้แต่งที่มีสัญชาติอื่น ๆ 13 คน มีสัญชาติหลากหลายดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงสัญชาติอื่น ๆ ของผู้แต่ง

สัญชาติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ฝรั่งเศส	2	15.4
สวีเดน	1	7.7
ไอริช	1	7.7
อเมริกัน	3	23.0
ออสเตรเลีย	2	15.4
จีน	1	7.7
ญี่ปุ่น	2	15.4
เกาหลี	1	7.7
รวม	13	100.0

ในจำนวนสัญชาติอื่น ๆ ผู้แต่งมีสัญชาติอเมริกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.0 (3 คน) รองลงมามีจำนวนเท่ากันคือสัญชาติฝรั่งเศส ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น ร้อยละ 15.4 (2 คน) เช่นเดียวกัน ส่วนสัญชาติที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ สัญชาติสวีเดน ไอริช จีน เกาหลี ซึ่งแต่ละสัญชาติคิดเป็นร้อยละ 7.7 (1 คน) เท่ากัน

ตารางที่ 4.4 แสดงเพศของผู้แต่ง

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	18	58.1
หญิง	13	41.9
รวม	31	100.0

ด้านเพศ ผู้แต่งส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 58.1 (18 คน) และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 41.9 (13 คน)

ทั้งนี้ ผู้แต่งชาวไทยเป็นชาย 13 คน หญิง 5 คน ด้านผู้แต่งชาวต่างประเทศเป็นชาย 5 คน หญิง 8 คน

ตารางที่ 4.5 แสดงประเภทความพิการของผู้แต่ง

ประเภทความพิการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทางการเห็น	4	12.9
ทางการได้ยิน	2	6.5
ทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย	21	67.7
ทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก	3	9.7
ทางการเห็นและการได้ยิน (พิการซ้ำซ้อน)	1	3.2
รวม	31	100.0

สำหรับประเภทความพิการของผู้แต่ง ส่วนใหญ่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายคิดเป็นร้อยละ 67.7 (21 คน) รองลงมาคือมีความพิการทางการเห็น ร้อยละ 12.9 (4 คน) ถัดไปเป็นความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมหรือออทิสติก ร้อยละ 9.7 (3 คน) ถัดไปเป็นความพิการทางการได้ยิน คิดเป็นร้อยละ 6.5 (2 คน) ประเภทความพิการที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือพิการทางการเห็นและการได้ยิน (พิการซ้ำซ้อน) ร้อยละ 3.2 (1 คน)

ข้อมูลที่น่าสนใจคือผู้แต่งพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมากที่สุด ซึ่งพบทั้งในผู้พิการชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยในจำนวนผู้แต่งชาวไทย 18 คน เป็นผู้พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย 14 คน ส่วนผู้แต่งชาวต่างประเทศจำนวน 13 คน เป็นผู้พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย 7 คน

ตารางที่ 4.6 แสดงสาเหตุความพิการของผู้แต่ง

สาเหตุความพิการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พิการแต่กำเนิด	9	29.0
พิการในภายหลัง	22	71.0
รวม	31	100.0

ด้านสาเหตุความพิการของผู้แต่ง ส่วนใหญ่เป็นผู้พิการในภายหลัง คิดเป็นร้อยละ 71.0 (22 คน) และมีเพียงจำนวนน้อยที่เป็นคนพิการแต่กำเนิด ร้อยละ 29.0 (9 คน)

หากแยกเป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ ผู้แต่งชาวไทยพิการแต่กำเนิด 4 คน พิการในภายหลัง 14 คน ผู้แต่งชาวต่างประเทศเป็นผู้พิการแต่กำเนิด 5 คน และพิการในภายหลัง 8 คน

ตารางที่ 4.7 แสดงช่วงอายุของผู้แต่ง

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	4	12.9
21-30 ปี	11	35.5
31-40 ปี	5	16.1
41-50 ปี	9	29.0
51-60 ปี	2	6.5
รวม	31	100.0

สำหรับช่วงอายุของผู้แต่ง ผู้แต่งส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วง 21-30 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.5 (11 คน) ใกล้เคียงกับช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 29.0 (9 คน) รองลงไปเป็นช่วงอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 16.1 (5 คน) ใกล้เคียงกับช่วงอายุ 10-20 ปี ที่คิดเป็นร้อยละ 12.9 (4 คน) และผู้แต่งมีอายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 6.5 (2 คน)

ผู้แต่งชาวไทยมีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปีมากที่สุด ด้านชาวต่างประเทศมีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปีมากที่สุด

นอกจากนี้ยังพบว่าระยะเวลาที่ผู้แต่งใช้ชีวิตกับความพิการก่อนที่จะเขียนหนังสือ ส่วนใหญ่สังสมประสบการณ์มานานกว่า 20 ปี

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าผู้แต่งเรื่องเล่าประสบการณ์ซึ่งพิจารณาทางเห็น ทางการได้ยิน ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมักอยู่ในวัยผู้ใหญ่ อายุ 21-30 ปี ในขณะที่ผู้แต่งซึ่งมีความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมหรือออทิสติกมีอายุน้อย คือ อายุ 10-20 ปี ด้านระยะเวลาที่ผู้แต่งใช้ชีวิตกับความพิการก่อนที่จะเขียนหนังสือ ซึ่งกระจุกตัวอยู่ที่ช่วง 21-30 ปี สัมพันธ์กับสาเหตุความพิการที่ผู้แต่งส่วนใหญ่เน้นพิจารณาในภายหลัง ผู้แต่งต้องผ่านกระบวนการเปลี่ยนผ่าน จนกระทั่งเกิดการยอมรับอัตลักษณ์ความพิการของตนเอง การสร้างทัศนคติเชิงบวก ฝึกฝนทักษะการดำรงชีวิตอิสระ หรือผ่านประสบการณ์ค้นหาคุณค่าและความหมายของชีวิตอิสระในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จนนำไปสู่ความสุขความพึงพอใจในชีวิต หรือประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงในแวดวงต่าง ๆ เป็นที่รู้จักในสังคม จึงต้องการถ่ายทอดประสบการณ์ของตนแก่คนทั่วไปและเพื่อนคนพิการคนอื่น ๆ ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้ต้องอาศัยระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนาน

คุณสมบัติที่สมควรกล่าวถึงอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้แต่งคือ ประสบการณ์การเขียนหนังสือ จากการสัมภาษณ์และค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตพบว่า ผู้แต่งเกือบทั้งหมดไม่เคยมีประสบการณ์การเขียนหนังสือเล่มมาก่อนโดยเฉพาะหนังสือที่เป็นเรื่องเล่าประสบการณ์ มีส่วนน้อยที่เคยมีประสบการณ์เขียนบทความ หรือตำราวิชาการมาก่อน เช่น ศ.วิริยะ ดร.ประกาย กฤษณะ ด้านผู้ที่มีความสามารถในการเขียนหนังสือและมีผลงานหนังสือประเภทอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากมาก่อนที่จะเขียนเรื่องเล่าประสบการณ์ซึ่งเป็นอัตชีวประวัติคือ ไพบูลย์ พันธุ์เมือง เขามีทั้งผลงานบทกวีและเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลจากหลายเวทีการประกวด ถือเป็นผู้ที่มีความสามารถและประสบการณ์ในการเขียนอย่างสูง เมื่อพิจารณาในภาพรวมจึงพบว่า หนังสือเรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยครั้งนี้เป็นหนังสือที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นเล่มแรกในชีวิตของผู้แต่ง ซึ่งแทบไม่เคยมีประสบการณ์การแต่งหนังสือมาก่อน

- โครงเรื่อง

ในภาพรวมโครงเรื่องของเรื่องเล่าทั้งผลงานของคนพิการสัญชาติไทยและอื่น ๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือเป็นแนวชายชนะเหนืออุปสรรค ผู้แต่งนิยมเริ่มเรื่องด้วยการแนะนำตัวละครหลักคือชีวิตของผู้แต่งเองว่าเป็นใคร เกิดเมื่อไร ที่ไหน ภูมิหลังเกี่ยวกับครอบครัว สำหรับคนพิการแต่กำเนิดมักจะบอกเล่าเหตุการณ์ตอนที่คลอดออกมาตลอดจนความรู้สึกของพ่อแม่ด้วยหรือบอกเล่าเหตุการณ์ขณะยังเป็นเด็กเล็ก ส่วนคนพิการภายหลังจะเริ่มเล่าเหตุการณ์ที่ทำให้พิการไม่ว่าจะเป็นความเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุ ถือว่าเป็นการเปิดเรื่องด้วยภาวะวิกฤตหรือปัญหา จากนั้นเรื่องพัฒนาโดยตัวละครประสบปัญหาหลายครั้ง ในแต่ละครั้งตัวละครสามารถผ่านพ้นมาได้และมีจิตใจเข้มแข็งขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนด้านพฤติกรรมสามารถดำรงชีวิตอิสระได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน จนกระทั่งจบเรื่องด้วยความสุขความสำเร็จของตัวละคร เช่น *สู้ชีวิต เคารพที่สร้างโอกาส ไม่ครบห้า โทรม ทุบสี่ขา ดวงตาของฉันทัน นางนวลในโลกเจียบ* หลักของการดำรงชีวิตอิสระจึงพบได้ตลอดทั้งเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในช่วงที่ตัวละครหลักหรือผู้เล่าเรื่องประสบกับภาวะวิกฤต เช่น ประสบอุบัติเหตุจนกลายเป็นคนพิการ หรือเมื่อเจอปัญหาในในชีวิตประจำวัน เช่น ร้านอาหารไม่อนุญาตให้สุนัขนำทางคนตาบอดเข้าไป

ผู้แต่งส่วนหนึ่งไม่ได้บอกเล่าชีวิตตั้งแต่เกิด แต่เลือกบอกเล่าเฉพาะบางช่วงของชีวิตเท่านั้น เช่น *กฤษณะทวีร์...อารยสถาปัตย์ ประตุสู่ “อิสราภาพ”* กฤษณะเล่าเรื่องการเดินทางสำรวจ อารยสถาปัตย์ในสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ *เรื่องเดินด้วยใจไปกับมนุษย์ล้อมหัศจรรย์* โสภณเล่าถึงการโบกรถท่องเที่ยว ในขณะที่ *หางของเบอร์นา* กุญจิเริ่มเล่าเรื่องตอนที่ผู้สุนัขนำทางคนตาบอด เป็นต้น สำหรับเรื่องเล่าที่มีลักษณะนี้โครงเรื่องจะไม่ปรากฏภาวะวิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของตัวละคร อย่างไรก็ตาม เรื่องมักจะนำเสนอความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสังคมเป็นระยะ ๆ เช่น ต่อสู้กับอคติของคนทั่วไปที่คิดว่าคนพิการไม่สมควรออกมาใช้ชีวิตในที่สาธารณะ ถือเป็น การเลือกเหตุการณ์บางช่วงบางตอนของชีวิตมาเล่าอย่างมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นชีวิต ของคนคนหนึ่งประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันอันเกิดจาก “อคติ” ของคนที่อยู่ร่วมสังคม เดียวกัน

โครงเรื่องอีกลักษณะหนึ่งมีลักษณะที่มีโครงเรื่องซ้อนอยู่ในโครงเรื่องใหญ่ กล่าวคือ ผู้แต่งเล่า เรื่องชีวิตของคนอื่น ๆ ซ้อนอยู่ในโครงเรื่องที่เล่าชีวิตของตนเอง เช่น ชีวิตของคนพิการ คนเจ็บป่วย คนด้อยโอกาส ในเรื่อง *ผู้ถูกทอดทิ้ง, หยดไม่อยู่* แสดงถึงกลุ่มคนพิการที่มีปัญหาอุปสรรคร่วมกันและ ต้องการฝึกกำลังเรียกร้องต่อสังคมแม้รูปแบบจะเป็นเรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเป็นงานเขียนของ ปัจเจกบุคคล

ด้านการเปิดเรื่อง ส่วนใหญ่ผู้แต่งบอกเล่าประวัติความเป็นมาของตนดังที่กล่าวแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม มีผู้แต่งบางส่วนที่ใช้เทคนิคการเปิดเรื่องที่แปลกใหม่ ไม่ได้เริ่มจากการบอกเล่าช่วงชีวิต ตอนเกิดหรือชีวิตหลังจากพิการ แต่เปิดเรื่องโดยนำเสนอในลักษณะคล้ายเรื่องแต่ง ซึ่งอาศัย จินตนาการและบอกเล่าเหตุการณ์โดยไม่เรียงตามลำดับเวลา ตัวอย่างเช่นเรื่อง *จากหัวไหล่...ไปถึง เบื้องบน* ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยเล่าว่าเห็นร่างของผู้หญิงคนหนึ่งนอนสลบอยู่ข้างขอบทาง โดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 “เธอ” แทนร่างนั้น และใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ฉัน” แทนผู้เล่าเรื่อง ซึ่งอันที่จริงแล้ว ร่างนั้นก็คือร่างกายของผู้เล่าเรื่องนั่นเองที่กระเด็นออกมาจากตัวรถหลังจากรถประสบอุบัติเหตุ จากนั้นผู้แต่งค่อยย้อนเล่าเหตุการณ์ตอนที่เริ่มออกเดินทางกลับบ้าน

“แสงสว่างจ้าสาดวูบเข้าสู่ดวงตาทั้งสองข้างที่กำลังปิดสนิทลง เมื่อแสงสว่างนี้ ้น จางหายไปสิ่งที่ฉันเห็นชัดอยู่ตรงหน้าก็คือร่างของผู้หญิงผมสีน้ำตาลเข้มหยิกสลวย ประ บานนอนอยู่บนดินที่นุ่ม เพราะน้ำท่วมนองอยู่... เธออนอนนิ่งอยู่ใกล้ ๆ กอหญ้าเขียวสด ที่ เพิ่งขึ้นใหม่”

(สุภัทราพร ตันอธิคม, 2547, p. 15)

ส่วนในเรื่อง หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง โคล์เล่าถึงการแข่งขันมวยปล้ำที่กำลังเข้มข้นของตนเองเพื่อชิงเหรียญรางวัลในการแข่งขันระดับรัฐเป็นฉากเปิดเรื่องก่อนจะย้อนเล่าตอนที่เขาเกิด ในขณะที่ *สู่วิต* *เคราะห์สร้างโอกาส* เปิดเรื่องด้วยข่าวการรับพระราชทานปริญญาบัตรของผู้แต่งก่อนที่จะย้อนเล่าชีวิตในวัยเด็กของตน โดยเหตุการณ์ที่ผู้แต่งคัดเลือกมานำเสนอตอนเปิดเรื่องแสดงถึงความสำเร็จที่โดดเด่นของการดำรงชีวิตอิสระ

การปิดเรื่องที่พบมากคือ การตั้งปณิธานว่าจะช่วยเหลือคนอื่น ๆ ต่อไปเพื่อสร้างสังคมที่น่าอยู่มากยิ่งขึ้น หลายเล่มเป็นการขอบคุณผู้มีพระคุณในชีวิตรวมถึงผู้อ่านด้วย และบางเล่มใช้การปิดเรื่องต่อกย้ำวัตถุประสงค์ในการเขียน เช่น *คุณทำได้อย่างผมมัย* เน้นว่าชัยชนะที่แท้จริงคือชนะใจตนเอง *นางนวลในโลกเจียบ* ภาษาทุกภาษาสามารถนำมาใช้เพื่อเข้าถึงชีวิตได้และการสื่อสารช่วยเชื่อมโลกของคนพิการและไม่พิการเข้าด้วยกัน *सानฝันคนพิการ* ปิดเรื่องด้วยการต่อกย้ำว่าสังคมควรให้โอกาสและความเท่าเทียมแก่คนพิการ

- เทคนิคการนำเสนอ

สำหรับสรรพนามที่ใช้ในเรื่องเล่า เรื่องเล่าเกือบทั้งหมดรวมถึงที่แปลจากภาษาต่างประเทศด้วย ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในการเล่าเรื่อง ได้แก่ “ฉัน, ผม, ข้าพเจ้า” และใช้ว่า “ผู้เขียน” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตัวผู้แต่งเองคือเรื่อง *คุณทำได้อย่างผมมัย* นอกจากนี้มีเรื่องเล่าที่ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่เรียบเรียงใช้แทนผู้เล่าเรื่องหรือคนต้นเรื่อง เช่น ใช้สรรพนาม “บุญทิง, เขา” ใน *ชีวิตทง* “ดำ, เขา” ใน *จะป็นปาย* *บันไดฝัน* “น้องธัญญ์, เธอ” ใน *เรื่องสุขที่คิดบวก*

ลักษณะของเนื้อหาที่นำเสนอ ในภาพรวมผู้วิจัยพบลักษณะที่อาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 สารคดีอัตชีวประวัติ คือ ผู้แต่งเล่าเรื่องราวชีวิตของตนเองทั้งประวัติความเป็นมา ลักษณะนิสัย แนวคิดหรืออุดมคติในการดำรงชีวิต เหตุการณ์ในชีวิต การเผชิญปัญหาและการแก้ไข ความสำเร็จและความล้มเหลว ผลงานที่ภาคภูมิใจ ฯลฯ ลักษณะที่พบส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอเรื่องราวชีวิตตั้งแต่เกิดหรือตั้งแต่เป็นเด็กเล็ก ๆ จนถึงชีวิตในปัจจุบันของผู้แต่ง ได้แก่เรื่อง *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด*, *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เล่ม 2*, *นางนวลในโลกเจียบ*, *ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ*, *सानฝันคนพิการ*, *บันทึกจากปลายเท้า*, *หวานอมขมกลืนของคนพิการ*, *คนพิการฟ้องสังคม*, *ผมคือ...ออทิสติก*, *พู่กันกับปลายเท้าและหัวใจไม่เคยยอมแพ้*, *ไม่ครบห้า*, *ผม จักรวาล และสรรพสิ่ง*, *ผู้ถูกทอดทิ้ง*, *จากหัวใจไปถึงเบื้องบน*, *เป็นใครมาจากไหนก็ไม่รู้*, *ดวงใจแม่สูงตั้งตะวัน*, *หางของเบอร์นา*, *โทรัม*, *ตุบสี่ขา*, *ดวงตาของฉัน*, *ใหม่...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ*, *จะป็นปาย*, *บันไดฝัน*, *หนี่กระสุน*, *ชีวิตทง*, *ประวัติ*, *วะโฮรัมย์*, *มนุษย์ล้อ...หัวใจเหล็ก*, *ครูไพบูลย์*, *เป่หลังค่อม*, *ผู้ไม่ยอมจำนนต่อคำเหยียดหยัน*, *ล้มให้*

เป็น...ลูกให้ได้, Giffy and me กิฟพีและฉัน, สุขที่คิดบวก, หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง, คุณทำได้อย่างผมมั้ย, ชีวิตไร้ขีดจำกัด, แม้มืดมืด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น, หยุดไม่อยู่

กลุ่มที่ 2 สารคดีอัตชีวประวัติที่มีลักษณะของสารคดีประเภทอื่น เช่น มีลักษณะของสารคดีท่องเที่ยวทั้งนี้โดยอิงประสบการณ์ตรงซึ่งต้องอาศัยการสังเกตสภาพแวดล้อมอย่างละเอียดและอาจค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ *ไปอเมริกาได้อย่างไร* นฤมลเล่าเรื่องการเดินทางไปเยือนสหรัฐอเมริกา ถ่ายทอดบรรยากาศของเมืองตลอดจนสภาพสังคมวัฒนธรรม เรื่อง *เดินด้วยใจไปกับมนุษย์ลัสมาศจรรย์* ผลงานของ โสภณ ซึ่งนั่งวีลแชร์อาศัยการโบกรถเพื่อท่องเที่ยว เขาได้ถ่ายทอดประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดต่าง ๆ ของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน บอกเล่าถึงสถานที่ท่องเที่ยวอย่างละเอียด รวมถึงบ้านเรือน วิถีชีวิตผู้คน อาหารการกิน จึงมีลักษณะของสารคดีท่องเที่ยว *กฤษณะทัวร์...อารยสถาปัตย์ ประตุสู่ "อิสรภาพ"* ผู้แต่งคือ กฤษณะ เดินทางด้วยเก้าอี้ล้อไปสำรวจอารยสถาปัตย์ตามวัด สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมถึงระบบขนส่งมวลชนทั้งในและต่างประเทศ ในขณะที่เรื่อง *แสงสว่างในโลกมืด* ผลงานของ นฤมล มีลักษณะสารคดีให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับที่มาและบรรยากาศการเรียนการสอนของโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ตั้งแต่ยุคบุกเบิกจนกระทั่งปัจจุบัน สำหรับ พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. หญิงเลือดไทย ในสหรัฐฯ และ พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. คนไทยในสภาอเมริกา บอกเล่าประสบการณ์ของลัดดา แทมมี พร้อมข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรัก กองทัพสหรัฐฯ รวมถึงการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งในรัฐอิลลินอยส์ จึงมีลักษณะของสารคดีให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์เช่นกัน

กลุ่มที่ 3 สารคดีอัตชีวประวัติที่มีลักษณะของหนังสือฮาวทู กล่าวคือแนะนำวิถีคิด วิธีการดำเนินชีวิตให้มีความสุขความสำเร็จ หรืออาจเป็นขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำตามได้อย่างเช่นการปฏิบัติธรรมที่ปฏิบัติตามได้สำหรับทั้งคนพิการและคนทั่วไป หนังสือในกลุ่มนี้ ได้แก่ *สู้ชีวิต เคารวะที่สร้างโอกาส* ของ ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ แนะนำหนทางสู่ความสุขความสำเร็จให้คนที่ท้อแท้ หมดหวังในชีวิต แนะนำการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด, *จิตสดใส แม้กายพิการ* ของ กำพล ทองบุญน่วม แนะนำวิธีการเจริญสติอยู่ที่กายเคลื่อนไหว, *ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย* ของ ดร.ประกาย กิจธิคุณ เสนอแนวทางสู่ความสำเร็จของคนพิการที่คนทั่วไปปรับใช้ได้ และ *เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก* ของ ดร.ประกาย เช่นเดียวกัน แนะนำวิธีการสร้างความคิดเชิงบวกอย่างละเอียด

- กลวิธีการนำเสนอและกลวิธีทางภาษา

กลวิธีการนำเสนอที่พบมากทั้งในเรื่องเล่าของผู้พิการไทยและต่างประเทศมีดังนี้

ยกตัวอย่าง

ผู้แต่งยกตัวอย่างเหตุการณ์ในชีวิตของตนเองและคนอื่น ๆ เพื่อให้เห็นภาพการดำรงชีวิต อิศระและอุปสรรคที่ต้องประสบ นอกจากนี้ลักษณะที่พบมากคือยกตัวอย่างชีวิต คำพูด และผลงาน หนังสือของคนพิการคนอื่น ๆ ว่าเป็นแรงบันดาลใจและกำลังใจที่ดี เช่น *พู่กันกับปลายเท้า...และหัวใจไม่เคยยอมแพ้* ลอนสันยกตัวอย่างชีวิตของเลน่า มาเรีย และผลงานเรื่อง *บันทึกจากปลายเท้า* ว่าเป็นข้อคิดที่ดีมากสำหรับคนพิการและคนทั่วไป ในเรื่อง *บันทึกจากปลายเท้า* เลน่า มาเรีย ยกคำกล่าวของ จอนนี่ อี. ทาดา ผู้ที่เป็นอัมพาตจากการดำน้ำ เลน่าเห็นด้วยกับคำกล่าวของเธอที่ว่า “ถ้าพระเจ้ากระทำการสิ่งอัศจรรย์เพื่อรักษาฉัน ฉันจะดีใจมาก แต่การที่พระเจ้าช่วยให้ฉันมีความสุขในสถานการณ์ที่ยากลำบาก แสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของพระเจ้ามากขึ้น”

ลักษณะอื่นที่พบคือยกตัวอย่างข้อความในคัมภีร์ทางศาสนาหรือวาทะของนักบวช เช่น ยกตัวอย่างข้อความจากคัมภีร์ไบเบิลเพื่อสนับสนุนคุณค่าของคนพิการ เช่น “มิใช่ว่าชายคนนี้หรือบิดามารดาของเขาได้ทำบาป แต่เขาเกิดมาตาบอด เพื่อให้พระราชกิจของพระเจ้าปรากฏในตัวเขา” ในเรื่อง *ชีวิตไร้ขีดจำกัด* ตัวอย่างวาทะของพระสงฆ์ เช่น “คนฉลาดทำเคราะห์ให้เป็นโอกาส ส่วนคนประมาททำโอกาสให้เป็นเคราะห์” เป็นคำกล่าวของพระคุณเจ้าพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ในเรื่อง *สู้ชีวิต เคราะห์สร้างโอกาส*

ยกบทสนทนาได้ตอบ

ผู้แต่งมักยกบทสนทนาได้ตอบระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นเพื่อสะท้อนให้เห็นคุณค่าของการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ เช่น ในเรื่อง *โทรม* ตูบสี่ขา ดวงตาของฉัน มีบทสนทนายระหว่างซา ซุกยอน ผู้พิการทางการเห็นกับผู้จัดการร้านอาหารเพื่อจะนำสุนัขนำทางเข้าร้านด้วย เธอจึงได้อธิบายเกี่ยวกับสุนัขนำทางว่าได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญ และเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียมกับลูกค้ายคนอื่น ๆ ในเรื่อง *ไหม...ผู้ไม่ยอมแพ้* ในร่างพิการ เป็นบทสนทนาของไหมซึ่งขยับได้เพียงคอและศีรษะกับผู้ช่วยเหลือคนพิการ

ใช้นิยามคำ

ผู้แต่งมักนิยามคำเกี่ยวกับคนพิการและความพิการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นอคติของสังคมและมุมมองใหม่เกี่ยวกับความหมายคนพิการจากคนพิการเอง เช่น “พื้นवलถูกสังคมลงโทษให้กลายเป็นคนพิการซ้ำซ้อน คือปิดโอกาสไม่ให้ไปโรงเรียน” ในเรื่อง *ครูใหญ่ลย์ เบหลังค่อม ผู้ไม่ยอมจำนนต่อคำเย้ย*

หยัน “เด็กที่เป็น AS นั้นเป็นบุคคลที่เชี่ยวชาญที่สุดเกี่ยวกับเรื่อง AS” เป็นคำนิยามจากผู้แต่งที่เป็น แอสเพอร์เจอร์ ซินโดรม (AS) จากเรื่อง *ผม จักรวาล และสรรพสิ่ง* “ผมเป็นคน ผมไม่ใช่ตัวตลก” จากเรื่อง *ผมคือ...ออทิสติก* “ความพิการคือความไม่สะดวก แต่ไม่ใช่ความไม่สบาย” จากเรื่อง *ไม่ครบห้า* ฯลฯ

ตั้งคำถาม

ผู้แต่งตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านได้ครุ่นคิดเกี่ยวกับคนพิการและความพิการ เช่น “หากมีเด็กพิการ เรียนร่วมห้อง จะเป็นภาระ จะเป็นตัวถ่วงจริงหรือ?” เป็นคำถามจากโอโตทาเกะ ฮิโรทาตะ

ในเรื่อง *ไม่ครบห้า* เคนเน็ธ ฮอลล์ เด็กที่เป็นแอสเพอร์เจอร์ ซินโดรม ตั้งคำถามว่า “ถ้าหากว่ามนุษย์ทุกคนเหมือนกันหมด โลกเราคงจะน่าเบื่อมากทีเดียว จริงมั๊ยอะ?” จากเรื่อง *ผม จักรวาล และสรรพสิ่ง* ทองเจียรตั้งคำถามกับผู้อ่าน โดยเฉพาะกับหน่วยงานของรัฐว่า คนพิการระดับสูงที่เคลื่อนไหวแทบไม่ได้ นั้นหากขาดญาติและทุนทรัพย์เขาจะทำอย่างไร จากเรื่อง *सानฝันคนพิการ*

จำแนกเป็นข้อ ๆ

กลวิธีการนำเสนอแบบนี้มักพบในเรื่องเล่าประสบการณ์กลุ่มที่มีลักษณะคล้ายหนังสือประเภท How to เช่น *ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย* ดร.ประกาย กิจธิคุณ ให้แนวคิด 5 H ซึ่งเป็นแนวทางสู่ความสุขและความสำเร็จ คือ 1. Heart การมีหัวใจที่เข้มแข็งต่อสู้ไม่ยอมแพ้ 2. Head การมีความคิดเชิงบวก 3. Hope การมีความหวังที่ตรงกับความเป็นจริง 4. Help การช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุดและช่วยเหลือคนอื่นด้วย 5. Happiness การมีความสุขในชีวิต ซึ่งแต่ละข้อผู้แต่งได้ขยายความและยกตัวอย่างชีวิตของตนเองประกอบด้วย นอกจากนี้ยังถ่ายทอด แนวคิด 7 ย. สู่การมีชีวิตอย่างมีความสุข ได้แก่ 1. ยิ้มแย้ม 2. ยกย่อง 3. ยืนหยัด 4. ยึดหยุ่น 5. ยินยอม 6. หยิบยื่น 7. ยับยั้ง เรื่อง *สู้ชีวิต เพราะห้สร้างโอกาส* ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ให้แนวทางสู่ความสุขความสำเร็จของคนพิการและคนที่ท้อแท้ หมดหวังในชีวิต 9 ข้อ คือ 1. นึกถึงคนที่แย่กว่าเราเสมอ 2. ฝึกตั้งคำถามที่สร้างสรรค์ 3. หาอะไรทำตลอดเวลา อย่าปล่อยให้มือว่าง 4. ความเชื่อ กรอบความคิด กำหนดเส้นทางชีวิตของคน 5. ความหวังมีอยู่เสมอสำหรับทุกคน 6. ใช้สิ่งที่มีอยู่ทุกอย่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด 7. ใช้ทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด แม้เคราะห์ยังสร้างโอกาส 8. เงินและอำนาจ เป็นเจ้านายที่เลวที่สุดแต่เป็นผู้รับใช้ที่ดีที่สุด 9. ต้องรู้จักให้ และถ่ายทอดกลวิธีในการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ที่ได้รับคำแนะนำมาจากมิสคอลลีฟต์ 3 วิธีการคือ กลวิธีที่ 1 ฝึกจัดกลุ่มกิจกรรมที่ต้องทำ โดยเริ่มต้นจากกิจกรรมที่สำคัญและเร่งด่วน กลวิธีที่ 2 ฝึกการวางแผนใช้เวลาไว้ล่วงหน้า รู้ว่าต้องทำอะไรก่อน อะไรหลัง และควรทำในช่วงระยะเวลาใด กลวิธีที่ 3 ฝึกใช้เวลาทำกิจกรรมหลายอย่างทีละอย่าง ส่งเสริมกันได้ ไม่ทำลายกัน หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมที่ซ้ำซ้อน

กลวิธีทางภาษาที่พบ ได้แก่

ใช้ภาษาเรียบง่าย

การใช้ภาษาที่เรียบง่าย เข้าใจง่าย สื่อความชัดเจน เป็นลักษณะที่พบในหนังสือทุกเล่ม

ใช้ภาพพจน์

ภาพพจน์ที่ใช้คือ อุปมา อุปลักษณ์ ปรากฏในหนังสือบางส่วน เช่น “อย่าหวั่นเกรงกับอุปสรรคให้มากจนเกินไป เพราะอุปสรรคเป็นเพียงแค่ของหวานเท่านั้น” (เอกชัย วรรณแก้ว, 2553, ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!: 81)

หนังสือที่ใช้ภาพพจน์มากคือเรื่อง *จิตสดใส แม่กายพิการ* ที่แนะนำการปฏิบัติธรรม เช่น เปรียบเทียบว่าคนที่อยากจะหนีทุกข์เหมือนคนที่อยากจะหนีงู, สติเปรียบเสมือนยานพาหนะที่นำเราออกไปจากความทุกข์ได้, สิ่งที่เราเข้ามากระทบก็ได้แต่เพียงภายนอก เข้ามาไม่ถึงจิต จิตตั้งมั่นสงบนิ่งเป็นปกติ อุปมาเหมือนกับตั๊กแตนที่ม้วนปีกบินเครื่องยนต์ที่มีวงนอกก็บังใน และเราจับวงในไว้ วงนอกหมุนไปได้ แต่วงในก็ยังไม่หยุดนิ่ง

ใช้คำซ้ำและขยายความเพื่อแสดงความเข้มข้นของอารมณ์ความรู้สึก

ตัวอย่างเช่น ตอนที่เอ็มมานูแอลได้ไปที่มหาวิทยาลัยสอนคนหูหนวกและได้ใช้ภาษามืออย่างเต็มที่ เธอบรรยายความรู้สึกในตอนนี้อย่างไรโดยที่ “ฉันภูมิใจ ภูมิใจอย่างที่ผมไม่เคยรู้สึกมาก่อนในชีวิต” (เอ็มมานูแอล ลาบอริ, 2539, p. 75) หรือตอนที่ชา ซุก ยอน เข้ารับการผ่าตัดชิ้นส่วนเนื้อเยื่อเพดานปากเพื่อนำไปปะติดให้ห็นยนต์ตาแข็งแรงขึ้นหลังจากที่เธอต้องผ่านการผ่าตัดที่ทกข์ทรมานมาหลายครั้งแล้ว “ฉีกให้ปากฉันขาดไปเลยสิ ฉีกให้มันขาดไปเลย จะได้ว่าเสียที่ว่า มันจะเจ็บปวดเพิ่มมากขึ้นอีกเท่าไร มันจะเจ็บปวดมากกว่านี้อีกไหม!” (ชา ซุก ยอน, 2550, p. 31)

- การจัดพิมพ์

ตารางที่ 4.8 แสดงชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์

ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์ ครั้งที่ 1	ปีที่พิมพ์ ครั้งล่าสุด
การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เล่ม 2	วีชรินทร์	2524	-
ไปอเมริกาได้อย่างไร	แสงจันทร์การพิมพ์	2524	2524 (2) *
นางนวลในโลกเจียบ	ตรีสวีนิ	2539	-
ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ	ผีเสื้อฝรั่งเศส	2541	2555 (6)
सानฝันคนพิการ	หอรัตนชัยการพิมพ์	2541	-
สู้ชีวิต เคาระห์สร้างโอกาส	แก้วขวัญช่าง	2541	2546 (4)
แสงสว่างในโลกมืด	แพรว	2541	-
บันทึกจากปลายเท้า	นานมีบุ๊คส์	2542	-
หวานอมขมกลืนของคนพิการ	หอรัตนชัยการพิมพ์	2542	-
คนพิการฟ้องสังคม	หอรัตนชัยการพิมพ์	2543	-
ผมคือ...ออทิสติก	Life & Family	2544	-
พู่กันกับปลายเท้า และหัวใจไม่เคยยอมแพ้	โรงพิมพ์อัสสัมชัญ	2544	-
ไม่ครบห้า	ส.ส.ท. เยาวชน	2544	2550 (12)
ผม จักรวาล และสรรพสิ่ง	สร้างสรรค์บุ๊คส์	2545	-

* ตัวเลขใน () คือจำนวนครั้งที่พิมพ์ นับถึงเดือนธันวาคม 2556

ตารางที่ 4.8 แสดงชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์ ครั้งที่ 1	ปีที่พิมพ์ ครั้งล่าสุด
ผู้ถูกทอดทิ้ง	หอรัตนชัยการพิมพ์	2545	-
จากหัวไหล่ไปถึงเบื้องบน	สายไหม	2546	2547 (2)
เป็นใครมาจากไหนก็ไม่รู้	มติชน	2546	-
การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด	ประพันธ์สาส์น	2547	-
ดวงใจแม่สูงตั้งตะวัน	คงวุฒิคุณากร	2547	2551 (4)
หางของเบอร์นา	JBOOK	2547	2551 (2)
จิตสดใส...แม่กายพิการ	ธรรมดา	2548	2553 (14)
โทมัส ตูบสี่ขา ดวงตาของฉัน	ส.ส.ท. เยาวชน	2550	-
ใหม่...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ	ที คิว พี จำกัด	2550	2552 (3)
ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย	แซเทอเดย์	2551	-
จะปิ่นปาย บันไดฝัน	ข้าวฟ่าง	2551	-
หนักระสุน	กลุ่มก้าวหน้าค้าสลาก	2551	-
ชีวิตทวง	โพสต์บุ๊กส์	2552	2555 (2)
ประวัติ วะโฮรัมย์ มนุษย์ล้อ...หัวใจเหล็ก	โพสต์บุ๊กส์	2552	-
เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก	แซเทอเดย์	2552	-
ครูไพบูลย์ เป่หลังค่อม ผู้ไม่ยอมจำนนต่อคำเย้ยหยัน	อินสปายร์	2553	-
เดินด้วยใจไปกับมนุษย์ล่อมหัตจรรย	more of life	2553	-
ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!	ดีเอ็มจี	2553	2553 (2)
Giffy and me กิฟฟีและฉัน	แพรว	2553	-
สุขที่คิดบวก	แสงดาว	2554	-
หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง	อมรินทร์ HOW-TO	2554	-
คุณทำได้อย่างผมมัย	ปัญญาชน	2555	-
พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. หญิงเลือดไทย ในสหรัฐฯ	ณัฐอักษร	2555	-

ตารางที่ 4.8 แสดงชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์ ครั้งที่ 1	ปีที่พิมพ์ ครั้งล่าสุด
กฤษณะทวาร...อารยสถาปัตยกรรม ประตูลู่ “อิสราภาพ”	NextBook@NBC	2556	-
ชีวิตไร้ขีดจำกัด	อินสปายร์	2556	-
พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. คนไทยในสภาอเมริกา	ปราชญ์	2556	-
แม่มีดมืด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น	โอมายก้อด	2556	-
หยุดไม่อยู่	อินสปายร์	2556	-

สำหรับการจัดพิมพ์หนังสือเกือบทั้งหมดจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ขนาดเล็ก สำนักพิมพ์ในเครือของสำนักพิมพ์ขนาดใหญ่มีเพียง 3 แห่ง คือ นานมีบุ๊คส์ มติชน และอมรินทร์ โดยช่วงเวลาที่มีการจัดพิมพ์มากที่สุดคือตั้งแต่ พ.ศ. 2541 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน อันได้รับปัจจัยสนับสนุนจากภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำในช่วงปี 2540 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์จึงสร้างสรรค์ผลงานขึ้นเพื่อให้กำลังใจผู้คนเพื่อไม่ให้ท้อแท้สิ้นหวังในชีวิต ดังเช่นคำให้สัมภาษณ์ของผู้แต่งคือ ศ.วิริยะ เกี่ยวกับจุดประสงค์ในการสร้างสรรค์หนังสือเรื่อง *ลู่วิ่ง เคารวะสร้างโอกาส*

“คือตั้งใจให้กำลังใจคนนะ เพราะว่าช่วงนั้นเศรษฐกิจมันมีปัญหา คนก็ท้อแท้กันเยอะ ก็ได้ผลนะ ก็เจอหลายคนที่เขาอ่านเขาก็บอกว่าอ่านแล้วได้กำลังใจ”

(ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2557)

สอดคล้องกับบรรณาธิการบริหาร ผู้จัดพิมพ์หนังสือ *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด*

“สำนักพิมพ์มีนโยบายที่จะพิมพ์หนังสือแนวประวัติบุคคลที่ต่อสู้กับชีวิต เพื่อให้กำลังใจผู้คนในสังคมมานานแล้ว ทั้งบุคคลธรรมดาทั่วไปและผู้พิการ ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์วิกฤตทางเศรษฐกิจสำนักพิมพ์ก็ได้สนใจแนวทางนี้อยู่แล้ว”

(จำเนียร พลสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2557)

หนังสือจำนวนน้อย คือประมาณ 1 ใน 4 ได้รับการตีพิมพ์ซ้ำ โดยหนังสือที่ได้รับการตีพิมพ์ซ้ำมากที่สุดคือ *จิตสดใส...แม่กายพิการ* โดยสำนักพิมพ์ธรรมดาพิมพ์ 14 ครั้ง รองลงมาคือ *ไม่ครบห้า* โดยสำนักพิมพ์ ส.ส.ท. เยาวชน จัดพิมพ์ 12 ครั้ง และหนังสือที่ได้รับการพิมพ์ซ้ำนั้นเป็นหนังสือของผู้แต่งชาวไทยมากกว่าหนังสือของชาวต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีข้อสังเกตคือหนังสือแปลจะมีช่วงระยะเวลายาวนานระหว่างการพิมพ์ครั้งแรกจนถึงครั้งล่าสุด เช่น *ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ* การพิมพ์ 6 ครั้งอยู่ในช่วงปี 2541-2555 คือระยะเวลากว่า 10 ปี เรื่อง *ไม่ครบห้า* ช่วงปี 2544-2550 เป็นระยะเวลาประมาณ 6 ปี เห็นได้ว่าหนังสือบางเล่มของผู้แต่งชาวต่างชาติได้รับความนิยมจากผู้อ่านชาวไทยอย่างยาวนาน อาจกล่าวได้ว่ากลายเป็นหนังสือคลาสสิกไปแล้วสำหรับกลุ่มของหนังสือคนพิการ

ด้านจำนวนหน้าของหนังสือเฉลี่ยคือ 200 หน้า โดยหนังสือที่มีจำนวนหน้าน้อยที่สุดคือ *ผู้ถูกทอดทิ้ง* และ *ผมคือ...ออสติติก* มีจำนวน 104 หน้าเท่ากัน ในขณะที่หนังสือที่มีจำนวนหน้ามากที่สุดเป็นหนังสือแปลจากภาษาจีน ได้แก่ *ดวงใจแม่สูงตั้งตะวัน* ซึ่งมีความหนาถึง 504 หน้า

สำหรับหมวดหนังสือ ไม่มีการระบุว่าหนังสืออยู่ในหมวดใดจำนวนมากที่สุดคือ 20 เล่ม รองลงมาคือหมวดหนังสือจิตวิทยา พัฒนาตนเอง แรงบันดาลใจ จำนวน 9 เล่ม ถัดไปเป็นหมวดประวัติบุคคล ชีวิตประวัติจำนวน 5 เล่ม หมวดวรรณกรรมแปล 3 เล่ม หมวดปกิณกะจำนวน 2 เล่ม หมวดที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ หมวดดูแลพัฒนาการ หมวดภูมิสถาปัตย์ หมวดนวนิยาย มีหนังสือจำนวนหมวดละ 1 เล่มเท่ากัน

ผู้วิจัยเห็นว่าหมวดหนังสือที่น่าสนใจคือหมวดหนังสือจิตวิทยา พัฒนาตนเอง แรงบันดาลใจ ซึ่งมีจำนวนมากกว่าหมวดประวัติบุคคล ชีวิตประวัติ อันแสดงถึงเจตนาในการจัดพิมพ์ของทางสำนักพิมพ์ที่ต้องการพิมพ์หนังสือผลงานของคนพิการเผยแพร่เพื่อเป็นแบบอย่างหรือกำลังใจให้กับคนทั่วไปอย่างชัดเจน หมวดหนังสือที่น่าสนใจอีกคือหมวดดูแลพัฒนาการ ได้แก่ เรื่อง *ผมคือ...ออสติติก* เรื่องราวของเด็กออทิสติกที่ได้รับการส่งเสริมให้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไปและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจ ตลอดจนการเข้ารับการรักษา อันจะเป็นประโยชน์แก่พ่อแม่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูลูกที่เป็นออทิสติก อีกทั้งยังจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Life & Family ซึ่งมีแนวทางการส่งเสริมจัดพิมพ์เรื่องเพื่อพัฒนาครอบครัวอยู่แล้ว อีกหมวดหนึ่งที่น่าสนใจคือภูมิสถาปัตย์ หนังสือในหมวดนี้คือ *กฤษณะทัวร์...อารยสถาปัตย์ ประตุสู่ "อิสราภาพ"* ซึ่งผู้แต่งเดินทางด้วยเก้าอี้ล้อไปสำรวจอารยสถาปัตย์ยังสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ สุดท้ายคือหมวดนวนิยาย ได้แก่เรื่อง *ไทร้ม* *คู่ปลื้ม* *ดวงตาของฉัน* ได้รับการจัดให้อยู่ในหมวดนวนิยายเกาหลี อันส่งผลถึงภาพปกและภาพประกอบของหนังสือเล่มนี้ด้วย ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดของปกและภาพประกอบในหัวข้อถัดไป

- ปกและภาพประกอบ

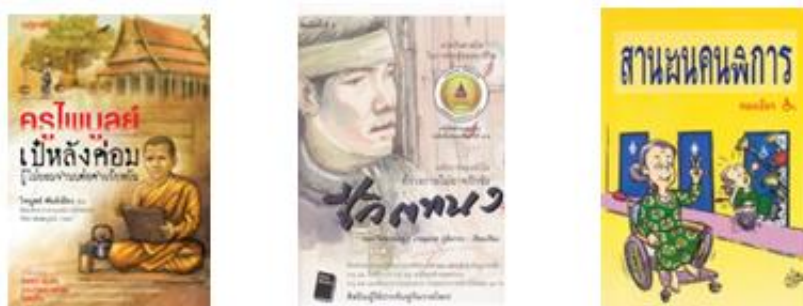
ปกของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการมีลักษณะหลากหลาย ประกอบด้วยภาพแสดงอัตลักษณ์ความพิการของผู้แต่ง ภาพแสดงการดำรงชีวิตอิสระ ภาพแสดงสิ่งที่สนับสนุนการดำรงชีวิตอิสระ ภาพสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตอิสระ และภาพแสดงชุมชนคนพิการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

รูปที่ 4.1 ปกหนังสือแสดงอัตลักษณ์ความพิการของผู้แต่ง

ปกหนังสือที่เป็นภาพผู้แต่งที่แสดงอัตลักษณ์ความพิการอย่างชัดเจนคือ ไม่มีการตัดภาพให้เห็นครึ่งตัวหรือใส่แว่นตาปิดบังความพิการทางร่างกาย อีกทั้งในภาพปกผู้พิการทางการเห็นยังมีสุนัขนำทางคนตาบอดอยู่ด้วย ใบหน้าที่ยิ้มแย้มทำให้ตีความถึงการที่ผู้แต่งมีความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของความพิการในเชิงบวก

ปกหนังสือที่เป็นภาพผู้แต่งยังมีลักษณะที่เป็นภาพวาด ภาพการ์ตูนอีกด้วย

รูปที่ 4.2 ปกหนังสือที่เป็นภาพวาดและการ์ตูน

รูปที่ 4.3 ปกหนังสือแสดงการดำรงชีวิตอิสระของผู้แต่ง

ภาพแสดงให้เห็นความสามารถในการกำหนดชีวิตของตนเองได้ กล่าวคือได้ทำกิจกรรมที่สนใจ หรือกำหนดชีวิตการเรียน การทำงานของตนเองโดยความพิการไม่อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตอิสระ เช่น ภาพปกหนังสือ *หยุดไม่อยู่* แสดงการเล่นกีฬาโปรดของนิค วูยิชช ภาพปก *คุณทำได้ อย่างम्मมมัย* แสดงภาพผู้แต่งในวันรับปริญญา ถือเป็นความสำเร็จทางการเรียนซึ่งความพิการทางกายไม่สามารถขัดขวางได้ ภาพปก *กฤษณะทวีร์...อารยสถาปัตย์ ประตูลู่ "อิสรภาพ"* ภาพขนาดเล็ก ๆ ด้านหลังผู้แต่งนั้นเป็นภาพการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้แต่งที่แม้จะนั่งเก้าอี้ล้อ แต่ก็สามารถเดินทางไปในสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นแกนนำในการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อเรียกร้องอารยสถาปัตย์ซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมและเท่าเทียมแก่คนพิการ

รูปที่ 4.4 ปกหนังสือแสดงสิ่งที่สนับสนุนการดำรงชีวิตอิสระของผู้แต่ง

สำหรับชา ชุก ยอน และกุนจิ นานาเอะ ผู้พิการทางการเห็นสามารถดำรงชีวิตอิสระได้โดยอาศัยโถรม์ และเบอร์นา สุนัขนำทางคนตาบอด ส่วนประวัติ วีระโศรมย์ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและทางร่างกายอาศัยวีลแชร์ที่ใช้ในการแข่งกีฬาวีลแชร์เรซซึ่งทำตามความฝัน ก่อให้เกิดรายได้และความภาคภูมิใจในตนเอง พร้อมทั้งนำชื่อเสียงมาสู่ประเทศไทยในฐานะนักกีฬาทีมชาติที่คว้าเหรียญรางวัลมากมายในการแข่งขันระดับสากล

รูปที่ 4.5 ปกหนังสือแสดงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตอิสระ

เรื่อง *ดวงใจแม่สูงดังตะวัน* เป็นผลงานของจ้าวตั้งจูน สตรีชาวจีนที่พิการขาสิบต้องไข่มไ้ม้เท้าช่วยพยุงในการเดิน แม่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี เคยต้องเร่ร่อนหาที่อยู่ แต่เธอก็พยายามเลี้ยงลูกสาวให้ดีที่สุดด้วยความรักและบากบั่นในการสนับสนุนการศึกษาของลูก จนกระทั่งลูกประสบความสำเร็จโดยสามารถสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้ ภาพปกจึงเป็นรูปนกพิราบ สัญลักษณ์ของอิสรภาพ ที่เปรียบได้กับชีวิตของผู้แต่งที่มีอิสระ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ อีกทั้งยังเป็นแม่ที่ดำรงอยู่เพื่อลูกได้อย่างสมภาคภูมิ

ภาพปกแสดงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตอิสระอีกเล่มหนึ่งคือ *ชุดประดาน้ำและมีเสื้อ* ภาพที่เด่นชัดตรงกลางคือรูปดวงตา และรายล้อมด้วยตัวหนังสือ ดวงตาเป็นสัญลักษณ์ของชีวิตอิสระของผู้แต่ง คือ ฌ็อง-โดมินิก โบบี เนื่องจากเป็นอวัยวะเพียงหนึ่งเดียวที่เขาใช้สื่อสารกับผู้อื่น แสดงความต้องการ ความรู้สึกนึกคิดได้ ในยามที่เขาเป็นอัมพาตทั้งตัว โดยจะเลิกเปลือกตาซ้ายเพื่อเลือกตัวอักษรที่มีผู้ขานทีละตัวจนกระทั่งสามารถประสมเป็นคำ เป็นประโยคได้ วิธีนี้ยังช่วยให้เขาสร้างสรรค์ผลงานหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาได้ด้วย

รูปที่ 4.6 ปกหนังสือแสดงชุมชนคนพิการ

หนังสือเรื่อง *คนพิการที่องสังคม* ของ ทองเฮียร หงศ์ลดาธรมภ์ ต้องการต่อสู้ให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ โดยเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ ทั้งยังเล่าถึงความลำบากของคนพิการคนอื่น ๆ ด้วย ภาพปกก็ได้แสดงถึงชุมชนคนพิการ เป็นการต่อสู้ที่ต้องร่วมมือผนึกกำลังกันเคลื่อนไหวทางสังคม เพื่อสร้างสังคมที่มีจิตสำนึกแห่งการอยู่ร่วมกัน

ในส่วนภาพประกอบมักเป็นภาพถ่ายชีวิตในวัยเด็ก หรือการทำกิจกรรมในช่วงวัยต่าง ๆ โดยเฉพาะเหตุการณ์สำคัญในชีวิตอันแสดงถึงการประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอิสระ เช่น สำเร็จการศึกษา แต่งงาน เป็นต้น

รูปที่ 4.7 ภาพประกอบแสดงการดำรงชีวิตอิสระ

ภาพประกอบยังแสดงถึงการเข้าร่วมอยู่ในกลุ่มคนพิการและร่วมขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อคนพิการ เช่น เอ็มมานูแอล ลาบอริ เข้าร่วมการประท้วงเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลอนุญาตให้คนหูหนวกใช้ภาษามือฝรั่งเศส สุภัทราพรเข้าร่วมฝึกอบรมการให้คำปรึกษาคนพิการ

รูปที่ 4.8 ภาพประกอบแสดงการเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางสังคมของคนพิการ

นอกจากภาพถ่ายแล้ว ภาพประกอบยังมีลักษณะเป็นภาพวาด การ์ตูน เช่น *ครูไพบูลย์* เป็หลังค่อม ผู้ไม่ยอมจำนนต่อคำเหยียดหยัน, โทมัส ตูบสีขา ดวงตาของฉัน, *Giffy and me* กิฟฟีและฉัน และ *ผมคือ...ออทิสติก* โดยเล่มนี้ผู้เขียนคือ นัช ผู้พิการทางออทิสติกได้วาดรูปประกอบด้วยตนเองอีกด้วย

รูปที่ 4.9 ภาพประกอบที่เป็นภาพวาดและการ์ตูน

4.1.2 คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรง

เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการในขอบเขตที่ศึกษาและสำรวจพบทั้งสิ้น 42 เรื่อง เป็นผลงานของคนพิการทั้งที่มีระดับความพิการไม่รุนแรงและระดับความพิการรุนแรง โดยรายชื่อหนังสือแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงรายชื่อหนังสือจำแนกตามระดับความพิการของผู้แต่ง

รายชื่อหนังสือของคนพิการระดับไม่รุนแรง	รายชื่อหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง
ผมคือ...ออทิสติก (2544)	การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เล่ม 2 (2524)
พู่กันกับปลายเท้าและหัวใจไม่เคยยอมแพ้ (2544)	ไปอเมริกาได้อย่างไร (2524)
ผม จักรวาล และสรรพสิ่ง (2545)	นางนวลในโลกเงียบ (2539)
เป็นใครมาจากไหนก็ไม่รู้ (2546)	ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ (2541)
ดวงใจแม่สูงตั้งตะวัน (2547)	सानฝันคนพิการ (2541)
จะปิ่นปาย บ้านไผ่ฝัน (2551)	สู้ชีวิต เคาระห์สร้างโอกาส (2541)
หนึ่กระสุน (2551)	แสงสว่างในโลกมืด (2541)
ประวัติ วะโฮรัมย์ มนุษย์ล้อ...หัวใจเหล็ก (2552)	บันทึกจากปลายเท้า (2542)
ครูไพบูลย์ เป้หลังค่อม ผู้ไม่ยอมจำนนต่อคำเหยียดหยัน (2553)	หวานอมขมกลืนของคนพิการ (2542)
เดินด้วยใจไปกับมนุษย์ล่อมหัศจรรย์ (2553)	คนพิการฟ้องสังคม (2543)
สุขที่คิดบวก (2554)	ไม่ครบห้า (2544)
คุณทำได้อย่างผมมัย (2555)	ผู้ถูกทอดทิ้ง (2545)
พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. หญิงเลือดไทย ในสหรัฐฯ (2555)	จากหัวไหล่ไปถึงเบื้องบน (2546)
กฤษณะทวีร์...อารยสถาปัตย์ ประตุสู "อิสราภาพ" (2556)	การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด (2547)
พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. คนไทยในสภาอเมริกา (2556)	หางของเบอร์นาร์ (2547)

ตารางที่ 4.9 แสดงรายชื่อหนังสือจำแนกตามระดับความพิการของผู้แต่ง (ต่อ)

รายชื่อหนังสือของคนพิการระดับไม่รุนแรง	รายชื่อหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง
	จิตสดใส...แม่กายพิการ (2548)
	โทรรัม ตูบสี่ขา ดวงตาของฉัน (2550)
	ไหม...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ (2550)
	ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย (2551)
	ชีวิตทนาง (2552)
	เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก (2552)
	ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้! (2553)
	Giffy and me กิฟฟีและฉัน (2553)
	หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง (2554)
	ชีวิตไร้ขีดจำกัด (2556)
	แม่มีตมิด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น (2556)
	หยุดไม่อยู่ (2556)
รวม	รวม
15	27

จากตารางแสดงรายชื่อหนังสือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการเป็นผลงานของคนพิการระดับไม่รุนแรง จำนวน 15 เล่ม และเป็นผลงานของคนพิการระดับรุนแรง 27 เล่ม

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะศึกษาคุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรงจำนวน 27 เล่ม โดยแบ่งหัวข้อการนำเสนอ ดังนี้

- 1) ผู้แต่ง
- 2) วิธีการทางกายภาพในการเขียน
- 3) จุดมุ่งหมายในการเขียน
- 4) แก่นความคิด
- 5) โครงเรื่อง

- ผู้แต่ง

ผู้แต่งเรื่องเล่าประสบการณ์ซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรงมีประเภทความพิการที่หลากหลาย และสร้างสรรค์ผลงานหนังสือไว้จำนวนมากดังมีรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 4.10 แสดงประเภทความพิการ ชื่อผู้แต่ง และชื่อหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง

ประเภทความพิการ	ชื่อผู้แต่ง	ชื่อหนังสือ
ทางการเห็น	นฤมล จันทรากุล	การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เล่ม 2 ไปอเมริกาได้อย่างไร แสงสว่างในโลกมืด
	ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	สู้ชีวิต เคารพห้สร้างโอกาส
	กุนจิ นานาเอะ	ทางของเบอร์นา
	ชา ชุก ยอน	โหมรีม ตูบสี่ขา ดวงตาของฉัน
ทางการได้ยิน หรือสื่อความหมาย	เอ็มมานูแอล ลาบอริ	นางนวลในโลกเงียบ
	ดร.ประกาย กิจธิคุณ	ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย
		เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก
	Giffy and me กิฟฟีและฉัน	
ทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย	ฌ็อง-โดมินิก โบบี้	ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ
	ทองเจ็ยร หงส์ลดารมภ์	सानฝันคนพิการ
		หวานอมขมกลืนของคนพิการ
		คนพิการฟ้องสังคม
		ผู้ถูกทอดทิ้ง
	เลน่า มาเรีย คลิงวัลล์	บันทึกจากปลายเท้า
	โอโตทาเกะ ฮิโรทาดะ	ไม่ครบห้า
	สุภัทราพร ตันอริคม	จากหัวไหล่ไปถึงเบื้องบน
ใหม่...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ		
กำพล ทองบุญนุ่ม	จิตสดใส...แม่กายพิการ	

ตารางที่ 4.10 แสดงประเภทความพิการ ชื่อผู้แต่ง และชื่อหนังสือของคนพิการระดับรุนแรง (ต่อ)

ประเภทความพิการ	ชื่อผู้แต่ง	ชื่อหนังสือ
ทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย	ทงง โศตรชมฏ	ชีวิตทงง
	เอกชัย วรรณแก้ว	ลัมให้เป็น...ลูกให้ได้!
	ไคล์ เมย์นาร์ด	หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง
	นิก วุยชิซ	ชีวิตไร้ขีดจำกัด
หยุดไม่อยู่		
ทางการเห็นและ ทางการได้ยิน (พิการซ้ำซ้อน)	เฮเลน เคลเลอร์	แม้มืดมืด เงียบงัน มีอาจสว่างกัน

ผู้แต่งทั้งที่พิการทางการเห็น ทางการได้ยิน ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายล้วน
สร้างสรรค์ผลงานหนังสือจำนวนมาก และบางคนมีผลงานมากถึง 4 เล่ม

ตารางที่ 4.11 แสดงประเภทความพิการของผู้แต่งซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรง

ประเภทความพิการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทางการเห็น	4	23.5
ทางการได้ยิน	2	11.8
ทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย	10	58.8
ทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก	-	-
ทางการเห็นและการได้ยิน (พิการซ้ำซ้อน)	1	5.9
รวม	17	100.0

ประเภทความพิการของผู้แต่งซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรงส่วนใหญ่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายคิดเป็นร้อยละ 58.8 (10 คน) รองลงมาคือ พิการทางการเห็น ร้อยละ 23.5 (4 คน) รองลงไปเป็นความพิการทางการได้ยิน คิดเป็นร้อยละ 11.8 (2 คน) ประเภทความพิการที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ พิการทางการเห็นและการได้ยิน (พิการซ้ำซ้อน) ร้อยละ 5.9 (1 คน)

ตารางที่ 4.12 แสดงสาเหตุความพิการของผู้แต่งซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรง

สาเหตุความพิการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พิการแต่กำเนิด	6	35.3
พิการในภายหลัง	11	64.7
รวม	17	100.0

ด้านสาเหตุความพิการของผู้แต่ง ส่วนใหญ่เป็นผู้พิการในภายหลัง คิดเป็นร้อยละ 64.7 (11 คน) และมีเพียงจำนวนน้อยที่เป็นคนพิการแต่กำเนิด ร้อยละ 35.3 (6 คน)

ผู้แต่งเรื่องเล่าซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรงมีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมากที่สุด และสาเหตุส่วนมากเกิดจากความพิการที่เกิดขึ้นในภายหลังเนื่องจากอุบัติเหตุและความเจ็บป่วย ทั้งนี้ผู้แต่งมักเล่าเรื่องประสบการณ์ขณะใช้ชีวิตอยู่กับความพิการมาแล้วเกือบ 30 ปี

ผู้หญิงมีผลงานเรื่องเล่าประสบการณ์อย่างต่อเนื่องมากกว่าผู้ชาย จำนวนของผลงานเรื่องเล่าประสบการณ์ที่สำรวจพบสูงสุดคือ 4 เล่ม ผู้แต่ง ได้แก่ นฤมล จันทรากุล และ ทองเจียร หงส์ดลารมย์

นฤมล จันทรากุล เป็นสตรีพิการทางการเห็นซึ่งถือว่าเป็นผู้พิการที่เริ่มบุกเบิกการเขียนเรื่องเล่าประสบการณ์เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ ผลงานเล่มแรกคือ *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด* พิมพ์ครั้งแรกโดยมิตรนราการพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2518 และต่อมาจัดพิมพ์อีกโดยสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์นใน พ.ศ. 2547 นฤมลมีผลงานอีก 2 เล่ม ซึ่งตีพิมพ์ในปี 2524 อันเป็นปีคนพิการสากลซึ่งสังคมไทยเริ่มต้นตัวและสนใจเกี่ยวกับประเด็นคนพิการ ได้แก่ *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เล่ม 2, ไปอเมริกาได้อย่างไร* โดยเฉพาะเรื่อง *ไปอเมริกาได้อย่างไร* ที่เธอเล่าเรื่องราวการเดินทางไปประเทศสหรัฐอเมริกาเพียงลำพังทำให้ได้รับความสนใจจากสาธารณชนและสื่อมวลชนอย่างมาก ในพ.ศ. 2541 นฤมลได้ลงมือเขียนหนังสือที่ตั้งใจว่าจะอยากจะทำให้เกิดขึ้นมานานแล้ว ชื่อเรื่องคือ *แสงสว่างในโลกมืด* เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการใช้ชีวิตของคนตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ โดยอาศัยคำบอกเล่าของนักเรียนรุ่นพี่ประกอบกับประสบการณ์ของตนเองในช่วงที่เข้าเรียน

สำหรับทองเจียร หงส์ลดาธรมภ์ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย เป็นสตรีอีกคนคนหนึ่งที่มีผลงานเรื่องเล่าประสบการณ์ถึง 4 เรื่อง และตีพิมพ์ในระยะเวลาที่ต่อเนื่องในช่วงปี 2541-2545 ได้แก่ *सानฝันคนพิการ* (2541), *หวานอมขมกลืนของคนพิการ* (2542), *คนพิการฟ้องสังคม* (2543), *ผู้ถูกทอดทิ้ง* (2545) ทุกเรื่องมีจุดร่วมคือมุ่งเน้นการบอกเล่าประสบการณ์ความยากลำบากในชีวิตคนพิการทั้งของตนเองและคนอื่น ๆ อันมีสาเหตุหลักมาจากอคติของคนในสังคม ต้องการปลูกหัวใจคนพิการให้ลุกขึ้นต่อสู้ เรียกร้องโอกาสและความเท่าเทียม ทั้งยังกระตุ้นหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินงานตามนโยบายเกี่ยวกับคนพิการให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ส่งเสริมการศึกษา อาชีพ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง

สาเหตุที่ทองเจียรแต่งหนังสือหลายเล่มวิเคราะห์ได้จากประวัติการทำงานหลังจากพิการกล่าวคือเคยทำงานให้กับสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทยและสภาคนพิการแห่งประเทศไทย จัดรายการวิทยุเพื่อคนพิการ และเดินทางไปเยี่ยมช่วยเหลือคนพิการที่ยากไร้ ด้อยโอกาส เป็นจำนวนมาก จึงได้รับรู้เรื่องราวชีวิตของคนพิการอย่างหลากหลายและได้นำมาถ่ายทอดเป็นงานเขียน ประกอบกับหนังสือเล่มแรก คือ *सानฝันคนพิการ* แม้ดำเนินการจัดพิมพ์เอง แต่เมื่อวางจำหน่ายและมอบเป็นของขวัญปีใหม่ให้กับญาติมิตรก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี ทำให้ผู้แต่งมีกำลังใจในการเขียนหนังสือเล่มต่อไปอีก ดังที่ทองเจียรเขียนไว้ในส่วน “เปิดใจ” ซึ่งเป็นคำนำของ *หวานอมขมกลืนของคนพิการ* หนังสือเล่มที่ 2 เพื่อบอกเล่าผลตอบรับและความรู้สึกดี ๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากหนังสือเล่มแรก คือ *सानฝันคนพิการ* ออกสู่ท้องตลาดและมีบางส่วนที่ผู้แต่งมอบให้เป็นของขวัญสำหรับญาติและเพื่อนสนิท

“บ้างเขียนให้กำลังใจว่าควรจะเขียนต่ออีก เพื่อจะได้ให้คนพิการอื่น ๆ วางแผน ชีวิตของตนเองได้ นอกจากนั้นสังคมทั่วไปจะรู้ว่าหัวใจของคนพิการคิดอย่างไรกับเขา บ้างถ้าเพื่อนที่เขียนตอบเป็นแพทย์ก็จะเขียนบอกเชิงขอบใจว่าทำให้รู้ข้อบกพร่องและความต้องการของผู้ป่วยในโรงพยาบาล ...เท่านี้ก็พอทำให้ฉันตื่นต้นใจจนน้ำตาไหล และ มิใช่จะมีแต่คำกล่าวแสดงความยินดีและให้ข้อคิดเห็นเท่านั้น ทุกท่านยังช่วยอุดหนุนขอ ซึ่ อกันคนละจำนวนมาก ๆ”

(ทองเจียร หงส์ลดาธรมภ์, 2542, p. 8)

ด้านอาชีพของผู้แต่งแสดงให้เห็นถึงการดำรงชีวิตอิสระอย่างเป็นรูปธรรมในด้านความสามารถที่จะวางแผนชีวิตเอง ตัดสินใจกำหนดการเรียนและการประกอบอาชีพที่ต้องการ ไม่ติดกับกรอบที่สังคมวางไว้ เช่น ศ.วิริยะ และนฤมล ผู้พิการทางการเห็นซึ่งเข้าสู่ช่วงวัยทำงานในช่วงประมาณปี 2500-2520 อันเป็นยุคสมัยที่คนตาบอดในสังคมไทยมักต้องกลายเป็นขอทานหรือขาย

สลากกินแบ่งรัฐบาล แต่ศ.วิริยะ มุ่งมั่นที่จะเลือกเส้นทางการประกอบอาชีพของตนเองด้วยการเป็น อาจารย์สอนวิชากฎหมาย ในขณะที่นฤมลยึดอาชีพนักร้องในคณะดนตรี ส่วนไคล์ เมย์นาร์ต ซึ่งเกิด มาพร้อมแขนที่สอดตรงข้อศอกและขาสอดตรงหัวเข่าเลือกที่จะเล่นมวยปล้ำและยังเป็นนักกีฬาทีม โรงเรียนด้วย สำหรับทงและเอกชัย ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายไม่อาจเป็น อุปสรรคต่อการทำสิ่งที่รักนั่นคือการวาดรูปได้ ทั้งยังยึดการวาดรูปเป็นอาชีพและถ่ายทอดความรู้ทาง ศิลปะนี้ให้กับผู้อื่นด้วย ในขณะที่ ชา ชูก ยอน ผู้พิการทางการเห็นตั้งใจเป็นครูสอนเด็กตาบอด และ สำหรับกำพล ร่างกายที่แทบเคลื่อนไหวไม่ได้ไม่อาจขัดขวางปณิธานที่จะให้คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติธรรม ทั่วไปเพื่อให้สามารถดับทุกข์ได้ ส่วนอาชีพที่ต้องเดินทางบ่อย ๆ เช่น นักพูดสร้างแรงบันดาลใจและ นักร้องที่เดินสายแสดงคอนเสิร์ตเป็นความใฝ่ฝันที่เป็นจริงแล้วสำหรับ นิก วูยิชิช ชายหนุ่มที่เกิดมาไร้ แขนขาซึ่งเดินทางไปพูดทั่วทุกมุมโลก และเลน่า มาเรีย ซึ่งไม่มีแขนและมีขาที่แข็งแรงเพียงข้างเดียว เธอเดินทางไปร้องเพลงแสดงคอนเสิร์ตทั้งในประเทศสวีเดนและต่างประเทศ

นอกจากการประกอบอาชีพตามความสนใจและความสามารถเฉพาะตัวแล้ว ผู้แต่งเรื่องเล่า เกือบทั้งหมดยังทำงานด้านการบริการสังคมและงานที่ช่วยเหลือเพื่อนคนพิการ เช่น ทง เอกชัย เป็น วิทยากรให้ความรู้ด้านศิลปะ กุนจิ นานาอะ บรรยายเกี่ยวกับสุนัขจูงคนตาบอดตามโรงเรียนเพื่อให้ คนในสังคมได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจกันมากขึ้น นอกจากนี้หลายคนยังช่วยเหลือคนพิการและ ด้อยโอกาสคนอื่น ๆ ในรูปของการเข้าร่วมทำงานกับสมาคม องค์กรเพื่อคนพิการทั้งในระดับชาติและ นานาชาติ เช่น ทองเจียรทำงานสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย สุภัทราพร ทำงานให้กับองค์กรคน พิการสากลประจำภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก หรือในรูปของการก่อตั้งองค์กรเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนคน พิการ คนด้อยโอกาสในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศ.วิริยะ ก่อตั้งมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการเพื่อส่งเสริมให้ บุคคลทั่วไปมีเจตคติต่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสอย่างสร้างสรรค์ ประสานงานให้คนพิการหรือ ผู้ด้อยโอกาสได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน ฯลฯ ดร.ประกาย ก่อตั้งชมรมร่วม ใจรักคนพิเศษ โดยดำเนินการร่วมกันระหว่างคนพิเศษทุกประเภท และคนทั่วไปที่สนใจทำงานให้คน พิเศษ หรือผู้มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นกำลังใจและช่วยเหลือแนะนำเรื่องการทำงาน การ เรียน และปัญหาชีวิต เสนเดินทางไปทั่วโลกเพื่อสนับสนุนกิจการขององค์กรเพื่อคนตาบอดใน ประเทศต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้ก่อตั้งและมีส่วนร่วมก่อตั้งมูลนิธิเพื่อคนตาบอดหลายแห่ง โบบีจัดตั้ง สมาคมผู้ป่วยอัมพาตทั้งตัว (A.L.I.S.) มีวัตถุประสงค์ช่วยเหลือผู้ป่วยให้ดำรงชีวิตในฐานะ “คน” คน หนึ่ง ในสังคม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการฟื้นฟูทางกายภาพ นิกเป็นประธานอำนวยการองค์กรไม่ แสวงหากำไร Life Without Limbs เพื่อแบ่งปันความรักและความหวังจากพระเจ้าไปยังผู้คนที่ กำลังเจ็บปวดและทุกข์ทรมานทั่วทุกมุมโลก

การดำรงชีวิตอิสระของผู้แต่งเรื่องเล่าที่โดดเด่นในด้านการทำงานดังกล่าวแล้ว บางคนยังมี ประสบการณ์การดำรงชีวิตอิสระที่นับได้ว่าประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ในด้านอื่น ๆ อีก เช่น ด้านการเรียน เสน เคลเลอร์ สตรีหูหนวกตาบอด สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาศิลปศาสตร

จากวิทยาลัยแรดคลิฟฟ์ ซึ่งเป็นวิทยาลัยสตรีในเครือของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ศ.วิริยะ ผู้พิการ
ทางการเห็น จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้วยผลการ
เรียนอันดับ 1 และได้รับรางวัลภูมิพล ทั้งยังได้ทุนไปเรียนปริญญาโท สาขากฎหมายภาชีอากร
มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา และ ดร.ประกาย คนพิการทางการได้ยื่นคนแรกของ
ประเทศไทยที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก โดยเธอศึกษาในสาขาประชากรศึกษา คณะ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนด้านชีวิตครอบครัวผู้ที่ประสบความสำเร็จใน
ด้านนี้อย่างเด่นชัดคือ นฤมล จันทรากุล หรือชื่อนามสกุลจริงคือ นฤมล ไชยจันทร์ ซึ่งสมรสกับผู้พิการ
ทางการเห็นเช่นเดียวกันและช่วยกันเลี้ยงดูลูกได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับกุนจิ นานาเอะ ซึ่งมีชีวิต
เป็นคนตาบอด ทั้งสองไฝฝินว่าอยากจะมีลูกแล้วในที่สุดความฝันก็เป็นจริง เธอและสามีช่วยกันเลี้ยงดู
ลูกชายจนเติบโตด้วยความช่วยเหลือจากเบอร์นา สุนัขนำทางที่อยู่ร่วมกันมานาน 13 ปีด้วย

จากการสัมภาษณ์ผู้แต่งและข้อความในงานเขียนยังทำให้ได้ทราบถึงทัศนคติที่มีต่อคำว่า
“คนพิการ” และ “ชีวิตอิสระ” จากมุมมองของผู้แต่งเอง ดังสรุปได้ดังนี้

ทัศนคติต่อคำว่า “คนพิการ” มี 2 แนวทาง คือ แนวทางแรกยอมรับว่าคนพิการเป็นคนที่มีความ
บกพร่องในสรีระหรือสมอง แต่ก็มีความตั้งใจเหมือนคนทั่วไป มีความรัก โลภ โกรธ หลง โมโห อก
เหมือนกันกับคนทั่วไป (ทองเจียร หงส์ลดาธรมภ์, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2557) อย่างไรก็ตาม แม้จะ
ยอมรับความเป็นคนพิการ แต่สิ่งสำคัญคือการทำอะไรที่จะช่วยให้คนพิการกลับมาใช้ชีวิตที่มี
คุณค่าในสังคม คนพิการสามารถช่วยเหลือตัวเองได้และอาจจะช่วยคนอื่นได้ด้วย

(เอกชัย วรรณแก้ว, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2557) แนวทางที่ 2 คำว่าคนพิการไม่ได้มีความหมายในเชิง
ลบแต่อย่างใด เป็นเพียงคำเรียกเพื่อแสดงความหลากหลายของมนุษย์ แต่สังคมสร้างความหมายเชิง
ลบให้กับคำนี้ จึงส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนพิการ ทำให้มีชีวิตที่ยากลำบาก อาจเรียกได้
ว่าเป็น “กรรมมหาชน”

“เราต้องพยายามเตือนให้สังคมได้เข้าใจว่า อย่ามองคำว่า คนพิการ หรือ ความ
พิการ ว่าเป็น negative นะครับ ก็ต้องพยายามชี้ให้สังคมเห็นว่าความพิการก็เหมือนกับ ค น
ที่อ้วนไป เตี้ยไป สูงเกินไป ผอมเกินไป มันเป็นความหลากหลายของมนุษยชาติ แล้ว เ ร า
ก็พยายามชี้ว่าที่คนพิการลำบากไม่ใช่อยู่ที่ความพิการของเรา อยู่ที่ความพิการของ
สังคม... อาจารย์เรียกว่า กรรมมหาชน เราก็ต้องทำบุญ... ต้องทำให้คนเข้าใจแล้วเราก็ ต้อง
รณรงค์แบบทุกวันนี้ ก็รณรงค์รถเมล์ไร้บันไดอย่างเนี่ย... เมื่อรถเมล์เป็นสำหรับทุกคน ทุ ก
คนก็เดินทางไปไหนมาไหนได้ ผู้สูงอายุ คนพิการก็อยู่ในสังคมได้เหมือนกับคนอื่น เป็น ปกติ
สุขเหมือนคนอื่น เพราะว่าวิธีคิดของคนในสังคมพิการหรือว่ามันบกพร่อง มัน

negative ไซ้ใหม่ครับ มันเลยเป็นกรรมมหาชน พอมันเป็นกรรมมหาชนก็เลยเป็น
ผลกระทบกับคนเยอะแยะไปหมด”

(ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2557)

ทัศนคติต่อคำว่า “ชีวิตอิสระ” ผู้แต่งซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรงเห็นว่าหมายถึง การทำสิ่งที่
ชอบ สิ่งที่รัก สิ่งที่ยากทำตามความคิดของตนเอง เช่น ทนง ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวกล่าวถึง ชีวิต
อิสระ ใน คำตาม ของหนังสือ ชีวิตทนง ว่า

“ทั้งหมดนี้แหละคือชีวิตจริง ๆ ของผม ที่อยากบอกให้โลกได้รู้ว่า ผมเกิดมาเพื่อ
ดิ้นรนต่อสู้ให้ได้มาซึ่งการปลดปล่อยเป็นอิสระ อิสระที่ไม่ใช่การแยกตัวอยู่อย่างโดดเดี่ยว
อิสระของผมคือการได้มีสิทธิและโอกาสเลือกที่จะลงมือทำ ทำในสิ่งที่ตัวเองรักและปรารถนา
ผมอยากให้ทุกคนได้เห็นคุณค่าอันยิ่งใหญ่ของ “หัวใจ” ที่ได้เลือกและสั่งมันทำ เพื่อจะได้
ดำรงอยู่ สืบทอดศรัทธาของตนเองอย่างเข้มแข็งและมีคุณค่า”

(ทนง โคตรชมภู, 2555, p. 271)

นอกจากนี้ คนพิการทางการเคลื่อนไหวจะมุ่งเน้นว่าชีวิตอิสระ หมายถึง คนทุกคนต้องการ
ออกไปข้างนอก มีอิสระไปไหนได้ (ทองเจียร หงส์ลดาธรมภ์, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2557) เธอจึงต่อสู้
เรียกร้องกับหน่วยงานราชการให้ปรับปรุงทางลาดที่ใช้งานได้จริงและเหมาะสมกับคนพิการที่ต้องใช้
เก้าอี้ล้อในการเดินทาง ด้าน ศ.วิริยะ กล่าวว่า ชีวิตอิสระ หมายถึง การพยายามพึ่งตัวเองให้มากที่สุด
และก็พึ่งคนอื่นให้น้อยที่สุด (ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2557) สุภัทราพรเน้นว่า
ชีวิตอิสระ หมายถึง “การลงมือทำ” ตามที่หัวใจต้องการ

“ได้ทำตามหัวใจต้องการ ได้ลงมือทำ แต่ถ้าได้แต่คิดไม่ลงมือทำก็ไม่อิสระนะคะ
ในการทำนั้นแม้ว่าร่างกายเราจะทำไม่ได้แต่เราสามารถให้ผู้ช่วยของเราเป็นแขนขาทำ
แทนได้ตามความคิดและการตัดสินใจของเรา เพราะฉะนั้นเราจะเป็นคนรับผิดชอบด้วย
เพราะเราตัดสินใจแล้ว”

(สุภัทราพร ตันอธิคม, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2557)

จากความหมายที่ผู้แต่งให้กับคำว่า “ชีวิตอิสระ” สอดคล้องกับหลักการของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living) คือ สิทธิมนุษยชน โอกาสที่เท่าเทียม การกำหนดชีวิตตัวเอง ตัดสินใจด้วยตัวเอง การควบคุมสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดและพึ่งพาผู้อื่นเท่าที่จำเป็น

อย่างไรก็ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เพิ่มเติมความหมายของ ชีวิตอิสระ ในมิติของความรักและการให้ กล่าวคือ ชีวิตอิสระ คือ ชีวิตที่มีความตั้งใจที่จะให้โดยไม่มีเงื่อนไขอะไรมาผูกมัด (เอกชัย วรรณแก้ว, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2557) มิติของความรักและความปรารถนาดีต่อกันของเพื่อนมนุษย์นี้ ปรากฏชัดเจนในคำให้สัมภาษณ์ของ เลน่า มาเรีย ซึ่งผู้วิจัยถอดความจากการสัมภาษณ์เลน่า มาเรีย ทางอีเมล ดังนี้ *“When all citizens in a society has the same value, same rights and same obligations. When you are loved and feel that you belong in a fellowship. And when you do something with your life that you love to do and that bless others.”*

“ชีวิตอิสระจะเกิดขึ้นเมื่อทุกคนในสังคมมีคุณค่า สิทธิ และหน้าที่ที่เท่าเทียมกัน เกิดขึ้นเมื่อคุณได้รับความรักและรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และเกิดขึ้นเมื่อคุณ ได้ทำในสิ่งที่รักและยังสามารถส่งความปรารถนาดีให้กับผู้อื่นด้วย”

(เลน่า มาเรีย คลิงวัลล์, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2557)

- วิธีการทางกายภาพในการเขียน

วิธีการทางกายภาพในการเขียนเรื่องเล่าประสบการณ์ของผู้แต่งซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรง มีหลากหลาย แต่ล้วนสะท้อนถึงความเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตของตน ออกมาเป็นตัวหนังสือสื่อสารถึงผู้อ่าน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทำความเข้าใจได้ง่าย ผู้วิจัยจะนำเสนอโดยแบ่งเป็นหัวข้อตามประเภทของความพิการดังนี้

ความพิการทางการเห็น

1) นฤมล จันทรากุล

นฤมล จันทรากุล เจ้าของผลงาน *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด* ใช้เครื่องพิมพ์ดีด (ระบบสัมผัส) ในการพิมพ์ต้นฉบับด้วยตนเองดังปรากฏในคำนำผู้เขียน และเมื่อส่งต้นฉบับให้ทางสำนักพิมพ์พิจารณา ทางสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์นได้เขียนไว้ในคำนำสำนักพิมพ์ว่า

“เมื่อสำนักพิมพ์ได้รับต้นฉบับชุดนี้นั้นรู้สึกทึ่งและชื่นชม ครั้นเมื่อได้อ่านจบลงแล้ว นับว่าเป็นงานเขียนที่มีค่าอย่างยิ่ง ควรได้รับการเผยแพร่ในวงกว้าง เพื่อให้เป็นขวัญและกำลังใจสำหรับผู้ที่ยังอยู่ในทะเลทุกข์เผชิญชีวิตได้อย่างมีสติ”

(นฤมล จันทรากุล, 2547, p. (6))

อาจกล่าวได้ว่ากำลังใจที่ผู้อ่านจะได้จากเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรง เกิดขึ้นตั้งแต่ยังไม่ได้เริ่มอ่านเนื้อหาหน้าแรก แต่มีขึ้นเมื่อได้ทราบวิธีการทางกายภาพในการเขียนของหนังสือเล่มนั้น ๆ ก็เป็นไปได้

2) ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์

ศ.วิริยะ ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *สู้ชีวิต* *เคราะห์สร้างโอกาส* ให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์แก่ผู้วิจัย ถึงวิธีการเขียนหนังสือเล่มนี้ว่า

“พิมพ์ดีดอักษรเบรลล์แล้วอ่านขยายความใส่เทป แล้วใช้วิธีฟังเทปแก้ไขในเทป จากนั้นเอาเทปไปให้คนอื่นถอดให้”

(ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2557)

การเขียนจึงอาศัยขั้นตอน 4 ขั้นตอน โดย 3 ขั้นตอนแรกทำด้วยตนเอง กล่าวคือ พิมพ์ดีดอักษรเบรลล์, อ่านที่พิมพ์ไว้ใส่เทป, ฟังเทปแล้วทำการแก้ไขพัฒนาให้เป็นเทปชุดที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ จากนั้นขั้นตอนสุดท้ายให้ผู้อื่นช่วยถอดเทปคือพิมพ์เป็นต้นฉบับหนังสือ

สำหรับผู้แต่งพินิจทางการเห็นอีก 2 คน คือ กุนจิ นานาเอะ ชาวญี่ปุ่น ที่มีผลงานเรื่อง *ทางของเบอร์นา* และซา ชุก ยอน ชาวเกาหลี ซึ่งเขียนเรื่อง *โทรม์ ตูบสี่ขา ดวงตาของฉัน* ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อมูลวิธีการทางกายภาพในการเขียนที่แน่ชัดได้ อย่างไรก็ตาม จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยพบภาพของกุนจิในเว็บไซต์โรงเรียนประถมที่เธอเคยศึกษาอยู่ จึงสันนิษฐานว่า กุนจิน่าจะเขียนโดยพิมพ์คอมพิวเตอร์

กุนจิ นานาเอะ

ภาพจาก www.ohtemachi.jorne.ed.jp

ความพินิจทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

1) เอ็มมานูแอล ลาบอริ

ชาวฝรั่งเศสคนหนึ่งคนแรกที่เขียนหนังสือ ผลงานของเธอคือ *นางนวลในโลกเงียบ* ใช้ทั้งภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นภาษาเขียนของคนหูได้ยิน และภาษามือฝรั่งเศสโดยมีล่ามช่วยแปล ผสมผสานกัน โดยในส่วนใหญ่ ความเข้าใจ ซึ่งอยู่ตอนต้นของหนังสือนั้นเธอเขียนว่า ภาษาฝรั่งเศสของเธอจะมีลักษณะคล้ายตำรา เหมือนภาษาของคนต่างชาติที่มาเรียนภาษาฝรั่งเศส ใช้บรรยายสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก ส่วนภาษามือหรือที่เธอเรียกว่า “การเรียงระบำของคำกลางอากาศ” เป็นภาษาในวัฒนธรรมที่แท้จริงของเธอ คือ ความรู้สึก บทกวี ตัวตนภายใน และลีลาที่แท้ของเธอ

เอ็มมานูแอลใช้ภาษาทั้งสองผสมผสานกันเพื่อเขียนหนังสือเล่มนี้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของเธอที่ต้องการประกาศว่า คนหูหนวกไม่ควรถูกปฏิเสธภาษาใดทั้งสิ้น และภาษาทุกภาษาสามารถนำมาใช้ได้โดยปราศจากการแบ่งแยกหรือปิดกั้นใด ๆ เพื่อการเข้าถึงชีวิต (เอ็มมานูแอล ลาบอริ, 2539, p. 9)

2) ดร.ประกาย กิจธิคุณ

ดร.ประกายมีผลงานการเขียนหนังสือหลายเล่ม เช่น *ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย, เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก* พิมพ์ต้นฉบับด้วยตนเองโดยใช้คอมพิวเตอร์

ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

1) ฌ็อง-โดมินิก โบปี

ฌ็อง-โดมินิก โบปี

ภาพจาก wikipedia.com

ผู้แต่งหนังสือที่เป็นอัมพาตทั้งตัว แต่ได้สร้างสรรค์หนังสือชื่อ *ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ* ด้วยวิธีการทางกายภาพในการเขียนที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงพร้อมสร้างแรงบันดาลใจได้อย่างมหาศาล นั่นคือใช้วิธีเลิกเปลือกตาข้างซ้ายเพื่อเลือกตัวอักษรที่ต้องการทีละตัว ขณะที่ผู้ขานท่องตัวอักษรที่เรียงตามความถี่ในการใช้ในภาษาฝรั่งเศส เมื่อโบปีเลิกเปลือกตาเพื่อเลือกตัวอักษรใดแล้วผู้ขานจะจด ทำเช่นนี้จนได้เป็นคำ ประโยค จนกระทั่งจบเล่ม ที่สำคัญคือทุกถ้อยคำล้วนกรองมาจากชีวิต ความคิด ผ่านการเรียบเรียงขัดเกลาภาษาให้สละสลวย และท่องจำจนขึ้นใจด้วยความอุตสาหะ

“ผมจำต้องเริ่มแต่งบันทึกการเดินทางโดยไม่เคลื่อนไหวนี้ก่อน จะได้พร้อมเมื่อคนของสำนักพิมพ์มาถึง เธอจะเขียนตามคำบอกทีละตัวอักษร ผมบรรจงปั้นแต่ละประโยค ตกแต่งอีกราวสิบหนอยู่ในสมอง ตัดคำออกสักคำ เติมคำคุณศัพท์สักตัว แล้วท่องจำ เนื้อความของผมจนขึ้นใจ ทีละย่อหน้า”

(ฌ็อง-โดมินิก โบปี, 2555, pp. 13-14)

2) ทองเจียร หงศ์ดารมภ์

เจ้าของผลงานเรื่องเล่าประสบการณ์ 4 เล่ม เขียนโดยใช้พลาสติกอร์รบนนิ้วที่คืบดินสอดแล้ว ขยับทั้งข้อมือเพื่อเขียนหนังสือ

ผู้แต่งบอกเล่าถึงวิธีการเขียนในส่วน เปิดอารมณ์ ตอนต้นของหนังสือเล่มที่ 3 คือ *คนพิการ ฟ่องล้งคม* โดยตั้งใจว่าจะไม่ใช้มือใคร แต่จะใช้แต่ข้อมือ (นิ้วกำดินสอดไม่ได้) เขียนจนจบเล่ม (ทองเจียร หงศ์ดารมภ์, 2543, p. 15)

3) เลน่า มาเรีย คลิงวัลล์

หนังสือเรื่อง *บันทึกจากปลายเท้า* ผู้แต่งใช้เท้าทั้งสองข้างพิมพ์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

4) โอโตทาเกะ ฮิโรทาตะ

หนังสือเรื่อง *ไม่ครบห้า* ไม่สามารถหาข้อมูลวิธีการทางกายภาพในการเขียนได้

5) สุภัทราพร ตันอธิคม

สุภัทราพร ตันอธิคม

ภาพจากหนังสือ *ใหม่...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ* พิมพ์ครั้งที่ 2 (ปกหลัง)

ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในระดับสูง ร่างกายตั้งแต่หัวไหล่จรดปลายเท้าขยับไม่ได้ เธอเขียนหนังสือโดยเป่าลมผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์สำหรับคนพิการที่ควบคุมด้วยปาก ซึ่งจะแปลงเป็นตัวอักษร 1 ตัวต่อการเป่าลม 1 ครั้ง จึงเรียกได้ว่าเป็น “การเป่าหนังสือ”

6) กำพล ทองบุญน่ม

กำพลบอกเล่าให้ผู้ดูแลที่ชมรมเพื่อนคุณธรรมจัดบันทึกและเรียบเรียงระดับหนึ่งจากการมีผู้อ่านทวนซ้ำให้ฟัง

7) ทนง โคตรชมพู

ผู้เรียบเรียงคือ ภาณุมาศ ภูมิถาวร เรียบเรียงโดยอ่านบันทึกประจำวันและสัมภาษณ์ประกอบ จากนั้นนำไปให้ทนางอ่านทวนก่อนปิดต้นฉบับ

8) เอกชัย วรรณแก้ว

สำหรับหนังสือ *ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!* เอกชัยใช้เท้าเขียนหนังสือเป็นข้อมูลดิบไว้ส่วนหนึ่ง จากนั้นทางกองบรรณาธิการได้นำไปเรียบเรียงประกอบกับการสัมภาษณ์ แล้วนำไปให้อ่านทวนก่อนนำไปตีพิมพ์

9) ไคล์ เมย์นาร์ด

ไคล์ ซึ่งมีแขนขาถูกโดยกำเนิดพิมพ์ต้นฉบับด้วยตนเองโดยใช้คอมพิวเตอร์

10) นิก วูยิชิช

ไม่สามารถหาข้อมูลวิธีการทางกายภาพในการเขียนที่แน่ชัดได้ แต่จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตสันนิษฐานว่า น่าจะใช้นิ้วเท้าพิมพ์คอมพิวเตอร์

นิก วูยิชิช

ภาพจาก www.vigorevents.com

ความพิการซ้ำซ้อน

1) เฮเลน เคลเลอร์

สตรีพิการทั้งทางการเห็นและการได้ยิน เขียนเรื่องเล่าประสบการณ์โดยใช้เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ในการเตรียมต้นฉบับ จากนั้นทำสำเนาโดยใช้เครื่องพิมพ์ดีดธรรมดา

วิธีการทางกายภาพในการเขียนที่กล่าวมาข้างต้นอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) เขียนโดยใช้อวัยวะของตนเอง เช่น มือ เท้า และอาจอาศัยการพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ทั่วไป หรือพิมพ์ด้วยอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เช่น เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์คอมพิวเตอร์ที่ใช้การเป่าเพื่อพิมพ์ตัวอักษร ฯลฯ

2) มีผู้ช่วยในการเขียน ทำหน้าที่จดบันทึกและเรียบเรียงตามคำบอกเล่า บทสัมภาษณ์ บันทึกประจำวัน หรือท่องตัวอักษรเพื่อให้คนพิการระดับรุนแรงเลิกเปลือกตาเพื่อเลือกตัวอักษรที่ละตัวจนประสมได้เป็นคำ กระทั่งเป็นเล่มในที่สุด

3) ใช้วิธีผสมผสานทั้งเขียนเองและมีผู้ช่วยในบางขั้นตอน เช่น ผู้ถอดเทป ผู้สัมภาษณ์ ล่ามภาษามือ

- จุดมุ่งหมายในการเขียน

การเขียนเรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของคนพิการ อาจแบ่งจุดมุ่งหมายในการเขียนออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกมุ่งเสนอเรื่องราวการต่อสู้ชีวิต ก้าวข้ามอุปสรรค แก้ไขปัญหาความทุกข์ใจหรือปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันที่ไม่ได้รับความสะดวกในการเดินทาง เช่น *สู้ชีวิต เคารวะที่สร้างโอกาส, ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย, จิตสดใส...แม้กายพิการ, สานฝันคนพิการ* และกลุ่มที่ 2 มุ่งสร้างความเข้าใจต่อคนพิการ ต้องการให้บุคคลทั่วไปรู้จักคนพิการมากขึ้น เช่น *เรื่องนางนวลในโลกเจียบ* มีจุดมุ่งหมายให้เข้าใจคนหูหนวก *โทมัส ตูบลิซ่า ดวงตาของฉัน, หางของเบอร์นา* ช่วยให้คนทั่วไปรู้จักและเข้าใจคนตาบอดที่ใช้สุนัขนำทางมากขึ้น ดังเห็นได้ในส่วนที่เป็น “จากผู้เขียน” ในหางของเบอร์นา กุณจิ นานาเอะ ผู้แต่งได้เขียนถึงจุดประสงค์ในการบรรยายเรื่องสุนัขจูงคนตาบอดของเธอ อันเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายในการเขียนหนังสือด้วย ดังนี้

“ขนาดลุนซ์กับคนยังสามารถใช้ชีวิตร่วมกันอย่างเข้าอกเข้าใจได้ถึงเพียงนี้ พวกเรา ซึ่งเป็นคนด้วยกันก็อาจจะเอาใจเขามาใส่ใจเราให้มากยิ่งขึ้นได้ ฉันจึงพยายามยก ประเด็นนี้มาพูดให้ทุกคนเข้าใจ”

(กุณจิ นานาเอะ, 2551, p. 175)

- แก่นความคิด

เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรงส่วนใหญ่มีแก่นความคิดเกี่ยวกับการมุ่งมั่นเอาชนะอุปสรรคในชีวิต เชื่อมั่นในศักยภาพของคนทั้งคนพิการและคนที่หมดหวังในชีวิตว่าสามารถพัฒนาจนกระทั่งผ่านพ้นปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความคิดและจิตใจ กล่าวคือ ความคิดที่ใช้ปัญญาพิจารณาในการมองและหาทางแก้ไขปัญหา ความคิดด้านบวกหรือทัศนคติในเชิงบวกต่อการมองโลกมองชีวิต ด้านจิตใจเป็นจิตใจที่มีพลัง ประกอบด้วยความรัก ความหวัง ความอดทน สิ่งเหล่านี้ช่วยนำพาให้ดำรงชีวิตอิสระได้และประสบความสำเร็จได้ในที่สุด เช่น *เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก, ชีวิตไร้ขีดจำกัด, หยุดไม่อยู่, หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง, แม้มืดมิด เจียบงัน มีอาจสว่างกัน*

แก่นความคิดบางส่วนที่พบเกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกัน การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนกับคน และคนกับสัตว์ ดังเช่นคนหูหนวกกับคนหูได้ยิน คนตาบอดกับสุนัขนำทาง ที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการยอมรับซึ่งกันและกัน อันจะเป็นแรงเสริมให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระได้และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข เช่น *โหม้ม ตูบลีซ่า ดวงตาของฉัน, หางของเบอร์นา*

นอกจากนี้ยังพบแก่นความคิดที่เกี่ยวข้องกับอิสระของจิตใจแม้อยู่ในร่างกายที่เคลื่อนไหวไม่ได้ แต่จิตใจกลับเป็นสุขจากการปฏิบัติธรรมและการได้ทำในสิ่งที่รัก เช่น *จิตสดใส...แม้กายพิการ, ชีวิตทวง*

- โครงเรื่อง

โครงเรื่องเกือบทั้งหมดเป็นแนวชัยชนะเหนืออุปสรรค ทั้งอุปสรรคที่เกิดขึ้นในใจตนเองจากความเศร้า หดหู่ และอุปสรรคจากภายนอก เช่น ทัศนคติเชิงลบของคนในสังคมที่มีต่อคนพิการ อยากรที่คนทั่วไปไม่เข้าใจความจำเป็นของคนตาบอดและไม่ยอมรับสุนัขนำทางให้ใช้ชีวิตในที่สาธารณะหรือใช้ระบบขนส่งมวลชน เช่นในเรื่อง *โหม้ม ตูบลีซ่า ดวงตาของฉัน* นโยบายหรือกฎเกณฑ์ในสังคมตลอดจนสถาบันทางสังคม ดังเช่นในเรื่อง *นางนวลในโลกเจียบ* ที่สังคมฝรั่งเศสในยุคนั้นห้ามคนหูหนวกใช้ภาษามือ โรงเรียนก็บังคับให้เด็กหูหนวกฝึกพูดและอ่านริมฝีปาก สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของคนพิการ เช่น ไม่มีทางลาดขึ้นบาทวิถีและอาคาร เช่น *สวนฝันคนพิการ* อย่างไรก็ตาม คนพิการก็สามารถเอาชนะอุปสรรคได้ด้วยพลังใจ ความอดทน การปรับตัว และแรงสนับสนุนจากครอบครัวตลอดจนผู้รอบข้าง ทำให้สุดท้ายเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ ผลที่ได้ในที่สุดมีทั้งความสำเร็จทางโลก เช่น ประสบความสำเร็จด้านการเรียน การประกอบอาชีพ ดังที่เห็นชัดเจนใน *ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย, บันทึกจากปลายเท้า, ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!* และความสำเร็จทางธรรม คือ จิตใจสงบ ลดความทุกข์ใจ ใน *จิตสดใส...แม้กายพิการ*

4.2 ทศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์หนังสือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรง ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) เกือบทั้งหมด มีเพียงรายเดียวที่ผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ที่บ้าน คือ คุณทองเอียร หงศ์ลดาธรมภ์ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวระดับสูงที่ใช้การขยับทั้งข้อมือเพื่อเขียนหนังสือ และมีผลงานหนังสือที่เขียนเอง ดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่เองถึง 4 เล่ม

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์ทำให้พบคำตอบของคำถามที่ว่า เหตุใดผู้ที่เกี่ยวข้องจึงสนใจและตัดสินใจสร้างสรรค์ผลงานเรื่องเล่าประสบการณ์ตลอดจนจัดพิมพ์เผยแพร่สู่สาธารณชน นอกจากนี้คือเล็งเห็นคุณค่าใดในเรื่องเล่า คุณค่านั้นก่อให้เกิดผลอย่างไรต่อตนเองและเชื่อมั่นว่าจะเกิดผลอะไรต่อผู้อ่าน รวมถึงแนวทางการพัฒนาเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการเป็นอย่างไร โดยจะได้นำเสนอรายละเอียดของแต่ละประเด็นดังนี้

สาเหตุของการสร้างสรรค์และจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

คำถามแรกที่ผู้วิจัยต้องการทราบคำตอบ คือ ที่มาและสาเหตุของการสร้างสรรค์ตลอดจนจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการคืออะไร เนื่องจากปรากฏการณ์ในสังคมไทยที่มีงานเขียนของคนพิการตีพิมพ์จำหน่ายอย่างต่อเนื่องและมีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งยังมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย จากการสำรวจในพ.ศ. 2556 พบว่ามีหนังสือของคนพิการถึง 5 เล่ม ในจำนวนนี้ 3 เล่มเป็นผลงานของคนพิการระดับรุนแรง ได้แก่ *ชีวิตไร้ขีดจำกัด*, *หยุดไม่อยู่* ของนิก วุฒิชัย และ *แม้มีดมีด เจ็บบงัน มีอาจขวางกั้น* ของเฮเลน เคลเลอร์ ซึ่งต้นฉบับมีชื่อว่า *The Story of My Life* โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานของเฮเลนที่ได้รับการจัดพิมพ์เป็นภาษาไทยหลายครั้งโดยสำนักพิมพ์หลายแห่ง นับตั้งแต่พ.ศ. 2514 เป็นต้นมา ซึ่งการพิมพ์ในครั้งนั้นใช้ชื่อว่า *ชีวิตของดิฉัน* จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์ ทั้งกลุ่มผู้แต่ง ผู้แปลและผู้เรียบเรียง ตลอดจนบรรณาธิการ บรรณาธิการบริหาร ผู้อำนวยการ และที่ปรึกษาการจัดพิมพ์ ทำให้ได้พบสาเหตุของการสร้างสรรค์และจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ ดังนี้

สำนักพิมพ์ : ฟันเฟืองสำคัญในการผลักดันการจัดพิมพ์

ผู้แต่งส่วนใหญ่ คือ 4 ใน 7 คน ได้รับการติดต่อให้เขียนจากทางสำนักพิมพ์ หลังจากที่ป็นที่รู้จักของสาธารณชนผ่านข่าวสารที่เสนอการได้รับรางวัลเกียรติยศของผู้แต่ง หรือคนทั่วไปรู้จักเรื่องราวชีวิตผ่านบทความในนิตยสารและรายการโทรทัศน์ กล่าวคือ ดร.ประกาย กิจธิคุณ ได้รับการติดต่อให้เขียนหนังสือ ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย หลังได้รับรางวัลผู้หญิงคิดบวกแห่งปี 2551 จากโครงการของผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางชื่อดัง ประกอบกับการเป็นผู้พิการทางการไต่คนแรกของประเทศที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก ในขณะที่ เอกชัย วรรณแก้ว มีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานหนังสือเล่มแรกของเขาชื่อ ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้ ! ในช่วงที่เป็นที่รู้จักผ่านสื่อมวลชนในฐานะคนพิการผู้ชีวิต กล่าวคือ เขามีความพิการทางร่างกายในระดับสูงแต่ก็สามารถช่วยเหลือตนเองและเรียนวาดรูปร่วมกับเพื่อน ๆ ในมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี

ในขณะที่เรียนระดับมหาวิทยาลัย ไคล์ เมย์นาร์ด ก็ได้รับการติดต่อให้เขียนเรื่องเล่าชีวิต เช่นเดียวกันตามหลักปรัชญาการดำรงชีวิตของเขาคือ หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง จากการเป็นที่รู้จักในฐานะนักกีฬามวยปล้ำที่มีฝีมือระดับรัฐ และในขณะนั้นได้รับเชิญให้ออกรายการ Larry King Live ผู้แต่งอีกคนหนึ่งคือสตรีชาวสวีเดนผู้มีความสามารถหลากหลาย นั่นคือ เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์ เธอมีชื่อเสียงจากการเป็นทั้งอดีตนักกีฬาว่ายน้ำทีมชาติ ปัจจุบันเป็นนักร้องที่ออกผลงานมาแล้วหลายอัลบั้ม ทั้งยังเดินสายแสดงคอนเสิร์ตในหลายประเทศทั่วโลก นอกจากนี้ยังวาดรูปด้วย จากการสัมภาษณ์พบว่าเธอเริ่มเขียนหนังสือเล่มแรกคือ *บันทึกจากปลายเท้า* หลังได้รับการติดต่อจากสำนักพิมพ์

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าแม้ผู้แต่งจะได้รับการติดต่อจากทางสำนักพิมพ์ให้เขียน แต่ในขั้นตอนการจัดทำต้นฉบับนั้น ผู้แต่งได้มีส่วนร่วมอย่างมาก กล่าวคือ ผู้แต่งจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดโครงสร้างเนื้อหาและโทนของเรื่อง เช่น เรื่อง *ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย* ดร.ประกาย เลือกว่าจะนำเสนอเนื้อหาซึ่งเป็นอัตชีวประวัติโดยผสมผสานแนวคิดเชิงบวกตลอดทั้งเล่ม เป็นผู้ตั้งชื่อบทและเลือกภาพประกอบ โดยทำงานประสานกันกับบรรณาธิการ เช่นเดียวกับเรื่อง *ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!* เอกชัยเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลัก ๆ แก่นเรื่องซึ่งเป็นเรื่องผู้ชีวิต

ลำดับต่อมา คือ กลุ่มผู้แปลและผู้เรียบเรียง จากการสัมภาษณ์พบว่าส่วนมาก คือ 4 ใน 6 คน รู้จักหนังสือและดำเนินการแปลเนื่องจากทางสำนักพิมพ์ติดต่อเสนอมา ได้แก่ ผศ.อุไรวรรณ จิตเป็นรมคิม แปล *โทรม์ ตูปลีซ่า ดวงตาของฉันทัน* จากเรื่อง *Nae Sarang Torami* ภาษาเกาหลี, งามพรรณ เวชชาชีวะ แปล *นางนวลในโลกเงิบ* จากเรื่อง *Le Cri de la Mouette* ภาษาฝรั่งเศส, ดาวิช ชาญชัยวานิช แปล *หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง* จากเรื่อง *No Excuses* ภาษาอังกฤษ และนนทพร ปิเลีย่ แปล *ชีวิตไร้ขีดจำกัด* จากเรื่อง *Life without Limits* ภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่าทั้งกลุ่มผู้แต่งและผู้แปล-ผู้เรียบเรียงส่วนใหญ่ได้รับการติดต่อจากสำนักพิมพ์เพื่อให้สร้างสรรค์ผลงานเรื่องเล่าประสบการณ์ขึ้น อันแสดงถึงการที่สำนักพิมพ์เล็งเห็นความสำคัญและศักยภาพของหนังสือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ โดยเฉพาะเรื่องเล่าของคนพิการที่มีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักซึ่งคาดว่าจะได้รับเสียงตอบรับที่ดีจากกลุ่มผู้อ่าน

เรื่องเล่าประสบการณ์...อัญมณีที่กลั่นกรองมาจาก “ชีวิต”

“In early years I had the privilege to experience so much and I wanted to remember everything so I thought I better write it down.”

(เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2557)

หลังจากเลน่า มาเรีย ใช้ชีวิตที่ถือกำเนิดขึ้นมาโดยไร้แขนทั้งสองข้าง ขาข้างหนึ่งสั้นและมีเท้าที่ผิดปกติ เธอมีขาข้างเดียวที่แข็งแรง แต่การเติบโตท่ามกลางครอบครัวที่อบอุ่นและมีศรัทธาในพระเจ้าทำให้เธอมีความสุข มองเห็นคุณค่าในตนเอง เธอคิดว่าเธอก็เป็นเหมือนคนอื่น ๆ เพียงแต่ทำบางสิ่งบางอย่างที่ต่างไปจากคนอื่นบ้างเท่านั้น ซึ่งจุดนี้เป็นสิ่งที่เธอคิดว่าน่าสนใจ อย่างที่เธอก้าวไว้ว่า *“I believe every person has a life story worth to tell. And when a person has a bit of a different life it can also be more interesting.”* เธอจึงอยากเขียนหนังสือเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีโอกาสส่งสมมาตลอดระยะเวลาเกือบ 30 ปี ให้คนทั่วไปได้อ่านและยังจะได้เป็นบันทึกความทรงจำของตัวเองอีกด้วย จึงเป็นที่มาของหนังสือเล่มแรกในชีวิตที่มีชื่อว่า *บันทึกจากปลายเท้า* ซึ่งบอกเล่าเรื่องราวชีวิตตั้งแต่เกิด ฉายให้เห็นความศรัทธาในศาสนา ความสนใจด้านดนตรี ความสำเร็จในฐานะนักกีฬาว่ายน้ำทีมชาติ รวมถึงประสบการณ์ชีวิตที่น่าประทับใจอื่น ๆ

สำหรับในกลุ่มผู้แต่งนี้ จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่าผู้ที่ไม่ได้รับการติดต่อจากสำนักพิมพ์แต่ตั้งใจแต่งหนังสือเผยแพร่ด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตให้คนทั่วไปได้รับรู้ เช่น สุภัทราพร ตันอธิคม ต้องการถ่ายทอดเรื่องราวการดำรงชีวิตอิสระของตนเองในฐานะซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรงที่วงการด้านการดำรงชีวิตอิสระในเมืองไทยยอมรับว่าสามารถดำรงชีวิตอิสระได้เป็นอย่างดี จึงเกิดหนังสือ *จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน* บอกเล่าชีวิตในห้องไอซียูนาน 7 เดือน และ *ไหม...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ* เล่าชีวิตการเรียนระดับปริญญาโทควบคู่กับการทำงานด้านคนพิการของเธอ นอกจากนี้ผู้แต่งที่ต้องการถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตและได้ดำเนินการเขียนอีกทั้งจัดพิมพ์ด้วยตนเองอีก 2 คน คือ ทองเจียร หงส์ลดาธรรม์ ซึ่งมีผลงานต่อเนื่องถึง 4 เล่ม ได้แก่ *สวนฝันคนพิการ หวานอมขมกลืนของคนพิการ คนพิการที่องล้งคม* และ *ผู้ถูกทอดทิ้ง*, ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ เขียนหนังสือ *สู้ชีวิต เคารพสร้างโอกาส*

สำหรับสุภัทราพร ทองเชียร และศ.วิริยะ ซึ่งตั้งใจแต่งหนังสือเผยแพร่ด้วยตนเองนี้ได้ ดำเนินการจัดพิมพ์เอง ควบคุมดูแลต้นฉบับเองทั้งหมด ทั้งโครงสร้างเนื้อหา โทนเรื่อง ภาษา ไม่มีผู้ช่วยที่ทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการเล่มอย่างจริงจัง มีเพียงผู้พิสูจน์อักษรหรือช่วยขีดเคลาสำนวนภาษา เล็กน้อยเท่านั้นซึ่งมักเป็นผู้ใกล้ชิด ได้แก่ เพื่อนและสมาชิกในครอบครัว ด้านการติดต่อโรงพิมพ์จะติดต่อผ่านทางคนรู้จักคือเพื่อนซึ่งแนะนำให้หรือเป็นเจ้าของโรงพิมพ์เอง หรือเป็นโรงพิมพ์ที่ผู้แต่งคุ้นเคย เพราะได้ติดต่อพิมพ์หนังสือเล่มอื่นมาแล้วอย่างในกรณีของ ศ.วิริยะ ที่เคยติดต่อกับโรงพิมพ์เพื่อพิมพ์หนังสือวิชาการ

ด้านกลุ่มผู้แปล-ผู้เรียบเรียง มีจำนวน 2 ใน 6 คนที่พิจารณาแปลและเรียบเรียงเรื่องเล่า ประสบการณ์ชีวิตของคนพิการขึ้นเองก่อนที่จะนำเสนอให้ทางสำนักพิมพ์ตีพิมพ์ เนื่องจากเล็งเห็นว่าชีวิตของคนต้นเรื่องมีความน่าสนใจ โดย ดร.สมใจ รักษาศรี ผู้แปล *บันทึกจากปลายเท้า* พบหนังสือ *Fot-noter* ของเลน่า มาเรีย ขณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์หนังสือต่างประเทศตลอดจนรู้จักเธอเป็นการส่วนตัวด้วย ด้านผู้เรียบเรียงหนังสือ *ชีวิตทวง* ภาจिरา เปลวจันท์ (นามปากกา คือ ภาณุมาศ ภูมิถาวร) ได้กล่าวว่าในตอนแรกนั้นสนใจเรียบเรียงเฉพาะช่วงชีวิตวัยเด็กของทง โคตรชมพู แต่เมื่อได้พูดคุยกับทงซึ่งรู้จักกันมาก่อนแล้วจึงตัดสินใจเรียบเรียงเรื่องราวชีวิตของเขาตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ตามความต้องการของทงเอง ในแง่ที่ผู้แปลและผู้เรียบเรียงจึงมีจุดร่วมกันคือรู้จักผู้แต่งหรือผู้เล่าเรื่องเป็นการส่วนตัว ทำให้เกิดความสนใจ ประทับใจบุคคลและเรื่องราวชีวิตจนกระทั่งสร้างสรรค์เป็นผลงานออกมาซึ่งส่งผลดีในการทำงานด้วย กล่าวคือ เข้าใจและเข้าถึงความคิด ความรู้สึกของคนต้นเรื่องได้ค่อนข้างมาก และทำการแปลหรือเรียบเรียงออกมาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ดังที่ ดร.สมใจ กล่าวถึงการทำงานแปลหนังสือเรื่อง *บันทึกจากปลายเท้า* ไว้ว่า

“จะเห็นได้ว่าเกือบจะไม่เหมือนการแปลทั้ง ๆ ที่เป็นหนังสือแปล เนื่องจากไม่ได้แปลแบบทุกคำพูด แต่พยายามเอาความคิด ความรู้สึกของตัวเอง ที่ผมเองก็รู้จักเขาเป็น การส่วนตัวด้วย เพราะฉะนั้นก็พอเข้าใจว่าเขาคิดอย่างไร เขารู้สึกอย่างไร”

(ดร.สมใจ รักษาศรี, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2557)

ความคุ้นเคยยังทำให้มองเห็น “ชีวิต” ของเพื่อนหรือรุ่นน้อง ไม่ได้มองเห็นเพียงว่าเป็น “คนพิการ” คนหนึ่ง ทำให้ผู้แปล-ผู้เรียบเรียงเกิดความรู้สึกร่วมหรือสะท้อนอารมณ์อย่างมากในเรื่องราวชีวิตของเขา ดังเช่นคำกล่าวของ ภาจिरา เปลวจันท์ ผู้เรียบเรียงเรื่อง *ชีวิตทวง*

“ก็คุยกับเขา รู้จักเขานาน ๆ แล้วจะไม่รู้สึกว่าเขาพิการนะ เพราะเขาทำอะไรต่ออะไร คิดอะไรได้ทุกอย่าง เขาจะมีความสามารถเยอะมาก ...เล่มนี้ใช้เวลาเขียน 4 เดือน ค่ะ จำได้แม่นเลย เป็นสารคดีที่...เอาเป็นว่าที่สุดก็แล้วกัน ที่รู้สึกเขียนแล้วมีความสุขด้วย อยากจะถ่ายทอดออกมาด้วย... เขียนจบแล้วก็รู้สึกว่าชีวิตของเขาน่าสนใจมากค่ะ เหมือนกับคำนำที่เขียนไว้ในหนังสือ คืออ่านบันทึก 4 เล่มของเขานี้แบบ... โห... ร้องไห้เลย”

(ภาจिरา เพลวจันท์, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2557)

สร้างแรงบันดาลใจ...จุดไฟให้ชีวิตด้วยเรื่องเล่าประสบการณ์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มบรรณาธิการ บรรณาธิการบริหาร ผู้อำนวยการ และที่ปรึกษาการจัดพิมพ์ พบว่า สาเหตุหลักในการพิจารณาจัดพิมพ์หนังสือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ คือ “ต้องการสร้างแรงบันดาลใจและกำลังใจให้กับผู้อ่าน” ดังตัวอย่างคำกล่าวที่เห็นได้ชัดเจนของ วาริน วรรณประสาธ บรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์อินสปายร์ ผู้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง *ชีวิตไร้ขีดจำกัด* ของ นิก วุฒิชิช

“เราต้องการสร้างแรงบันดาลใจให้กับใครก็ตามที่ต้องการกำลังใจอยู่แล้ว ที่ผ่านม าก็ออกหนังสือแนวนี้อย่างต่อเนื่อง เมื่อเราได้ต้นฉบับเล่มนี้ เราเห็นถึงพลังของผู้เขียน เริ่มตั้งแต่ภาพปกเลย มันสร้างความน่าทึ่งอย่างมาก กับเล่มนี้เราหวังจะให้เกิด ปรากฏการณ์การสร้างพลังใจให้คนไทยไม่ท้อแท้เมื่อเจออุปสรรคใด ๆ หรือเมื่อเจอเรื่องที่ ไม่คาดคิดมาก่อน ผู้เขียนทำให้เราเห็นพลังใจอันสูงส่งและความรักที่เขามีต่อตัวเองซึ่งทำ ให้เขาฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ มาได้”

(วาริน วรรณประสาธ, สัมภาษณ์, 28 มีนาคม 2557)

นอกจากต้องการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อ่านแล้ว ทางสำนักพิมพ์ยังมีเหตุผลสนับสนุนอื่น ๆ อีก กล่าวคือ เห็นว่าเรื่องราวมีคุณค่าน่าแบ่งปันและมีความเป็นสากล ได้แก่ เรื่อง *แม่มืดมิด* *เงียบัน มิวาจขวางกัน* (แปลจาก *The Story of My Life* ผลงานของเฮเลน เคลเลอร์ สตรีหูหนวกตาบอดชาวอเมริกัน พิมพ์ครั้งแรกเมื่อค.ศ. 1903 ได้รับยกย่องให้เป็นวรรณกรรมคลาสสิกของอเมริกา

และได้รับการแปลมากกว่า 50 ภาษา สำหรับในประเทศไทยได้รับการจัดพิมพ์หลายครั้งจากหลายสำนักพิมพ์ในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา ครั้งล่าสุดจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์สะท้อนให้เห็นคุณค่าและความเป็นสากล กล่าวคือ ข้ามพรมแดนเวลาและสถานที่ - ผู้วิจัย) หรือเห็นว่าเรื่องราวมีประโยชน์ในแง่ที่จะช่วยให้คนในสังคมเข้าใจคนพิการมากยิ่งขึ้นด้วยสายตาที่มองเพื่อนมนุษย์ด้วยความอ่อนโยน ดังคำให้สัมภาษณ์ถึงสาเหตุของการตัดสินใจจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง *นางนวลในโลกเงียบ* โดย ตรีสวีณ จิตติเดชารักษ์ ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ตรีสวีณ

“ช่วงนั้นสังคมไทยไม่ละเอียดอ่อนกับคนพิการเท่าไร คือเราดูแลแบบว่าเป็นหน้าที่ เป็นความรับผิดชอบ คนพิการเกิดมาเพราะทำกรรมไม่ดี ก็ต้องรับผลของกรรม เรามีเมตตา แต่ไม่มี empathy ไม่ได้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ก็คิดว่ามันคงจะทำให้คนอ่อนโยน”

(ตรีสวีณ จิตติเดชารักษ์, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2557)

อย่างไรก็ตาม นอกจากเหตุผลการจัดพิมพ์จะมีเป้าหมายเพื่อสังคมดังกล่าวแล้ว ก่อนหน้าที่ทางสำนักพิมพ์จะจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการเพื่อจุดไฟให้ชีวิตผู้อ่านนั้น ทางบรรณาธิการเองก็ได้เกิดความประทับใจส่วนตัวอยู่ก่อนแล้ว โดยเป็นความประทับใจที่มีต่อผู้แต่ง เช่นทางสำนักพิมพ์ธรรมดาประทับใจในตัว อ.กำพล ทองบุญนุ่น จึงได้พิจารณาจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง *จิตสดใส...แม้กายพิการ*

ทั้งนี้ นอกจากความประทับใจในตัวผู้แต่ง อาจเป็นความประทับใจในผลงานเรื่องเล่าหลังจากที่ได้อ่านด้วยตนเอง ดังเช่นคำกล่าวของ ภาณี ลอยเกตุ บรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์โพสท์บุ๊กส์ ผู้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง *ชีวิตทวง*

“เหตุผลที่โดดเด่นที่สุดเมื่ออ่านต้นฉบับเล่มนี้จบคือ ความตื่นตัน ที่เห็นถึงความพยายามแสนสวยงามของคนคนหนึ่งที่ฝ่าข้ามทุกอย่างอันผู้อื่นมองว่าเป็นอุปสรรค แต่เขาฝ่าไปสู่ตัวตนที่ประสบความสำเร็จอย่างสง่างามที่สุด หัวใจของหนังสือเล่มนี้คือหัวใจของความดีงามที่สำคัญเกินกว่าจะเอาเหตุผลด้านการตลาดมาปฏิเสธ”

(ภาณี ลอยเกตุ, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2557)

ปัจจัยแวดล้อมพร้อมสนับสนุนการจัดพิมพ์

ปัจจัยแวดล้อมหรือบริบทที่ช่วยสนับสนุนการจัดพิมพ์ จากการสัมภาษณ์พบบริบทในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- บริบททางสังคม

บริบททางสังคม คือ ชื่อเสียงของผู้พิการ การยอมรับผู้พิการในฐานะผู้ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอิสระซึ่งเป็นการรับรู้ของคนทั่วไป ทำให้ทางสำนักพิมพ์สนใจจัดพิมพ์เรื่องราวชีวิตของผู้พิการจึงติดต่อไปให้แต่งหนังสือ นอกจากนี้บริบททางสังคมยังเปิดพื้นที่ให้คนพิการได้แสดงความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถด้านกีฬาในช่วงที่สังคมไทยให้ความสนใจกับการจัดการแข่งกีฬาคนพิการ ซึ่งส่งผลถึงการสร้างสรรคงานเขียนเรื่องเล่าประสบการณ์ด้วย เห็นได้ชัดจากการให้สัมภาษณ์ของ ทองเจียร หงศ์ดารมภ์ ซึ่งกล่าวว่าอยากแต่งหนังสือเพราะจะได้มีผลงานบ้างอันเป็นการแสดงความสามารถของคนพิการ เนื่องจากในช่วงนั้นมีเฟสบุ๊กเกมส์ เวทีแสดงความสามารถของคนพิการที่เก่งด้านกีฬา ทองเจียรจึงอยากแสดงความสามารถบ้างแต่เป็นทางด้านงานเขียนหนังสือ เธอจึงเริ่มเรียบเรียงประสบการณ์ของตนเองและหาข้อมูลประกอบการเขียนเพิ่มเติมจนกระทั่งสำเร็จเป็นหนังสือเล่มแรกชื่อ *सानฝันคนพิการ*

นอกจากนี้บริบททางสังคมยังหมายถึง กลุ่มผู้อ่านชาวไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน และหนังสือของคนพิการในท้องตลาดขณะนั้นด้วย ตัวอย่างเช่น หนังสือเรื่อง จิตสดใส...แม้กายพิการ เหตุผลที่บรรณาธิการใช้พิจารณาจัดพิมพ์คือ “เนื้อหาของเรื่องนี้นำเสนอวิธีการจัดการกับความทุกข์ของคนพิการโดยวิธีการเจริญสติในพระพุทธศาสนา ซึ่งไม่เหมือนกับหนังสือของคนพิการเล่มอื่น” (จันทิรา สถาพรสถิต, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2557) ด้วยการแนะนำหลักปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาทำให้คนในสังคมไทยให้การตอบรับที่ดี ประกอบกับเนื้อหาที่เป็นเอกลักษณ์ แตกต่างจากหนังสือของผู้พิการเล่มอื่น ๆ ในท้องตลาด ส่งผลให้หนังสือเล่มนี้ได้รับการพิมพ์ซ้ำหลายครั้ง โดยครั้งล่าสุดเป็นครั้งที่ 14 เมื่อพ.ศ. 2553 ยอดพิมพ์รวมทั้งหมดตั้งแต่ครั้งแรกประมาณ 45,000 เล่ม

- บริบททางเศรษฐกิจ

จากการสำรวจหนังสือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการผู้วิจัยพบว่าช่วงเวลาที่มีการจัดพิมพ์มากที่สุดคือตั้งแต่ พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นช่วงที่สังคมไทยได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์ที่ต้องการเผยแพร่หนังสือเพื่อให้กำลังใจผู้คนที่รู้สึกท้อแท้สิ้นหวังให้ลุกขึ้นสู้ชีวิตอีกครั้ง ทั้งในส่วนของผู้แต่งและจัดพิมพ์เผยแพร่เอง อย่าง ศ.วิริยะ เจ้าของผลงานเรื่อง *สู้ชีวิต เเคราะห์สร้างโอกาส* ซึ่งจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นเพื่อให้กำลังใจคนทั่วไปในยุคที่ความเป็นอยู่ฝืดเคืองจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ทั้งเขายังได้ถือโอกาสนี้นำเงินรายได้จากการจำหน่ายหนังสือมาสนับสนุนการก่อตั้งมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการด้วย (ปัจจุบันทางมูลนิธิยังคงดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้อย่างต่อเนื่องเพื่อแทนคำขอบคุณสำหรับผู้บริจาคเงินให้กับมูลนิธิ ทั้งยังจัดโครงการบริจาคหนังสือให้แก่โรงเรียนที่มีเด็กพิการเรียนร่วมอีกด้วย - ผู้วิจัย) ในแง่นี้ ผู้แต่งจึงต้องการเขียนเรื่องเล่าให้คนทั่วไปได้อ่านเพื่อสร้างกำลังใจในการต่อสู้ชีวิต นอกจากนี้การสร้างสรรค์ผลงานเรื่องเล่าประสบการณ์ยังใช้เป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการด้วย

ทางด้านบรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์หลายแห่งให้ความเห็นว่าตัดสินใจจัดพิมพ์เพื่อให้กำลังใจผู้อ่านในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำเช่นเดียวกัน ดังคำกล่าวของจำเนียร พลสวัสดิ์ อธิบดีบรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น ผู้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด*

“อันที่จริงสำนักพิมพ์มีนโยบายที่จะพิมพ์หนังสือแนวประวัติบุคคลที่ต่อสู้กับชีวิต เพื่อให้กำลังใจผู้คนในสังคมมานานแล้ว ทั้งบุคคลธรรมดาทั่วไปและผู้พิการ ตั้งแต่เกิด เหตุการณ์วิกฤตทางเศรษฐกิจสำนักพิมพ์ก็ได้สนใจแนวทางนี้อยู่แล้ว”

(จำเนียร พลสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2557)

- นโยบายของสำนักพิมพ์

กลุ่มบรรณาธิการ บรรณาธิการบริหาร ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ และที่ปรึกษาการจัดพิมพ์ ส่วนใหญ่ (4 ใน 7 คน) ระบุว่า ไม่ได้มีนโยบายส่งเสริมการจัดพิมพ์หนังสือของคนพิการโดยตรง แต่ผลงานของคนพิการจัดได้ว่ารวมอยู่ในเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักพิมพ์ในแง่ที่สนใจจัดพิมพ์หนังสือธรรมะ (*จิตสไต...แม่กายพิการ*) หนังสือของคนต้นแบบที่สร้างแรงบันดาลใจให้คนในสังคมได้ (*การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด, ชีวิตไร้ขีดจำกัด, หยุคไม่อยู่*) หรือสนใจจัดพิมพ์หนังสือจากชีวิต

จริงอยู่แล้วเพราะเป็นหนังสือที่มีพลัง ดังการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับนโยบายของสำนักพิมพ์ของอัฐพงศ์ เพลินพุกษา บรรณาธิการสำนักพิมพ์ไอ้มายก๊อด ผู้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง *แม้มีดมีด เจียบงัน มีอาจ ขวางกั้น*

“สำนักพิมพ์ไม่ได้มีนโยบายทางด้านนี้ (นโยบายส่งเสริมการจัดพิมพ์หนังสือของ ค น พิกการ) โดยตรง แต่ก็มักจะสนใจจัดพิมพ์หนังสือจากเรื่องจริง ชีวิตจริง จากคน เขียน ที่ ถ่า ย ทอ ด ประสบการณ์ในการเผชิญและเอาชนะความยากลำบากและข้อจำกัดของ ชีวิตจริง ๆ เพราะคิดว่าเรื่องเล่าจากปากของผู้ที่เคยผ่านประสบการณ์มาจริง ๆ มันมีพลัง เสมอ ไม่ว่าจะถ่ายทอดออกมาอย่างเรียบง่ายแค่ไหน หนังสือหลายเล่มของสำนักพิมพ์ก็ จะ เป็นประเภทนี้”

(อัฐพงศ์ เพลินพุกษา, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2557)

คุณค่าของหนังสือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

ประเด็นคำถามต่อไปที่ผู้วิจัยสนใจเจาะลึกมีความเกี่ยวข้องกับคุณค่าของหนังสือเรื่องเล่า ประสบการณ์ของคนพิการ โดยผู้วิจัยเลือกใช้คำถามที่หลากหลายและเข้าใจง่ายในการถามบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้แต่ง กลุ่มผู้แปล-ผู้เรียบเรียง และกลุ่มบรรณาธิการ บรรณาธิการบริหาร ผู้อำนวยการ ที่ปรึกษาการจัดพิมพ์ ตัวอย่างคำถาม เช่น คิดว่าคุณค่าหรือประโยชน์ของหนังสือเล่มนี้คืออะไร, สิ่งที่ได้จากการเรียบเรียง/แปลหนังสือเล่มนี้คืออะไร, การจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิต ส่งผลอย่างไรต่อผู้อ่าน, คิดว่าผู้อ่านสนใจหรือประทับใจแง่มุมใดในหนังสือเล่มนี้มากที่สุด, การจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตส่งผลต่อสังคมอย่างไร, เรื่องเล่าจากประสบการณ์ตรงมีพลังอย่างไร, คิดว่าชีวิตอิสระ ในความหมายของผู้แต่งคืออะไร หรือคำถามอื่น ๆ ที่มีเนื้อความใกล้เคียงกันนี้เพื่อเข้าถึงคุณค่าของหนังสือที่บุคคลทั้ง 3 กลุ่มเล็งเห็น อันถือเป็นเหตุผลเบื้องต้นอีกประการหนึ่งที่เป็นแรงผลักดันให้สร้างสรรค์และจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ด้วย

จากการประมวลคำตอบทำให้ทราบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์เล็งเห็นคุณค่าใดในหนังสือบ้างและเกิดจากองค์ประกอบใด คุณค่านั้นสอดคล้องกับโลกทัศน์ของผู้รับสาร (ผู้อ่าน-ผู้แปล) หรือไม่อย่างไร และสุดท้ายคิดว่าคุณค่าที่ได้ก่อให้เกิดผลต่อปัจเจกบุคคลและสังคมอย่างไร

คุณค่าในเรื่องเล่าประสบการณ์

คุณค่าซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์เล่มนี้เห็นมากที่สุดคือ “ทัศนคติเชิงบวก” ซึ่งนำเสนออยู่ตลอดทั้งเรื่อง โดยเห็นว่าทัศนคติเชิงบวกเป็นวิธีคิดที่ทรงพลังช่วยให้คนสามารถปลดปล่อยความสามารถและศักยภาพออกมาได้อย่างเต็มที่ ไม่คิดเปรียบเทียบตนเองกับคนอื่น ที่สำคัญคือช่วยให้ชีวิตผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคได้ ไม่เพียงเท่านั้นยังดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีความสุข ความหวัง และส่งต่อพลังหรือเป็นแรงบันดาลใจให้คนอื่นได้ด้วย ทัศนคติเชิงบวกนี้เกิดจากองค์ประกอบที่เป็นตัวละครหลักหรือผู้เล่าเรื่อง กล่าวคือ อุปนิสัยของผู้เล่าเรื่อง ทัศนคติ ตลอดจนการกระทำเมื่อต้องประสบความท้าทายในชีวิต เช่น บรรณาธิการกล่าวว่าทัศนคติเชิงบวกน่าจะเป็นสิ่งที่ผู้อ่านประทับใจ โดยมาจากวิธีคิด มองโลกในแง่ดีของตัวละครหลักหรือผู้เล่าเรื่องนั่นเอง ดังเช่นที่สัมผัสได้จากเรื่อง จิตสดใส...แม้กายพิการ

“แบบอย่างของผู้แต่งที่แม้พิการระดับรุนแรง แต่ก็สามารถมองโลกในแง่ดี มีความเข้มแข็งทางจิตใจ และแบบอย่างการปฏิบัติธรรมที่ทำให้สามารถมีความสุขกับชีวิตได้อย่างอิสระ โดยอาศัยปัจจัยอื่นรอบข้างอย่างน้อยที่สุด และยังชื่นชมที่เห็นความพยายามของผู้แต่งที่จะบำเพ็ญประโยชน์ในการช่วยเหลือผ่อนคลายความทุกข์ของผู้อื่นด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม แจ่มใส ผ่อนคลาย เบาสบาย อยู่เสมอ”

(จันทิรา สถาพรสถิต, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2557)

อีกเล่มหนึ่งคือ *แม้มืดมืด เจียบงัน มีอจขวงกัน* คุณค่าที่เป็นทัศนคติเชิงบวกฉายชัดมาจากเฮเลน เคลเลอร์ ซึ่ง รศ.ดร. อมร แสงมณี ที่ปรึกษาการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้เห็นว่าเป็นคุณค่าที่เด่นชัดในเรื่องนี้ “การมองชีวิตด้านบวกช่วยให้ชีวิตผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคได้” (รศ.ดร. อมร แสงมณี, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2557) สอดคล้องกับความคิดเห็นของบรรณาธิการ นอกจากนี้ยังมีความเห็นเพิ่มเติมด้วยว่าทัศนคติเชิงบวกนอกจากสัมผัสได้จากตัวละครหลักหรือผู้เล่าเรื่องแล้ว ยังพบได้จากตัวละครแวดล้อมผู้สนับสนุนการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการด้วย

“น่าจะสนใจว่าเฮเลนที่มีข้อจำกัดทางร่างกายขนาดนี้จะผ่านช่วงต่าง ๆ ในช่วงต้นวัยมาได้อย่างไร เจออุปสรรคอะไรบ้าง สนใจทัศนคติของเฮเลน รวมถึงอารมณ์ความรู้สึกและความคิดของเฮเลนในขณะที่อยู่ในภาวะที่ท้าทายต่าง ๆ และน่าจะประทับใจความทุ่มเทของครูแอนน์ด้วย”

(อัฐพงศ์ เพลินพฤษา, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2557)

คุณค่าอีกประการหนึ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์เล็งเห็นในเรื่องเล่าคือ “ความรัก” ซึ่งได้รับการเสริมพลังมาจากความศรัทธาในพระเจ้าของคริสตศาสนิกชน ดังเช่น เลน่า มาเรีย ผู้พิการทางร่างกายที่มีความรักหล่อเลี้ยงชีวิต คือรู้สึกว่าได้ความรักจากพระเจ้า ได้ทำในสิ่งที่รักอย่างการร้องเพลง และได้ส่งต่อความรักความปรารถนาดีถึงผู้คนในหลายประเทศทั่วโลก

“เลน่า มาเรีย มองว่าพระเจ้าสร้างเขามาแบบนี้เพราะมีพระประสงค์บางอย่าง... ตัวเขาเดินทางไปหลาย ๆ ประเทศ ในการที่จะไปให้กำลังใจ ในการที่จะไปทำในสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะช่วยเหลือบุคคลด้อยโอกาสในโลกที่สาม ถ้าเขาไม่เกิดมาแบบนี้เขาจะไม่มีโอกาสแบบนี้... เขามีโอกาสที่จะร้องเพลง เขาได้ค้นพบว่าที่เขาพิการค่อนข้างเยอะ ไม่มี แขนทั้งสองข้าง ขาปกติข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งก็สั้น แต่เขาก็ได้ค้นพบว่ามันมีวัตถุประสงค์ เพราะฉะนั้นเขายอมรับว่ามันคือสิ่งที่ดีในชีวิตของเขา เขารู้สึกว่าไม่ใช่ว่าพิการ เขารู้สึกว่าถ้าไม่เป็นอย่างนี้ก็ไม่ใช่เลน่า มาเรีย”

(ดร.สมใจ รักษาศรี, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2557)

เรื่องเล่าหลายเรื่องยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าในส่วนของ “ครอบครัว” ซึ่งเป็นพลังผลักดันให้การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการประสบความสำเร็จได้ ดังเช่นชีวิตของ เฮเลน เคลเลอร์ ผู้พิการทางการเห็นและการได้ยินที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาจากความใส่ใจของพ่อแม่ เช่นเดียวกับโคลี เมย์นาร์ด ซึ่งมีครอบครัวเป็นชุมชน บ่มเพาะเขาให้เติบโตขึ้นมาโดยมีความมั่นคงภายในจิตใจและสนับสนุนการดำรงชีวิตอิสระในทุกทาง ทั้งด้านการใช้ชีวิต การเรียน หรือการเล่นกีฬา คุณค่าที่เป็นความสำคัญของครอบครัวเป็นสิ่งที่ผู้แปลเรื่อง หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง เล็งเห็น

“รู้สึกว่าการคบครวเป็นเรื่องสำคัญนะครับ ไคล์ เมย์นาร์ด นี่สมมติไปอยู่ใน
 ครอบครัวที่ไม่ได้สนับสนุนขนาดนี้ก็อาจสู้มาไม่ถึงขนาดนี้ได้ เพราะว่าครอบครัวเขา
 ทัศนคติดีมากเลย รู้สึกว่ามีคุณปู่หรืออะไรนี่ครับช่วยเลี้ยงเขามา แล้วคุณปู่ก็สอนแนวคิด
 ดี ๆ ให้เขาเยอะ”

(ดาวิช ชาญชัยวานิช, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2557)

คุณค่าอีกประการหนึ่งคือ “อิสระ” ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการอย่าง
 เต็มที่ ทั้งนี้ อิสระที่ผู้แต่ง ผู้แปล ผู้เรียบเรียง ตลอดจนบรรณาธิการมองเห็นในเรื่อง เป็นอิสระที่เกิด
 จากความสามารถกำหนดเป้าหมายชีวิตของตนเองได้ ทั้งด้านการเรียน การประกอบอาชีพ การทำใน
 สิ่งที่รักโดยไม่มีข้ออ้าง หรือเป้าหมายชีวิตที่ว่าจะอยู่โดยช่วยเหลือตนเองให้ได้ ไม่เป็นภาระให้ใคร จะ
 ใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี เท้าเทียมกับคนทั่วไป นอกจากนี้ยังตั้งใจว่าจะอยู่ ไม่ใช่เพียงเพื่อตนเองเท่านั้น
 แต่เพื่อคนอื่นด้วย ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัวหรือผู้อื่นในสังคมที่จะได้รับการส่งต่อความรักความ
 ปรารถนาดี ทั้งนี้ ในอีกด้านหนึ่ง อิสระ เกี่ยวโยงกับมิติจิตใจที่เบิกบานด้วยจินตนาการ และสุขสงบ
 ด้วยธรรมะ

“ชีวิตอิสระน่าจะหมายถึงการได้เลือกอาชีพที่เขาอยากจะทำ เพราะสมัยก่อนนี้ น
 อาชีพคนพิการก็จะเป็นขายล็อตเตอรี่ เป็นคนกวาด หรือให้อยู่แต่ในบ้าน ซึ่งเป็นอะไรที่
 จำกัด แต่พอได้รับการศึกษาและออกมาสู่สังคมเขาสามารถเป็นนักเขียน นักร้อง นัก
 ดนตรี หรืออาชีพอื่นๆ ตามถนัด เป็นอาชีพที่เขาสามารถเลือกได้พอประมาณ ถือเป็นกา
 รสร้างทางเลือกเพิ่มเติม”

(จำเนียร พลสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2557)

“ถ้าเป็นความหมายของไคล์ เมย์นาร์ด คงจะแปลว่า อยากทำอะไรก็ทำ อย่าให้
 ข้ออ้างมาหยุดรั้งเอาไว้ โดยส่วนมากคือเป็นอิสระจากข้ออ้าง จากความคิดแง่ลบ จาก
 ข้ออ้างที่เราเอามาบอกเพื่อให้ตัวเองไม่ต้องทำนั่นทำนี่ทั้งที่จริง ๆ แล้วอยากทำครับ และ คิ ด
 ว่าสิ่งนี้เป็นสารสำคัญที่ไคล์อยากบอกกับคนทั่วไป”

(ดาวิช ชาญชัยวานิช, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2557)

“การให้คุณค่ากับชีวิตของตน ไม่คิดว่าคนพิการอย่างตนจะเป็นภาระกับใคร สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น ไม่เป็นภาระให้กับใคร และการดำรงชีวิตอยู่นั้นไม่ได้ ดำรงไว้เพื่อรักษาชีวิตของตน แต่ดำรงอยู่เพื่อคนอื่น (เพื่อลูก ลูกจะขาดแม่ไม่ได้ ต้องอยู่ต่อไปเพื่อให้ลูกมีแม่)”

(ผศ.อุไรวรรณ จิตเป็นธม คิม, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2557)

“ชีวิตอิสระ หมายความว่า ไม่ได้จำกัดอยู่กับความพิการมั่ง เป็นความเห็นส่วนตัว นะคะ คืออิสระที่จะคิด อิสระที่จะโยยบินไปในจินตนาการผ่านงานเขียนของเขา... คือมันเป็นอิสระที่เหมือนกับว่าไม่มีอะไรที่จะมากกักขังเขาไว้ได้ นะคะ ความคิดของเขา บางทีเขาก็แต่งเพลง บางทีเขาก็เล่นกีตาร์ร้องเพลงอะไรก็ยังมีได้อยู่ หรือหลัง ๆ นี้ทำอะไรไม่ได้ ในความคิดของเขา เขาก็ยังศึกษาเรื่องธรรมะ นี่ก็คือว่าอิสระ ไม่ได้ถูกขังอยู่ในตัวตนที่เดินไม่ได้ของเขาค่ะ”

(ภาจิรา เปลวจันทร์, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2557)

คุณค่าและความสอดคล้องกับโลกทัศน์ของผู้รับสาร

ผู้รับสารในที่นี้ ได้แก่ ผู้อ่านและผู้แปล ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการและผู้แปลพบว่า หนังสือของคนพิการถือเป็นเรื่องเล่าที่มีพลังต่อผู้อ่านเพราะมาจากประสบการณ์จริง จึงทำให้น่าเชื่อถือและก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ได้ง่าย

“มีพลังตรงที่มันไม่แห้งแล้ง มันมีชีวิตและเลือดเนื้ออยู่ในนั้น มันทำให้คนเสพ/คนรับสารเชื่อมโยงอารมณ์ความรู้สึกได้ง่ายกว่าปกติ เวลาสื่อสารผ่านเรื่องเล่ามันจะเกาะติดและสัมผัสความรู้สึกของคนขึ้นอีกระดับ”

(อัฐพงศ์ เพลินพฤษา, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2557)

“อะไรก็ตามที่เป็นเรื่องประสบการณ์ตรงมันก็มักจะบอกเล่าได้ชัดเจน แล้วคนอ่านก็จะเข้าถึงได้ คนอ่านก็จะรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องจริงนะ มันไม่ใช่เรื่องแต่ง ความรู้สึก

ใด ๆ ในหนังสือนี้มันไม่ใช่เรื่องที่สมมติขึ้นมา มันมาจากคนที่เคยผ่านประสบการณ์นี้

จริง ๆ เป็นหนังสือที่เรียกว่าเป็นอัตชีวประวัติคือเขียนบอกเล่าชีวิตของตนเอง หรือจะเขียนบอกเล่าผ่านอีกคนหนึ่งก็ตามเนีย แต่ถ้าเป็นเรื่องจริงมันก็เป็นเรื่องที่คุณอ่านสะท้อนใจอยู่แล้วค่ะ”

(งามพรรณ เวชชาชีวะ, สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2557)

“ทุกอย่างเป็นความจริง ไม่ว่าจะสุข-ทุกข์กำลังดีหรือเกินพอดี อย่างไรก็ตามก็ล้วนเป็นความจริงที่ผู้รับสารจะมีความรู้สึกคล้อยตามไปด้วยอยู่แล้วส่วนหนึ่ง และยิ่งถ้าเป็นประสบการณ์ที่เคยได้รับมาเหมือนกันจะยิ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกร่วมมากขึ้น อะไรก็ตามที่อยู่บนพื้นฐานของความจริงมันทรงพลังกว่าเรื่องแต่ง แม้จะเป็นกรณีที่ไม่ได้เกิดบ่อย ๆ หรืออาจมีกรณีเดียวในโลก หาผู้ร่วมประสบการณ์ไม่ได้ แต่ก็ยังอยู่บนพื้นฐานของคนจริง มีตัวตนจริง จึงกลายเป็นที่กล่าวขวัญไป”

(วาริน วรรณประสาท, สัมภาษณ์, 28 มีนาคม 2557)

ในประเด็นความสอดคล้องกับโลกทัศน์ของผู้ร่วมประสบการณ์เห็นได้ชัดจากคำให้สัมภาษณ์ของงามพรรณ ซึ่งประสบการณ์ส่วนตัวที่มีลักษณะร่วมทำให้เชื่อ เข้าใจ และประทับใจในเรื่องราวชีวิตของผู้พิการในเรื่องมากยิ่งขึ้น

“ส่วนหนึ่งที่ก็เหมือนกัน คือพีก็มีความผิดปกติเหมือนกันตั้งแต่ต้น (เดินไม่ได้ต้องใช้เก้าอี้ล้อ) ที่ประทับใจหนังสือของเขามากคือเขาอธิบายตอนที่เป็เด็ก เพราะว่าตอนเป็นเด็กเราก็ไม่เข้าใจว่าทำไมเราถึงไม่เหมือนคนอื่น ทำไมเราต้องถูกเพื่อนล้อ คิดว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแน่ ๆ เรื่องนี้เขาก็บอกเล่าให้เข้าใจว่า เขาต้องต่อสู้ยังไง ผ่านพ้นมาได้ยังไง สำหรับตัวเองตอนที่แปลก็รู้สึกอยู่เหมือนกันค่ะว่า เออ เราก็ได้มีส่วนเหมือนกับเข้าใจเขามากขึ้น”

(งามพรรณ เวชชาชีวะ, สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2557)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า คุณค่าของเรื่องที่สอดคล้องกับโลกทัศน์ของคนอ่านอาจไม่จำเป็นต้องเป็นประสบการณ์ร่วมที่เหมือนกันอย่างไม่ผิดเพี้ยน เช่น ลักษณะความพิการ ระดับความพิการ หรือเรื่องอื่น ๆ เช่น การนับถือศาสนา ก็ไม่จำเป็นต้องเป็นศาสนาเดียวกัน เนื่องจากหากพิจารณาให้ลึกถึงแก่นแล้ว ทุกศาสนาล้วนมีจุดร่วมคือเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ สามารถเสริมพลังใจให้มุ่งมั่นทำความดี ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค

“ในส่วนศาสนาที่คุณนึกเป็นคนเคร่งศาสนา เราไม่จำเป็นต้องมองว่าเขานับถือคริสต์ เรานับถือพุทธ ที่เขาแทรกเรื่องศาสนาไว้ก็แสดงให้เห็นว่าคนที่มีความเชื่อ มีศรัทธา ไม่ยอมแพ้”

(นันทพร ปีเลย, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2557)

“เขานับถือพระเจ้า ใช้พระเจ้าเป็นแรงบันดาลใจด้วย เป็นพลังของเขาด้วย ก็มองว่าคนเราจะมีเชื่อในศาสนาไหนก็ตามเชื่อได้ทั้งนั้น เพราะทุกศาสนาก็สอนให้คนมีกำลังใจที่จะทำดี เราก็มองว่าถ้าเขานับถือพระเจ้าเนี่ยก็เป็นพลังของเขาเนาะครับ”

(ดาวิช ชาญชัยวานิช, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2557)

คุณค่าก่อเกิดผลต่อปัจเจกบุคคลและสังคม

ในระดับบุคคลนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์ได้นำคุณค่าที่ได้จากเรื่องมาคิดพิจารณาและใช้ในชีวิตของตนเพื่อความสำเร็จในชีวิตและความเข้าใจชีวิตอย่างลึกซึ้งขึ้น คุณค่าเหล่านี้ได้แก่ทัศนคติเชิงบวก การมองเห็นคุณค่าในตัวเอง เป็นพลังในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต เช่น ผลที่เกิดขึ้นกับนันทพร ปิเลย์ ผู้แปลเรื่อง *ชีวิตไร้ขีดจำกัด* และภาจिरา เปลวจันท์ ผู้เรียบเรียงหนังสือ *ชีวิตทง*

“เอามาใช้กับตัวเองได้ด้วยในชีวิตประจำวัน เราเลิกบ่นน้อยอกน้อยใจเพราะทุกคนก็มีความลำบากของตัวเอง เวลาเจอปัญหาเราจะไม่แบบ...ไม่ทำแล้ว หนังสือเล่มนี้ช่วยปรับทัศนคติว่าในชีวิตเราควรพยายามทำนะ คือคุณนิกอธิบายเป็นขั้นตอนดีว่าให้ลองทำดูก่อน ทำไม่ได้ในครั้งแรกก็ไม่เป็นไร พยายามทำใหม่ เขาจะให้วิธีการที่เป็นขั้นตอนว่าให้ลองพยายาม อย่ายอมแพ้ง่าย ๆ”

(นันทพร ปิเลย์, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2557)

“ไม่ใช่แค่ได้กำลังใจ แต่ได้พลังอะไรบางอย่าง เราไม่เคยอดข้าวเลยในขณะที่ฟังเรื่องราวของเขา จินตนาการไม่ออกจริง ๆ ว่า เขากินกระถินกับน้ำเป็นอาหารหลายวันติดต่อกันได้อย่างไร ทีนี้เวลาที่เรเจอปัญหาอะไรจะเหมือนกับมันเล็กน้อยมากถ้าเทียบ กับสิ่งที่ทงได้เจอมา ที่สำคัญคือพลังของความดีนรณ ความต่อสู้ที่ต้องการจะมีชีวิตอยู่และต้องการทำให้ชีวิตนี้ดีด้วย ก้าวต่อไปได้ด้วย”

(ภาจिरา เปลวจันท์, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2557)

ส่วนคุณค่าในเรื่องเล่าที่ช่วยก่อให้เกิดผลในระดับสังคมนั้น คุณค่าเหล่านี้ได้แก่ ความเข้าใจกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเท่าเทียม เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของคนในสังคม เรื่องเล่าช่วยให้คนในสังคมมองคนพิการด้วยมุมมองใหม่ มองเห็นความเป็นมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อ มีชีวิตจิตใจ มีความสามารถเทียบเท่าคนทั่วไป จากการสัมภาษณ์ผู้แต่งทำให้ทราบความคาดหวังถึงผลที่จะเกิดขึ้นในระดับสังคมผ่านการถ่ายทอดคุณค่าเหล่านี้ในเรื่องเล่า

“เราขอแค่ หนึ่ง... โอกาส สอง... สายตา รู้ไหมว่าสายตากับกิริยาทำร้ายจิตใจ เยอะเลยนะ มีใครชอบให้คนมองเหมือนเป็นมนุษย์อวกาศหรือตัวแปลกประหลาด เราไม่ อยากให้คนมองด้วยสายตาสมเพช สงสาร หรือสังเวช อยากให้คนมองเราเหมือนน้อง เหมือนคนที่คุณรัก เหมือนเพื่อนสักคนหนึ่ง โดยที่เหมือนเป็นปกติ นี่คือสิ่งที่ต้องการจริง ๆ นะ คือ ไม่ต้องการเงิน ไม่ต้องการความสงสาร ไม่ต้องการคำชื่นชม ไม่ต้องการ อะไรทั้งสิ้น ขอแค่ให้มองเหมือนเป็นน้อง เป็นเพื่อน อย่างมองแบบแบ่งแยก โอเค คนไทยชี้ สงสารแต่คน ไทยแบ่งแยกไม่ถูก”

(เอกชัย วรรณแก้ว, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2557)

การเปิดโอกาส เสนอโอกาสที่เท่าเทียมส่งผลให้คนพิการช่วยเหลือตัวเองได้อย่างยั่งยืนและยัง เป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้คนพิการได้ลุกขึ้นแสดงความสามารถที่มีให้คนทั่วไปได้เห็น เพื่อสร้าง ความเข้าใจและเปิดมุมมองใหม่ให้คนทั่วไปรู้จักคนพิการอย่างรอบด้านมากขึ้น ดังคำกล่าวของดร. ประกาย ผู้พิการทางการได้ยินที่โลดแล่นในหลายวงการ และได้ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตในหนังสือ *ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย*

“ในเล่มจะบอกชีวิตการทำงานไม่ใช่วิชาการอย่างเดียว ดร.ทำด้านเดียวมีเยอะ แ ต่ จะเป็นอาจารย์ เป็นนักเขียน เป็นนางงาม (ประกวดหลายเวที) ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ยิน เราก็ทำในสิ่ง ที่คนปกติทำได้ และอาจพลิกวิกฤติเป็นโอกาส... ความพิการอาจไม่ใช่จุดเสียเปรียบ คน ไม่ได้ยินได้เปรียบตรงหน้าอ่อน ไม่ค่อยได้ยินเสียงรบกวนและคนว่า ส่วนใหญ่หน้าตารูปร่างดี ... หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือสวยเป็นจุดเด่น... สร้างมุมมองใหม่ว่าคนพิการไม่ได้น่าสงสารแต่น่าอิจฉาก็ได้นะคะ”

(ดร.ประกาย กิจธิคุณ, สัมภาษณ์, 14 กุมภาพันธ์ 2557)

ด้านบรรณาธิการเห็นว่าผลระดับสังคมที่ชัดเจนคือความเข้าใจกันระหว่างคนพิการและคนทั่วไป คุณค่าด้านความเข้าใจที่ปรากฏในเรื่อง *นางนวลในโลกเงียบ* ได้ส่งผลระดับสังคมในชีวิตจริง อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นระหว่างผู้ใกล้ชิดกับเด็กพิการทางการได้ยิน ดังคำ สัมภาษณ์ของคุณตรีสวี นิจติเดชารักษ์ ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ตรีสวี ผู้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง *นางนวลในโลกเงียบ*

“ครูที่โรงเรียนทูลนวกและผู้ปกครองก็ขอบคุณมากมาย เพราะความพิการบัง
ความเป็นคน ความเป็นเด็กของพวกเขา ทั้งครูและผู้ปกครองก็เชื่อมั่นกว่าแม่พวกเขาจะ
ไม่ได้ยินพูดไม่ได้แต่เขาก็เป็นเด็ก พอช่วงวัยรุ่นก็มีอาการเหมือนวัยรุ่นที่ไม่พิการ ผู้ใหญ่ก็
เข้าใจเด็กมากขึ้น เขารายงานมาว่าความสัมพันธ์ก็ดีขึ้น”

(ตรัสวิน จิตติเดชารักษ์, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2557)

หากกล่าวถึงที่สุดแล้ว คุณค่าต่าง ๆ ที่เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการนำเสนอเป็นคุณ
ค่าที่ช่วยเหลือหลอมสังคมในอุดมคติซึ่งไม่แบ่งแยกผู้คนในสังคมด้วยอคติ ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มี
สิทธิและได้รับโอกาสอย่างเสมอภาค เข้าใจกันและช่วยเหลือกัน ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การ
อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการบนเส้นทางของการพัฒนา

การสนับสนุนให้เกิดการสร้างสรรคและจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการมี
ความสำคัญทั้งในมิติทางจิตใจและสังคมดังกล่าวแล้ว อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะหาแนวทางการพัฒนา
เรื่องเล่าควรสำรวจปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมา โดยปัญหาและอุปสรรคที่พบในการทำงานสร้างสรรค์
และจัดพิมพ์รวมถึงวิธีการแก้ไข คือ ผู้แปลต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมค่อนข้างมากเพื่อทำความเข้าใจ
เรื่องที่ไม่เคยรู้มาก่อนโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับคนพิการ เช่น มหาวิทยาลัยที่สอนคนทูลนวก
โดยเฉพาะ หรือการบรรยายกิจกรรมประจำวันของคนพิการให้ได้ภาพที่ชัดเจน ถูกต้อง ดังคำบอกเล่า
ถึงปัญหาและวิธีแก้ไขในการแปลของ ดาวิช ชาญชัยวานิช ผู้แปลหนังสือเรื่อง หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง

“ก็จะมีพวกเรื่องวิธีใช้ชีวิตประจำวันของเขาว่า เขาตักข้าวใส่ปากยังไง หรือว่าเล่น
เกม Xbox เขาใช้อวัยวะส่วนไหนกดปุ่มไหนบ้าง อ่านในหนังสือเรานึกภาพไม่ออกก็
อาจจะแปลไม่ค่อยถูก เราต้องไปหาดูในยูทูป ไปหาคลิปวิดีโอของเขาเพิ่มเติม อย่างเขา ะ
บอกว่าวิธีกินข้าวของเขาคือเอาช้อนไปวางไว้ตรงต่อแขนข้างหนึ่งแล้วก็ใช้เหรียญ เราอ่านจาก
wording อย่างเดียว เรานึกภาพไม่ออกครับ อันนี้ที่แปลได้ค่อนข้างตรงเป็นเพราะว่าได้ไป
เปิดดูจากคลิปของเขามาด้วยครับ...เราก็ต้องไปดูในคลิปว่าที่เขาบอก อธิบายมาเป็น คำ
พูดเนี่ย จริง ๆ แล้วภาพมันปรากฏออกมาเป็นยังไง”

(ดาวิช ชาญชัยวานิช, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2557)

สำหรับภาพรวมการจัดพิมพ์และแนวโน้มการพัฒนาในอนาคต บรรณาธิการและบรรณาธิการบริหารมองว่าหนังสือของคนพิการไม่ได้เป็นที่นิยมของผู้อ่านทั่วไปมากนัก ทั้งนี้ในอนาคตอาจพัฒนาด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับเสียงตอบรับจากผู้อ่านมากขึ้น กล่าวคือ ด้านเนื้อหา ควรเลือกประเด็นการนำเสนอที่แตกต่างและโดดเด่นจากเล่มอื่น ๆ ด้านภาษา ผู้แต่งควรพัฒนาทักษะการเขียนถ่ายทอดเพื่อให้สื่อสารความคิด อารมณ์ความรู้สึกได้ดี และสร้างสรรค์รูปแบบ วิธีการในการสื่อสาร ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์ สื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ ควรสนับสนุนด้วยการกล่าวถึงผลงานของคนพิการมากขึ้น เพื่อให้สาธารณชนได้รับรู้และมีโอกาสอ่านหนังสือของคนพิการเป็นวงกว้าง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 5

กระบวนการทัศน์การเล่าเรื่องและกลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ

สังคมที่สร้างมาตรฐานซึ่งเรียกว่า “ความเป็นปกติ” และเปียดขับคนที่สังคมเห็นว่าเบี่ยงเบนจากมาตรฐานนั้น ทำให้เกิดเป็นคนที่ “ผิดปกติ” หรือเป็นคนชายขอบที่ชีวิตถูกกำหนดโดยสังคม คนพิการถูกจัดไว้ในกลุ่มคนชายขอบเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะคนพิการระดับรุนแรงที่สังคมเห็นว่ามีความเบี่ยงออกไปอย่างมากจากมาตรฐานของคนที่เรียกว่าปกติหรือมีร่างกายสมบูรณ์ คนพิการ โดยเฉพาะคนพิการระดับรุนแรงจึงได้สร้างสรรค์เรื่องเล่าที่เขียนขึ้นจากประสบการณ์อันแสดงให้เห็นการดำรงชีวิตที่มาจากทางเลือกเอง กำหนดเอง มีอิสระในการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความหวังที่จะสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกันกับทุกคนและสร้างสังคมที่ลดการแบ่งแยก เรื่องเล่าของคนพิการสอดคล้องกับแนวคิดของกระบวนการทัศน์การเล่าเรื่อง (narrative paradigm) ของ วอลเทอร์ พิชเชอร์ นักวิทยาศาสตร์ที่อธิบายกรอบคิดไว้ว่า เรื่องเล่าสามารถส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมความดีขึ้นได้

ผู้วิจัยจึงสนใจวิเคราะห์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรง โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทัศน์การเล่าเรื่องและการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ ทั้งนี้ ผลงานของคนพิการระดับรุนแรงที่ตีพิมพ์จำหน่ายเป็นภาษาไทยในช่วง พ.ศ. 2524-2556 ที่สำรวจพบมีทั้งสิ้น 27 เล่ม อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้คัดเลือกเพื่อนำมาวิเคราะห์กระบวนการทัศน์การเล่าเรื่องและกลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในงานวิจัยครั้งนี้จำนวน 17 เล่ม อันเป็นตัวแทนผลงานของผู้แต่งแต่ละคนที่แสดงให้เห็นเอกลักษณ์และความตั้งใจในการสื่อสารการดำรงชีวิตอิสระแก่คนในสังคมอย่างชัดเจน

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกคือเป็นเรื่องเล่าประสบการณ์เล่มแรกของผู้แต่งแต่ละคน เนื่องจากในผลงานเล่มแรกนั้นผู้แต่งได้แสดงถึงความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่มุ่งมั่นแบ่งปันประสบการณ์ที่สั่งสมมานานจากการอยู่ร่วมกับความพิการระดับรุนแรงให้ทั้งคนพิการและคนทั่วไป ถ้ายทอดเรื่องราวการต่อสู้ชีวิตเพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อ่าน ดังเห็นได้จากการแสดงเจตจำนงในการแต่งในส่วนที่เป็นคำนำผู้เขียน เช่น จุดประสงค์ในการเขียนหนังสือเล่มแรก คือ *สวนฝันคนพิการ* ของ ทองเธียร หงส์ลดา รมณ์

“หนังสือเล่มนี้ อันที่จริงก็เป็นการรวบรวมประสบการณ์ความพิการ 14 ปี ที่ไม่ได้เป็นความพิการแต่กำเนิด ฉันพบว่ามันแตกต่างกัน ระหว่างคนพิการแต่กำเนิดกับคนพิการภายหลัง”

(ทองเขียว หงส์ลดารมภ์, 2541, p. 146)

ใน คำนำผู้เขียน หนังสือเรื่อง การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด ผลงานเล่มแรกของ นฤมล จันทรา กุล ผู้แต่งได้เล่าถึงที่มาและจุดมุ่งหมายในการแต่งไว้ว่า

“เขียนขึ้นตามคำเรียกร้องของบรรดาครูและนักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างชีวิตอันหนึ่ง เป็นการแสดงให้เห็นว่า แม้ชีวิตนี้จะต้องอยู่ในความมืดมิด สิ้นหวัง ไร้อนาคต แต่ก็ยังไม่ย่อท้อต่อชีวิต ยังคงดิ้นรนต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ นานัปการ”

(นฤมล จันทรากุล, 2547, p. (9))

การแบ่งปันประสบการณ์ที่ต้องรับมือกับความยากลำบากเพื่อให้ผู้อ่านสู้ชีวิตยังเป็นความจำนงของนิก วุฒิชิช ซึ่งระบุใน บทนำ หนังสือเล่มแรกของเขา

“ในหนังสือเล่มนี้ ผมจะมาแบ่งปันประสบการณ์การรับมือความยากลำบากและอุปสรรคต่าง ๆ ... เป้าหมายของผมคือกระตุ้นให้คุณเอาชนะความท้อแท้และ ยากลำบาก เพื่อรู้เป้าหมายและหนทางสู่ชีวิตที่ดีจนนำหัวเราะของตัวเอง”

(นิก วุฒิชิช, 2556, p. 10)

จากเกณฑ์ที่กล่าวมาข้างต้น เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรงที่ผู้วิจัยจะวิเคราะห์อย่างละเอียดในงานวิจัยครั้งนี้จึงมีจำนวน 17 เล่ม ซึ่งตัวบทที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาจะเป็นหนังสือที่พิมพ์ครั้งล่าสุด ดังรายชื่อที่เรียงลำดับตาม พ.ศ. ที่พิมพ์ครั้งล่าสุด (นับถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2556) ดังนี้

1) นางนวลในโลกเย็บ	พิมพ์ครั้งที่ 1	พ.ศ. 2539
2) สานฝันคนพิการ	พิมพ์ครั้งที่ 1	พ.ศ. 2541
3) บ้านที่จากปลายเท้า	พิมพ์ครั้งที่ 1	พ.ศ. 2542
4) ผู้ชีวิต เคาระห์สร้างโอกาส	(ไม่ระบุครั้งที่พิมพ์)	พ.ศ. 2546
5) การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด	พิมพ์ครั้งที่ 1	พ.ศ. 2547
6) จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน	พิมพ์ครั้งที่ 2	พ.ศ. 2547
7) โทมัส ตูบสีขา ดวงตาของฉัน	พิมพ์ครั้งที่ 1	พ.ศ. 2550
8) ไม่ครบห้า	พิมพ์ครั้งที่ 12	พ.ศ. 2550
9) ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย	พิมพ์ครั้งที่ 1	พ.ศ. 2551
10) ทางของเบอร์นา	พิมพ์ครั้งที่ 2	พ.ศ. 2551
11) จิตสดใส...แม้กายพิการ	พิมพ์ครั้งที่ 14	พ.ศ. 2553
12) ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!	พิมพ์ครั้งที่ 2	พ.ศ. 2553
13) หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง	พิมพ์ครั้งที่ 1	พ.ศ. 2554
14) ชีวิตทง	พิมพ์ครั้งที่ 2	พ.ศ. 2555
15) ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ	พิมพ์ครั้งที่ 6	พ.ศ. 2555
16) ชีวิตไร้ขีดจำกัด	พิมพ์ครั้งที่ 1	พ.ศ. 2556
17) แม้มืดมืด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น	พิมพ์ครั้งที่ 1	พ.ศ. 2556

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยแบ่งตามหัวข้อต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 กระบวนทัศน์การเล่าเรื่องจากองค์ประกอบของเรื่องเล่าประสบการณ์

ส่วนที่ 2 กลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในเรื่องเล่าประสบการณ์

5.1 กระบวนทัศน์การเล่าเรื่องจากองค์ประกอบของเรื่องเล่าประสบการณ์

วอลเทอร์ พิชเซอร์ นำเสนอกระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm) โดยกล่าวว่ามีแนวคิดพื้นฐานคือ เชื่อว่ามนุษย์มีธรรมชาติเป็นนักเล่าเรื่อง การตัดสินใจและการสื่อสารของมนุษย์อาศัย “เหตุผลที่ดี” (good reasons) ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลายขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ประเภทของเรื่อง และสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร สิ่งที่จะก่อให้เกิดเหตุผลที่ดี หรือตัดสินว่าเหตุผลนั้นดีหรือไม่ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ วัฒนธรรม และอุปนิสัยของมนุษย์ ด้วยธรรมชาติของมนุษย์ในฐานะที่เป็น

นักเล่าเรื่องจึงพิจารณาความสมเหตุสมผลของเรื่องเล่าจาก ความเป็นไปได้ (probability) และความน่าเชื่อถือ (fidelity) ของเรื่องเล่า สุดท้ายคือโลกที่เรารู้จักเป็นลูกของเรื่องราวที่เราเลือกสรรมาเพื่อสร้างสรรค์ชีวิตของตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Fisher, 1987, pp. 64-65)

ความหมายและคุณค่าของเรื่องเล่าในทัศนะของฟิชเชอร์คือ “เราได้รับประสบการณ์และความเข้าใจชีวิตจากชุดของเรื่องเล่าที่ดำเนินอยู่ ซึ่งมีทั้งความขัดแย้ง ตัวละคร จุดเริ่มต้นเรื่อง กลางเรื่อง และจุดสิ้นสุดของเรื่อง” (Fisher, 1987, p. 24)

ความหมายของเรื่องเล่าโดยฟิชเชอร์ดังกล่าวแสดงให้เห็นองค์ประกอบของเรื่องเล่า ได้แก่ ตัวละคร (characters) ปมปัญหาหรือความขัดแย้ง (conflicts) นอกจากนี้ฟิชเชอร์ยังได้กล่าวถึงสถานที่ของเรื่อง (place of presentation) หรือที่นิยมเรียกกันว่า ฉาก (setting) ด้วย สำหรับมุมมองในการเล่าเรื่องและเสียงในการเล่าเรื่องนั้น ฟิชเชอร์ไม่ได้กล่าวถึงไว้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม กระบวนทัศน์การเล่าเรื่องซึ่งมีหลักการที่เปิดกว้างและครอบคลุมเรื่องเล่าทุกประเภทของมนุษย์ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้เป็นเรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตหรือวรรณกรรมอัตชีวประวัติ องค์ประกอบที่สมควรพิจารณาร่วมด้วยคือ มุมมองในการเล่าเรื่องและเสียงในการเล่าเรื่องอันแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งหากมองในแง่นี้สอดคล้องกับความเห็นของฟิชเชอร์ที่กล่าวไว้ว่า “กระบวนทัศน์การเล่าเรื่องจะให้ความสำคัญกับสัญลักษณ์ จิตใจที่เข้าถึงศาสนา เหตุผลที่ดี การสื่อสารความจริงทางสังคมโดยใช้ความรู้สึก” (Fisher, 1987, p. 65)

การวิเคราะห์ส่วนนี้จะวิเคราะห์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรงตามองค์ประกอบของเรื่องเล่าซึ่งอิงตามกระบวนทัศน์การเล่าเรื่องของฟิชเชอร์และสอดคล้องกับลักษณะสำคัญของเรื่องเล่าประสบการณ์ซึ่งเป็นวรรณกรรมอัตชีวประวัติ โดยการวิเคราะห์ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

- 1) ตัวละคร
- 2) ปมปัญหา
- 3) สถานที่และบรรยากาศของเรื่อง
- 4) มุมมองในการเล่าเรื่องและเสียงในการเล่าเรื่อง

5.1.1 ตัวละคร

ฟิชเชอร์กล่าวว่า ศูนย์กลางของเรื่องราวทุกเรื่องคือตัวละคร เราทำความเข้าใจตัวละครได้ โดยตีความการตัดสินใจและการกระทำของเขา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมด้วย

(Fisher, 1987, p. 47)

สำหรับเรื่องเล่าประสบการณ์หรือวรรณกรรมอัตชีวประวัติซึ่งผู้แต่งเล่าเรื่องชีวิตของตนเอง ในแง่นี้ตัวละครและผู้เล่าเรื่องจึงเป็นคนคนเดียวกัน การตัดสินใจและการกระทำของตัวละครเกิดจาก ค่านิยมอันหล่อหลอมมาจากประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ วัฒนธรรม และอุปนิสัยของเขา ทั้งนี้ ตัวละคร ซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรงมีความคิด ความเชื่อ และการกระทำที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการดำรงชีวิต อิสระอันเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ ดังกล่าว อีกทั้งแต่ละปัจจัยยังเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่น ทั้งหมดนี้ก่อเกิดเป็นคนพิการระดับรุนแรงที่สามารถดำรงชีวิตอิสระได้ อย่างน่าชื่นชม

เรื่องเล่าประสบการณ์แสดงให้เห็นว่า คนพิการระดับรุนแรงมีความคิดความเชื่อว่า การดำรงชีวิตอิสระเป็นสิ่งที่มีความค่า ทั้งยังลงมือปฏิบัติจนกระทั่งประสบความสำเร็จด้วย

ตัวละครในเรื่องเล่าประสบการณ์ซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรงจากนานาประเทศมี รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงชื่อตัวละครจำแนกตามสัญชาติ

สัญชาติไทย	สัญชาติอื่น ๆ	
	ประเทศ ทางซีกโลกตะวันออก	ประเทศ ทางซีกโลกตะวันตก
ทองเจ็ยร หงศ์ลดาธรมภ์	ซา ซุก ยอน (เกาหลี)	เอ็มมานูแอล ลาบอริ (ฝรั่งเศส)
ศ.วริยะ นามศิริพงค์พันธ์ุ์	โอโตทาเกะ ฮิโรทาตะ (ญี่ปุ่น)	เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์ (สวีเดน)
นฤมล จันทรากุล	กุนจิ นานาเอะ (ญี่ปุ่น)	ไคล์ เมย์นาร์ด (อเมริกัน)
สุภัทธาพร ตันอธิคม		ฌ็อง-โดมินิก โบบี (ฝรั่งเศส)
ดร.ประกาย กิจธิคุณ		นิก วูยิชิช (ออสเตรเลีย)
กำพล ทองบุญนุ้ม		เฮเลน เคลเลอร์ (อเมริกัน)
เอกชัย วรรณแก้ว		
ทงง โคตรชมภู		

แนะนำตัวละคร

- ตัวละครสัญชาติไทย

1) ทองเจ็ยร หงศ์ลดาธรมภ์

“เวลาคนพิการออกจากบ้านไปไหน ๆ จะต้องพบกับอุปสรรคสารพัด”

(ทองเจ็ยร หงศ์ลดาธรมภ์, 2541, สานฝันคนพิการ: 79)

นักธุรกิจสาวใหญ่ประสบอุบัติเหตุตกจากหลังช้างกลายเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวระดับรุนแรง ตั้งแต่ได้รักแร้ถึงปลายเท้าเคลื่อนไหวไม่ได้ หลังจากพิการเธอต้องประสบปัญหาสารพัด ทั้งสุขภาพร่างกาย การบริการของบุคลากรทางการแพทย์ ผู้ช่วยเหลือคนพิการ ตลอดจนการเดินทางโดยใช้เก้าอี้ล้อ การใช้บริการสาธารณะ ติดต่อราชการหรือสถานที่ต่าง ๆ ไม่ได้ได้รับความสะดวกและปลอดภัย เธอลงมือแก้ไขปัญหาด้วยการพยายามดูแลสุขภาพ เรียนรู้จากประสบการณ์ ปรับตัวตลอดจนเรียกร้องหน่วยงานของรัฐและคนในสังคมให้มอบโอกาสที่เท่าเทียมแก่คนพิการ ทั้งยังทำงานเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือเพื่อนคนพิการทำให้ได้รับรู้เรื่องราวของคนอื่น ๆ ที่มีชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก กิจกรรมที่ทำเสมอคือจัดรายการวิทยุเพื่อคนพิการ เดินทางไปเยี่ยมพร้อมหาทางช่วยเหลือคนพิการที่ยากไร้

2) ศ.วริยະ นามศิริพงศ์พันธุ์

“การตาบอดเป็นเคราะห์กรรมที่ร้ายแรงที่สุดเท่าที่ผมเคยประสบ

แต่การตาบอดก็ได้สร้างโอกาสที่ดีที่สุดให้กับผม”

(วริยະ นามศิริพงศ์พันธุ์, 2546, p. 220)

เขาเปลี่ยนชื่อจาก “เต็งเซ็ง” เป็น “วริยະ” เพื่อเตือนสติตัวเองว่าต้องขยันเรียน เพราะอยากเป็นแพทย์ วิศวะ ไม่อยากมาทำการค้าแบบที่บ้านซึ่งเป็นคนจีน แต่แล้วความฝันก็ดับวูบเมื่อเรียนอยู่ชั้น ม.3 วริยະประสบอุบัติเหตุจากการเล่นอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แรงระเบิดทำให้ตาบอดทั้งสองข้าง พี่ชายจึงพาไปเข้าเรียนที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ ความท้อแท้สิ้นหวังของเขาแปรเปลี่ยนเป็นมีพลังในทางสร้างสรรค์อีกครั้งเมื่อได้พบซิสเตอร์โรสมัวร์ แม่อธิการ และมิสคอลฟิลด์ สตรีตาบอดผู้ก่อตั้งโรงเรียน เขาจึงได้รับข้อคิดคำแนะนำดี ๆ พร้อมการส่งเสริมให้ฝึกทักษะการดำรงชีวิตอิสระและเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป เส้นทางการศึกษาต้องอาศัยการจัดการที่ดีและความเพียรพยายามฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ จนกระทั่งส่งผลให้เขาสามารถทำตามเป้าหมายชีวิตที่วางไว้ได้นั้นคือประกอบอาชีพด้านกฎหมาย เขาเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายหลังจากมุ่งมั่นเรียนคณะนิติศาสตร์สำเร็จด้วยผลการเรียนอันดับ 1 และได้รับทุนภูมิพล

3) นฤมล จันทรากุล

“ในเมื่อทางชีวิตของเรามันเป็นแบบนั้น แต่เราก็จะต้องดิ้นรนต่อสู้กับโชคชะตาต่อไป”

(นฤมล จันทรากุล, 2547, p. 105)

สตรีตาบอดผู้ชีวิต บ้านเกิดอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี เธอสูญเสียการมองเห็นทั้งสองข้างขณะอายุเพียง 2 ขวบเนื่องจากเป็นโรคหัดและมีโรคแทรกซ้อนคือตาแดงและเป็นต้อ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติ เตี้ยกับแม่ได้พาไปเข้าเรียนที่โรงเรียนสอนคนตาบอด จังหวัดพระนคร เมื่อเรียนจบยึดอาชีพเป็นนักร้องในคณะดนตรีออกตระเวนไปเปิดแสดงตามจังหวัดต่าง ๆ และมีความสามารถในการทำงานฝีมือ เช่น ทำเข็มกลัด ถักโครเชต์ ช่วยให้มียาได้เพิ่มเติม แต่ชีวิตถูกเอารัดเอาเปรียบเสมอโดยเฉพาะจากคนตาดีซึ่งเป็นคนในคณะดนตรี จึงตัดสินใจแยกตัวออกมาตั้งคณะดนตรีเองพร้อมสามีที่ตาบอดเช่นกัน การทำมาหากินฝืดเคืองและโดนกลั่นแกล้งตลอด ส่วนบ้านที่อยู่ก็ถูกไล่ที่ แต่เธอก็อดทนสู้ชีวิตและเลี้ยงลูกด้วยตนเอง เมื่อพอมีฐานะได้ทำตามความฝันคือไปอเมริกาด้วยเงินที่เก็บออมมานานถึง 20 ปี

4) สุภัทราพร ตันอริคม

“เวลาหมุนเร็วยิ่งกว่าติดปีกบิน ฉันบอกตัวเองเสมอว่าทุกอย่างจะเปลี่ยนไป

และ ณ วันนี้ของปีหน้าฉันก็จะได้อยู่ที่นี้แล้ว”

(สุภัทราพร ตันอริคม, 2547, p. 173)

แอร์โฮเตสสาวประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ทำให้ต้องใช้ชีวิตในห้องไอซียูนานถึง 7 เดือน เธออดทนกับการรักษาในช่วงแรก ๆ ที่ทำให้รู้สึกเจ็บปวด และการเข้าสู่โลกของคนพิการระดับรุนแรงซึ่งช่วยไม่ได้ตั้งแต่หัวไหล่จรดปลายเท้า กำลังใจส่วนหนึ่งที่ได้รับมาจากครอบครัว ญาติมิตรที่มาเยี่ยม และที่สำคัญคือพลังใจจากศรัทธาในพระเจ้าและการสร้างกำลังใจให้ตนเองอยู่เสมอ เธอมักสังเกตการทำงานของบุคลากรทางการแพทย์และคนไข้เตียงอื่น ๆ ตลอดจนบรรยากาศรอบตัว และบางครั้งต้องอาศัยจินตนาการช่วยให้รู้สึกอิสระขณะมองออกไปนอกหน้าต่าง อาการของเธอดีขึ้นเรื่อย ๆ จากการพยายามดูแลสุขภาพอย่างดี ตั้งใจฝึกการหายใจโดยไม่ใช้เครื่องช่วยและทำกายภาพบำบัด นอกจากนี้ยังสอบถามหมอและพยายามหาความรู้เกี่ยวกับอาการของเธออยู่เสมอ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

5) ดร.ประกาย กิจธิคุณ

“เรียนได้เพราะหัวไม่ใช่หู”

(ประกาย กิจธิคุณ, 2551, p. 77)

คนพิการทางการได้ยินคนแรกของประเทศไทยที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก ชีวิตวัยเด็กอยู่ในโลกที่ได้ยินเสียงจนกระทั่งอายุ 7 ขวบได้รับผลกระทบจากการผ่าตัดต่อมทอนซิล ทำให้สูญเสียการได้ยินในระดับสูง แม่ของเธอปลูกฝังนิสัยที่ไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ รวมถึงฝึกให้อ่านริมฝีปาก ฝึกพูด ทั้งยังสนับสนุนให้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไป ผลการเรียนของเธอดีมากตลอดแม้ต้องอาศัยเพื่อนช่วยจดคำบรรยายของครู หลังเรียนจบได้เข้ารับราชการ ขณะลงพื้นที่ต่างจังหวัดพบรักกับคนหูได้ยิน จนกระทั่งแต่งงานกันและมีลูกสาว 1 คน แนวคิดที่เธอยึดถือมาตลอดและถ่ายทอดให้ผู้อื่นเสมอเวลาได้รับเชิญไปบรรยายคือ การมีความคิดเชิงบวก สำหรับความคิดของเธอเกี่ยวกับคนที่บกพร่องทางการได้ยินคือ ส่วนใหญ่หน้าตา รูปร่างดี ทั้งยังหน้าอ่อนเพราะไม่ได้ยินเสียงคนพูดและเสียงรบกวนจึงไม่ต้องคิดอะไรมาก เธอยังได้ทำตามความฝันคือเข้าประกวดและได้รับรางวัลในเวทีการประกวดเกี่ยวกับสุขภาพและความงามหลายเวทีด้วย

6) กำพล ทองบุญน่ม

“จิตจึงได้ขอลาออกจากความพิการทางร่างกายตั้งแต่บัดนั้นมาจนกระทั่งถึงบัดนี้”

(กำพล ทองบุญน่ม, 2553, p. 91)

กำพลคิดว่าการได้เรียนในสิ่งที่ชอบ เอาใจใส่กับการการเรียน ความอดทนต่ออุปสรรค และที่สำคัญคือความยากจน ทำให้เขามุ่งมั่นเรียนจนจบปริญญาตรีด้านพลศึกษา เขาสามารถเล่นกีฬาได้หลายประเภททั้งฟุตบอล วอลเลย์บอล ฮ็อกกี้ กระบี่กระบอง วายน้ำ หลังจบปริญญาตรีเข้ารับราชการครูที่วิทยาลัยพลศึกษา แต่ไม่นานชีวิตก็หักเหเมื่อเขาประสบอุบัติเหตุขณะสอนกระโดดน้ำจึงกลายเป็นอัมพาต ตั้งแต่ต้นคอถึงปลายเท้ามีความรู้สึกน้อยมาก พ่อแม่ซึ่งสนใจธรรมะเป็นผู้ชักนำให้เขาอ่านหนังสือธรรมะ เขาอ่านหนังสือและเริ่มฝึกเจริญสติในชีวิตประจำวัน โดยมีเป้าหมายเพื่อดับทุกข์ กำพลค่อย ๆ ฝึกที่บ้านตามคำแนะนำของหลวงพ่อก่อนที่เขานับถือจนกระทั่งในที่สุดสามารถบรรเทาทุกข์ในใจตนเองได้

CHULALONGKORN UNIVERSITY

7) เอกชัย วรรณแก้ว

“ผมเชื่อว่าความปากบั่นไม่เคยทำร้ายใคร”

(เอกชัย วรรณแก้ว, 2553, p. 56)

เอกชัยเกิดและเติบโตในครอบครัวของชาวนาที่ฐานะค่อนข้างยากจน เขาเติบโตท่ามกลางครอบครัวที่ไม่เคยทำให้เขารู้สึกว่าตัวเองพิการเลยแม้จะไม่มีแขน ส่วนขาและเท้าก็มีความยาวน้อยกว่าคนทั่วไป ก้าวแรกของเขาเกิดขึ้นตอนอายุ 6 ขวบ หลังจากต้องเจ็บตัวเพราะล้มแล้วล้มอีกอยู่นานหลายเดือนในที่สุดเขาก็ทรงตัวและเดินได้ เหตุการณ์นี้สร้างแรงบันดาลใจให้กับเขาอย่างมาก ทำให้เชื่อมั่นว่าหากพยายามเต็มที่แล้วก็ไม่มีอะไรที่เป็นไปไม่ได้ ชีวิตการเรียนไกลบ้านในระดับมหาวิทยาลัยทำให้เอกชัยต้องช่วยเหลือตนเองทุกอย่าง พร้อมหารายได้มาช่วยแบ่งเบาภาระพ่อแม่ด้วย อาหารที่ประทังชีวิตคือบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปมือละครึ่งซอง ช่วงที่เหนื่อยและท้อแท้ถึงที่สุดเขาเคยคิดจะเลิกเรียน แต่แล้วก็ตั้งสติ ไม่คิดหนีปัญหา แต่ขออดทนเพื่ออนาคตทำให้ตัดสินใจเรียนต่อไป

8) ทนง โคตรชมภู

“ผมเกิดมาเพื่อดิ้นรนต่อสู้ให้ได้มาซึ่งการปลดปล่อยเป็นอิสระ”

(ทนง โคตรชมภู, 2555, p. 271)

ทงมีชื่อเดิมว่า บุญท้ง เป็นเด็กบ้านนอก เกิดในภาคอีสาน โรคกล้ามเนื้ออ่อนแรงค่อย ๆ ทำให้ขาและแขนของเขาใช้การไม่ได้ตั้งแต่อยู่ในช่วงวัยร่น แต่เมื่อนึกถึงเรื่องราวที่เคยอ่านเกี่ยวกับคนพิการที่ใช้ปากวาดรูป เขาจึงฝึกใช้ปากคาบพู่กันจนวาดรูปจนชำนาญ แม่ทุก ๆ วันจะนั่งข้างหน้าต่างวาดรูปอยู่แต่ในบ้านมาตั้งแต่อายุ 12 ปี แต่เขาเห็นว่าร่างกายที่เคลื่อนไหวไม่ได้ไม่อาจกักขังเขาจากการทำในสิ่งที่รักนั่นคือ การวาดรูป ขณะวาดรูปยังช่วยฝึกสมาธิช่วยให้จิตใจได้สัมผัสกับธรรมชาติด้วย ฐานะทางบ้านที่ยากจนทำให้พ่อแม่ต้องไปทำงานต่างถิ่น บุญท้งจึงเป็นเหมือนเสาหลักของน้อง ๆ แล้ววันหนึ่งเขาตัดสินใจออกจากโลกใต้หลังคาบ้าน เดินทางไปวาดรูปหารายได้ในจังหวัดที่ห่างไกลบ้านเกิด ชีวิตพบอุปสรรคและความยากแค้น แต่เขาก็เพียรพยายามทำงาน อย่างไม่รู้แก่ตาม ช่วงชีวิตตอนนี้ก็ไม่แห้งแล้งเกินไปด้วยน้ำใจของผู้คนรอบข้าง โดยเฉพาะครรชิต เพื่อนที่เขาเจอในยามยาก

- ตัวละครสัญชาติอื่น ๆ

1) ชา ชุก ยอน (ชาวเกาหลี)

“โทรมลุกรัก แม้ว่าแม่จะเป็นคนตาบอด แต่แม่ก็ไม่เสียกำลังใจกลับมีความหวัง มีความสุขที่จะดำรงชีวิตต่อไปในฐานะคนตาบอด ถ้าเพียงแต่มีเจ้าอยู่เคียงข้างกาย”

(ชา ชุก ยอน, 2550, p. 273)

ชา ชุก ยอน เกิดในครอบครัวฐานะปานกลาง เธอและสามียึดอาชีพชาวสวนดำเนินชีวิตเรียบง่าย วิกฤตครั้งใหญ่ของชีวิตเธอและครอบครัวเกิดขึ้นหลังจากเธอประสบอุบัติเหตุสารเคมีทางการเกษตรระเบิดใส่ใบหน้าส่งผลให้ได้รับบาดเจ็บและตาบอดทั้งสองข้าง เธอต้องเข้ารับการผ่าตัดอย่างทุกข์ทรมานหลายครั้งและรักษาตัวในโรงพยาบาลนานถึง 3 ปี ส่งผลกระทบถึงเศรษฐกิจของทางบ้านแต่สามีของเธอก็ทำงาน เลี้ยงลูก และมาดูแลเธอโดยตลอด หลังออกจากโรงพยาบาลเธอก็ไม่ได้ที่ต้องเป็นภาระของครอบครัว จึงตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวที่จะไปชีวิตเพียงลำพังในเมืองหลวงของประเทศ โดยตั้งใจว่าจะต้องช่วยเหลือตนเองหรือออกไปนอกร้านด้วยตนเองให้ได้ เธอจึงติดต่อโรงเรียนฝึกสุนัขนำทาง และได้รับโทรัมมาเป็นสุนัขคนตาบอดตัวแรก โทรัมช่วยให้เธอสามารถดำรงชีวิตอิสระได้สมความตั้งใจทั้งยังก่อให้เกิดความผูกพันกันอย่างมาก เธอรักโทรัมเหมือนลูกคนหนึ่งเลยทีเดียว

2) โอดาทาเกะ ฮิโรทาดะ (ชาวญี่ปุ่น)

“ความพิการ คือ ความไม่สะดวก...แต่ไม่ใช่...ความไม่สบาย”

(โอดาทาเกะ ฮิโรทาดะ, 2550, p. 258)

ชายหนุ่มที่เกิดมามีอวัยวะไม่ครบห้า คือ ขาดแขน 2 ข้าง และขา 2 ข้าง แต่เขาไม่เคยได้รู้สึก ว่าตัวเองพิการเลย จากการเติบโตในครอบครัวที่อบอุ่นและส่งเสริมให้ได้เรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ที่ไม่พิการ เขาสนุกกับชีวิตในโรงเรียนเพราะเพื่อนและครูช่วยกันจัดบรรยากาศการเรียนหรือแม้แต่การเดินทางไกลนอกสถานที่ซึ่งเขาสามารถร่วมทำกิจกรรมด้วยได้เสมอ เขายังชื่นชอบการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สมัครเข้าชมรมกีฬาหรือลงสมัครทำงานในสถานักเรียน ชีวิตช่วงวัยรุ่นมีความว่าวุ่นใจเช่นเดียวกับคนทั่วไป เมื่อเข้าสู่ช่วงเข้าเรียนมหาวิทยาลัยเขามีโอกาสได้ทำกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการคือโครงการสร้างสังคมปลอดสิ่งกีดขวาง (Barrier-free) สอดคล้องกับเป้าหมายชีวิตที่อยากใช้ความพิการที่ติดตัวมาให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นในสังคมให้ได้มากที่สุด ไม่ให้ความพิการกลายเป็นสมบัติที่สูญเปล่า

3) กุญจี นานาเอะ (ชาวญี่ปุ่น)

“เบอร์นาคอยุดมิตะให้ใช้ไหม ขอบใจจะ เบอร์นาเป็นพี่สาวแล้วนะ”

(กุญจี นานาเอะ, 2551, p. 62)

ความใฝ่ฝันของกุญจีคืออยากมีลูกและเลี้ยงดูลูกได้ด้วยตนเองอย่างปลอดภัย เธอจึงตัดสินใจไปฝึกใช้สุนัขงูคนตาบอดทั้ง ๆ ที่กลัวสุนัขมาก แต่เบอร์นาทำให้ทัศนคติของเธอเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง เพราะมันน่ารักและมีวินัย เธอสัมผัสได้ถึงจิตใจและความรู้สึกของมันจากการเคลื่อนไหวของหาง กุญจีรู้สึกมีความสุขที่สามารถออกไปไหนมาไหนได้โดยเดินร่วมกับเบอร์นาแม้จะต้องประสบปัญหาที่คนในสังคมบางส่วนไม่เข้าใจและไม่ยอมรับสุนัขงูคนตาบอดให้เข้าไปยังสถานที่สาธารณะต่าง ๆ เมื่อเธอมีลูก เบอร์นาได้กลายเป็นผู้ช่วยอย่างดีที่ช่วยเธอและสามีที่ตาบอดเช่นเดียวกันเลี้ยงลูกจนเติบโต ในขณะที่การใช้ชีวิตนอกบ้านต้องอาศัยการอธิบายให้คนทั่วไปเข้าใจและความกล้าในการเข้าใช้บริการสาธารณะต่าง ๆ นอกจากนี้เธอกับเบอร์นายังเดินสายบรรยายเกี่ยวกับสุนัขงูคนตาบอดตามโรงเรียนด้วย

4) เอ็มมานูแอล ลาบอริ (ชาวฝรั่งเศส)

“โลกของเสียงและโลกของความเงียบ จำเป็นจะต้องผสมเข้าด้วยกัน”

(เอ็มมานูแอล ลาบอริ, 2539, p. 56)

เอ็มมานูแอลเป็นคนหูหนวกโดยกำเนิดและเติบโตในครอบครัวของคนหูได้ยิน ในวัยเด็กเมื่อได้พบผู้ใหญ่ที่หูหนวกจึงทำลายความคิดที่เคยคิดว่าเธอและเพื่อนจะต้องตายตอนเด็ก เพราะไม่เคยเห็นผู้ใหญ่หูหนวกเลย ในวัย 7 ขวบได้เรียนภาษามือครั้งแรกทำให้รู้สึกอิสระเพราะมีภาษามือไว้สื่อสาร และรู้สึกว่าทุกอย่างมีชื่อ รู้สึกว่าตนเองมีตัวตน ชื่อในภาษามือฝรั่งเศสของเธอคือ แสงตะวันที่ส่องจากใจ โลกของเธอเปิดกว้างขึ้นอีกเมื่อได้มีโอกาสเดินทางไปยังมหาวิทยาลัยสำหรับคนหูหนวกที่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาและตื่นตาตื่นใจที่ได้เห็นทุกคนใช้ภาษามือ เมื่อกลับมายังประเทศบ้านเกิดเธอถูกบังคับไม่ให้ใช้ภาษามือในโรงเรียนแต่ต้องฝึกอ่านริมฝีปากและฝึกพูดเธอจึงต่อต้านอย่างหนัก ช่วงวัยรุ่นได้เข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อน ๆ ที่หูหนวกเพื่อพูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งยังได้เข้าร่วมการประชุมประจำปีของคนหูหนวกเพื่อให้รัฐบาลฝรั่งเศสรับรองสถานภาพของภาษามือด้วย นอกจากนี้เธอยังต้องการเชื่อมโลกของคนหูหนวกกับคนหูได้ยินด้วยศิลปะการแสดง ละครที่เธอได้รับบทเด่นยังส่งผลให้ได้รับรางวัลนักแสดงละครหญิงยอดเยี่ยมด้วย

5) เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์ (ชาวสวีเดน)

“ฉันได้รับการสอนมาตั้งแต่แรกว่าคุณค่าของฉันนั้นอยู่ภายใน ไม่ใช่สิ่งที่มองเห็นภายนอก”

(เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์, 2542, p. 59)

สตรีชาวสวีเดนเกิดในครอบครัวที่ศรัทธาในพระเจ้าเป็นอย่างมาก แม้เกิดมาพิการทางร่างกายอย่างรุนแรง แต่พ่อแม่ตัดสินใจไม่นำเธอไปไว้ที่สถาบันดูแลเด็กพิการทั้งยังตั้งใจเลี้ยงดูเป็นอย่างดี พ่อของเธอกล่าวว่าการศึกษาที่เธอไม่มีแขนก็ไม่ใช่ไรแต่เธอต้องมีครอบครัว เธอได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป เติบโตขึ้นมาไม่มีสิ่งรบกวน มีทัศนคติในทางบวกต่อตัวเอง ทั้งยังมีความสามารถในการว่ายน้ำ จนติดทีมชาติ สำหรับสิ่งที่รักคือการร้องเพลง ซึ่งเป็นเพลงกอสเปลหรือเพลงที่เกี่ยวกับคริสต์ศาสนา นำไปสู่การเรียนต่อทางด้านดนตรีและขับร้อง หลังจบการศึกษาประกอบอาชีพเป็นนักร้อง เติบโตแสดงคอนเสิร์ตในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

6) ไคล์ เมย์นาร์ด (ชาวอเมริกัน)

“ปรัชญาของผมนั้นเรียบง่าย: ไม่มีข้ออ้าง”

(ไคล์ เมย์นาร์ด, 2554, p. 6)

“ไม่มีข้ออ้าง” เป็นปรัชญาการดำเนินชีวิตที่ไคล์ เมย์นาร์ด ยึดถือและปฏิบัติมาโดยตลอด ร่างกายของเขาไม่อาจมาเป็นข้ออ้างเพื่อหยุดยั้งเขาจากการใช้ชีวิตอย่างอิสระ การแข่งขันในสนามมวยปล้ำเป็นสิ่งที่เขารักเพราะที่นั่นทุกคนเท่าเทียม ผู้ที่ชักชวนให้เขาเล่นมวยปล้ำคือพ่อของเขาซึ่งเป็นอดีตนักกีฬามวยปล้ำ พ่อจึงช่วยในการฝึกซ้อมโดยร่วมกับโค้ชเพื่อคิดดัดแปลงท่ามวยปล้ำที่เหมาะสมกับไคล์ เขาต้องฝึกซ้อมอย่างหนักก่อนที่จะลงแข่งและประสบกับความพ่ายแพ้หลายครั้งจนรู้สึกท้อแท้ แต่กำลังใจจากพ่อทำให้ลุกขึ้นสู้ใหม่และเริ่มได้รับชัยชนะ จนกระทั่งได้อันดับได้เป็นตัวแทนทีมโรงเรียนไปแข่งขันมวยปล้ำชิงแชมป์ระดับรัฐซึ่งเป็นความใฝ่ฝันของเขา

7) ฌ็อง-โตมินิก โบปี (ชาวฝรั่งเศส)

“ชุดประดาน้ำดำตื้นจริงน้อยลง และแล้วความคิดก็ร้อนเร็พเนจรไปเหมือนผีเสื้อ”

(ฌ็อง-โตมินิก โบปี, 2555, p. 13)

ฌ็อง-โตมินิก โบบี้ ต้องนอนอยู่ในโรงพยาบาลหลังสลบไปหลายอาทิตย์จากอาการเส้นโลหิตในสมองแตก เขาอยู่ในสภาวะเป็นอัมพาตทั้งตัว เคลื่อนไหวศีรษะได้เพียงเล็กน้อยและเลิกเปลือกตาซ้ายได้อันเป็นช่องทางเดียวที่เขาใช้สื่อสารกับคนอื่น เขารู้สึกเหมือนร่างกายถูกขังอยู่ในชุดประดาน้ำที่รัดรีงหนาแน่น แต่ความคิดและจิตใจยังคงมีอิสระโยยบินได้เหมือนผีเสื้อโดยอาศัยความทรงจำและจินตนาการ เขายังคงมีความคิดที่เลื่อนไหลเฉียบคมและอารมณ์ขันอย่างร้ายภายใต้ร่างที่นอนนิ่ง จึงมักไม่สบอารมณ์กับบุคลากรทางการแพทย์ที่ไม่เอาใจใส่ความรู้สึกของเขา เหมือนเขาไม่มีชีวิตจิตใจ กิจกรรมที่เขาชื่นชอบคือสูดอากาศริมทะเลนอกโรงพยาบาลและการเรียนกับนักสัทบำบัด รวมถึงแต่งหนังสือในหัวเพื่อรอนคนของสำนักพิมพ์มาขานอักษรให้

8) นิก วูยิชิช (ชาวออสเตรเลีย)

“ชีวิตของผมเป็นบทพิสูจน์ความจริงที่ว่าไม่มีขีดจำกัดใด ๆ

นอกเหนือจากสิ่งที่เราสร้างให้กับตัวเอง!”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (นิก วูยิชิช, 2556, p. 252)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

หนุ่มออสเตรเลียที่เกิดมาไร้แขนขา เขาเติบโตท่ามกลางครอบครัวที่อบอุ่น นิ่ง ๆ ไม่เคยทำให้เขารู้สึกว่าตนเองพิการ ในช่วงวัยรุ่นรู้สึกสับสน คิดมากกว่าตัวเองเป็นภาระจึงพยายามฆ่าตัวตาย แต่แล้วการท่วงความรู้สึกของคนในครอบครัวทำให้เขามีสติ ตัดสินใจใช้ชีวิตต่อไปและตั้งใจใช้ชีวิตอย่างเต็มที่โดยร่างกายไม่สามารถมาเป็นข้อจำกัด เขาก่อตั้งมูลนิธิไม่แสวงหากำไรและตั้งบริษัทของตนเองที่สำคัญคือไฝ่ฝันที่จะเป็นนักพูดสร้างแรงบันดาลใจและมุ่งมั่นทำตามความฝันนั้นจนกระทั่งได้เดินสายไปพูดให้กำลังใจคนที่มีชีวิตยากลำบากทั่วทุกมุมโลก นอกจากกำลังใจแล้วเขายังตั้งใจที่จะเชิญชวนให้คนศรัทธาในพระเจ้าเพื่อเป็นความหวังและพลังในการรับมือกับความท้าทายในชีวิตเหมือนกับเขา

9) เฮเลน เคลเลอร์ (ชาวอเมริกัน)

“สิ่งที่ประเสริฐที่สุดในตัวฉันล้วนได้มาจากครู ไม่มีพรสวรรค์ แรงบันดาลใจ
หรือความสุขใดในตัวฉันที่ยังมิได้ถูกปลูกให้ตื่นด้วยสัมผัสแห่งรักของครู”

(เฮเลน เคลเลอร์, 2556, p. 80)

ในวัยเด็กเฮเลนเกือบเอาชีวิตไม่รอดจากการล้มป่วยด้วยโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ หลังจากฟื้นจากไข้เธอก็ต้องสูญเสียทั้งการมองเห็นและได้ยิน กลายเป็นคนที่มีนิสัยดื้อรั้น ก้าวร้าว พ่อและแม่พยายามดูแลและหาครูที่จะสามารถสอนหนังสือเธอได้ ด้วยความเพียรพยายามค้นหาอย่างหนักในที่สุดก็ได้เจอ ครูซัลลิแวน ซึ่งกลายเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในชีวิตของเฮเลนคนหนึ่ง ครูไม่เพียงสอนให้เธอรู้นั่งหนังสือด้วยวิธีการอันชาญฉลาดคือให้เฮเลนได้สัมผัสกับสิ่งของแล้วครูสะกดคำบนฝ่ามือของเฮเลน ครูยังชี้ชวนให้เธอชื่นชมกับความงามของธรรมชาติและหนังสือรวมถึงบทกวี ทั้งยังให้ความรักและความปรารถนาดีต่อเธออย่างไม่มีที่สิ้นสุดจนเฮเลนมีจิตใจที่อ่อนโยน ครูคอยอยู่เคียงข้างเป็นกำลังใจให้ในยามที่เธอเจอเรื่องเลวร้าย เช่น ถูกกล่าวหาว่าลอกเลียนงานเขียนของคนอื่น หรือคอยสนับสนุนในอย่างก้าวที่สำคัญของชีวิตคือการเข้าเรียนในวิทยาลัย

จากรายละเอียดของตัวละครดังกล่าวข้างต้นสามารถจำแนกตามสาเหตุความพิการและประเภทความพิการดังนี้

ตารางที่ 5.2 แสดงชื่อตัวละครจำแนกตามสาเหตุความพิการ

ตัวละครที่พิการแต่กำเนิด	ตัวละครที่พิการในภายหลัง
เอกชัย วรรณแก้ว	ทองเอียร หงส์ลดาธรมภ์
โอโตทาเกะ ฮิโรทาตะ	ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์
เอ็มมานูแอล ลาบอริ	นฤมล จันทรากุล
เลน่า มาเรีย คลิงวัลล์	สุภัทราพร ตันอธิคม
ไคล์ เมย์นาร์ด	ดร.ประกาย กิจธิคุณ
นิก วูยิชิช	กำพล ทองบุญนุ่ม
	ทนน โคตรชมพู
	ชา ชุก ยอน
	กุนจิ นานาเอะ
	ฌ็อง-โดมินิก โบบี
	เฮเลน เคลเลอร์

ตัวละครเป็นผู้พิการในภายหลังมากกว่าพิการแต่กำเนิด

ตารางที่ 5.3 แสดงชื่อตัวละครจำแนกตามประเภทความพิการ

ทางการเห็น	ทางการได้ยิน	ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	ทางการเห็นและการได้ยิน (พิการซ้ำซ้อน)
ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	ดร.ประกาย กิจธิคุณ	ทองเอียด หงส์ลดาภรณ์	เฮเลน เคลเลอร์
นฤมล จันทรากุล	เอ็มมานูแอล ลาบอริ	สุภัทราพร ตันอติคม	
ชา ชุก ยอน		กำพล ทองบุญนุ่ม	
กุนจิ นานาอะ		เอกชัย วรณแก้ว	
		ทง โคตรชมพู	
		โอโตทาเกะ ฮิโรทาดะ	
		เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์	
		ไคล์ เมย์นาร์ด	
		ฌ็อง-โดมินิก โบบี	
		นิก วุยซิซ	

ตัวละครมีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมากที่สุด รองลงมาคือพิการทางการเห็น พิการทางการได้ยิน และพิการซ้ำซ้อน (ทางการเห็นและการได้ยิน)

การวิเคราะห์ตัวละครจะแบ่งหัวข้อตามปัจจัยที่ก่อให้เกิดค่านิยมและประเด็นย่อยที่พบ ดังนี้

ปัจจัยด้านชีวประวัติและอุปนิสัย

- ครอบครัว : เบ้าหลอมตัวตนและกำลังสนับสนุนในทุกด้าน
- ร่างกายและประสาทสัมผัส : พื้นที่แห่งตัวตนและชีวิตอิสระ
- เส้นทางชีวิตที่ลิขิตเอง

ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม

- ศาสนา : พลังใจที่ยิ่งใหญ่
- โลกที่ไม่แยกจาก “ความเป็นคน” ในสังคม

ปัจจัยด้านประวัติศาสตร์

- ชีวิตต่อสู้ในยุคที่ยากลำบาก

ปัจจัยด้านชีวประวัติและอุปนิสัย

- ครอบครัว : เบ้าหลอมตัวตนและกำลังสนับสนุนในทุกด้าน

ชีวประวัติด้านภูมิหลังครอบครัวมีความสัมพันธ์เป็นอย่างมากกับอุปนิสัย ก่อให้เกิดตัวตนตัวละครมีค่านิยมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตอิสระ อีกทั้งครอบครัวยังคงคอยเป็นผู้ช่วยเหลือ เป็นกำลังสนับสนุนในทุกด้านด้วย

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ตลอดจนการอบรมสั่งสอนและประพฤติตัวเป็นแบบอย่างของพ่อแม่ช่วยให้ตัวละครมีค่านิยมที่นำไปสู่การดำรงชีวิตอิสระได้สำเร็จ ดังชีวิตของ เอกชัยและบุญทึ่งที่เกิดในครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างยากจนจึงต้องดิ้นรนต่อสู้ตั้งแต่เด็ก ทำให้มีนิสัยอดทน ไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ เอื้อต่อการดำรงชีวิตอิสระในเวลาต่อมาที่ต้องอดทนกับปัญหาสารพัดรูปแบบ เอกชัยเดินทางจากต่างจังหวัดมาเรียนที่กรุงเทพฯ ต้องช่วยเหลือตนเอง เรียนและทำงานพิเศษหารายได้ ส่วนบุญทึ่งเพียรพยายามวาดรูปด้วยปากขณะเผชิญกับปัญหาสุขภาพและที่พักในยามที่ไปทำมาหากินในต่างถิ่น

เช่นเดียวกับชีวิตของ กำพล ในเรื่อง *จิตสดใส...แม่กายพิการ* ขณะเรียนระดับ ปกศ.ต้นและมหาวิทยาลัย เขาต้อง “อดมือกินมือ กินอímบ้างไม่อímบ้างก็ไม่เป็นไรอดทนไว้ก่อน บางครั้งก็ต้องไปอาศัยข้าววัดบ้าง... อาหารที่เก็บไว้ตั้งแต่เช้าพอตกเย็นบางชนิดก็เริ่มจะบูดเสีย กว่าผมจะกลับประมาณ ๓ ทุ่มก็ต้องเลือกเอาว่าอันไหนพอทานได้ก็ทานไปเพราะความหิว” (กำพล ทองบุญน่วม, 2553, p. 29) ความยากจนหล่อหลอมให้เป็นคนอดทน มุมานะจนในที่สุดก็เรียนได้สำเร็จ ประกอบกับคุณพ่อมีอุปนิสัยการสั่งสอนกำพลให้ประหยัดด้วยการส่งเงินให้เขาทีละน้อย เพื่อไม่ให้เขาใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย

หลังจากกำพลประสบอุบัติเหตุจนร่างกายแทบเคลื่อนไหวไม่ได้ ความเป็นคนอดทน มุมานะ ช่วยให้เขาค่อย ๆ เรียนรู้ธรรมชาติและมีความเพียรในการฝึกเจริญสติโดยพลิกมือคว่ำหงาย ซึ่งในระยะแรกเป็นไปด้วยความยากลำบากทั้งด้วยร่างกายที่ปวดเมื่อยและความคิดที่ฟุ้งซ่าน

“นี่แหละช่วงที่ผมฝึกใหม่ ๆ ธรรมเนียมของผมจะล้มลุกคลุกคลาน และต้องเริ่มตั้งต้นทำใหม่อยู่

เรื่อย ๆ” (กำพล ทองบุญน่ม, 2553, p. 64) แต่เขาก็ฝึกปฏิบัติทุกวันจนกระทั่งสติมีกำลังแก่กล้า จิตจึงมีอิสระจากความพิการทางร่างกาย

ในขณะที่ ดร.ประกาย เกิดในครอบครัวฐานะค่อนข้างดี มีคุณแม่คอยดูแลและเมื่อเธอสูญเสียการได้ยิน เธอก็ไม่ได้สูญเสียความเชื่อมั่นเนื่องจากแม่ปลูกฝังความคิดเรื่องความเพียรพยายามให้เธอ ด้วยการทำให้เธอเห็นตั้งแต่เด็ก ๆ เช่น แม่ไปเรียนทำอาหารนานาชาติ ทำผม ตัดเสื้อ ฝึกขับรถยนต์ และขณะอายุเกือบแปดสิบแม่ได้ไปสมัครเรียนภาษาจีนด้วย

“แม่มีความคิดที่ปลูกฝังลึกในตัวฉันว่า ไม่มีอะไรเป็นไปไม่ได้ถ้ามีความพยายาม และไม่มีปัญหาอะไรที่แก้ไขไม่ได้ ต้องลองทำดูก่อน อาจจะไม่มีปัญหาอะไรเลยหรือมีน้อยก็ได้”

(ประกาย กิจธิคุณ, 2551, p. 36)

นอกจากนี้ แม่ยังสนับสนุนลูกในทุกด้าน ทั้งด้านการแพทย์คือหาหมอรักษาและแม่ยังช่วยฝึกให้พูดและอ่านริมฝีปาก ด้านการศึกษาส่งเสริมให้ได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไป ด้านสังคม แม่เข้าพบอาจารย์และทำความรู้จักกับเพื่อนในชั้น ตลอดจนผู้ปกครองของเพื่อน และด้านอาชีพ แม่ค้นหาความชอบ ความถนัด และความเหมาะสมตามศักยภาพ ไม่ใช่เหมาะสมตามความคิดของคนในสังคม เพื่อสนับสนุนลูกอย่างเต็มที่ในด้านอาชีพ ทั้งหมดนี้ทำให้ดร.ประกายสามารถดำรงชีวิตอิสระได้ โดยเรียนจบปริญญาเอกและมีประสบการณ์ทำงานที่หลากหลาย

การสนับสนุนของครอบครัวที่ทำให้ตัวละครสามารถดำรงชีวิตอิสระได้ยังเห็นได้ชัดเจนจากเรื่อง *สู้ชีวิต เพราะหัดสร้างโอกาส* พี่ชายของวิริยะได้พาเขาไปเข้าเรียนที่โรงเรียนสอนคนตาบอดสถานที่ที่ทำให้ชีวิตเขาเปลี่ยนไปจากคนที่ท้อแท้สิ้นหวังให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้และมีความหวังขึ้นมาอีกครั้ง

ตัวละครที่พิการรุนแรงแต่กำเนิดหลายคนเติบโตในครอบครัวที่พ่อแม่เลี้ยงดูเหมือนเด็กทั่วไป ให้ความรักความอบอุ่นและเน้นให้ช่วยเหลือตนเองได้ ส่งผลให้ตัวละครมีค่านิยมความภาคภูมิใจในตนเอง ตัวละครมีความสุขที่ทำอะไรได้ด้วยตนเองและคิดว่าชีวิตของตนเองมีคุณค่า ดังเช่นชีวิตของโอโตทาเกะ ไคล์ และเลน่า มาเรีย

หลังจากเลน่า มาเรีย เกิดมาโดยไม่มีแขนทั้งสองข้างและมีขาที่แข็งแรงเพียงข้างเดียว มีคนบอกให้ทิ้งเธอไว้ที่สถาบันดูแลเด็กพิการ แต่พ่อยืนยันว่า การที่เธอไม่มีแขนก็ไม่ใช่ไร แต่เธอต้องมีครอบครัว และยังคงดูแลเธอ “ในฐานะลูกสาวที่บังเอิญเกิดมาพิการ ไม่ใช่เด็กพิการที่เกิดมาเป็นลูกสาวของท่าน” (เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์, 2542, p. 42) เลน่า มาเรีย จึงเติบโตขึ้นมาอย่างมีความสุข พ่อแม่อยังฝึกให้เธอช่วยเหลือตนเอง ซึ่งทำให้เธอรู้สึกดีกับตนเองด้วย

“ฉันไม่เคยคิดถึงความพิการของตัวเองในแง่ลบ ฉันมักคิดว่าฉันก็เป็นเหมือนคนอื่น ๆ เพียงแต่ทำบางสิ่งบางอย่างที่ต่างไปจากคนอื่นบ้าง”

(เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์, 2542, p. 42)

กล่าวโดยสรุปครอบครัวจึงเป็นบ้านหลอมตัวตนของตัวละครให้มีค่านิยมที่เด่นชัดคือ ด้านความเพียรพยายามและความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งช่วยให้ตัวละครสามารถดำรงชีวิตอิสระได้เป็นอย่างดี

- ร่างกายและประสาทสัมผัส : พื้นที่แห่งตัวตนและชีวิตอิสระ

“การทำให้เราหูได้ยินเสียง ก็เท่ากับลบความเป็นตัวตนของเรา... การต้องการให้เด็กทันทีที่เกิดมาทุกคน ‘ไม่หูหนวก’ อีกต่อไปก็เท่ากับต้องการให้โลกนี้สมบูรณ์... ทำไมถึงไม่ยอมรับความไม่สมบูรณ์ของคนอื่น ทุกคนล้วนมีความไม่สมบูรณ์ด้วยกันทั้งนั้น”

(เอ็มมานูแอล ลาบอริ, 2539 p. 196)

เอ็มมานูแอล ผู้พิการทางการไต่สวนแต่กำเนิดคัดค้านการผ่าตัดในยุคของเธอที่เริ่มจะผ่าตัดให้เด็กที่หูหนวกแต่กำเนิดได้ยินเสียง ในขณะที่โคล้ ผู้ที่เกิดมาพิการทางร่างกาย มีความคิดที่คล้ายคลึงกันว่าการให้เด็กพิการใช้อวัยวะเทียมนั้นมีเป้าหมายเพียงอย่างเดียวคือ “ช่วยให้เด็กถูกเป็นปกติ” เขากล่าวว่า

“มีอะไรอีกมากที่สำคัญกว่าการทำให้เด็กถูกปกติแบบปลอม ๆ สิ่งที่ถูกจริงจัง ๆ คือ การเป็นตัวของตัวเอง และการทำอะไรให้ได้มากเท่าที่สามารถทำได้ต่างหาก”

(โคล้ เมย์นาร์ด, 2554, p. 45)

ร่างกายของตัวละครจึงเป็นพื้นที่ที่แสดงตัวตน ดำรงเอกลักษณ์ เป็นความหลากหลายของชีวิตที่เอ็มมานูแอลกล่าวว่าเหมือนกับคนที่มี “ผมทอง” หรือ “ตาสีฟ้า” ตัวละครทั้งสองยังวิพากษ์คนทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรทางการแพทย์ที่สังคมให้อำนาจในการจัดการกับร่างกายมนุษย์ โดยเฉพาะร่างกายของคนพิการ อย่างไรก็ตาม โคล้ได้แสดงให้เห็นค่านิยมที่เด่นชัดด้านการพึ่งพาตนเอง เขายินดีมากที่สุดที่เท้าไม่ถูกตัดและใส่ขาเทียม เพราะทุกวันนี้เขาดำรงชีวิตอิสระโดยทำกิจวัตรประจำวันมากมายหลายอย่างได้ด้วยเท้าของตนเอง

นอกจากนี้ ร่างกายของตัวละครยังเป็นแหล่งสะสมและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความพิการ จากประสบการณ์ที่ตัวละครได้รับโดยตรงในการใช้ชีวิตอยู่กับความพิการ ดังเช่นเรื่องราวของทองเอียร ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวระดับสูง ที่ไปวัดความดันที่โรงพยาบาลแต่พยาบาลวัดความดันเกือบไม่ได้ และไม่รู้สาเหตุด้วย ขณะที่ทองเอียรรู้อาการของตนเองพร้อมวิธีแก้ไขเป็นอย่างดี

“บางครั้งอาการที่เกิดขึ้นกับร่างกายฉันก็สร้างความลึบสนให้กับผู้ประกอบอาชีพด้านการรักษาพยาบาลได้มาก... ขณะที่วัดความดันอยู่ พยาบาลทำตาโตมองหน้าฉัน ฉันรู้ใจพยาบาลจึงรีบบอกว่าไม่ตายหรอก ไม่ช็อคด้วย... ฉันบอกว่าไม่ต้องตกใจ ฉันนั่งอยู่บนเก้าอี้ให้นานมากขึ้น แล้วให้วัดความดันอีกครั้ง เขาก็เริ่มที่จะจับความดันได้... เพราะเลือดที่นอนอยู่ มันกลับเริ่มไหลขึ้นแล้ว มีหลายวิธีที่อาจช่วยแก้ไขอาการนี้ได้ เช่น การกินอาหาร ดื่มน้ำ หรือการโยกไหลไปมา”

(ทองเอียร หงศ์ลดาธรมภ์, 2541, p. 44-45)

นอกจากจัดการกับอาการความดันต่ำแล้ว ทองเธียรยังรู้วิธีการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดแผลกดทับอย่างละเอียด ตลอดจนอาหารเพื่อสุขภาพคนพิการและการทำกายภาพบำบัดให้ได้ผลดี

ตัวละคร ใหม่ ในเรื่อง *จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน* เป็นอีกคนหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงการเป็นแหล่งรวบรวมความรู้เกี่ยวกับอาการ การรักษา และการส่งเสริมสุขภาพของคนพิการ โดยเธอเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวระดับรุนแรงเช่นกัน เธอประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ ส่งผลให้กระดูกต้นคอข้อที่ 4 หักกดทับไขสันหลัง ร่างกายตั้งแต่หัวไหล่จรดปลายเท้าขยับไม่ได้ การทำงานของอวัยวะภายในร่างกายผิดปกติ ต้องนอนพักรักษาตัวในห้องไอซียู ในระยะแรกนั้นรอบกายเธอมีสายระโยงระยางเต็มไปหมด ใหม่เล่าเรื่องตอนนี้ไว้ว่า

“พยายามใส่อุปกรณ์ที่เรียกว่า เม้าท์แก๊ท ซึ่งมาจากคำว่า Mouthgag รูปร่างหน้าตาของมันทำให้ฉันรู้สึกว่ามันคล้ายกับลิ้นหมูไม่ผิดเพี้ยนแต่เล็กกว่า เพื่อป้องกันผู้ป่วยกัดลิ้นตนเองขณะหมดสติ ส่วนของฉันป้องกันไม่ให้นอนกัดท่อออกซิเจน... มีสายสำหรับให้อาหารเหลว หรือที่พยาบาลเรียกว่าสายเอ็นจี หรือ Nasal Gastric Tube สำหรับให้นมพิเศษผสมวิตามินวันละ 4 มื้อ... ให้ร่างกายที่ผ่านดมของฉันได้รับสารอาหารที่จำเป็นครบถ้วน”

(สุภัทราพร ตันอธิคม, 2547, p. 25)

นอกจากสังเกตและหาความรู้แล้ว ใหม่ยังสอบถามหมอเกี่ยวกับความคืบหน้าอาการและรายละเอียดการรักษาเธออยู่เสมอ

ตัวอย่างที่ยกมาจากตัวละครทองเธียรและใหม่ แสดงให้เห็นว่าคนพิการเป็นผู้เชี่ยวชาญที่สุดเกี่ยวกับความพิการของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระคือ ควบคุมการดำเนินชีวิตของตนเองได้และมีฐานะเป็นผู้บริโภคที่สามารถเลือกบริการได้ ไม่ใช่ผู้ป่วยที่ถูกกำหนดควบคุมโดยบุคลากรทางการแพทย์ที่สังคมเรียกว่า ผู้เชี่ยวชาญ แต่เพียงฝ่ายเดียว อาจกล่าวได้ว่าตัวละครในเรื่องเล่ามีชีวิตที่อิสระและอำนาจในการดูแลร่างกาย ตลอดจนการตัดสินใจเกี่ยวกับร่างกายตนเองจากความรู้และประสบการณ์ในฐานะคนพิการ

ตัวละครในเรื่องเล่าประสบการณ์ยังได้เล่าเรื่องราวเหตุการณ์ในชีวิต อันแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของประสาทสัมผัสที่ช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอิสระได้ กล่าวคือเดินทางได้ ดังเรื่องเล่าตอนที่ เพื่อนสอน ศ.วิริยะ ผู้พิการทางการเห็นให้ใช้ประสาทสัมผัสทางกาย ทางการได้ยินและการรับกลิ่นเพื่อให้ขึ้นรถเมล์ไปโรงเรียนได้

“วิสัยทัศน์ที่ดีนะ รถกำลังจะข้ามสี่แยกตึกชัยแล้ว ตรงสี่แยกมักจะมีรอยสะกด... เวลาารถเมล์ข้ามทางรถไฟ เราจะรู้สึกว่ารถเมล์กำลังวิ่งขึ้นสู่ที่สูง ซึ่งเราจะรู้สึกได้จากตัวเราเองหรือจากเสียงรถที่มีการเร่งเครื่อง... เมื่อข้ามสี่แยกซ่งฮี้แล้วเราก็ต้องเตรียมตัวลง ตรงป้ายรถเมล์ถ้าเราอยู่ริมหน้าต่างหรือริมประตูเราจะได้กลิ่นปาห้องโกที่แม่ค้าทอดขาย”

(ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, 2546, p. 117)

ตัวละครยังได้อาศัยประสาทสัมผัสในการเรียนรู้และชื่นชมกับความงามของธรรมชาติ ดังเรื่องเล่าของเฮเลน เคลเลอร์ ผู้พิการตาบอดหูหนวกที่เรียนหนังสือได้โดยสัมผัสสิ่งของและครุสะกดคำบนฝ่ามือ เฮเลนยังชอบอยู่ใกล้ชีวิตธรรมชาติโดยอาศัยประสาทสัมผัสทางกายเข้าถึงความละเอียดอ่อนและความงามของสรรพสิ่งรอบตัว

“บางครั้งฉันตื่นนอนตอนเช้าตรู่ แล้วออกไปเดินเล่นในสวนขณะน้ำค้างเม็ดใหญ่ยังเกาะบนใบหญ้าและดอกไม้ คงมีไม่กี่คนที่มีความสุขกับการคลั่งเคล้าดอกกุหลาบบนมืออย่างละเอียดละไม หรือสัมผัสกับการเคลื่อนไหวอันซดซ้อยของดอกกลีบลีชณะไหวเอนตามสายลมอ่อนยามเช้า บางครั้งเวลาจับแมลงมาจากดอกไม้ที่เด็ด ฉันรู้สึกว่าปีกมันเสียดสีเป็นเสียงแผ่วเบาเมื่อพลันต้องตกใจกลัวสุดขีด”

(เฮเลน เคลเลอร์, 2556, p. 73-74)

การสัมผัสยังช่วยให้ตัวละคร กุนจิ ในทางของเบอร์นาเลี้ยงลูกได้อย่างปลอดภัยจากการที่เบอร์นา สุนัขจิ้งจอกตาบอดจะเอาจมูกมาแตะตัวเธอเพื่อเตือนเมื่อลูกน้อยของเธอคลานไปในที่ที่อันตราย อีกทั้งเธอยังสัมผัสได้ถึงความรู้สึกของเบอร์นาจากการเคลื่อนไหวของมันด้วย

ตัวละคร เช่น ดร.ประกาย ผู้พิการทางการได้ยิน และนิก ผู้พิการทางร่างกายยังเล่าถึงการใช้ประสาทสัมผัสเพื่อสังเกตภาษากาย คือ สีหน้า ท่าทางของผู้คนรอบข้าง ช่วยให้สามารถอ่านคนหรือเดาใจได้ด้วย

- เส้นทางชีวิตที่ลิขิตเอง

ตัวละครในเรื่องเล่าเลือกหรือกำหนดเป้าหมายชีวิตของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระนั่นคือ “การกำหนดชีวิตตัวเอง” ทั้งนี้ ตัวละครในเรื่องเล่าได้ลิขิตเส้นทางชีวิตของตนในด้านต่าง ๆ ได้แก่

ด้านการเรียน วิริยะเลือกเรียนกฎหมาย ไม่ทำอาชีพที่สังคมในยุคนั้นกำหนดให้คนตาบอดขายสลากกินแบ่ง เล่นดนตรี หรือเป็นขอทาน, เอกชัย เลือกเรียนศิลปะต่อถึงระดับมหาวิทยาลัย โดยใช้เท้าวาดรูป และไม่สนใจคำพูดของชาวบ้านว่าเรียนไปทำไมเปลืองเงิน เรียนไปก็คงไม่จบ, โอโตทาเกะ ผู้พิการทางร่างกายชอบเรียนวิชาพลศึกษาและสมัครเข้าชมรมกีฬา

ด้านการทำงาน ร่างกายไม่เป็นอุปสรรคต่อการเลือกทำงานที่รักของเลน่า มาเรีย ซึ่งเดินสายร้องเพลงไปทั่วโลก สำหรับนิค เขาเดินทางไปพูดสร้างแรงบันดาลใจให้คนทุกมุมโลกเช่นกัน ส่วน ดร.ประกาย ความสามารถนำพาให้ได้เข้ารับราชการ แต่ก็พบกับเจ้านายที่ไม่มอบหมายงานใหญ่ ๆ ที่ต้องติดต่อสื่อสารกับผู้คน

ด้านชีวิตครอบครัว ตัวละครมีคนที่รักทั้งที่เป็นคนพิการและไม่พิการ บทบาทการดำรงชีวิตอิสระที่เด่นชัดพบในตัวละครหญิงที่มีฐานะเป็นแม่ คือ นฤมล กุณจิ และชา ชุก ยอน ซึ่งเลี้ยงลูกด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี

ด้านการทำตามความฝัน นฤมล ผู้พิการทางการเห็นสามารถทำตามความใฝ่ฝันคือเดินทางไปสหรัฐอเมริกา และ ดร.ประกาย ผู้พิการทางการได้ยินมีโอกาสขึ้นเวทีและได้รับรางวัลมากมายจากการประกวดเกี่ยวกับสุขภาพและความงาม ซึ่งถือเป็นความใฝ่ฝันตั้งแต่เด็ก

ด้านอิสระทางความคิดและจิตใจ ตัวละครเลือกที่จะปลดปล่อยจิตใจให้เป็นอิสระจากร่างกายที่เคลื่อนไหวไม่ได้ด้วยหลายวิธี ได้แก่ หมออาศัยการชมความงามในโลกนอกรูปร่างต่างโรงพยาบาล, โบ บัวอาศัยความฝัน ความทรงจำ จินตนาการ, ทนงเลือกอิสระที่จะโยยบินไปกับจินตนาการผ่านการวาดรูป และกำพลอาศัยธรรมะปลดปล่อยใจให้อิสระจากความทุกข์ทางกาย

อย่างไรก็ตาม กว่าที่ตัวละครจะลิขิตทางเดินชีวิตของตนได้ต้องประสบกับอคติของคนในสังคม ทั้งที่เป็นปัจเจก เช่น เจ้านาย หรือสถาบันทางสังคมอันได้แก่โรงเรียนที่ไม่รับเข้าเรียน

ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม

- ศาสนา : พลังใจที่ยิ่งใหญ่

ศาสนาช่วยให้ตัวละครลุกขึ้นสู้ในยามที่ประสบวิกฤตชีวิต เช่น ประสบอุบัติเหตุทำให้พิการ หรือคนพิการแต่กำเนิดที่เข้าสู่ช่วงวัยรุ่น เป็นช่วงที่ตัวละครรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง หรือถึงขั้นพยายามฆ่าตัวตาย อย่างนิกซึ่งประสบวิกฤตวัยรุ่น แต่ทัศนคติต่อชีวิตของเขาเปลี่ยนไปเมื่อได้อ่านเรื่องของชายตาบอดในคัมภีร์ไบเบิล เป็นเรื่องราวที่มีพระสาวกทูลถามพระเยซูว่า ใครได้ทำผิดบาป ชายคนนี้หรือบิดามารดาของเขา เขาจึงเกิดมาตาบอด พระเยซูตรัสตอบว่า

“มิใช่ว่าชายคนนี้หรือบิดามารดาของเขาได้ทำบาป แต่เขาเกิดมาตาบอด เพื่อให้พระราชกิจของพระเจ้าปรากฏในตัวเขา”

(นิก วูยิชิช, 2556, p. 90-91)

สารนี้ทำให้นิกมีจิตใจที่เข้มแข็งขึ้น เขาเชื่อว่าพระเจ้าสร้างเขามาแบบนี้เพราะมีพระประสงค์บางอย่าง เช่นเดียวกับเลน่า มาเรีย ศาสนาคริสต์ช่วยสร้างค่านิยมความรัก ความภาคภูมิใจในตนเอง และมักส่งผลต่ออาชีพของตัวละครด้วย เช่น นิกพูดสร้างแรงบันดาลใจพร้อมส่งต่อสารแห่งความหวังจากพระเจ้าให้ผู้ฟังทั่วโลก ในขณะที่เลน่า มาเรีย เป็นนักร้องที่ร้องเพลงกอสเปลหรือเพลงที่เกี่ยวกับคริสต์ศาสนา

ในขณะที่ศาสนาพุทธ เสริมค่านิยมความรักอิสระ เพื่อจิตใจเป็นอิสระจากความทุกข์ ดังเช่นที่กำพลฝึกเจริญสติจนจิตได้ลาออกจากความทุกข์ จากความพิการทางกาย

“ความพิการมีอยู่ที่กายที่เดียวเท่านั้น จิตเพียงทำหน้าที่รับรู้รับทราบไว้เฉย ๆ ทำให้ผมรู้สึกเป็นอิสระใจเบาสบายขึ้นมาทันทีเลย เหมือนกับเราได้ค้นพบที่อยู่ใหม่ของเราที่มีใช้ กายที่พิการเหมือนดังแต่ก่อนแล้ว แต่ได้ถอนตัวหรือแยกตัวออกมาดู มาอยู่กับสติ รู้สึกตัวดูอยู่เฉย ๆ เท่านั้น”

(กำพล ทองบุญน่ม, 2553, p. 70)

ศาสนาดังตัวอย่างศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธที่ยกมาข้างต้นมีคำสอนและหลักปฏิบัติที่ส่งเสริมพลังใจ ให้ความหวังในการดำรงชีวิตอิสระแก่ตัวละคร

- โลกที่ไม่แยกจาก “ความเป็นคน” ในสังคม

คนพิการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเช่นเดียวกับคนทั่วไปที่ต้องการมีชีวิตอิสระ ต้องการไปไหนมาไหนได้อย่างสะดวกปลอดภัย ตัวละครจึงเรียกร้องให้สังคมจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในการใช้ชีวิตเช่นสาธารณชนทั่วไป เช่น ทองเจียร ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่ต้องนั่งเก้าอี้ล้อ เรียกร้องหน่วยงานของรัฐในการทำทางลาด ลิฟต์สำหรับคนพิการ ฯลฯ

เอ็มมานูแอล คนพิการทางการได้ยินจากเรื่อง*นางนวลในโลกเงียบ* แสดงความมุ่งหมายอย่างชัดเจนในการเชื่อมโลกของคนหูได้ยินและโลกของคนหูหนวกเข้าด้วยกัน โดยการทำความเข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมของกันและกัน วัฒนธรรมของคนหูหนวกคือการใช้ภาษามือเพื่อสื่อสาร ซึ่งในยุคนั้นภาษามือถูกทางการห้ามไม่ให้ใช้ในประเทศฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม เธอพยายามใช้ละครเชื่อมโลกทั้งสองเข้าด้วยกันเพื่อให้ทุกคนรู้จักและเข้าใจกันมากขึ้น

ปัจจัยด้านประวัติศาสตร์

- ชีวิตต้องสู้ในยุคที่ยากลำบาก

ช่วงระยะเวลาที่ตัวละครมีชีวิตอยู่หล่อหลอมให้เกิดค่านิยม เช่น ชีวิตของ นฤมล ใน *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด* เธอใช้ชีวิตในฐานะนักเรียนตาบอดที่โรงเรียนสอนคนตาบอดในยุคข้าวยากหมากแพงช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การกินการอยู่จึงอดีต ประวัติศาสตร์ช่วงนั้นมีส่วนก่อให้เกิดค่านิยมความสำเร็จในชีวิต ทำให้เธอมุ่งมั่นต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ ตั้งใจประกอบอาชีพด้วยการเป็นนักร้องและทำงานฝีมือจำหน่ายเพื่อหารายได้

อย่างไรก็ตาม ในแง่นี้ยังแสดงถึงความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกับคนทั่วไป เป็นทั้งเพื่อนร่วมยุคและร่วมทุกข์เหมือนกับคนอื่น ๆ ในสังคม

ค่านิยมหลัก ๆ ที่พบในส่วนของตัวละครเอกอันนำไปสู่การดำรงชีวิตอิสระ คือ ค่านิยมความรักอิสระ ความภาคภูมิใจในตนเอง ความสำเร็จในชีวิต ความเท่าเทียม การมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว และความสงบสุขทางใจ

ปฏิสัมพันธ์ของตัวละครเอกและตัวละครแวดล้อม

การดำรงชีวิตอิสระของตัวละครเอกได้รับการสนับสนุนและขัดขวางจากตัวละครแวดล้อม สำหรับตัวละครผู้สนับสนุนมีบทบาทสนับสนุนในหลายด้าน เช่น ให้ความรัก ความเอาใจใส่ เห็นคุณค่า ให้กำลังใจ ยอมรับว่าตัวละครเอกเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม แนะนำให้ได้เรียนรู้ทั้งทางวิชาการและการใช้ชีวิต หรือแม้กระทั่งสนับสนุนด้านการเงิน วัตถุประสงค์ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ

ประเภทของตัวละครผู้สนับสนุนมีทั้งที่เป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ คน และสัตว์ บางครั้งมาในนามของสถาบันต่าง ๆ ตัวละครเอกมักกล่าวถึงตัวละครผู้สนับสนุนโดยยกพฤติกรรมและคำพูดขึ้นมา พร้อมบรรยายอารมณ์ความรู้สึกของตนที่มีต่อผู้ช่วยเหลือนั้น หรืออาจเป็นการนึกถึงผู้สนับสนุนที่ช่วยสร้างพลังและแรงบันดาลใจ เช่น พระเจ้า ทั้งนี้ ตัวละครเอกในแต่ละเรื่องอาจมีผู้สนับสนุนจำนวนมาก แต่นิยมกล่าวเน้นถึงบทบาทและความสำคัญของผู้ช่วยเหลือที่โดดเด่นจำนวนไม่มากนัก

ตัวละครผู้สนับสนุนที่พบมากคือ สมาชิกในครอบครัวและครู สิ่งเหนือธรรมชาติคือพระเจ้า และตัวละครที่เป็นสัตว์คือสุนัข ในเรื่อง *ทางของเบอร์นา* และ *โทรม์ ตูบลีซ่า ดวงตาของฉัน* ที่น่าสังเกตคือในบางเรื่องตัวละครเอกได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากคนทั่วไปด้วย แต่ก็พบได้น้อยมาก เช่น เจ้าของร้านกาแฟที่เข้าใจว่าสุนัขนำทางคนตาบอดไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญจึงอนุญาตให้สุนัขนำเบอร์นาเข้ามาในร้านด้วยได้ ในเรื่อง *ทางของเบอร์นา* และใน *โทรม์ ตูบลีซ่า ดวงตาของฉัน* ผู้โดยสารบนรถเมล์ช่วยอธิบายให้คนบนรถเข้าใจตัวละครเอกคือ ซา ชุก ยอน ซึ่งเป็นคนตาบอดจึงต้องนำสุนัขนำทางขึ้นมาด้วย

ในขณะที่ตัวละครผู้ขัดขวางการดำรงชีวิตอิสระ พบทั้งที่เป็นบุคคลใกล้ชิด เช่น สมาชิกในครอบครัว ผู้ช่วยเหลือคนพิการ ครู เพื่อนบ้าน ตลอดจนคนทั่วไปในสังคม ทั้งนี้ จะมีลักษณะร่วมคือมีทัศนคติในเชิงลบต่อคนพิการและนิยามว่าคนพิการเป็นภาระ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และไม่มีความสามารถ จึงไม่สมควรสนับสนุนการใช้ชีวิตในที่สาธารณะ การศึกษา และการประกอบอาชีพ เช่น ทองเจียร ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวระดับสูงที่ถูกขัดขวางจากลูกที่ไม่อยากให้เดินทางไปนอกบ้าน

“ลูกก็จะถามว่า ทำไมแม่ต้องไปเอง ลูกผ่านบ้านเพื่อนของแม่เอง ลูกจะไปให้แม่ไม่ต้องไปหรอก ถ้าอยากจะไปซื้อของด้วยตนเอง เพราะอยากจะไปเลือกของทำบุญถวายพระ ลูกก็จะตอบว่า อย่าไปเลย ลูกเลือกของเก่งกว่า ลูกไปซื้อของให้ก็ได้”

(ทองเจ็ยร หงศ์ลดาธรมภ, 2541, p. 52)

คนในสังคมบางส่วนไม่ใส่ใจว่าคนพิการมีสิทธิและความเท่าเทียมเช่นเดียวกัน จึงมักละเมิดสิทธิและไม่ทำความเข้าใจความจำเป็นของคนพิการ เช่น คนพิการทางการเห็นที่ต้องใช้สุนัขนำทาง คนทั่วไปก็จะรังเกียจและไม่อนุญาตให้เข้าใช้บริการสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ตลอดจนระบบขนส่งมวลชนทั้ง ๆ ที่คนพิการมีสิทธิใช้ได้ตามกฎหมาย ดังเช่น กฎบัญญัติสิทธิไม่ให้นำเบอร์นา สุนัขนำทางเข้าร้านอาหารด้วยทั้ง ๆ ที่เบอร์นาคะจะไม่สร้างความเดือดร้อนรำคาญเพราะได้รับการฝึกมาเป็นอย่างดี

“ไม่ว่าจะเป็นร้านอาหารหรือคอฟฟี่ช็อป เราถูกปฏิเสธมาแล้วทุกร้าน บางร้านปฏิเสธถึงเกรงใจว่า ‘คือว่า...เราไม่รับสุนัขคะ’ บางร้านถึงกับตะโกนห้ามเอาเป็นเอาตาย ‘ไม่ได้ ห้ามสุนัขเข้า!’ เจอเข้าอย่างนั้น ฉันทึ่งได้แต่ก้มหน้าท้อเหี่ยว”

(กุนจิ นานาอะ, 2551, pp. 45-46)

หรือชา ชุก ยอน ผู้พิการทางการเห็นกับสุนัขนำทางคือโทรัมถูกคนขับรถเมล์ไล่ลงจากรถท่ามกลางอากาศที่หนาวเย็น เธอเล่าถึงความรู้สึกตอนนั้นว่า

“จากคนปกติธรรมดาฉันต้องกลายเป็นคนตาบอด และเมื่อต้องดำรงชีวิตอย่างคนตาบอด ทำให้บางครั้งฉันเองก็ไม่รู้ว่าต้องทำตัวอย่างไรเพื่อให้สามารถอยู่รอดในสังคม นี้ได้ เพราะถ้าต้องมาเจอเหตุการณ์ถูกไล่ลงจากรถเช่นนี้แล้ว ต่อไปฉันคงไม่มีความกล้าที่จะ ขึ้นรถโดยสารประจำทางหรือขนส่งมวลชนชนิดอื่น ๆ แน่ มันช่างเป็นสิ่งทุกซ์ระทมใจเสียเหลือเกิน”

(ชา ชุก ยอน, 2550, p. 97)

5.1.2 ปมปัญหา

ฟิชเชอร์กล่าวว่า “เรื่องเล่าที่ดำเนินอยู่ มีทั้งความขัดแย้ง ตัวละคร จุดเริ่มต้นเรื่อง กลางเรื่อง และจุดสิ้นสุดของเรื่อง” (Fisher, 1987, p. 24) ความขัดแย้ง หรือ conflicts จึงนับเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกอย่างหนึ่งในกระบวนการเล่าเรื่อง ซึ่งเป็นปมของปัญหาที่ตัวละครต้องฝ่าฟัน ในการวิจัยจะใช้เป็นคำว่า ปมปัญหา แทนคำว่า ความขัดแย้ง ซึ่งจะสื่อความหมายได้ถูกถ้วนกว่าและตรงกับ conflicts ในกระบวนการเล่าเรื่องของฟิชเชอร์

ในเรื่องเล่าประสบการณ์ ปมปัญหาที่พบ คือ ปมปัญหาระหว่างตัวละครเอกกับสังคม และปมปัญหาภายในจิตใจของตัวละครเอก

ปมปัญหาระหว่างตัวละครเอกกับสังคม สะท้อนให้เห็นอคติของคนทั่วไปซึ่งคิดว่าตัวละครเอกคือคนพิการนั้นเป็นภาระ ทำความเดือดร้อน ไม่เหมาะสมที่จะใช้ชีวิตในที่สาธารณะ เช่นเหตุการณ์ที่ชา ชุก ยอน ในเรื่อง *โหมรีม ตูบลีชา ดวงตาของฉัน* ต้องต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิและความเท่าเทียมของคนตาบอดที่ใช้สุนัขนำทาง แม้ว่าจะถูกปฏิเสธไม่ให้เข้าร้านอาหาร ถูกห้ามไม่ให้ขึ้นรถประจำทาง ถูกตำหนิที่พาสุนัขไปถ่ายที่สวนสาธารณะทั้งที่เธอเก็บเรียบร้อยแล้ว การคลี่คลายนั้นตัวละครเอกจะพยายามอธิบายให้คนทั่วไปเข้าใจคนพิการ ดังเช่นที่ ชา ชุก ยอน อธิบายในที่ประชุมของชาวคอนโด

“อย่างที่คุณเห็นว่าฉันเป็นคนตาบอด แต่ฉันก็ไม่ได้ยุ่งเหยิง ตอนนี้นี้ฉันทำงานอยู่ค่ะ และการไปทำงานของฉันต้องอาศัยสุนัขนำทาง... ดังนั้นสุนัขนำทางจึงจำเป็นสำหรับฉันมากค่ะ ชีวิตฉันขาดสุนัขนำทางไม่ได้... การขยับถ่ายนั้นสุนัขจะเคยชินกับการขยับบนพื้นดินค่ะ... ดังนั้นพอฉันย้ายมาอยู่ที่คอนโดนี้ ฉันจึงยึดเอามุมหนึ่งของสวน เป็นสถานที่เพื่อให้สุนัขนำทางของฉันได้ขยับถ่าย”

(ชา ชุก ยอน, 2550, pp. 254-255)

เธอเล่าว่าแม้เธอจะดูแลสวนจนเรียบร้อยทุกครั้งหลังสุนัขขยับถ่ายแต่ก็ยังมีชาวคอนโดบางคนไม่พอใจและพูดต่อว่าอยู่เสมอ ในตอนท้ายเธอขอให้เพื่อนร่วมคอนโดช่วยคิดหาทางแก้ปัญหาให้เธอด้วยเสียงที่เหมือนจะร้องไห้ หลังจากนั้นชาวคอนโดจึงได้ช่วยกันจัดพื้นที่ส่วนหนึ่งไว้ให้เป็นสุนัข โดยเฉพาะสำหรับ แทยาง สุนัขนำทางของเธอ

ปมปัญหากับสังคมที่พบยังเกิดจากนโยบายของสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันการศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่รับเด็กพิการเข้าเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป กฎหมายไม่รับรองสถานภาพของภาษามือ ดังเช่นในเรื่อง *นางนวลในโลกเจียบ* รัฐบาลออกกฎหมายห้ามไม่ให้คนหูหนวกใช้ภาษามือ สุดท้ายปมปัญหากับสังคมเกิดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ไม่เอื้อต่อการใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการ ซึ่งในระดับนโยบายและสภาพแวดล้อม ตัวละครเอกใช้การเรียกร้องกับหน่วยงานของรัฐ บางครั้งถึงกับร่วมชุมนุมประท้วงในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของคนพิการ เช่น เอ็มมานูแอลในเรื่อง *นางนวลในโลกเจียบ* ร่วมชุมนุมประท้วงกับคนหูหนวกอื่น ๆ เรียกร้องให้รัฐบาลรับรองสถานภาพของภาษามือฝรั่งเศส

ปมปัญหาที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงแนวคิดความพิการเชิงสังคม (Social Model) ซึ่งปัญหาที่คนพิการพบเกิดจากอคติของคนในสังคม นโยบายของสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ไม่อำนวยความสะดวกแก่คนพิการให้สามารถใช้ชีวิตในที่สาธารณะได้

ปมปัญหาระหว่างตัวละครเอกกับสังคมเป็นปมปัญหาที่พบมากที่สุด ทั้งนี้ ปมปัญหายังถือเป็นทั้งจุดเริ่มต้นในการพัฒนาจิตใจของตัวละครเอกสู่การดำรงชีวิตอิสระ อีกทั้งช่วยขับเน้นให้เห็นตัวตนและความสามารถในการดำรงชีวิตอิสระของตัวละครเอกได้อย่างชัดเจน

สำหรับปมปัญหาภายในจิตใจของตัวละครเอก เกิดจากจิตใจของตัวละครเอกที่ไม่เป็นอิสระ เกิดความรู้สึกเศร้าทุกข์ใจและสับสนในคุณค่าชีวิตของตนเอง หลังจากที่ต้องกลายเป็นคนพิการ ซึ่งเป็นความพิการระดับรุนแรงที่เกิดขึ้นในภายหลัง เช่น ในเรื่อง *สู้ชีวิต เเคราะห์สร้างโอกาส* หลังจากระสบอุบัติเหตุทำให้ตาบอดทั้งสองข้าง ศ.วิริยะ คิดว่าคงจะช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ทำงานไม่ได้ ต้องกลายเป็นขอทาน ซึ่งสวนทางกับอาชีพในฝันก่อนหน้านี้ที่เขาจะพิการอย่างมาก นั่นคือเขาใฝ่ฝันอยากเป็นแพทย์หรือวิศวกร ปมปัญหานี้จึงทำให้เขาได้แต่นั่งร้องไห้ คล้ายกับกำพล ในเรื่อง *จิตสดใส...แม่กายพิการ* ก่อนหน้าที่จะพิการตัวละครเอกฝันถึงชีวิตที่รุ่งโรจน์ ก้าวหน้าในหน้าที่การงานซึ่งกำลังรับราชการครู แต่เมื่อพิการทางการเคลื่อนไหวในระดับสูง ต้องลาออกจากงานจึงเกิดเป็นปมปัญหาในใจ กำพลคิดว่าตนเองหมดอนาคตแล้ว อย่างไรก็ตาม ปมปัญหาภายในจิตใจของ ศ.วิริยะ สามารถคลี่คลายได้จากข้อคิดดี ๆ ของครูคือแม่ธิดาและมิสคอลฟิลด์ ผู้ก่อตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอด ส่วนกำพลอาศัยการปฏิบัติธรรม โดยคำแนะนำของหลวงพ่อกับครอบครัวเขานับถือ ตัวละครผู้สนับสนุนจึงมีบทบาทในการช่วยคลี่คลายปมปัญหาภายในจิตใจของตัวละครเอก

5.1.3 สถานที่และบรรยากาศของเรื่อง

สถานที่ (place of presentation) ตามความหมายของพีชเชอร์ คือ สถานที่ในเรื่องเล่าซึ่งเป็นพื้นที่ที่คนในสังคมสร้างความหมายเชิงคุณค่าร่วมกัน เช่น มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่แห่งความสุภาพ จริยธรรม ปัญญา

สถานที่หลักในเรื่องเล่า คือ บ้านของตัวละครเอก มีความหมายถึงแหล่งรวมความรักความอบอุ่น และการสนับสนุนทุกด้านจากสมาชิกในครอบครัว เพื่อส่งเสริมให้ตัวละครเอกสามารถดำรงชีวิตอิสระได้ ทั้งยังเป็นสถานที่ก่อเกิดความสงบสุขทางใจ เช่น ในเรื่อง *จิตสดใส...แม้กายพิการ* กำพลได้ฝึกเจริญสติอยู่ภายในบ้าน

นอกจากนี้ยังพบสถานที่สาธารณะ ที่น่าสนใจได้แก่

โรงเรียน เป็นสถานที่แห่งมิตรไมตรี เกิดขึ้นจากเพื่อนซึ่งเป็นเด็กทั่วไปและครูที่ทำให้ชีวิตในการเรียนของคนพิการสนุกและสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่

เมืองหลวง เป็นสถานที่ของความเจริญ การแข่งขันเพื่อความสำเร็จ ชา ชุก ยอน ในเรื่อง *โทมัส ดูปส์ชา ดวงตาของฉัน* ตัดสินใจย้ายจากชนบทเข้ามาอยู่ในกรุงโซล เมืองหลวงของเกาหลีใต้ โดยตั้งใจว่าจะดำรงชีวิตอิสระให้ได้

เวทีมวยปล้ำ เป็นสถานที่แห่งการแข่งขันตัวต่อตัวอย่างยุติธรรม เป็นสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับไคล์ นักกีฬามวยปล้ำผู้พิการทางร่างกายในเรื่อง *หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง*

สถานที่สาธารณะแสดงให้เห็นว่าตัวละครเอกไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่ที่สังคมมักขีดวงไว้ให้คนพิการโดยเฉพาะคนพิการระดับรุนแรง เช่น สถานสงเคราะห์ สถานฟื้นฟูสมรรถภาพ แต่ตัวละครเอกได้ใช้ชีวิตในที่สาธารณะเช่นเดียวกับคนทั่วไปในสังคม

อย่างไรก็ตาม สถานที่บางแห่งเป็นสถานที่สำหรับคนพิการ เช่น ห้องไอซียู โรงพยาบาล แต่ตัวละครเอกได้บอกเล่าสถานที่นั้นด้วยความรู้สึกนึกคิดที่เป็นอิสระและมีจินตนาการ เช่น ในเรื่อง *ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ* โบบี้เล่าถึงสถานที่ในจินตนาการและความฝันของเขา

“ในความฝัน หิมะปุยโต ๆ ตกหนัก ปกคลุมทั่วป่าช้ารถยนต์ซึ่งผมกับเพื่อนรัก กำลังเดินผ่าน... หลังจากนั้นเราก็ลงบันไดแก้วหุหุราไปยังห้องใต้ดิน ผนังห้องบุด้วยหนังสัตว์ร้าย แก้วอีนวมลึกลับยาว และการพรางแสงไฟทำให้สำนักงานแห่งนี้ดูคล้ายสถานบันเทิงยามราตรี”

(ฌ็อง-โตมินิก โบบี้, 2555, pp. 77-79)

1864 และในตอนทีโบบี้จินตนาการถึงโรงพยาบาลในอดีต ตอนที่พระนางเออเมนีเสด็จเยือนเมื่อปี

“ผมแทรกตัวเข้าไปในเสียงกระจุกกระจิงของขบวนนางสนองพระโอษฐ์ เมื่อพระนางเออ เมนีเสด็จออกจากอาคารหนึ่งไปยังอีกอาคารหนึ่ง ผมก็เดินตามพระมาลาคาตริบีนีสี่ เหลือง พระกลดแพรคันสั้น รอยพระบาทอวลกลิ่นโอเดอโคโลญน์ฝีมือช่างปรุงน้ำหอม ประจำราชสำนัก”

(ฌ็อง-โตมินิก โบบี้, 2555, p. 42)

โบบี้ใช้ความฝันและจินตนาการถึงสถานที่ต่าง ๆ พาจิตใจให้เป็นอิสระ เช่นเดียวกับไหม ในเรื่อง จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน แม้ต้องนอนอยู่แต่บนเตียงในห้องไอศูย์ แต่สายตาที่มองผ่านหน้าต่างสองบานเล็กของห้อง ทำให้เธอตื่นเข้ามาดู “แสงเรืองรองของตะวันฉาบแต้มขอบฟ้าที่แสนสวยงาม” และ “ชื่นชมความงามของโลกภายนอกเมื่อมองผ่านหน้าต่างออกไปก่อนอธิษฐานตอนเช้า” เธอเชื่อว่าบริเวณที่เธอนอนอยู่มีทูตสวรรค์คุ้มครองอยู่ตลอดเวลา ห้องไอศูย์จึงไม่ใช่สถานที่ที่น่ากลัวสำหรับเธอ ทั้งยังไม่อาจกักขังหัวใจเสรีได้ ดังที่เธอเล่าว่า “จิตวิญญาณที่โลดแล่นและอิสระเสมอของฉันทยังคงอยู่” (สุภัทราพร ตันอธิคม, 2547, p. 123)

จากตัวอย่างที่กล่าวมา สถานที่จึงเป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นการดำรงชีวิตอิสระของตัวละครเอกทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ด้านบรรยากาศของเรื่องที่ได้ชัดเจน พบใน 2 ลักษณะ คือ บรรยากาศที่สวยงามอบอุ่น และบรรยากาศที่เลวร้าย

บรรยากาศที่สวยงามอบอุ่น เกิดขึ้นจากตัวละครผู้สนับสนุนที่ให้ความรักและสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่สวยงาม ผู้เล่าเรื่องมักกล่าวถึงบรรยากาศอย่างละเอียดทั้งทางกายภาพและความรู้สึกที่เกิดขึ้น เช่น

“สถานที่อีกแห่งหนึ่งที่ฉันชอบไปเป็นประจำคือสวนผลไม้ ผลไม้สุกราวต้นเดือนกรกฎาคม พีชผลใหญ่ที่มีขนนุ่ม ๆ ตกลงมาในมือฉัน ขณะสายลมโชยอ่อนพัดผ่านต้นไม้ แอปเปิลร่วงลงมากลึงแทบเท้า ฉันสุขใจเหลือเกินที่เก็บสะสมผลไม้ไว้ในกระป๋องเย็บแบบหน้ากับผิวลูกแอปเปิลที่ยังอุ่นจากโคนแดด แล้วลึงโลดกลับบ้าน”

(เฮเลน เคลเลอร์, 2556, pp. 73-74)

สำหรับเฮเลน บรรยากาศที่เป็นธรรมชาติทำให้เธอรู้สึกมีความสุขและเป็นอิสระเมื่อได้อยู่ได้สัมผัสความงามละเอียดอ่อน เป็นที่ที่เธอได้เรียนรู้สรรพสิ่งรอบตัว เป็นห้องเรียนในธรรมชาติ ทั้งยังช่วยให้นึกถึงความทรงจำดี ๆ ที่มีร่วมกับครูซัลลิแวนด้วย เป็นบรรยากาศที่เธอเล่าขณะรู้สึกมีความสุขที่เริ่มดำรงชีวิตอิสระได้

ด้านบรรยากาศที่เลวร้าย แสดงให้เห็นอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตของตัวละครเอก เช่น บรรยากาศรอบบ้านของ นฤมล ผู้พิการทางการเห็น ขณะที่เธอถูกกั้นกั้นจากเจ้าของที่เพื่อกดดันให้ครอบครัวของเธอย้ายออกไป

“เริ่มด้วยให้บรรดาพ่อค้าแม่ค้าที่ตลาดนำเอาขยะที่เน่าเหม็นประเภทกุ้งเน่าข้าว บู ด หรือเศษผักเศษอาหารที่เหลือขายมาเทไว้ที่ข้างรั้วบ้านของเรา... ส่วนที่รั้วหน้าบ้านนั้น ก็มีคนเอาหนังหมูมาพาดตากไว้บนรั้ว บ้างก็เอาผ้าชีวี่มาตากไว้จนรกรุงรังไปหมด... เรา ต้องอยู่ท่ามกลางความเน่าเหม็นอันทารุณร้ายกาจอยู่หลายปี”

(นฤมล จันทรากุล, 2547, pp. 103-104)

บรรยากาศรอบตัวบุญทิ้งเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการทำมาหากินด้วยการวาดภาพ

“อากาศภาคใต้ยามร้อนก็ร้อนเอาเรื่องเหมือนกัน วันที่ย้ายห้องใหม่ ๆ บุญทิ้งทำงานไม่ได้เลย มันร้อนรุ่มจนหงุดหงิด... วันต่อ ๆ มาก็คงพยายามปรับตัวให้ได้ ถ้าไม่เขียนภาพก็ไม่มีรายได้มาจุนเจือค่ากินค่าอยู่... ไม่กี่วันต่อมา เจ้าของบ้านก็มายกพัดลมออกไปอีก... ห้องไม่มีหน้าต่างไม่มีพัดลมเป็นเรื่องน้ำเน่าที่เหลือเชื่อจริง ๆ อากาศร้อนแทบสุก... ไร้อารมณ์ก็เขียนไม่ออกหรือสักแต่เขียนอย่างซังกะตาย ภาพที่ออกมากระด้างไร้ชีวิต เขาจะทำอย่างไรกับมันดี”

(ทง โศทรชมภู, 2555, p. 188)

กล่าวโดยสรุป บรรยากาศของเรื่องพบใน 2 ลักษณะ คือ บรรยากาศที่สวยงามอบอุ่นกับบรรยากาศที่ตัวละครเอกมีความสุขที่สามารถดำรงชีวิตอิสระได้สำเร็จ และบรรยากาศที่เลวร้ายในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อบรรยายชีวิตของตัวละครเอกที่กำลังประสบอุปสรรคในการดำรงชีวิตอิสระ

5.1.4 มุมมองในการเล่าเรื่องและเสียงในการเล่าเรื่อง

มุมมองในการเล่าเรื่อง เรื่องเล่าเกือบทั้งหมดใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 คือ “ฉัน ผม ข้าพเจ้า” ยกเว้นเรื่องเดียวคือ *ชีวิตทง* ที่ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 คือ “บุญทิ้ง” (ชื่อเดิมของทง) และ “เขา”

ทั้งนี้ มุมมองในการเล่าเรื่องที่ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 นั้นช่วยให้เรื่องราวที่น่าเสนอ ประสบการณ์การดำรงชีวิตอิสระมีความน่าเชื่อถือ รวมถึงช่วยให้ตัวละครเอกสามารถบอกเล่าความคิดอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้อย่างเต็มที่

คำเรียกขานตนเองจากมุมมองของตนเองยังแสดงถึงอัตลักษณ์ที่มองตนเองในเชิงบวก ไม่ยึดติดกับความพิการ ทั้งยังมีส่วนร่วมกับสังคม เช่น โอดทาเกะ ในเรื่อง *ไม่ครบห้า* เรียกตนเองว่า เจ้าชายน้อย พระราชาบนเก้าอี้ล้อ หนุ่มงานเทศกาล ส่วนคำเรียกขานตัวละครเอกจากมุมมองของผู้อื่นคือ ผู้เรียบเรียง ปรากฏในเรื่อง *ชีวิตทง* ที่เรียกว่า จิตรกรข้างหน้าต่าง อันมุ่งเน้นแสดงถึงความสามารถด้านการวาดรูป

ด้านเสียงในการเล่าเรื่อง คือ น้ำเสียงที่ใช้ในการถ่ายทอดเรื่องราว ส่วนใหญ่เป็นน้ำเสียงที่แสดงถึงความเชื่อมั่น โดยเฉพาะเรื่อง *สวนฝันคนพิการ* ผู้เล่ามีน้ำเสียงที่หนักแน่นคล้ายการปลุกกระดม

“ฉันจึงอยากเตือนคนพิการด้วยกันว่า ต้องหัดพิสูจน์ตัวเองว่าเราต้องทำได้ พี่เลี้ยงต้องเปลี่ยนได้ อยากรไปไหนต้องไปเองได้ งานศพหรืองานกินเลี้ยงที่อยากไปต้องไปให้ได้ อย่าย่ำอยู่กับที่ ความกดดันของใครไม่ว่าจะเป็นญาติสนิท หรือพี่เลี้ยง”

(ทองเจ็ร หงส์ลดาธรมภ์, 2541, p. 60)

เสียงในการเล่าเรื่องยังแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกในแต่ละช่วงของตัวละครเอก ช่วงที่สำคัญ ได้แก่ ช่วงที่ตัวละครเอกผิดหวังที่ต้องกลายเป็นคนพิการและต้องลดสถานภาพทางสังคมจากสังคมปิดกั้น เช่น ศ.วิริยะคิดว่าคงไม่ได้เรียนต่อและทำงาน กำพลต้องลาออกจากราชการ ผู้เล่าจะมีเสียงที่แสดงความรู้สึกผิดหวัง เศร้าเสียใจ

“บ่อยครั้งผมนึกถึงอนาคตที่ตัวเองเคยฝันเอาไว้ว่า วันหนึ่งผมจะต้องเป็นแพทย์หรือเป็นวิศวกรให้ได้ ผมจะหาเงินให้ได้มาก ๆ ...มีครอบครัวที่มีความสุข ผมได้ขยันทุ่มเททุกอย่างเพื่อจะไปถึงสิ่งนั้นอยู่แล้ว แต่สิ่งเหล่านั้นได้ดับวูบลงไปพร้อมกับดวงตาที่ดับสนิทของผมซะแล้ว”

(ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, 2546, p. 49-50)

“ชีวิตที่ผ่านมาของเราก็กำลังจะตืออยู่แล้ว เรียนก็เรียนได้สำเร็จ และยังมีอาชีพการงานที่เป็นหลักฐานมั่นคงอีกด้วย แล้วทำไมเราจึงได้ตกต่ำลงมาถึงขนาดนี้ ต้องกลายมา เป็นคนพิการที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แม้แต่จะขับถ่ายและอาบน้ำให้แก่ตัวเองก็ทำไม่ได้”

(กำพล ทองบุญน่ม, 2553, p. 45)

ในขณะที่หลังจากตัวละครเอกเริ่มดำรงชีวิตอิสระได้แล้วจะเป็นเสียงที่แสดงความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ ด้านเสียงของตัวละครอื่น ๆ ที่แสดงความรู้สึกเวทนา สงสาร หรือไม่พอใจตัวละครเอก สะท้อนให้ความจริงในสังคมที่คนทั่วไปบางส่วนรู้สึกต่อคนพิการ

เสียงของผู้เล่าเรื่องนั้นบางขณะยังแสดงให้เห็นถึงกลุ่มคนพิการด้วย เช่น เอ็มมานูแอลและเพื่อนคนหูหนวกใน *นางนวลในโลกเงียบ* กล่าวถึงการการรณรงค์ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์สำหรับคนหูหนวก

“สิ่งที่เราต้องการผลักดันให้รัฐดำเนินการ คือการเข้าไปในโรงเรียน การจัดตั้งกลุ่ม และจัดการสัมมนาสำหรับคนหูหนวก”

(เอ็มมานูแอล ลาบอริ, 2539, p. 176)

เสียงในแง่ที่เป็นน้ำเสียงโดยรวมในการถ่ายทอดเรื่องราว ส่วนใหญ่เป็นน้ำเสียงที่แสดงถึงความเชื่อมั่น โดยเฉพาะเรื่อง *सानฝันคนพิการ* ผู้เล่ามีน้ำเสียงที่หนักแน่นคล้ายการปลุกกระตม

“ฉันจึงอยากเตือนคนพิการด้วยกันว่า ต้องหัดพิสูจน์ตัวเองว่าเราต้องทำได้ พี่เลี้ยงต้องเปลี่ยนได้ อยากไปไหนต้องไปเองได้ งานศพหรืองานกินเลี้ยงที่อยากไปต้องไป ใ ห้ ได้ อย่าอยู่ใต้อาณัติของใครไม่ว่าจะเป็นญาติสนิท หรือพี่เลี้ยง”

(ทองเจียร หงส์ลดาธรมภ์, 2541, p. 60)

5.2 กลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในเรื่องเล่าประสบการณ์

วอลเทอร์ พิซเซอร์ กล่าวว่า คุณค่าของเรื่องเล่าขึ้นอยู่กับ หลักการของเรื่องเล่า (Narrative Rationality) ซึ่งประกอบด้วยความเป็นไปได้ของเรื่องเล่า (Narrative Probability) และความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่า (Narrative Fidelity) ทั้งหมดนี้เป็นตรรกะของเรื่องเล่า (Narrative Logic) หรือหลักการประเมินการสื่อสารของมนุษย์ในรูปแบบของเรื่องเล่า อันจะโน้มนำให้ผู้ฟัง-ผู้อ่านเกิดความคิดความเชื่อและนำไปสู่การกระทำที่มีมนุษยธรรม (humane action) ได้ (Fisher, 1987, p. 47)

กลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการอาศัยความเป็นไปได้และความน่าเชื่อถือในการสื่อสารกับผู้อ่านดังนี้

5.2.1 ใช้ความเป็นไปได้ของเรื่องเล่า

เรื่องเล่าที่นำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการระดับรุนแรงมีความเป็นไปได้เนื่องจากองค์ประกอบต่อไปนี้

1.1 ความสมบูรณ์

เรื่องเล่ามีความสมบูรณ์ในตัวและเป็นเอกภาพ สื่อสารเรื่องราวชีวิตของคนพิการตั้งแต่เกิดหรือตั้งแต่ประสบอุบัติเหตุทำให้พิการ ช่วยให้เห็นความต่อเนื่องของเหตุการณ์และเห็นที่มาที่ไป ส่งผลให้เข้าใจพัฒนาการของตัวละครเอกหรือผู้เล่าเรื่องราวเหตุใดจึงต้องการดำรงชีวิตอิสระและเหตุใดจึงสามารถดำรงชีวิตอิสระได้

1.2 ความสอดคล้องต้องกัน

ความสอดคล้องต้องกันเป็นความสอดคล้องใน 3 ด้าน ดังนี้

1.2.1 ความสอดคล้องด้านโครงสร้าง

เรื่องเล่าดำเนินเรื่องได้อย่างราบรื่น ไม่ก่อให้เกิดความสับสน โครงเรื่องชัดเจนว่าเป็นเรื่องของการต่อสู้โดยมีเป้าหมายเพื่อแสวงหาอิสระทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ระหว่างทางต้องพบเจอปัญหาหลายครั้งแต่ก็ผ่านพ้นได้ จนท้ายที่สุดประสบความสำเร็จ สามารถดำรงชีวิตอิสระได้เป็นอย่างดี

1.2.2 ความสอดคล้องด้านหลักฐาน

เรื่องเล่าสามารถแสดงถึงหลักฐานในการนำมาสนับสนุนข้อโต้แย้งต่าง ๆ ได้ครบถ้วน เช่น ประเด็นที่สถาบันทางการแพทย์และคนทั่วไปในสังคมมองว่าคนพิการไม่มีความสามารถ ยิ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรงยิ่งไร้ค่า ไม่สามารถทำประโยชน์อะไรได้อีกแล้ว หรือแม้แต่สมรรถภาพทาง

ร่างกายก็ฟื้นฟูแทบไม่ได้ เรื่องเล่าของคนพิการระดับรุนแรงได้นำเสนอหลักฐานประกอบข้อโต้แย้งที่ว่า คนพิการมีความสามารถ คนพิการระดับรุนแรงมีชีวิตที่มีคุณค่า รวมทั้งสามารถฟื้นฟูร่างกายได้ และส่วนใหญ่ทำได้ด้วยตนเอง เช่น เรื่อง *सानฝันคนพิการ* ทองเธียรดูแลสุขภาพตนเองอย่างสม่ำเสมอด้วยการเลือกรับประทานอาหารแบบธรรมชาติไม่ปรุงแต่ง และทำการบริหารร่างกายซึ่งช่วยให้ได้ฝึกสมาธิด้วย ในเรื่อง *จิตสวดใส...แม้กายพิการ* นอกจากก้าพลจะมีจิตใจที่อิสระจากการเจริญสติดูกายเคลื่อนไหวแล้ว ขณะเดียวกันสุขภาพยังดีขึ้นจากการเคลื่อนไหวมือเพื่อเจริญสติ ซึ่งถือว่าเป็นการทำกายภาพบำบัดไปพร้อมกันด้วย นอกจากนี้ยังมีหลักฐานที่เป็นรูปธรรมอื่น ๆ อีกมากที่แสดงให้เห็นว่าคนพิการระดับรุนแรงสามารถดำรงชีวิตอิสระได้ คือ ความสำเร็จทางด้านการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตในสังคม ทั้งยังใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยการเป็นแบบอย่างให้คนทั่วไปและช่วยเหลือเพื่อนคนพิการคนอื่น ๆ ตลอดจนเป็นเสียงหนึ่งที่ออกมาพิทักษ์สิทธิเพื่อกลุ่มคนพิการ ส่วนด้านนามธรรมเป็นความสุขสงบทางจิตใจ

อีกประการหนึ่งคือความสอดคล้องด้านหลักฐานหมายถึงเรื่องเล่าสอดคล้องกับเรื่องเล่าเรื่องอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรงแต่ละเรื่องในภาพรวมมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ไม่ฉีกแนว กล่าวคือ กว่าที่คนพิการระดับรุนแรงจะดำรงชีวิตอิสระได้ต้องผ่านกระบวนการที่ใช้เวลาสั่งสมความรู้เกี่ยวกับความพิการ ความพยายามในการต่อสู้กับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามา

1.2.3 ความสอดคล้องด้านตัวละคร

ความสอดคล้องด้านตัวละคร คือ การกระทำของตัวละครเอกที่แสดงถึงการดำรงชีวิตอิสระได้นั้นไม่ขัดกับอุปนิสัยของตัวละครนั่นเอง เช่น

เรื่อง *ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!* เอกชัย ผู้พิการทางกายระดับรุนแรง ไม่มีแขนทั้งสองข้างและมีขาที่สั้นมาก เขาจากบ้านในต่างจังหวัดเข้ามาเรียนระดับอุดมศึกษาที่กรุงเทพฯ เพียงลำพัง ต้องดูแลช่วยเหลือตนเอง ทั้งยังต้องทำงานพิเศษควบคู่ไปกับการเรียนเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายค่ากินอยู่และอุปกรณ์การเรียนวาดภาพ การกระทำเหล่านี้สอดคล้องกับอุปนิสัยที่อดทนต่อความยากลำบาก มุ่งมั่นทำตามเป้าหมาย อันเกิดจากภูมิหลังที่ฐานะทางบ้านไม่ค่อยดีนักและเขายังเคยมีประสบการณ์เรียนในโรงเรียนที่ไกลบ้านมาก่อนด้วย

ใน *ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ* โบบีเลือกที่จะ “ปฏิเสธการแต่งตัวน่าเกลียดสไตล์นักวิ่งตาม
 ข้อเสนอแนะของโรงพยาบาล” (ฌ็อง-โดมินิก โบบี, 2555, p. 31) เขาจึงได้สวมเสื้อผ้าเก่า ๆ ของตนเอง
 ซึ่งเขาเห็นว่าเป็นสัญลักษณ์ของการดำรงชีวิตและเป็นสิ่งยืนยันว่าเขายังอยากเป็นตัวของตัวเองอยู่
 การกระทำของเขาสอดคล้องกับนิสัยที่รักอิสระ เป็นตัวของตัวเองสูง

นอกจากนี้ความสอดคล้องด้านตัวละครยังพิจารณาได้ในแง่ที่ว่าตัวละครในเรื่องเล่ากับตัวจริง
 มีบุคลิกเหมือนกัน สำหรับผู้วิจัยจากการเดินทางไปพบและโทรศัพท์สัมภาษณ์คนพิการระดับรุนแรง
 ทำให้เห็นบุคลิกที่ตัวละครในเรื่องกับบุคลิกจริงของผู้แต่นั้นมีความเหมือนกัน ไม่บิดเบือนหรือ
 หลอกลวง เช่น คุณทองเอียร์ หงส์ลดารมภ์ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวระดับสูงที่ผู้วิจัยเดินทางไป
 สัมภาษณ์ที่บ้าน ทำให้เห็นบุคลิกที่เป็นคนไม่ยอมคน มุ่งมั่น ขณะเดียวกันก็มีอารมณ์ขัน และมีน้ำใจ มี
 ความปรารถนาดีต่อเพื่อนคนพิการ ที่สำคัญคือมีลักษณะความเป็นผู้นำด้วย สอดคล้องกับบุคลิกใน
 เรื่อง *सानฝันคนพิการ* ที่อาสาเป็นตัวแทนของคนพิการเรียกร้องการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมจากคน
 ทั่วไปในสังคมและเรียกร้องการพัฒนาบริการช่วยเหลือคนพิการจากหน่วยงานของรัฐ

5.2.2 ใช้ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่า

พิชเชอร์เสนอว่า ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าขึ้นอยู่กับ “เหตุผลที่ดี” (The Logic of Good
 Reasons) โดยคำถามที่สามารถแสดงให้เห็นเหตุผลที่ดีจะทำให้เรื่องเล่าน่ารับฟัง น่าเชื่อถือสำหรับ
 ผู้รับสาร (Fisher, 1987, p. 109)

ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าขึ้นอยู่กับ เหตุผลที่ดี ซึ่งจะเห็นได้จากคำถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 กับค่านิยมดังนี้

2.1 คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง (Fact)

ค่านิยมทั้งแบบที่เห็นได้ชัดเจนและแบบที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่ามีอะไรบ้าง

ค่านิยมที่เห็นได้ชัดเจนมากที่สุด คือ ค่านิยมความรักอิสระ ทั้งอิสระในการใช้ชีวิตในสังคม
 อิสระสำหรับจิตใจ และอิสระสำหรับทุกคน

อิสระในการใช้ชีวิตในสังคมจะเกิดขึ้นจากการวางแผนกำหนดชีวิตตนเองได้ ทำสิ่งที่ยากทำได้ในชีวิตประจำวัน ไปไหนมาไหนนอกบ้านได้ ซึ่งต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวก ระบบขนส่งมวลชน รวมถึงทัศนคติของคนในสังคมที่ไม่ขัดขวางการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ

ตัวอย่างเช่นเรื่องเล่าประสบการณ์ของทองเจ็ย ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวระดับสูง ต้องนั่งเก้าอี้ล้อ เธอต้องการมีอิสระด้วยการไปไหนมาไหนได้และลงมือทำจริง ดังที่ได้ออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านกับเพื่อนผู้พิการนั่งรถเข็นเช่นกัน

“ฉันกล่าวขอบคุณและขออภัยบ่อยๆทุกคนที่ทำให้เราเหนื่อยกันมาก แต่ก็เป็นที่เรียนที่ฉันพอใจ ที่ทำให้คนภายนอกรู้จักคนพิการเพิ่มขึ้น และที่สำคัญคนพิการก็มีความรู้สึกเหมือนคนปกติทั่วไป คืออยากจะทำอะไรก็ทำ อยากออกไปเที่ยวนอกบ้าน อยากออกไปพักผ่อน ว่างๆก็เล่นกีฬาเหมือนคนอื่น”

(ทองเจ็ย หงส์ดารมภ์, 2541, p. 114)

ด้านอิสระสำหรับจิตใจ พบได้ชัดเจนในเรื่องเล่าของคนพิการทางการเคลื่อนไหวระดับสูง จากชีวิตที่เคยเคลื่อนไหวได้อิสระเมื่อถูกตรึงจนแทบขยับเขยื้อนไม่ได้เลย จึงแสวงหาอิสระให้กับจิตใจของตนเอง เช่น กำพล ใน *จิตสดใส...แม้กายพิการ* ใช้การเจริญสติเพื่อให้เห็นกายเป็นกาย จิตเป็นจิต แยกเป็นคนละส่วนกัน จิตจึงมีความสุข เป็นอิสระจากความพิการทางกาย, ทนง ใน *ชีวิตทง อาศัยการวาดรูปด้วยปากเพื่อปลดปล่อยจิตใจให้เป็นอิสระไปกับจินตนาการ* โบบี้ ใน *ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ* ใช้ความรู้สึกนึกคิด ความทรงจำที่ได้รับได้จากผัสสะและประสบการณ์เดินทางพบเจอผู้คน ก่อนที่จะพิการ ตลอดจนจินตนาการร่วมกันปลดปล่อยจิตใจให้เป็นอิสระจากร่างกายที่กักขังเขาไว้ ในขณะที่ผู้พิการซ้ำซ้อนอย่าง เฮเลน ในเรื่อง *แม้มีดมิด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น* ใช้ความรักจากครูซูลลิแวน ความงามของธรรมชาติ และการเรียนรู้ภาษาช่วยปลดปล่อยจิตใจตนเองให้หลุดพ้นจากความรู้สึกอึดอัดและเกรี้ยวกราด ใน *นางนวลในโลกเจียบ* เอ็มมานูแอล ต้องการเป็นอิสระในการปลดปล่อยโลกภายในของเธอด้วยภาษามือ

ด้านอิสระสำหรับทุกคนนั้น ผู้เล่าเรื่องมุ่งเน้นบอกเล่าหนทางแสวงหาอิสระเพื่อทุกคน โดยนำเสนอหลักการอันเป็นสากลหรือคำแนะนำที่ทุกคนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น นิก ใน *ชีวิตไร้ขีดจำกัด* เสนอวิธีในการปลดปล่อยศักยภาพของตนเองและแนะนำคุณสมบัติที่จะช่วยให้ทุกคนสามารถเดินตามความฝันได้สำเร็จ, ไคล์ ใน *หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง* นำเสนอหลักการ

“ไม่มีข้ออ้าง” เพื่อปลดปล่อยทุกคนให้มีอิสระจากทัศนคติเชิงลบต่อตนเอง เป็นพลังผลักดันให้ทุกคนมีความพยายามมุ่งมั่นทำตามเป้าหมาย นอกจากนี้ยังพบในเรื่อง *สู้ชีวิต เพราะรหัสสร้างโอกาส* ศ.วีริยะแนะนำหนทางสู่ความสุขความสำเร็จซึ่งใช้ได้กับทุกคนที่กำลังรู้สึกท้อแท้สิ้นหวังในชีวิต

นอกจากค่านิยมความรักอิสระแล้ว ในเรื่องเล่ายังพบค่านิยมอื่น ๆ อีก คือ ค่านิยมความภาคภูมิใจในตนเอง ความสำเร็จในชีวิต

สำหรับค่านิยมที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่ามุ่งเน้นความสำคัญของจิตใจ ไม่ยึดกับร่างกายภายนอก

2.2 คำถามเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องหรือตรงประเด็น (Relevance)

ค่านิยมมีความเกี่ยวข้อง - ตรงประเด็นกับหัวข้อเรื่อง (topic) ของเรื่องเล่าหรือไม่ ค่านิยมนั้นมีความเที่ยงตรง ไม่ถูกบิดบัง บิดเบือน หรือทำให้ผิดเพี้ยนใช่หรือไม่

เรื่องเล่านำเสนอค่านิยมที่มีความเกี่ยวข้องหรือตรงประเด็นกับหัวข้อเรื่อง อีกทั้งค่านิยมนั้นยังไม่ถูกบิดบังหรือบิดเบือน ได้แก่ ค่านิยมความสำเร็จในชีวิต ตรงกับเรื่อง *สู้ชีวิต เพราะรหัสสร้างโอกาส, ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!, หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง, ชีวิตไร้ขีดจำกัด* เป็นต้น ยกตัวอย่างเรื่องหัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง ค่านิยมที่เด่นชัดคือค่านิยมความสำเร็จในชีวิต ที่ตัวละครคือโค้ชพยายามนำเสนอด้วยการฝ่าฟันเพื่อประสบความสำเร็จในฐานะนักกีฬามวยปล้ำ ค่านิยมยังนำเสนออย่างไม่บิดบังหรือบิดเบือน เช่น เรื่อง *สู้ชีวิต เพราะรหัสสร้างโอกาส* ความคิดและการกระทำของศ.วีริยะแสดงค่านิยมความสำเร็จในชีวิตในการดำรงชีวิตอิสระ การเรียน การประกอบอาชีพ อย่างชัดเจน แม้บางขณะจะมีอุปสรรคเข้ามา สั่นคลอนค่านิยมด้านนี้ ตัวละครก็บอกเล่าอย่างตรงไปตรงมาว่าบางครั้งก็รู้สึกท้อแท้ เช่น เมื่อเริ่มฝึกเดินในระยะแรกหลังจากตาบอดทำให้เดินชนคนอื่นและชนสิ่งของทำให้ต้องเจ็บตัวอยู่เป็นประจำ เขา รู้สึกท้อแท้ ไม่อยากเดินไปไหนมาไหนอีก หรือบางขณะที่รู้สึกท้อแท้ขึ้นมากแล้วจะไม่สามารถสู้จนดำรงชีวิตอิสระได้

“โดยทั่วไปแล้วหลังจาก *Good night* ผมมักจะนั่งอ่านหนังสือที่เตียงนอน อยู่ ๆ ก็เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายที่แท้สับสนโดยไม่รู้สาเหตุ ผมมักจะเดินมาที่ระเบียงนอกห้องนอนด้านที่มีลมเย็น ๆ โขยมาบ้าง ในระหว่างที่รับลมเย็นไปนั้นในจิตใจมักอธิษฐานขอให้พระคริสต์ตรัยบ้าง พระเยซูเจ้าบ้าง หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายได้ให้พลังแก่ผม ให้มีพลังที่จะต่อสู้ต่อไป ผมไม่ต้องการอะไรมากเสียฝันหอมอบไอบและมีกินก็พอแล้ว ขอแต่อย่างเดียวให้ช่วยตัวเองได้ไม่ต้องขอทาน”

(ศ.วีริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, 2546, p. 105)

คล้ายกับ เอกชัย ในเรื่อง *ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!* ชีวิตขณะเรียนมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ที่เหนื่อยหนักและอึดอัดทำให้เขาเคยคิดจะเลิกเรียนแล้วกลับบ้านที่ต่างจังหวัด แต่แล้วก็นึกถึงอนาคต จึงอดทนต่อสู้อต่อไป

2.3 คำถามเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น (Consequence)

เมื่อผู้รับสารยอมรับค่านิยมของเรื่องเล่าแล้ว ผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับสารเอง และผลที่เกิดขึ้นกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารกับผู้อื่นในสังคมมีอะไรบ้าง

ในส่วนนี้จากการสัมภาษณ์ผู้แปล ผู้เรียบเรียง และบรรณาธิการในฐานะผู้อ่านเรื่องเล่า ประสบการณ์ของคนพิการ สรุปได้ว่า ผลในระดับบุคคลนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์มีทัศนคติเชิงบวกกับตนเองมากขึ้น มองเห็นคุณค่าในตนเอง มีพลังในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิตมากขึ้น สำหรับผลในระดับสังคมนั้น คนในสังคมทั้งคนพิการและไม่พิการเกิดความเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม ถือเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของคนในสังคม

ผลที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นยังแสดงในเรื่องเล่าอย่างชัดเจน ดังตัวอย่างที่เป็นความมุ่งหมายของผู้เล่าในตอนท้ายเรื่อง *ไม่ครบห้า*

“ถ้าหากเรายอมรับคุณค่าของตัวเองเมื่อใด เราก็จะยอมรับความเป็นคนคนนั้น ของอีกฝ่ายได้ตามธรรมชาติ ในเมื่อเราก็คือเราเพียงคนเดียว เขาก็คือเขาเพียงคนเดียวเท่านั้น และมีคุณค่าเหมือนกัน... เราต้องสร้างสังคมปลอดสิ่งกีดขวางขึ้น มิใช่เพื่อคน พิการเท่านั้น แต่เพื่อทุกคนจะได้ใช้ชีวิตที่มีค่าอย่างเต็มความสามารถ ไม่สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และมีชีวิตอยู่ด้วยความภาคภูมิใจในตนเอง”

(โอโตทาเกะ ฮิโรทาตะ, 2550, p. 254)

2.4 คำถามเกี่ยวกับการยึดมั่นในความคิด (Consistency)

ค่านิยมของเรื่องเล่าสอดคล้องกับโลกทัศน์และประสบการณ์ของผู้รับสารหรือไม่ อย่างไร

ค่านิยมในเรื่องเล่าสอดคล้องกับโลกทัศน์และประสบการณ์ของผู้อ่านในหลายประเด็น ซึ่งจะช่วยให้การสื่อสารปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการได้รับความเชื่อถือ การยอมรับ และการสนับสนุนจากผู้อ่านได้ โดยอาศัยการสื่อสารด้วยสำนึกที่ว่าตนเองเหมือนกับผู้อื่น (identification) ตัวอย่างเช่น ค่านิยมด้านการพึ่งพาอาศัยกัน เพราะมนุษย์ล้วนมีสิ่งที่ไม่ได้หรือไม่ถนัด เคยมีประสบการณ์ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นด้วยกันทุกคน ผู้เล่าเรื่องจึงนำจุดนี้มาขยายความเปรียบเทียบกับความช่วยเหลือคนพิการ

“ผมอยากให้ย้อนรำลึกถึงสมัยเราเรียนชั้นประถมนะครับ เวลามีเด็กเรียนไม่รู้เรื่อง เด็กเรียนเก่งก็จะสอนให้ เวลามีเด็กติล้งกากลับหลังไม่เป็น เด็กที่ทำเป็นก็จะสอนให้... ขอเพียงแค่คิดแบบเดียวกันนี้แหละครับ ถ้ามีเด็กที่ขาพิการก็ช่วยเข็นเก้าอี้ล้อให้ก็พอ หากมีเด็กหูไม่ได้ยิน เด็กข้าง ๆ ก็ช่วยจดโน้ตให้ ทำเพียงเท่านี้ คนที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่ม ผู้พิการ ก็สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติได้”

(โอโตทาเกะ ฮิโรทาตะ, 2550, p. 80)

2.5 คำถามเกี่ยวกับความดีงามสูงสุดของมนุษย์ (Transcendent issue)

ค่านิยมในเรื่องเล่าเหมือนกันกับค่านิยมด้านอุดมคติ/ศีลธรรม (idealistic/moralistic master analogue myth) หรือค่านิยมด้านวัตถุนิยม (materialistic master analogue myth) ที่ผู้รับสารเชื่อถือหรือไม่

ค่านิยมในเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการซึ่งโดยมากเกี่ยวข้องกับระดับสังคม เช่น การพึ่งพาอาศัยกัน ความเสมอภาค โลกที่มีสันติสุข สอดคล้องกับค่านิยมด้านอุดมคติ/ศีลธรรมอย่างแยกไม่ออก เห็นได้จากความมุ่งหวังและการกระทำของผู้เล่าเรื่องซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรงใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์คนอื่น ๆ หวังให้ทุกคนในสังคมมีความสุข เช่นตอนท้ายเรื่อง *ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย*

“ส่งท้ายด้วยการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและคนรอบข้างก็มีความสุขด้วย หรือ สุข เขา สุขเรา สุขด้วยกันนั้น เราสามารถสร้างได้ไม่ยาก เพราะคนเราไม่มีใครสมบูรณ์แบบไปหมดทุกคน แต่สิ่งที่ทุกคนสามารถทำได้ก็คือ ทำให้ตนเองและคนอื่นมีความสุขได้ในทุก ๆ วัน”

(ดร.ประกาย กิจธิคุณ, 2551, p. 179)

ในเรื่องเล่าหลายเรื่องยังเห็นปณิธานและการกระทำของผู้เล่าเรื่องที่ตั้งใจทำสิ่งที่มีประโยชน์ เพื่อผู้อื่นและสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียม ดังเช่น ความใฝ่ฝันของเอกชัยและทองเจ็ยร

“อยากช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสด้วยการเปิดโรงเรียนสำหรับสอนศิลปะโดยเฉพาะ ... อยากให้คนในสังคมทุกวันนี้หันมาเหลียวแลคนด้อยโอกาสและคนพิการ อยากให้หันกลับมามองคนข้างหลังบ้าง”

(เอกชัย วรรณแก้ว, 2553, p. 120)

“ผู้ที่ร่วมอยู่ในสังคมเดียวกันก็ควรให้โอกาสแก่คนพิการที่ด้อยโอกาสบ้าง ให้พวกเขาสามารถยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ อย่าทอดทิ้งเขา มอบทางเลือก โอกาส และความทัดเทียมให้เขา”

(ทองเจ็ยร หงส์ลดารมภ์, 2541, p. 138)

ในแง่นี้กระบวนการทัศน์การเล่าเรื่องจึงช่วยให้เห็นค่านิยมซึ่งถึงที่สุดแล้วได้นำไปสู่ความตึงามสูงสุดของมนุษย์นั่นเอง ตามจุดมุ่งหมายของคนพิการที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์เรื่องเล่าประสบการณ์เพื่อสื่อสารถึงชีวิตที่มีอิสระและความเท่าเทียมเช่นเดียวกับคนทั่วไป สอดคล้องกับแนวคิดของกระบวนการทัศน์การเล่าเรื่องของ วอลเทอร์ พิชเชอร์ ที่ว่า เรื่องเล่าสามารถส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมความดีขึ้นได้

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสื่อสาร “ปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ” ในเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ข้อความ (Textual Analysis) โดยศึกษาจากวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการจากนานาประเทศ ตีพิมพ์เป็นภาษาไทยระหว่าง พ.ศ. 2524-2556 จำนวน 42 เรื่อง โดยมุ่งเน้นศึกษาเจาะลึกเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรง จำนวน 17 เรื่อง ได้แก่ นางนวลในโลกเงียบ (2539), สานฝันคนพิการ (2541), บันทึกรักจากปลายเท้า (2542), ผู้ชีวิต เคารพสร้างโอกาส (2546), การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด (2547), จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน (2547), โทมัส ตูบสี่ขา ดวงตาของฉัน (2550), ไม่ครบห้า (2550), ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย (2551), ทางของเบอร์นา (2551), จิตสดใส...แม่กายพิการ (2553), ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้! (2553), หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง (2554), ชีวิตทวง (2555), ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ (2555), ชีวิตไร้ขีดจำกัด (2556) และ แม้มืดมิด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น (2556)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อความ (Textual Analysis) คือหนังสือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ ร่วมกับการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) บทความเกี่ยวกับชีวิตและผลงานของผู้แต่ง และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์ จำนวน 20 คน

งานวิจัยเรื่องนี้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ แนวคิดปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living Philosophy) และแนวคิดกระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm by Walter R. Fisher) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

6.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการจากนานาประเทศ พบว่า

1.1 คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการในภาพรวม ได้แก่

1.1.1 ผู้แต่ง พบว่า ในจำนวนหนังสือ 17 เล่มของผู้แต่ง 17 คน เป็นชาวไทย 8 คน ชาวต่างประเทศ 9 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวเอเชีย 3 คน นอกนั้นเป็นชาวตะวันตก สำหรับผู้แต่งชาวไทยเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ในขณะที่ผู้แต่งชาวต่างประเทศเป็นหญิงมากกว่าชาย ผู้แต่งทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมากที่สุดโดยผู้แต่งชาวไทยเป็นผู้พิการในภายหลังมากกว่าผู้พิการแต่กำเนิด มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปีมากที่สุด ด้านผู้แต่งชาวต่างประเทศเป็นผู้พิการในภายหลังและพิการแต่กำเนิดจำนวนใกล้เคียงกัน มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปีมากที่สุด ด้านระยะเวลาที่ผู้แต่งใช้ชีวิตกับความพิการซึ่งส่งผลเป็นประสบการณ์ก่อนที่จะเขียนหนังสือทั้งในส่วนของผู้พิการแต่กำเนิดและผู้พิการในภายหลัง พบว่า ผู้แต่งส่วนใหญ่ใช้ชีวิตกับความพิการมากกว่า 20 ปี ด้านประสบการณ์การเขียนหนังสือ ผู้แต่งเกือบทั้งหมดไม่เคยมีประสบการณ์การเขียนหนังสือเล่มมาก่อน

1.1.2 โครงเรื่อง เป็นแนวช่วยชนะเหนืออุปสรรค มักเปิดเรื่องด้วยภาวะวิกฤตหรือปัญหา จากนั้นตัวละครประสบปัญหาหลายครั้งแต่ก็สามารถผ่านพ้นมาได้และมีจิตใจรวมถึงการดำรงชีวิตอิสระที่เข้มแข็งขึ้น จนกระทั่งจบเรื่องด้วยความสุขความสำเร็จของตัวละคร โดยตัวละครยังตั้งปณิธานว่าจะช่วยเหลือคนอื่น ๆ ต่อไปเพื่อสร้างสังคมที่น่าอยู่มากยิ่งขึ้นด้วย

1.1.3 เทคนิคการนำเสนอ เกือบทั้งหมดใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในการเล่าเรื่อง มีเพียงส่วนน้อยที่ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 มักพบในหนังสือที่มีผู้เรียบเรียง สำหรับลักษณะของเนื้อหาที่นำเสนอแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1) สารคดีอัตชีวประวัติ ได้แก่ การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด, การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เล่ม 2, นางนวลในโลกเงียบ, ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ, สานฝันคนพิการ, บันทึกจากปลายเท้า, หวานอมขมกลืนของคนพิการ, คนพิการฟ้องสังคม, ผมคือ...ออทิสติก, พู่กันกับปลายเท้าและหัวใจไม่เคยยอมแพ้, ไม่ครบห้า, ผม จักรวาล และสรรพสิ่ง, ผู้ถูกทอดทิ้ง, จากหัวไหล่ไปถึงเบื้องบน, เป็นใครมาจากไหนก็ไม่รู้, ดวงใจแม่อู้งดังตะวัน, ทางของเบอร์นา, โทมัส ตูบสีขา ดวงตาของฉัน, ไหม...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ, จะป็นป่วย บันไดฝัน, หนักระสุน, ชีวิตทวง, ประวัติ วะโฮรัมย์ มนุษย์ล้อ...หัวใจเหล็ก, ครูไพบูลย์ เป่หลังค่อม ผู้ไม่ยอมจำนนต่อคำเหยียดหยัน, ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!, Giffy and me กิฟฟี่และฉัน, สุขที่คิดบวก, หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง, คุณทำได้อย่างผมมัย, ชีวิตไร้ขีดจำกัด, แม้มืดมิด เงียบงัน มีอาจวางกัน, หยุดไม่อยู่

2) สารคดีอัตชีวประวัติที่มีลักษณะของสารคดีประเภทอื่น ได้แก่ ไปอเมริกาได้อย่างไร, แสงสว่างในโลกมืด, เดินด้วยใจไปกับมนุษย์ล่อมหัศจรรย์, กฤษณะทัวร์...อารยสถาปัตย์ ประตุสู "อิสราภาพ", พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. หญิงเลือดไทย ในสหรัฐฯ, พ.ท.หญิง ลัดดา แทมมี ส.ส. คนไทยในสภาอเมริกา

3) สารคดีอัตชีวประวัติที่มีลักษณะของหนังสือฮาวทู ได้แก่ สู้อชีวิต เคาระห์สร้างโอกาส, จิตสดใส...แม้กายพิการ, ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย, เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก

1.1.4 กลวิธีการนำเสนอและกลวิธีทางภาษา กลวิธีการนำเสนอที่พบมาก ได้แก่ การยกตัวอย่าง ยกบทสนทนาโต้ตอบ ใช้นิยามคำ ตั้งคำถาม จำแนกเป็นข้อ ๆ ด้านกลวิธีทางภาษาที่พบ

ได้แก่ ใช้ภาษาเรียบง่าย ใช้ภาพพจน์ ใช้คำซ้ำและขยายความเพื่อแสดงความเข้มข้นของอารมณ์ ความรู้สึก

1.1.5 การจัดพิมพ์ หนังสือเกือบทั้งหมดจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ขนาดเล็ก ช่วงเวลาที่มีการจัดพิมพ์มากคือตั้งแต่ พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ หนังสือส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพิมพ์ซ้ำ หนังสือมีจำนวนหน้าเฉลี่ย 200 หน้า ด้านหมวดหนังสือ ไม่มีการระบุว่าหนังสืออยู่ในหมวดใดจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือหมวดหนังสือจิตวิทยา พัฒนาการตนเอง แรงบันดาลใจ และลำดับถัดไปคือหมวดประวัติบุคคล ชีวิตประวัติ

1.1.6 ปกและภาพประกอบ ปกหนังสือ พบภาพแสดงอัตลักษณ์ความพิการของผู้แต่ง ภาพแสดงการดำรงชีวิตอิสระ ภาพแสดงสิ่งที่น่าสนใจของการดำรงชีวิตอิสระ ภาพสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตอิสระ และภาพแสดงชุมชนคนพิการ สำหรับภาพประกอบ ส่วนใหญ่เป็นภาพถ่ายในแต่ละช่วงชีวิต โดยเฉพาะเหตุการณ์สำคัญซึ่งแสดงความสำเร็จด้านการดำรงชีวิตอิสระ การเข้าร่วมอยู่ในกลุ่มคนพิการและร่วมขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อคนพิการ นอกจากนี้พบว่าหนังสือบางส่วนมีภาพประกอบที่เป็นภาพวาดและภาพการ์ตูน

1.2 คุณลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรง ได้แก่

1.2.1 ผู้แต่ง มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 58.8 และส่วนใหญ่เป็นความพิการที่เกิดขึ้นในภายหลังคิดเป็นร้อยละ 64.7 ผู้แต่งส่วนมากเขียนหนังสือขณะใช้ชีวิตอยู่กับความพิการระดับรุนแรงมาแล้วเกือบ 30 ปี ผู้หญิงมีผลงานเรื่องเล่าประสบการณ์อย่างต่อเนื่องมากกว่าผู้ชาย ในชีวิตจริงผู้แต่งดำรงชีวิตอิสระโดดเด่นในด้านการประกอบอาชีพ การทำงานบริการสังคมและช่วยเหลือคนพิการ ด้านการเรียน และด้านชีวิตครอบครัว ผู้แต่งมีทัศนคติต่อคำว่า “คนพิการ” ว่ามีจิตใจเหมือนคนทั่วไปและคำนี้เป็นเพียงคำเรียกเพื่อแสดงความหลากหลายของมนุษย์เท่านั้น สำหรับทัศนคติต่อคำว่า “ชีวิตอิสระ” หมายถึง การทำสิ่งที่ชอบสิ่งที่รัก อิสระในการเดินทาง พึ่งพาตัวเองให้มากที่สุด และอิสระในการที่จะให้ความรักความปรารถนาดีแก่ผู้อื่น

1.2.2 วิธีการทางกายภาพในการเขียน แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1) เขียนโดยใช้อวัยวะของตนเอง พิมพ์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วไป หรือพิมพ์ด้วยอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เช่น เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ คอมพิวเตอร์ที่ควบคุมด้วยปาก ได้แก่ เรื่อง *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด*, *การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เล่ม 2*, *ไปอเมริกาได้อย่างไร*, *แสงสว่างในโลกมืด*, *หางของเบอร์นา*, *ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย*, *เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก*, *Giffy and me* *กิฟพีและฉัน*, *सानฝันคนพิการ*, *หวานอมขมกลืนของคนพิการ*, *คนพิการฟ้องสังคม*, *ผู้ถูกทอดทิ้ง*, *บันทึกจากปลายเท้า*, *จากหัวไหล่ไปถึงเบื้องบน*, *ใหม่...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ*, *หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง*, *ชีวิตไร้ขีดจำกัด*, *หยุดไม่อยู่*, *แม้มืดมิด เจ็บงัน มีอาจขวางกั้น*

2) มีผู้ช่วยในการเขียน เช่น ผู้ท่องตัวอักษรและจดทีละตัวตามการเลือกของคนพิการซึ่งอาศัยการเลิกเปลือกตา ผู้จัดบันทึก-เรียบเรียงตามคำสัมภาษณ์ บันทึกประจำวัน ได้แก่ เรื่อง *ชุดประดาน้ำและมีเสื้อ, จิตสดใส...แม้กายพิการ, ชีวิตทนง*

3) ผสมผสานทั้งการเขียนเองและมีผู้ช่วย เช่น ผู้ถอดเทป ผู้สัมภาษณ์ ล่ามภาษามือ ได้แก่ เรื่อง *สู้ชีวิต เคารพที่สร้างโอกาส, ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้!, นางนวลในโลกเจียบ*

1.2.3 จุดมุ่งหมายในการเขียน มุ่งเสนอเรื่องราวการต่อสู้ชีวิตและมุ่งสร้างความเข้าใจต่อคนพิการ

1.2.4 แก่นความคิด ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมุ่งมั่นเอาชนะอุปสรรคในชีวิต นอกจากนี้พบแก่นความคิดการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนกับสัตว์ และแก่นความคิดที่เกี่ยวข้องกับอิสระของจิตใจ

1.2.5 โครงเรื่อง เป็นแนวตัวละคร (ผู้เขียน) เอาชนะอุปสรรค อันได้แก่ อคติของคนทั่วไปในสังคม นโยบายของสถาบันสังคมโดยเฉพาะสถาบันการศึกษา สภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยเอาชนะด้วยการแสดงความสามารถในการดำรงชีวิตอิสระให้เป็นที่ประจักษ์ การพูดคุยทำความเข้าใจกับคนในสังคม และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เช่น สุนัขจูงคนตาบอด

2. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการเล่าเรื่องและกลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการจากนานาประเทศ

2.1 กระบวนการเล่าเรื่องจากองค์ประกอบของเรื่องเล่าประสบการณ์ ได้แก่

2.1.1 ตัวละคร ปัจจัยด้านชีวประวัติ อุปนิสัย สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ของตัวละครก่อให้เกิดเป็นค่านิยมที่เด่นชัดคือ ค่านิยมความรักอิสระ ความภาคภูมิใจในตนเอง และการมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว ส่งผลให้สามารถดำรงชีวิตอิสระได้

2.1.2 ปมปัญหา ที่พบมากที่สุดเป็นปมปัญหาระหว่างตัวละครเอก (ผู้เขียนซึ่งเป็นคนพิการ) กับสังคม กล่าวคือ อคติของคนทั่วไปในสังคมซึ่งไม่ยอมรับ คิดว่าคนพิการไม่สมควรใช้ชีวิตในที่สาธารณะ, นโยบายของสถาบันทางสังคม คือ สถาบันการศึกษา สถาบันการแพทย์ สถาบันการเมือง ซึ่งมีนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติกับคนพิการโดยไม่คำนึงถึงสิทธิ ความเท่าเทียม ตลอดจนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ขาดทางลาดสำหรับคนพิการที่ต้องใช้เก้าอี้ล้อ ระบบขนส่งมวลชนไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ

2.1.3 สถานที่และบรรยากาศของเรื่อง สถานที่หลักในเรื่องเล่า คือ บ้านของตัวละครเอก (คนพิการผู้เล่าเรื่อง) เป็นแหล่งรวมความรักความอบอุ่นและการสนับสนุนทุกด้านจากสมาชิกในครอบครัว ส่งผลให้ตัวละครเอกประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอิสระ นอกจากนี้พบสถานที่สาธารณะสำหรับคนทั่วไป เช่น โรงเรียน สวนสาธารณะ ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว

ต่าง ๆ แสดงถึงความสามารถในการดำรงชีวิตอิสระของตัวละครเอกอย่างเด่นชัด และพบสถานที่สำหรับคนพิการ เช่น ห้องไอชียู โรงพยาบาล แต่ตัวละครเอกได้เล่าถึงสถานที่นั้นโดยใช้จินตนาการและจิตใจที่เป็นอิสระ ด้านบรรยากาศพบ 2 ลักษณะ คือ บรรยากาศที่สวยงามอบอุ่น ตัวละครเอกหรือผู้เล่าเรื่องใช้บรรยายขณะรู้สึกมีความสุขที่สามารถดำรงชีวิตอิสระได้สำเร็จ และบรรยากาศที่เลวร้ายใช้บรรยายขณะประสบอุปสรรคในการดำเนินชีวิต

2.1.4 มุมมองในการเล่าเรื่องและเสียงในการเล่าเรื่อง มุมมองในการเล่าเรื่องใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แสดงความคิด อารมณ์ความรู้สึกได้อย่างเต็มที่ ด้านเสียงในการเล่าเรื่องแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกในแต่ละช่วงชีวิตของตัวละครเอก ช่วงที่สำคัญ ได้แก่ ช่วงก่อนและหลังจากเริ่มดำรงชีวิตอิสระได้ เสียงในการเล่าเรื่องยังมีลักษณะที่เป็นเสียงของกลุ่มคนพิการด้วย

2.2 กลวิธีการนำเสนอปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระในเรื่องเล่าประสบการณ์

2.2.1 ใช้ความเป็นไปได้ของเรื่องเล่า เกิดจากความสมบูรณ์และเป็นเอกภาพของเรื่องเล่า และเกิดจากความสอดคล้องต้องกัน 3 ด้าน คือ “ความสอดคล้องด้านโครงสร้าง” เรื่องเล่าดำเนินเรื่องได้อย่างราบรื่น ไม่สับสน โครงเรื่องชัดเจน “ความสอดคล้องด้านหลักฐาน” เรื่องเล่าแสดงหลักฐานสนับสนุนข้อโต้แย้งต่าง ๆ ได้ครบถ้วนและสอดคล้องกับเรื่องเล่าเรื่องอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกัน “ความสอดคล้องด้านตัวละคร” การกระทำของตัวละครเอกที่แสดงถึงการดำรงชีวิตอิสระได้นั้นไม่ขัดกับอุปนิสัยของตัวละคร และตัวละครในเรื่องเล่ากับตัวจริงของผู้เล่ามีบุคลิกเหมือนกัน

2.2.2 ใช้ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่า ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าเกิดจากการแสดงค่านิยมที่เห็นได้ชัดคือค่านิยมความรักอิสระ, การแสดงค่านิยมที่ตรงประเด็นกับหัวข้อเรื่องคือค่านิยมความสำเร็จในชีวิต, ค่านิยมทำให้เกิดผลกับผู้อ่านทั้งในระดับบุคคลและสังคม สำหรับผลในระดับบุคคลคือมีทัศนคติเชิงบวกกับตนเองมากขึ้น มองเห็นคุณค่าในตนเอง มีพลังในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิตมากขึ้น ด้านผลในระดับสังคม ทั้งคนพิการและคนไม่พิการเกิดความเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม, ค่านิยมสอดคล้องกับโลกทัศน์และประสบการณ์ของผู้อ่านโดยอาศัยการสื่อสารด้วยสำนึกที่ว่าตนเองเหมือนกับผู้อื่น และค่านิยมนำไปสู่ความดิ้นรนสูงสุดของมนุษย์คือ การทำเพื่อผู้อื่นและสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียม

3. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์วรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ

ทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์พบว่า ต้องการสร้างกำลังใจให้ผู้อ่านผู้ชีวิต ปัจจุบันที่สนับสนุนการจัดพิมพ์คือบริบททางสังคม ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และนโยบายของสำนักพิมพ์ คุณค่าของเรื่องเล่าประสบการณ์ที่เล็งเห็นมากที่สุดคือ ทัศนคติเชิงบวก ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์คิดว่าเรื่องเล่ามีพลังต่อผู้อ่านเพราะมาจากประสบการณ์จริงทำให้น่าเชื่อถือและก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจได้

ง่าย อีกทั้งคิดว่าคุณค่าต่าง ๆ ในเรื่องเล่าส่งผลในระดับบุคคล คือ ทำให้ผู้อ่านมีทัศนคติเชิงบวก และส่งผลในระดับสังคม คือ สร้างความเข้าใจตลอดจนความเท่าเทียมให้กับทุกคนในสังคม

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

จิตใจอิสระด้วยพลังของศาสนา

ผลการวิจัยพบว่าตัวละครเอกหรือผู้เล่าเรื่องซึ่งเป็นคนพิการระดับรุนแรงสามารถข้ามพ้นวิกฤติในชีวิตได้และมีจิตใจที่เป็นอิสระ เข้มแข็งด้วยพลังแห่งศาสนา กล่าวคือ ความศรัทธาในพระเจ้าของผู้พิการคริสตชน หรือการลงมือปฏิบัติตามคำสอนของผู้พิการพุทธศาสนิกชน ดังปรากฏชัดเจนในเรื่องเล่าประสบการณ์หลายเรื่อง เช่น นิก ใน *ชีวิตไร้ขีดจำกัด* เขารู้สึกสับสน ท้อแท้ และพยายามฆ่าตัวตายในช่วงวัยรุ่น แต่ด้วยความศรัทธาในพระเจ้าประกอบกับข้อความในคัมภีร์ไบเบิลที่แสดงให้เห็นคุณค่าของคนพิการ ทำให้จิตใจของเขามีความปลื้มปิติและเข้มแข็งขึ้นอย่างมาก จึงตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวว่าจะใช้ชีวิตต่อไปอย่างมีจุดหมายและมีคุณค่าตามพระประสงค์ของพระเจ้า ในขณะที่ กำพล ในเรื่อง *จิตสดใส แม้กายพิการ* สามารถปลดปล่อยจิตใจของตนเองให้เป็นอิสระจากความพิการทางร่างกายด้วยการฝึกเจริญสติอยู่ภายในบ้าน

ศาสนาจึงถือเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมความแข็งแกร่งให้จิตใจ ขณะเดียวกันก็ช่วยให้จิตใจหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ประเด็นเรื่องศาสนากับจิตใจนี้ยังสอดคล้องกับกระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm) ซึ่ง วอลเทอร์ พิชเชอร์ ได้กล่าวไว้ว่า “กระบวนทัศน์การเล่าเรื่องจะให้ความสำคัญกับสัญลักษณ์ จิตใจที่เข้าถึงศาสนา เหตุผลที่ดี การสื่อสารความจริงทางสังคมโดยใช้ความรู้สึกลึก” (Fisher, 1987, p. 65)

ในแง่จิตใจที่เข้าถึงศาสนาแสดงให้เห็นค่านิยมซึ่งคนที่นับถือแต่ละศาสนายึดถือ ช่วยให้ นำเชื่อถือทั้งยังสอดคล้องกับโลกทัศน์ของผู้รับสารเรื่องเล่าประสบการณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับสารที่นับถือศาสนาเดียวกับผู้เล่าเรื่องได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้จิตใจที่เป็นอิสระซึ่งพบในเรื่องเล่าประสบการณ์ดังกล่าวยังขยายความหมายของคำว่า อิสระ ในปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living Philosophy) ซึ่งมุ่งเน้นความสามารถตัดสินใจกำหนดชีวิตตนเอง การพึ่งพาตนเองได้ และเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมได้บนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนซึ่งทุกคนมีสิทธิและโอกาสอันเท่าเทียม อันเป็นความหมายเชิงรูปธรรม เนื่องจากปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระมีที่มาจากกลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวระดับรุนแรงซึ่ง

ต้องการที่จะช่วยเหลือตนเองได้ ไม่มีอุปสรรคในการเดินทางโดยอาศัยเก้าอี้ล้อ ต้องการมีส่วนร่วมกับชุมชน ที่สำคัญคืออยากวางแผนชีวิตของตนเองทั้งยังต้องการช่วยเหลือเพื่อนคนพิการคนอื่น ๆ ให้วางแผนชีวิตได้ด้วย ไม่ต้องการอยู่ภายใต้การกำกับของคนไม่พิการว่าเขาสามารถทำอะไรได้หรือไม่ได้ หรือก็คือมุ่งไปที่ “อำนาจ” ของคนพิการตามคำกล่าวของ เอ็ด โรเบิร์ตส์ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นผู้นำในการดำรงชีวิตอิสระชาวอเมริกัน

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องเล่าได้ขยายความหมายของคำว่า อิสระ จากด้านร่างกายและสังคม ดังกล่าว โดยมุ่งเน้นไปที่มิติทางจิตใจ อันเป็นจิตใจที่ได้รับการฝึกและได้รับพลังจากศาสนานิกายทั้งเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ผู้พิการดำรงชีวิตอิสระได้สำเร็จในแนวทางของตนเอง อาจถือได้ว่าเป็นอำนาจของคนพิการเช่นกันแต่อยู่ในอีกรูปแบบหนึ่ง นั่นคือ อำนาจภายใน โดยเรื่องเล่าประสบการณ์แสดงให้เห็นว่าสิ่งนี้ช่วยให้ผู้พิการพบกับอิสระและความสงบสุขได้อย่างแท้จริง

เรื่องเล่าประสบการณ์ : พื้นที่การสื่อสารของคนชายขอบ

การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เล่าเรื่องหรือคนพิการใช้วรรณกรรมอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์เป็นพื้นที่สื่อสารตัวตน สร้างความหมายใหม่ให้กับคำว่า ความพิการ เพื่อปรับเปลี่ยนสิ่งที่คนทั่วไปเคยยึดถือว่าเป็นความจริงหรือวาทกรรมความพิการ เช่น ความพิการเป็นวิบากกรรม เป็นความทุกข์ทรมาน ทำให้ไร้ความสามารถ โดยเรื่องเล่าประสบการณ์ในการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นความหมายของ ความพิการ ว่าคือสิ่งที่ทำให้มีวิธีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันต่างไปบ้างเล็กน้อย แต่ไม่ใช่อุปสรรคในการดำรงชีวิตอิสระ ทั้งหมดนี้เป็นการสื่อสารที่มาจากมุมมองของคนพิการเองเพื่อต่อต้าน ตอรองวาทกรรมความพิการ ในขณะที่งานวิจัยของ ฌอนมณฑล หิรัญเทพ (2551) ที่ศึกษาวาทกรรมความพิการในเรื่องเล่าสมัยใหม่ของไทยเผยให้เห็นกระบวนการสร้างความหมายของ ความพิการ จากมุมมองของคนทั่วไปโดยเน้นหนักที่การศึกษานวนิยายในยุคสมัยต่าง ๆ โดยนักเขียนที่ไม่ใช่คนพิการ

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าตัวละครเอกหรือผู้เล่าเรื่องอาศัยร่างกายสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความพิการซึ่งได้รับมาจากประสบการณ์ตรง การปฏิเสธที่จะใช้อวัยวะเทียมยังแสดงให้เห็นว่าร่างกายเป็นพื้นที่แสดงอัตลักษณ์ มองว่าความพิการเป็นความหลากหลายของชีวิต ถือเป็น การต่อยอดจากข้อค้นพบของ อัฐมา โภคาพานิชวงษ์ (2549) ที่ว่าอำนาจความรู้ทางการแพทย์ควบคุมจัดการอัตลักษณ์ของผู้พิการให้อยู่ในฐานะผู้ป่วยหรือคนพิการอย่างสมบูรณ์ในสถาบันทางการแพทย์ ดังนั้น การที่คนพิการเล่าเรื่องประสบการณ์และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความพิการในฐานะผู้เชี่ยวชาญที่สุดเกี่ยวกับความพิการ ซึ่งสอดคล้องกับหลักของปรัชญาการดำรงชีวิตอิสระ กล่าวคือ กำหนดชีวิตของตนเองได้ ไม่ถูกควบคุมโดยบุคลากรทางการแพทย์ จึงเป็นการขยายอำนาจ

จากที่เคยอยู่ในมือของผู้ที่สังคมยกย่องว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญแต่เพียงผู้เดียว มาสู่คนที่สังคมกีดกันให้เป็นคนชายขอบเช่นคนพิการ ในแง่นี้ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับกระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm) ของวอลเทอร์ พิชเชอร์ ที่กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของการใช้หลักเหตุและผล (transformation of the concept of logos) คือ ขยายแนวความคิดจากเดิมที่ผู้คนที่เชื่อถือเพียงผู้เชี่ยวชาญและคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์มาสู่การไม่ยึดติดกับรูปแบบ (form) และให้ความสำคัญกับเรื่องที่น่าเชื่อถือน่าปฏิบัติตามรวมถึงบริบทหรือเงื่อนไขของเรื่องเล่า นั้น ๆ ในแง่นี้ความรู้ความจริงจึงไม่ได้ผูกขาดกับผู้เชี่ยวชาญอีกต่อไป แต่ได้แผ่ขยายมาสู่คนทั่วไปผู้เล่าเรื่องด้วย

นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เล่าเรื่องยังให้ความสำคัญกับประสาทสัมผัสในฐานะเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถเรียนรู้ ดำรงชีวิตอิสระได้สำเร็จ ทั้งยังช่วยให้สัมผัสกับความงามของธรรมชาติรอบตัวได้ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ อัฐมา โภคาพานิชวงษ์ (2549) ที่ว่า ความพิการเป็นเพียงภาวะบกพร่องจากเกณฑ์มาตรฐานของคนทั่วไป แต่ผู้พิการสามารถเรียนรู้ได้โดยใช้ผัสสะอื่นเข้ามาทดแทน เช่น การใช้ประสาทสัมผัสการรับกลิ่นและการได้ยินที่ละเอียดอ่อนของคนตาบอด การใช้ความสามารถผ่านผัสสะที่แตกต่างนี้ทำให้ผู้พิการสามารถใช้ชีวิตหรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ไม่ต่างจากคนทั่วไป

จากการศึกษาเสียงที่ใช้ในการเล่าเรื่อง พบว่า เรื่องเล่าของปัจเจกบุคคลมีลักษณะที่เป็นเสียงแทนกลุ่มคนพิการด้วยเพื่อยืนยันอัตลักษณ์ของกลุ่มคนพิการ และผู้เล่าเรื่องยังใช้เรื่องเล่าของตนสื่อสารกับคนพิการคนอื่น ๆ ด้วย ในแง่นี้อาจกล่าวได้ว่าเรื่องเล่ามีความสำคัญในฐานะที่แบ่งปัน เดิมพลังให้กับกลุ่มคนพิการ ขณะเดียวกันก็สื่อสารกับสังคมเพื่อเรียกร้องให้คนทั่วไปมองทะลุกรอบวาทกรรมความพิการที่ขัดขวางการสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติมณฑน์ ตรีอำรรค (2552) ที่ศึกษาเรื่องเล่าความเจ็บป่วยของผู้ป่วยในสังคมหลังสมัยใหม่ พบว่า เรื่องเล่าความเจ็บป่วยก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างผู้ป่วยด้วยกันและเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ป่วยในการบอกเล่าแบ่งปันประสบการณ์ให้คนอื่น ๆ ในสังคมได้รับรู้ถึงประสบการณ์ชีวิตในโรงพยาบาล อารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติที่ผู้ป่วยมีต่อชีวิตและความตาย เพื่อให้คนทั่วไปรวมถึงบุคลากรทางการแพทย์เข้าใจผู้ป่วยมากขึ้นและปฏิบัติกับผู้ป่วยในฐานะมนุษย์คนหนึ่งที่มีเลือดเนื้อและความคิดความรู้สึกเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เรื่องเล่าความเจ็บป่วยของผู้เขียนชาวตะวันตกที่ชุติมณฑน์ศึกษานี้ได้ก่อให้เกิดชุมชนด้วยทั้งชุมชนที่เป็นรูปธรรมและชุมชนในจินตนาการ

การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างคนพิการและคนทั่วไป

วอลเทอร์ พิชเซอร์ ได้นำเสนอกระบวนการเล่าเรื่องโดยออกแบบให้กระบวนการนี้ครอบคลุมถึง ความเหมือนหรือสำนึกว่าตนเองเหมือนกับผู้อื่น (identification) แล้วนำมาประกอบเป็นหลักการของเรื่องเล่า (narrative rationality) คือ ความสอดคล้องต้องกัน (coherence) และ ความน่าเชื่อถือ (fidelity) ของเรื่อง สำหรับสำนึกว่าตนเองเหมือนกับผู้อื่น (identification) นั้นพิชเซอร์ได้รับแรงบันดาลใจมาจาก เคนเนธ เบิร์ก (อ้างถึงใน อรรถวณิช ปิรันธนีโอวาท, 2550, p. 190) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า “ท่านจะสามารถโน้มน้าวใจคน ๆ หนึ่งได้ก็ต่อเมื่อท่านสามารถพูดภาษาของเขาได้ ใช้ท่าทาง น้ำเสียง ลำดับการพูด ภาพพจน์ ทัศนคติและความคิดเห็นเช่นเดียวกับเขา เทียบเคียง (identify) แนวปฏิบัติของท่านให้เหมือนเขานั่นเอง”

การศึกษาเรื่องเล่าประสบการณ์ในครั้งนี้โดยใช้กระบวนการเล่าเรื่องพบว่า ผู้เล่าเรื่องซึ่งเป็นผู้พิการได้นำแนวความคิดสำนึกว่าตนเองเหมือนกับผู้อื่น (identification) มาใช้ด้วยเพื่อสื่อสารโน้มน้าวใจและสร้างความเข้าใจอันดีกับคนทั่วไป โดยแสดงผ่านการบอกเล่าในเรื่อง เช่น ในเรื่อง *ไม้ครบหัว* ผู้เขียนกล่าวถึงการเรียนรู้ร่วมระหว่างเด็กพิการและเด็กไม่พิการ โดยกล่าวว่า

“จริงอยู่ คนที่มีความพิการนั้น ถ้าโดดลงไปอยู่ในสังคมทั่วไป (ในกรณีนี้คือโรงเรียนปกติ) จะมีหลายสิ่งหลายอย่างที่ทำได้คนเดียวไม่ได้ ต้องรบกวนคนรอบข้าง แต่ผมอยากให้ย้อนรำลึกถึงสมัยเราเรียนชั้นประถมนะครับ เวลาที่มีเด็กเรียนไม่รู้เรื่อง เด็กเรียน เก่งก็จะสอนให้ เวลาที่มีเด็กติล้งกากกลับหลังไม่เป็น เด็กที่ทำเป็นก็จะสอนให้”

(โอโตทาเกะ ฮิโรทาตะ, 2550, pp. 79-80)

เป็นการเทียบเคียงแนวปฏิบัติเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นคนพิการหรือไม่ โดยยึดหลักการฟังพาอาศัยกันซึ่งทุกคนล้วนเคยประสบในฐานะทั้งที่เป็นผู้ให้และผู้รับ อันจะช่วยให้คนพิการและไม่พิการเข้าใจกันมากขึ้น สอดคล้องกับ วรารวณ คงคล้าย (2539) ที่ศึกษาการสื่อสารของคนหูหนวกที่ค้าขายบริเวณถนนสีลม ซึ่งพบว่า คนหูหนวกไม่มีปัญหาการสื่อสารกับลูกค้าเพราะไม่ได้ใช้ภาษามือภาษาพูด แต่ใช้ภาษาท่าทาง ซึ่งแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง และอุปกรณ์ที่ใช้ช่วยสื่อสาร เช่น เครื่องคิดเลข ถือเป็นการใช้หลักการเทียบเคียงเช่นเดียวกันโดยใช้ภาษาท่าทางที่มีความเป็นสากล ผู้ค้าที่เป็นคนหูหนวกจึงไม่ประสบปัญหาการสื่อสารทั้งกับลูกค้าชาวไทยและชาวต่างชาติ ช่วยให้เข้าใจกันได้และส่งผลดีต่อการค้าขายสินค้าด้วย ด้านงานวิจัยของ พิมพากรณ์ นวลมี (2547) พบว่า ครูสามารถสื่อสารกับเด็กปัญญาอ่อนระดับตติยภูมิได้โดยศึกษาทำความเข้าใจเด็กและปรับตัว เช่น ครูจะใช้ประโยคที่สั้น เข้าใจง่าย และค่อย ๆ พูด รวมถึงให้เด็กสบตาเมื่อพูดและให้เด็กทวนคำสั่ง เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

ค่านิยมกับการการสร้างสังคมที่น่าอยู่

กระบวนการเล่าเรื่องชี้ให้เห็นความสำคัญและบทบาทของค่านิยมในการประกอบสร้างความรู้ความจริงทางสังคม ฟิชเชอร์เชื่อว่า โดยพื้นฐานแล้วมนุษย์มีธรรมชาติเป็นนักเล่าเรื่อง (Homo Narrans) เราเล่าเรื่องให้ตนเองฟังและเล่าเรื่องให้คนอื่นฟังเพื่อสร้างโลกแห่งชีวิตที่เต็มไปด้วยความหมาย (meaningful life-world) แม้บุคลิกของผู้เล่าเรื่อง ปมปัญหา การคลี่คลายปัญหา และวิธีการเล่าจะแตกต่างกันหลากหลาย แต่การเล่าเรื่องจะเชื่อมโยงอยู่กับความจริง (truth) เกี่ยวกับสภาวะของมนุษย์ (Fisher, 1987, pp. 62-63) เรื่องเล่าจึงมีความใกล้ชิดกับชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมากและสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ที่มนุษย์มีต่อโลก ตั้งแต่เหตุผลถึงอารมณ์ความรู้สึก ปัญญาถึงจินตนาการ และข้อเท็จจริงถึงค่านิยม นอกจากนี้เรื่องเล่ายังประกอบสร้างคุณธรรมความดีได้ด้วย

ผลของงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าคนพิการผู้เล่าเรื่องมีค่านิยมซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากชีวประวัติ อุปนิสัย สังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์เช่นเดียวกับคนในสังคม ก่อเกิดเป็นค่านิยมความรัก อิศระ ความภาคภูมิใจในตนเอง ค่านิยมความสำเร็จในชีวิต การมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งค่านิยมเหล่านี้เป็นค่านิยมที่สอดคล้องกับคนทั่วไป ทั้งคนพิการยังสามารถนำค่านิยมที่ยึดถือสู่การปฏิบัติโดยดำรงชีวิตอิศระได้เป็นอย่างดี ประสบความสำเร็จในชีวิต สิ่งเหล่านี้มีส่วนประกอบสร้างความจริงชุดใหม่เกี่ยวกับคนพิการเพื่อบอกเล่าให้คนในสังคมรับรู้ผ่านเรื่องเล่า ประสบการณ์ที่มาจากชีวิตจริง ที่สำคัญคือผู้เล่าเรื่องแสดงค่านิยมที่นำไปสู่ความดีงามสูงสุดของมนุษย์ นั่นคือ การทำเพื่อผู้อื่นและการสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียม เพื่อชี้ให้ผู้อ่านได้เห็นถึงคุณค่าของการสร้างสังคมที่น่าอยู่ร่วมกัน

ศิลปะแห่งการโต้แย้งในเรื่องเล่า

ในหนังสือเรื่อง *Human Communication as Narration: Toward a Philosophy of Reason, Value, and Action* ของวอลเทอร์ ฟิชเชอร์ เขาอ้างถึงคำกล่าวของ Giambattista Vico ที่เน้นให้เห็นถึงการปลูกฝังความรู้ทั้งวิทยาศาสตร์และศิลปะ จึงจะทำให้พลังแห่งสติปัญญาของคนเราได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ด้วยข้อความที่ว่า “young men should be taught the totality of sciences and arts, and their intellectual powers should be developed to the full.” นอกจากนี้ฟิชเชอร์ยังอธิบายขยายความประโยคนี้อีกว่า มนุษย์ไม่ควรรู้เฉพาะระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ แต่ควรรู้ศิลปะแห่งการโต้แย้งด้วย (Fisher, 1987, p. 15)

เรื่องเล่าประสบการณ์แสดงให้เห็นศิลปะแห่งการโต้แย้ง ซึ่งขยายขอบเขตจากการโต้แย้งในกระบวนการเชิงหลักการ (Rational Paradigm) ซึ่งเน้นหนักเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ มาสู่การโต้แย้ง

ในกระบวนทัศน์การเล่าเรื่อง (Narrative Paradigm) เป็นการโต้แย้งเพื่อเข้าถึงความรู้ความจริงที่แม้จะมีรูปแบบไม่เป็นทางการ แต่มีเหตุมีผลในตัว ดังที่ฟิชเชอร์เน้นย้ำว่า “*I contend that we are not irrational in all of our nonformal...*” (Fisher, 1987, p. 15) การโต้แย้งลักษณะนี้จึงไม่ห่างไกลจากชีวิตประจำวันและเหมาะสมกับประเด็นที่เกี่ยวกับศีลธรรมคุณความดี จากการวิจัยพบลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งในการโต้แย้งซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นศิลปะแห่งการโต้แย้ง คือ การใช้อารมณ์ความรู้สึก ซึ่งแทรกอยู่ตลอดเรื่องผ่านองค์ประกอบของเรื่องเล่า ได้แก่ สถานที่และบรรยากาศของเรื่อง ตลอดจนมุมมองในการเล่าเรื่องและเสียงในการเล่าเรื่อง ทั้งนี้ ผู้เล่าเรื่องมิได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหลอกลวงหรือบิดเบือนข้อเท็จจริง แต่มุ่งใช้อารมณ์ความรู้สึกเพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่าน “รู้สึก” และ “ตระหนักด้วยสำนึกในคุณธรรม” อันจะส่งผลถึงการกระทำต่อไป ในแง่การกระทำของมนุษย์จะได้รับการชี้แนะโดยความรู้สึกในคุณความดีซึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว

คุณค่าเชิงวรรณศิลป์และการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการบนเส้นทางของการปรับตัว

ผู้แต่งซึ่งเป็นผู้พิการส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การเขียนหนังสือมาก่อน ประกอบกับการจัดพิมพ์ที่บางส่วนพิมพ์เผยแพร่เองโดยไม่มีผู้ทำหน้าที่บรรณาธิการ ส่งผลให้เรื่องเล่าส่วนหนึ่งยังพร่องในด้านคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ กล่าวคือ กลวิธีการเล่าเรื่องที่เล่าเหตุการณ์ในชีวิตไปเรื่อย ๆ โดยไม่เน้นเหตุการณ์ที่น่าสนใจให้โดดเด่นขึ้นมากนัก การคัดเลือกเนื้อหาหรือประเด็นเพื่อแสดงเอกลักษณ์ของหนังสือยังไม่เด่นชัด อย่างไรก็ตาม มีเรื่องเล่าบางเล่มที่มีวิธีการคัดเลือกเนื้อหาที่แตกต่างจากเล่มอื่น ๆ เช่น *จิตสวดใส...แม่กายพิการ* นำเสนอวิธีการฝึกเจริญสติสำหรับผู้พิการและผู้คนทั่วไปสามารถยึดหลักนำไปปฏิบัติได้ ด้านกลวิธีการเล่าเรื่องที่โดดเด่น เช่น *คนพิการฟ้องสังคม* ที่นำเสนอในรูปแบบการสนทนาระหว่างผู้เขียนกับคนขับรถแท็กซี่เกี่ยวกับประเด็นคนพิการ

ด้านการจัดพิมพ์ จากการสำรวจเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการในแต่ละปีพบว่า มีจำนวนไม่มากนักแต่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์สนใจจัดพิมพ์อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากบริบททางสังคม โดยเฉพาะในยามที่ผู้คนท้อแท้จากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประกอบกับนโยบายของสำนักพิมพ์เอื้อต่อการพิมพ์เรื่องแนวให้กำลังใจ อีกทั้งในปัจจุบันสำนักพิมพ์ต่าง ๆ สนใจเรื่องเล่าจากชีวิตจริงมากขึ้นโดยให้ความเห็นว่ามีพลังสามารถดึงดูดผู้อ่านได้ ทั้งที่เป็นเรื่องราวชีวิตจริงของผู้พิการที่มีชีวิตอยู่ร่วมยุคกับผู้อ่าน หรือแม้แต่ชีวิตของผู้พิการที่กลายเป็นตำนาน เรื่องเล่าชีวิตได้ข้ามผ่านมิติเวลาสถานที่ แสดงถึงความเป็นสากลและคุณค่าที่คงอยู่เสมอในเรื่องเล่า นั้น เช่น *The Story of My Life* ผลงานของสตรีตาบอดหูหนวกชาวอเมริกันซึ่งตีพิมพ์เป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1903 ได้รับเสียงตอบรับจากผู้จัดพิมพ์ชาวไทยเป็นอย่างดี มีการจัดพิมพ์โดยใช้ชื่อภาษาไทยหลายชื่อโดยหลายสำนักพิมพ์, *Le Scaphandre et Le Papillon* หรือชื่อภาษาไทยคือ *ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ* ผลงานจากการเขียนโดยเล็กลีอกตากว่า

200,000 ครั้งของฌ็อง-โดมินิก โบปี ชาวฝรั่งเศส หนังสือเล่มนี้ได้รับการกล่าวขวัญจากผู้อ่านชาวไทย และตีพิมพ์หลายครั้งตั้งแต่ปี 2541 ถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการมีลักษณะที่อิงกับกระแสสังคมมากขึ้น เช่น จัดพิมพ์หนังสือที่ผู้แต่งเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักในสังคมชั่วข้ามคืนจากการเผยแพร่เรื่องราวผ่านสื่อมวลชน ด้านเนื้อหาเรื่องเล่าเสริมเทคนิคเคล็ดลับเพื่อนำไปสู่ความสุขความสำเร็จให้แก่ผู้อ่านมากขึ้นตามแนวหนังสือฮาวทู และจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์จำนวน 20 คน พบว่า หนังสือของคนพิการควรนำเสนอประเด็นที่แตกต่างและโดดเด่นจากเล่มอื่น ๆ ในแง่นี้ผู้วิจัยเห็นว่าหนังสือของคนพิการได้เริ่มเข้าสู่ขบวนการแข่งขันในโลกทุนนิยมเสรีอย่างเต็มที่ คนพิการและทางสำนักพิมพ์จึงต้องปรับตัวในการพัฒนาผลงานให้ได้รับเสียงตอบรับที่ดีจากผู้อ่านขณะเดียวกันก็ไม่ละทิ้งอุดมการณ์ที่จะสื่อสารเพื่อสร้างสังคมที่ดีงามด้วย ด้านการเผยแพร่หนังสือแก่สาธารณชนนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์เห็นว่าควรผลักดันให้เชื่อมโยงกับสื่อมวลชนอื่น ๆ เพื่อให้หนังสือเข้าถึงและได้รับความสนใจจากผู้อ่าน จากที่กล่าวมาการสื่อสารเรื่องเล่าประสบการณ์ในปัจจุบันมีแนวโน้มขยายจากการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ไปยังสื่ออื่น ๆ อีกทั้งสื่อแต่ละชนิดยังมีบทบาทสนับสนุนซึ่งกันและกันอันจะช่วยให้คนทั่วไปได้รับรู้และเข้าใจคนพิการมากขึ้น

6.3 ข้อจำกัดในงานวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาที่สารของวรรณกรรมประเภทอัตชีวประวัติหรือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการและทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์ แต่ยังไม่ครอบคลุมมุมมองของผู้อ่านซึ่งเป็นผู้รับสารทั้งที่เป็นคนพิการและคนไม่พิการว่ามีทัศนคติหรือได้รับผลอย่างไรจากการอ่านเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการ
2. การศึกษาตัวบทจากหนังสือเรื่องเล่าประสบการณ์ที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศอาจมีความคลาดเคลื่อนในการสื่อความหมายอันเกิดจากกระบวนการแปล
3. เรื่องเล่าประสบการณ์ที่เป็นผลงานของผู้แต่งชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องที่ยังจัดพิมพ์มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้วทำให้มีข้อจำกัดในการติดต่อและสัมภาษณ์ทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์

6.4 ข้อเสนอแนะ

1. ปัจจุบันเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการได้รับการจัดพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ผู้สนใจสามารถทำการวิจัยต่อไปเพื่อต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารในรูปแบบของเรื่องเล่าได้นอกจากนี้ ที่น่าสนใจคือเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติกซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากคนพิการทางกาย อันส่งผลถึงการเล่าเรื่องเพื่อสื่อสารกับสังคมของคนพิการกลุ่มนี้
2. ควรมีการศึกษาผลงานของกลุ่มคนที่สังคมเบียดขับให้เป็นคนชายขอบกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งใช้เรื่องเล่าประสบการณ์สื่อสารกับคนทั่วไป เพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์และเรียกร้องความเท่าเทียมจากคนในสังคม ทั้งที่สื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อประเภทอื่น ๆ
3. กระบวนทัศน์การเล่าเรื่องในเรื่องเล่าประสบการณ์สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ช่วยส่งเสริมให้การสื่อสารน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับโลกทัศน์ของผู้รับสาร ก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ และน้อมนำไปสู่คุณธรรมความดีได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์. (2542). บันทึกจากปลายเท้า (อุลล่า ฟิวสเตอร์ และสมใจ รักษาศรี, Trans.).

กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.

เอกชัย วรรณแก้ว. (2553). ล้มให้เป็น...ลุกให้ได้! กรุงเทพมหานคร: ดีเอ็มจี.

เอ็มมานูแอล ลาบอริ. (2539). นางนวลในโลกเงียบ (งามพรรณ เวชชาชีวะ, Trans.). กรุงเทพมหานคร: ตริสวิน.

เฮเลน เคลเลอร์. (2556). แม้มืดมิด เงียบงัน มีอาชวาทกัน (นายเจนจบ, Trans.). กรุงเทพมหานคร: ใ้มายก้อด.

โอโตทาเกะ อิโรทาดะ. (2550). ไม่ครบห้า (พรอนงค์ นิยมคำ, Trans.). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ส.ส.ท. เยาวชน.

ไคล์ เมย์นาร์ด. (2554). หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง (ดาวิช ชาญชัยวานิช, Trans.). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ HOW-TO.

กมลพรรณ พันพิ่ง. (2551). ไอแอล การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ. นนทบุรี: สภาศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการประเทศไทย.

กำพล ทองบุญนุ่ม. (2553). จิตสดใส...แม้กายพิการ. กรุงเทพมหานคร: ธรรมดา.

กุนจิ นานาเอะ. (2551). หางของเบอร์นา (ปารีชาติ ฉิมคล้าย, Trans.). กรุงเทพมหานคร: JBook.

จิตติมา เจือไทย. (2551). การสร้างอัตลักษณ์แห่งตัวตนของคนพิการ. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จุฬาลักษณ์ เชิดเหรียญ. (2554). การดัดแปลงหนังสือภาพเพื่อเด็กพิการทางการมองเห็น. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชา ชุก ยอน. (2550). โทมัส ตูบสี่ขา ดวงตาของฉัน (อุไรวรรณ จิตเป็นธม คิม, Trans.).

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ส.ส.ท. เยาวชน.

ชุตินมณฑน์ ตรีอำนาจ. (2552). เรื่องเล่าความเจ็บป่วย: การนำเสนอตัวตนของผู้ป่วยในสังคมหลังสมัยใหม่. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฌ็อง-โดมินิก โบบี. (2555). ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ. กรุงเทพมหานคร: ผีเสื้อฝรั่งเศส.

ณัฐพัชร์ สโรบล. (2550). บทบาทการดำเนินงานที่มีผลต่อการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ กรณีศึกษา ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระเพื่อคนพิการในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถนอมนวล หิรัญเทพ. (2551). วาทกรรมความพิการในเรื่องเล่าสมัยใหม่ของไทย. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทอง โคตรชมภู. (2555). ชีวิตทง. กรุงเทพมหานคร: โปสต์บุ๊คส์.

ทองเจียร หงศ์ลดาธรมภ์. (2541). สานฝันคนพิการ. กรุงเทพมหานคร: หอรัตนชัยการพิมพ์.

- ทองเจ็ยร หงศ์ลตารมภ์. (2542). หวานอมชมกกลิ่นของคนพิการ. กรุงเทพมหานคร: หอรัตนชัยการพิมพ์.
- ทองเจ็ยร หงศ์ลตารมภ์. (2543). คนพิการฟ้องสังคม. กรุงเทพมหานคร: หอรัตนชัยการพิมพ์.
- ธีร์ธวัช เจนวัชรรักษ์. (2554). การสร้างอติโอเดสคริปต์ชั้นในภาพยนตร์การ์ตูน เพื่อเด็กพิการทางการมองเห็น. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล จันทรากุล. (2547). การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด. กรุงเทพมหานคร: ประพันธ์สาส์น.
- นิก วุฒิชัย. (2556). ชีวิตไร้ขีดจำกัด. กรุงเทพมหานคร: อินสปายร์.
- ประกาย กิจธิคุณ. (2551). ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย. กรุงเทพมหานคร: แซเทอเดย์.
- พงษ์เทพ สันติกุล. (2552). คนพิการในงานวิจัย: เข้าใจคนพิการผ่านตัวหนังสือ. กรุงเทพมหานคร: พริกหวาน กราฟฟิก จำกัด.
- พรพักตรา ไชยเศรษฐ. (2546). วาหะของนักคิดไทยจากปาฐกถาโกลม คิมทอง. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพาภรณ์ นวลมี. (2547). รูปแบบหลักในการสื่อสารของครูกับเด็กปัญญาอ่อนระดับตติยภูมิ. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มูลนิธิวิถีชีวิตอิสระคนพิการ. แนวคิดองค์กรคนพิการพึ่งพาตนเอง. Retrieved 5 สิงหาคม, 2556, from <http://www.fil.or.th/goal>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์.
- รวารวรรณ คงคล้าย. (2539). ปัญหาในการสื่อสารของคนหูหนวกในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจนา เบี้ยวบังเกิด. (2551). เรื่องเล่าจากประสบการณ์...การก้าวพ้นจากความรุนแรงในครอบครัว. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัลลภต์ม โคตะนนท์. (2546). การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ระหว่างครูและเด็กออทิสติก. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์. (2546). ผู้ชีวิต เคารพสร้างโอกาส. กรุงเทพมหานคร: แก้วขวัญข้าง.
- วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ มณเฑียร บุญตัน และอัครพรรณ ขวัญชื่น. (2546). รายงานการวิจัยเรื่องการแก้ไขกฎหมายที่กีดกันคนพิการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม : ศึกษากรณีกฎหมายและกฎระเบียบที่จำกัดสิทธิคนพิการในการประกอบอาชีพ กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- ศรัณย์ มหาสุภาพ. (2551). การสร้างอัตลักษณ์เกย์ในงานเขียนแนวอัตชีวประวัติเกย์ร่วมสมัย. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2553). การจัดการความรู้และสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล: ประสิทธิภาพการทำงานสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2553). คู่มือการตรวจประเมินและวินิจฉัยความพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2547). คู่มือการใช้สถิติคนพิการของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. (2554). บทบาทภาครัฐเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพาณิชย์.
- สุภัทรภาพร ตันอธิคม. (2547). จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน. กรุงเทพมหานคร: สายไหม.
- อรรวรรณ ปิลันธน์โอวาท. (2550). หลักและปรัชญาวาทวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัฐมา โภคาพานิชวงษ์. (2549). ภาพสะท้อนและเรื่องเล่า “ความคิด” ของผู้พิการในสังคมไทย. [ม.ป.ท.].
ภาษาอังกฤษ
- Adolf Ratzka. (2005). What is Independent Living. Retrieved August 7, 2013, from <http://www.independentliving.org>
- Andrews, M. (2006). *The Uses of Narrative* (2 nd ed.). NY: Transaction Publisher.
- Ed Roberts : The Father of Independent Living. (2013). Retrieved November 12, 2013, from http://www.ilusa.com/links/022301ed_roberts.htm
- Fisher, W. R. (1987). *Human Communication as Narration: Philosophy of Reason, Value and Action*. Columbia: University of South Carolina Press. .
- Golden Anniversary Monograph Award. (2013). Retrieved November 19, 2013, from <http://www.natcom.org/GoldenMonographAward/>
- Herman, D. (2005). *Routledge Encyclopedia of Narrative Theory*. NY: Taylor & Francis Group.
- Narrative Speech. (2013). Retrieved November 2, 2013, from <http://spot.pcc.edu/~dwerkman/narrative.html>
- Smith, S., & Watson, J. (2010). *Reading Autobiography : A Guide for Interpreting Life Narratives* (2 nd ed.). MN: University of Minnesota Press.
- Stiker, H. J. (1999). *A History of Disability* (S. William, Trans.). Ann Arbor: University of Michigan Press.
- West, R., & Turner, L. H. (2010). *Introducing Communication Theory*. NY: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

บทสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทสัมภาษณ์จากการสอบถามทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์

ผู้แต่ง

1. สัมภาษณ์ทางอีเมลล์ ดร.ประกาย กิจธิคุณ ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย*
เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2557

1) อาจารย์พิมพ์ต้นฉบับเองเลยใช่ไหมคะ

พิมพ์ต้นฉบับเองค่ะ

2) ก่อนเขียนหนังสือเล่มนี้อาจารย์มีประสบการณ์เขียนงานด้านใดบ้าง เคยมีหนังสือตีพิมพ์
ก่อนหน้าเล่มนี้หรือไม่

เคยเขียนคอลัมน์ในหนังสือ วารสารคนพิการในทำนองเดียวกันมาบ้าง แต่ยังไม่
งานตีพิมพ์เป็นเล่ม

3) หนังสือเล่มนี้มีที่มาอย่างไร และอาจารย์ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำในส่วนใดบ้าง

สำหรับหนังสือเล่มนี้สำนักพิมพ์ติดต่อมาเอง หลังได้รางวัลผู้หญิงคิดบวกในปี 2551
ติดต่อแล้วเขียนในเชิงบวกประสานกับบก. เขียนตั้งแต่บทที่ 1 จนจบ ตั้งแต่เด็กจนปัจจุบัน เลือกรูป
ประกอบกันกับบก. ถ่ายปกที่ทำงานบก. สยามอินเตอร์ฯ แต่ละบทตั้งชื่อแล้วบก. โอเคก็เขียนค่ะ

4) ผลตอบรับของหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างไร

หนังสือไม่ได้เป็นหนังสือขายดีเพราะจัดพิมพ์ครั้งเดียว แต่บก.เห็นว่าเป็นหนังสือที่
สวยเล่มหนึ่ง มีประโยชน์ต่อการให้กำลังใจคนพิการ ได้รับจดหมายจากคนพิการและพ่อแม่คนพิการ
ด้านการได้ยินกลับมาพอสมควร และได้นัดเจอผู้ปกครองและเด็กด้วย เขาอยากพบเพราะชื่นชมและ
เพื่อให้มีกำลังใจในการดำรงชีวิตต่อไป

มีข้อสังเกตว่าการเขียนหนังสือเฉพาะแ่งดีแ่งงามเพื่อให้กำลังใจแก่ทุกคนจะไม่ใช้
หนังสือขายดี เพราะคนทั่วไปชอบอ่านเรื่องบันเทิงหรือเรื่องเชิงลบของผู้คนมากกว่า หนังสือเชิงบวก
จะเป็นหนังสืออ่านประกอบการเรียน แต่ไม่ได้เป็นที่นิยมอ่านทั่วไปมากนัก แต่พิศแบ็กหนังสือดี แม้
ไม่ได้ตีพิมพ์หลายครั้งแต่ได้รับเชิญไปออกรายการและเป็นวิทยากรให้แก่หลายช่อง เช่น กฤษณะล้ง
ลูก ตอนทูตอารยะสถาปัตย์ คนทั่วไปจะไม่ได้สนใจคนพิการมากนักจนกว่าจะเป็นคนพิการเอง และ

คนพิการที่มีชื่อเสียงอย่างคุณกฤษณะทำให้โอกาสคนพิการมีเพิ่มมากขึ้น แต่หายาก มีน้อย ส่วนใหญ่ไม่มีพาวเวอร์เพียงพอค่ะ

5) อาจารย์คิดว่าการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของตนเองส่งผลอย่างไรต่อผู้อ่าน, วงการหนังสือเมืองไทย และสังคมโดยรวม

ผู้อ่านถ้าเป็นผู้ปกครองและคนพิการเองจะมีกำลังใจในการดำเนินชีวิต พ่อแม่ผู้ปกครองและเด็กหลายคนสามารถเรียนต่อในระดับปริญญาตรี โท และเอก ส่วนสังคมรู้สึกสนใจจากรายการทีวีและหนังสือที่ติดต่อมาขอสัมภาษณ์ตลอดช่วงปี 51-56 พอสมควรแต่ไม่เยอะมาก แต่ก็มีทุกปีนะคะ หนังสืออย่าง Secret รายการอย่างกฤษณะล้วงลูก ครอบครัวเดียวกัน เป็นต้น

6) คิดว่าเรื่องเล่าประสบการณ์ตรงมีพลังอย่างไร

ประสบการณ์ตรงมีพลังตรงที่ว่าทำให้เราทำในสิ่งที่ยากได้ อย่างการอ่านปาก การพูดแม้ว่าจะไม่ชัด การเรียนต่อป.โท เอก เรียนให้ดีที่สุดเลยได้ทีหนึ่งทุกครั้ง การทำงานก็ทำหน้าที่ดีที่สุดแล้ว

7) คิดว่าผู้อ่านสนใจหรือประทับใจแง่มุมใดในหนังสือเล่มนี้มากที่สุดคะ

ผู้อ่านประทับใจที่เรียนได้ในระดับสูงสุด ผู้ปกครองและเด็กเอาเป็นตัวอย่างคะ

8) คิดว่าผู้อ่านปรับใช้อะไรได้บ้างจากหนังสือเล่มนี้

ปรับใช้สิ่งที่มีอยู่ให้ดีที่สุดคะ

9) จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้คืออะไร

เป็นหนังสือที่สวย ให้กำลังใจได้ดีเล่มหนึ่ง บก.บอกคะ แต่หนังสือยังมีที่ติเยอะ ลูกน้องบอกว่าคำผิดเยอะ แต่จุดเด่นอยู่ที่มีรูปประกอบสวย แต่ไม่ได้ทำเป็นภาพสี ส่วนใหญ่คนพิการมองแล้วไม่ค่อยน่าดูหรือไม่สามารถจะเรียนได้สูงสุดได้ จุดเด่นน่าอยู่ตรงนี้ ทำให้ได้ออกรายการและลงหนังสือมาถึงปัจจุบันนี้ องค์กรประกอบมีหลายอย่างเพราะในเล่มจะบอกชีวิตการทำงานไม่ใช่วิชาการอย่างเดียว ดร.ทำด้านเดียวมีเยอะ แต่จะเป็นอาจารย์ เป็นนักเขียน เป็นนางงาม (ประกวดหลายเวที) ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ยิน เราก็กทำในสิ่งที่คนปกติทำได้ และอาจพลิกวิกฤติเป็นโอกาส เพราะตอนประกวดผิว มี ดร.อรุณีประภา หอมเศรษฐี สัมภาษณ์ด้วย ผ่านตลอดได้ที่ 1 เพราะว่าเขาชื่นชม ตอบคำถามโดยมีคนจดให้ (เจ้าหน้าที่บริษัท) ความพิการอาจไม่ใช่จุดเสียเปรียบ คนไม่ได้ยินได้เปรียบตรงหน้าอ่อนไม่ค่อยได้ยินเสียงรบกวนและคนว่า ส่วนใหญ่หน้าตาบรูปร่างดี เหมือนคนตาบอดเสียงเพราะเล่นดนตรีเก่ง แต่คนไม่ได้ยินมักจะหน้าอ่อนหน้าตาดีคะ เป็นพรสวรรค์ที่มาทดแทนส่วนที่ขาด หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือ

สวยเป็นจุดเด่น ทำให้คนพิจารณาไม่น่าสงสารอาจจะน่าอิจฉาก็ได้ ในชีวิตจริงก็มีคนอิจฉาอยู่บ้าง ไม่ชอบเพราะมีดีกว่าก็มีพอสมควร แต่ถ้าเป็นเพื่อนที่ยอมรับตัวเองได้ไม่เปรียบเทียบกับใครก็จะเป็นคนคะ สร้างมุมมองใหม่ว่าคุณพิจารณาไม่น่าสงสารแต่น่าอิจฉาก็ได้นะคะ

10) ในมุมมองของอาจารย์ คำว่า ชีวิตอิสระ หมายความว่าอย่างไร

คิดว่าชีวิตอิสระคือชีวิตที่สามารถเป็นทุกอย่างที่อยากจะเป็นได้ ทำทุกอย่างที่อยากจะทำได้ ไม่ใช่เป็นใคร. แล้วประกวดไม่ได้ เคยชนะการประกวดผิวสวย IMEDEEN ได้รางวัลไปนอร์เวย์ เดนมาร์ก ประกวดกับคนปกติชนะ ปี 2547 ไม่ใช่เป็นคนพิการแล้วต้องประกวดเฉพาะมิสวิลแชร์อย่างเดียว มีแรงจูงใจจากปี 2537 เคยอ่านข่าวมิสอเมริกาที่หูไม่ได้ยินแต่พูดได้เหมือนกัน เปิดช่องทางให้คนพิการเข้าร่วมในสังคมปกติแบบได้เปรียบ (เช่น ได้เปรียบตรงหน้าอ่อน ไม่ค่อยได้ยินเสียงรบกวนและคนว่า) ทำให้ได้รางวัล ถ้าเป็นคนปกติอาจจะไม่ได้รางวัลจากความชื่นชมส่วนตัวก็ได้ เพราะผิวดีกันทุกคนเลยในรอบสุดท้าย และอยู่ที่การตอบคำถามในรอบสุดท้ายด้วยเช่นกัน เราถึงเห็นว่าทำไมคนตัวเล็กได้ที่ 1 ไม่เห็นจะสวยที่สุด แต่คำพูดบอกความฉลาดทำให้ชนะในรอบสุดท้าย

2. สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ คุณสุภัทราพร ตันอธิคม ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *ไหม...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ*

เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2557

1) ใช้เวลาเป่าหนังสือนานประมาณเท่าใด ยอดพิมพ์ 3 ครั้งประมาณกี่เล่ม

เป่าราว ๆ 2 ปีค่ะ ยอดพิมพ์ทั้งหมดประมาณ 8,000 เล่ม

2) หนังสือเล่มนี้ได้รับการพิมพ์ซ้ำเพราะเหตุใด

เพราะมีคนถามมาเยอะว่าหนังสือขายหมดหรือยัง อยากได้ บางองค์กรก็อยากได้ไปเป็นหนังสือที่ระลึกสำหรับแจก ส่วนวิทยาลัย มหาวิทยาลัยก็อยากให้นักศึกษาได้อ่าน

3) เหตุใดจึงจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้น

ตั้งใจไว้นานแล้วว่าอยากจะทำเรื่องราวที่เกิดกับตัวเองเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการนะค่ะ แล้วก็ได้ว่าข่าวว่าในวงการด้านการดำรงชีวิตอิสระเขาก็ยอมรับว่าเป็นคนพิการที่ดำรงชีวิตอิสระได้อย่างน่าทึ่ง และอยากถ่ายทอดประสบการณ์ให้คนทั่วไปได้รู้จัก และช่วยให้คนพิการลุกขึ้นมาสู้

4) สาเหตุที่เลือกถ่ายทอดเรื่องราวเป็นหนังสือ ไม่ใช่สื่อในรูปแบบหรือช่องทางอื่น ๆ เพราะเหตุใด

ช่วงนั้นเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านนะคะ ยังไม่มีพวกแท็บเล็ตหรือเฟซบุ๊ก สื่อออนไลน์ยังไม่กว้างขวางมากนัก อีกอย่างหนึ่งก็คือว่าพี่เป็นคนชอบอ่านหนังสือ

5) ปัจจัยที่สนับสนุนการจัดพิมพ์คืออะไร

ในประเทศไทยงานด้านคนพิการขับเคลื่อนไปได้ช้าเพราะเจตคติในสังคมเป็นตัวที่กีดทับเอาไว้ ที่บอกว่าคนเราเกิดมามีกรรมทำให้การพัฒนาทางด้านคนพิการในบ้านเรายังไปไม่ได้ไกล ในขณะที่ต่างประเทศการทำงานด้านต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว คนแต่ละคนมีหน้าที่ที่สวรรค์สั่งให้มาทำ เพราะฉะนั้นไม่ว่าเราเกิดมาแล้วเจออะไร มันจะผ่านไปได้ สุดท้ายเราจะรู้ว่าบทบาทหน้าที่ที่เราได้รับคืออะไร ในช่วงนั้นพี่ได้ไปเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวด้านคนพิการและได้เห็นว่างานด้านนี้มีคนทำจริง ๆ น้อยมาก มันไม่ใช่ความผิดที่คนพิการทำไม่ได้ แต่โอกาสที่คนพิการไปไหน ๆ มีน้อยมาก เพราะค่าใช้จ่ายสูงมาก เนื่องจากอยู่ในบ้านก็ต้องมีผู้ช่วย มีค่าใช้จ่าย ออกไปนอกบ้านขึ้นรถเมล์ไม่ได้ ต้องนั่งแท็กซี่เหมารถ ก็เป็นค่าใช้จ่าย เพราะฉะนั้นในช่วงนั้นก็มีการเคลื่อนไหวด้านการดำรงชีวิตอิสระ ซึ่งพี่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

6) มีคนที่ช่วยทำหน้าที่เป็น บก. ดูแลต้นฉบับก่อนพิมพ์หรือไม่ และจัดพิมพ์อย่างไร

ไม่มี บก. แต่มีผู้พิสูจน์อักษรให้ สำหรับการจัดพิมพ์ที่โรงพิมพ์มีเพื่อนที่ทำงานเกี่ยวกับสำนักพิมพ์แนะนำให้

7) คิดว่าการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของตนเองส่งผลอย่างไรต่อผู้อ่าน

คนทั่วไปจะมองว่าโลกของความพิการว่าไม่ดี ไม่มีใครอยากพิการเพราะความพิการทำให้เรายากจนลง เพราะว่าเราต้องใช้จ่ายมากขึ้น แต่เราอยากแบ่งปันเรื่องราวของการต่อสู้ ขั้นตอนของการต่อสู้ ขั้นตอนของกระบวนการทางจิตใจ ว่าในอนาคตเนี่ยเราเริ่มจากจุดตรงนี้แล้วเราจะพัฒนาชีวิตของเราไปอย่างไร ก็อยากบอกผู้อ่านไม่ว่าจะพิการหรือไม่พิการว่า ทุกคนมีความหวัง คนเราอย่าทอดทิ้งความหวัง ความฝัน เพราะจะนำพาเราไปสู่เป้าหมายได้ไม่ว่าเราจะอยู่ในร่างกายแบบไหนก็ตาม เราต้องมีความอดทน

8) ในมุมมองของคุณสุภัทราพร คำว่า ชีวิตอิสระ หมายความว่าอย่างไร

ได้ทำตามหัวใจต้องการ ได้ลงมือทำ แต่ถ้าได้แต่คิดไม่ลงมือทำก็ไม่อิสระนะคะ ในการทำงานนั้นแม้ว่าร่างกายเราจะทำไม่ได้แต่เราสามารถให้ผู้ช่วยของเราเป็นแขนขาทำแทนได้ตามความคิดและการตัดสินใจของเรา เพราะฉะนั้นเราจะเป็นคนรับผิดชอบด้วยเพราะเราตัดสินใจแล้ว

3. สัมภาษณ์ทางอีเมลล์ คุณ Joey Leonardo ผู้จัดการของคุณ Kyle Maynard ผู้แต่งหนังสือ เรื่อง หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2557

Questions:

- 1) Why do you want to publish your own story?
- 2) How did you create your original book? writing with your arms/mouth or typing with computer? or telling other to write for you?
- 3) How did you deal with the publisher?
4. Did you have any trouble when writing or publishing? Who are your supporters?
- 5) What is the value of the narratives of persons with disabilities?
- 6) In your opinion, what is freedom life?

Answers:

Good Evening Kanrutai,

Thank you very much for reaching out about these questions for your thesis. I spoke with Kyle and believe I can help you with your answers. Kyle was given the chance to publish his book after an interview on Larry King Live and he first thought he could convince some kids to try wrestling. He never thought it would end up on the NY Times Best Seller List!

Kyle typed up his book on his computer when he was a freshman in college at the University of Georgia.

He had weekly goals and updates with his editor for a certain amount of words due. They helped him shape his autobiography into what it is today.

Writing the book definitely had it's challenges, but Kyle's parents and family were very helpful in the process.

Kyle's message is a pretty simple one. It's that there are no worthy excuses. We all have disabilities and things we aren't good at, but we shouldn't allow these and our everyday excuses dictate our lives. The limitations in everyone's life are self imposed and once we realize we are capable of far more than we thought possible, nothing will stand in the way.

I hope this helps!

Joey

4. สัมภาษณ์ทางอีเมล คุณ Lena Maria ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *บันทึกจากปลายเท้า*

เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2557

Questions:

1. Why do you want to publish your own story?
2. How did you create your original book? writing with your foot or typing with computer?
3. How did you deal with the publisher?
4. Did you have any trouble when writing or publishing? Who are your supporters?
5. What is the value of the narratives of persons with disabilities?
6. In your opinion, what is freedom life?

Answers:

Dear Kanrutai,

Thank you for your email. Here are some answers:

1. In early years I had the privilege to experience so much and I wanted to remember everything so I thought I better write it down. At that same time a publisher contacted me and that made me start to write. The book "Foot-notes" was published in 14 different languages and I also wrote a second book "Happy Days", a few years after, that was published in some Asian countries. In 2010 I wrote a third book "Dare to Dream" that is published in Swedish only, so far.
2. I use the computer when I write my books. A regular keyboard and I use both feet.

3. They approached me so it wasn't hard at all.

4. Since I'm an artist I earn my own living. I sing, lecture and paint. So writing is yet another of my professions. I don't feel that I've had any trouble when I write. I'm writing quite fast yet it takes a lot of time to get it done.

5. I believe every person has a life story worth to tell. And when a person has a bit of a different life it can also be more interesting. It doesn't necessary has to be a person with disability but sometimes it becomes something extra.

6. When all citizens in a society has the same value, same rights and same obligations. When you are loved and feel that you belong in a fellowship. And when you do something with your life that you love to do and that bless others.

Best regards,

Lena Maria

5. สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *สู้ชีวิต เพราะหัดสร้างโอกาส* เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2557

1) อาจารย์จัดทำต้นฉบับหนังสืออย่างไร

พิมพ์ดีดอักษรเบรลล์แล้วอ่านขยายความใส่เทป แล้วใช้วิธีฟังเทปแก้ไขในเทป จากนั้นเอาเทปไปให้คนอื่นถอดให้

2) หนังสือเล่มนี้พิมพ์ช่วงใดและบริบทสังคมเป็นอย่างไร

พิมพ์ครั้งแรกช่วงปี 41 ช่วงนั้นเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้อยากเขียนเรื่องให้กำลังใจคน แล้วก็ถือโอกาสเอาเงินมาทำมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการด้วย

3) การพิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างไร

ตอนแรกพิมพ์ขาย แต่หลัง ๆ นี้เราพิมพ์แจกให้กับคนที่บริจาคเงินให้กับมูลนิธิสากล เพื่อคนพิการ ยอดพิมพ์เป็นกว่าแสนเล่ม

4) ก่อนหน้าที่จะเขียนหนังสือเล่มนี้ อาจารย์เคยมีประสบการณ์เขียนด้านใดบ้าง
เคยเขียนบทความกับตำราทางวิชาการ

5) มีผู้ทำหน้าที่เป็น บก. คู่ต้นฉบับก่อนพิมพ์หรือไม่
ก่อนจะพิมพ์ให้ภรรยาช่วยพิสูจน์อักษร หรือถ้าเขาเห็นสำนวนบางอันอ่านแล้วไม่
เข้าใจ เขาก็ถาม แล้วเราก็ตอบก็ช่วยแก้ไขไป

6) อาจารย์ติดต่อการจัดพิมพ์อย่างไร
พอดีเรื่องพิมพ์อาจารย์ติดต่อพิมพ์กับโรงพิมพ์เดือนตุลาอยู่แล้ว พวกบทความพวก
หนังสือของอาจารย์อยู่แล้ว ก็พิมพ์เล่มนี้ที่นั่นด้วย

7) คิดว่าการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตมีผลต่อสังคมอย่างไร
คือตั้งใจให้กำลังใจคนนะ เพราะว่าช่วงนั้นเศรษฐกิจมันมีปัญหา คนก็ท้อแท้กันเยอะ
ก็ได้ผลนะ ก็เจอหลายคนที่เขาอ่านเขาก็บอกว่าอ่านแล้วได้กำลังใจ

8) คิดว่าเรื่องเล่าจากประสบการณ์ตรงมีพลังอย่างไร
คิดว่าตัวคำสอนมีพลังในตัวมัน เพราะว่าตอนเราฟังเราก็กังมีพลัง เพราะฉะนั้นเราก็ก
คิดว่าคนที่ท้อแท้เหมือนเราในอดีตอ่านแล้วก็น่าจะมีพลัง เพราะว่ามันอยู่ที่วิถีคิด เวลาเราเสียใจเร
ามักจะมีวิถีคิดใส่ร้ายตัวเอง พอเรามีวิถีคิดใส่ร้ายตัวเองมันก็แยสิ แต่ถ้าเราเปลี่ยนจากวิถีคิดใส่ร้าย
ตัวเองมาเป็นวิถีคิดที่ให้พลังในตัวเราเอง มันก็คนละเรื่องแล้ว ที่นั่นมันอยู่ตรงที่ว่าเราจะเปลี่ยนได้ยังไง ก็
ต้องอาศัยคำสอนดี ๆ ไปสู่การคิดดี ๆ กับตัวเอง นำมาเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของความคิดเรา เพราะวิถี
คิดเปลี่ยนชีวิตก็เปลี่ยน คิดว่าคนอ่านก็จะได้รับตรงนี้ไป

9) คิดว่า ชีวิตอิสระ หมายความว่าอย่างไร
ชีวิตอิสระก็คือเราจะต้องไม่พึ่งพาคนอื่นอยู่ตลอดเวลา ส่วนชีวิตที่ไม่อิสระก็คือเรา
ต้องคอยพึ่งคนอื่น จะทำอะไรก็ต้องให้คนอื่นทำให้อยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นชีวิตเราก็ต้อง depend
กับคนอื่น มันก็ไม่ใช่ independent เพราะฉะนั้นหัวใจใหญ่ของคนพิการก็คือต้องทำให้ชีวิตมันเป็น
independent แล้วจึงเรียกว่า Independent Living คือเราต้องพยายามพึ่งตัวเองให้มากที่สุดและก
พึ่งคนอื่นให้น้อยที่สุด แต่มันเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว มนุษย์เรามันต้องพึ่งพากันนะครับ เพราะว่าแม้แต่
เราก็กังเป็นที่พึ่งให้คนอื่นได้ ตอนอาจารย์ตาบอดใหม่ ๆ เถียงนะว่า เอ๊ะ เราจะไปเป็นที่พึ่งให้คนอื่นได้

ยังไง มีสคอลลฟิลด์บอกไม่เห็นจะยากเลย เธอทำได้ 2 อย่างทันทีเลย บริจาคโลหิต ยืม ทำได้ทันที คือ ตอนนั้นเราก็คิดอะไรไม่ออกก็เถียงอยู่แล้วว่า เราตาบอดพึ่งตัวเองไม่ได้แล้วจะไปให้คนอื่นพึ่งได้ยังไง

10) อาจารย์มีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับคำว่า คนพิการ

อาจารย์คิดว่าคำว่า คนพิการ มันไม่ได้มีความหมายอะไร เพียงแต่เราต้องพยายามเตือนให้สังคมได้เข้าใจว่า อย่ามองคำว่า คนพิการ หรือ ความพิการ ว่าเป็น negative นะครับ ก็ต้องพยายามชี้ให้สังคมเห็นว่าความพิการก็เหมือนกับคนที่อ้วนไป เตี้ยไป สูงเกินไป ผอมเกินไป มันเป็นความหลากหลายของมนุษยชาติ แล้วเราก็พยายามชี้ว่าที่คนพิการลำบากไม่ใช่อยู่ที่ความพิการของเรา อยู่ที่ความพิการของสังคม เพราะว่าถ้าสังคมเอื้อทุกอย่างให้กับเรา ให้โอกาสเราได้เรียน ให้โอกาสเรามีงานทำ สภาพแวดล้อมเอื้อหมด ความพิการมันก็ไม่มีอะไรมาก มันก็เป็นความยากลำบากเล็กน้อย ๆ เหมือนกับคนที่อ้วนเกินไป สูงเกินไป เตี้ยเกินไป จริง ๆ แล้วก็พยายามที่จะเขียนให้เข้าใจ ความพิการเป็น stigma ขึ้นมาก็เพราะสังคม สังคมไปใช้คำนี้ให้มันเป็น negative ก็เหมือนเรา อาจารย์ก็ยังคงอยู่จนถึงทุกวันนี้ เช่น คำว่า เที้ย อาจารย์ว่าตัวเที้ยมันก็มีประโยชน์ออก มันช่วยขจัดขยะ ไม่เห็นสร้างปัญหาให้กับใครเลย แล้วทำไมมันเป็น negative ละ เพราะเราไปใส่ความหมาย negative เข้าไป เพราะฉะนั้นก็อยู่ที่สังคมใส่ stigma ตัวนี้ลงไป มันก็มีปัญหา อาจารย์เรียกว่า กรรมมหาชน เราก็ต้องทำบุญมหาชน ทำให้คนเขาเข้าใจ กรรมมหาชนก็ต้องแก้ด้วยบุญมหาชน เราก็ต้องทำให้คนเข้าใจ แล้วเราก็ต้องรณรงค์แบบทุกวันนี้ ก็รณรงค์รถเมล์ไร้นัดได้อย่างเนี่ย ทำไมเป็นรถเมล์ไร้นัดได้ เพราะว่าเป็นรถเมล์มันต้องสำหรับทุกคนไง เมื่อรถเมล์เป็นสำหรับทุกคน ทุกคนก็เดินทางไปไหนมาไหนได้ ผู้สูงอายุ คนพิการก็อยู่ในสังคมได้เหมือนกับคนอื่น เป็นปกติสุขเหมือนกับคนอื่น เพราะว่าวิถีคิดของคนในสังคมพิการหรือว่ามันบกพร่อง มัน negative ไข่มุขครับ มันเลยเป็นกรรมมหาชน พอมันเป็นกรรมมหาชนก็เลยเป็นผลกระทบกับคนเยอะแยะไปหมด

11) จริง ๆ แล้วทุกคนก็มีสิทธิ์เป็นคนพิการได้เนอะ

ก็แน่นอนครับ เราเริ่มมีอายุยืนยาวมากขึ้น เมื่อเราแก่มากขึ้นก็ต้องพิการอย่างใดอย่างหนึ่ง กลุ่มคนพิการกลุ่มใหญ่อยู่ที่ผู้สูงอายุ สถิติเนี่ยคนพิการหนึ่งล้านเก้าแสนคน เป็นผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปหนึ่งล้านหนึ่งแสนคน และต่ำกว่า 60 ลงมาก็ประมาณ 7-8 แสน

12) อาจารย์อยากบอกอะไรกับคนพิการที่รู้สึกท้อแท้

เราก็ต้องพยายามครับ ช่วงนี้เราก็พยายาม recruit คนพิการที่อยู่ตามทีต่าง ๆ เพื่อมาเข้าค่าย เพื่อเปลี่ยนวิธีคิด พยายามให้ทำกิจกรรมอะไรที่ทำให้เขาเห็นคุณค่าของชีวิต เพราะเขาไปอยู่ในสังคมที่มีกรรมมหาชนเยอะ เขาก็ต้องรับกรรมนั้นไป คือพ่อแม่ก็ไม่ยอมให้ไปไหนแล้วก็บอกลูกคนเดียวเลี้ยงได้ แล้วก็ไม่ได้ทำอะไร แล้วก็ตอกย้ำทุกวันว่าเอ็งทำอะไรไม่ได้ ให้ฉันทำให้

13) คนพิการที่อยากเขียนหนังสือควรเริ่มอย่างไร

คือหลัง ๆ นี้ถ้าคนสนใจจะเขียนหนังสือ เรามีคอร์สนะ เรามีจัดอบรมโดยนักเขียน เป็นกิจกรรมของสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ก็จัดอยู่เรื่อย ๆ ครับ ให้หัดเขียน หัดใช้สำนวน พวกนี้

6. สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ อ.เอกชัย วรรณแก้ว ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *ล้มให้เป็น ลูกให้ได้*

เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2557

1) สำนักพิมพ์ติดต่อมาให้เขียนใช่หรือไม่

ใช่ครับ

2) ช่วงนั้นเป็นช่วงที่ครูเอกออกสื่อเยอะใช่หรือไม่

ครับผม ตอนนั้นก็มียออกรายการคนค้นคน เจาะใจ แล้วก็พิธีสรยุทธครับ

3) ลักษณะการทำงานหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างไร

ผมเขียนข้อมูลดิบไว้ส่วนหนึ่งแล้วทางกองบก. ก็สัมภาษณ์ไปส่วนหนึ่ง พอได้อันนี้เสร็จแล้วเขาก็จะไปเกลือกที่หนึ่งให้เป็นภาษาเขียน แล้วเขาก็เอามาให้ผมดูว่ามีอะไรผิดเพี้ยนไหม ก่อนที่จะนำไปตีพิมพ์

4) ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดธีมเรื่อง เนื้อหา และโทนเรื่องเป็นส่วนใหญ่ใช่หรือไม่

ครับผม แต่ถ้าเป็นเรื่องภาษาเขียนหรือภาษาหนังสือที่เราไม่ถนัด สำนักพิมพ์ก็จะทำให้มันสละสลวยขึ้น ส่วนเนื้อหาหลัก ๆ ธีมเรื่องที่เป็นเรื่องผู้ชีวิตจะมาจากข้อมูลดิบจากเราตรง ๆ เลย

5) ครูเอกเขียนต้นฉบับนานหรือไม่และใช้วิธีการใด ใช้เขียนหรือพิมพ์คอมพิวเตอร์

อยู่หลายเดือนเหมือนกันครับ ผมเป็นคนที่ยังเขียนไปเรื่อย ๆ ส่วนมากจะเขียนครับ

7) ไม่ทราบว่าครูเคยมีประสบการณ์เขียนงานมาก่อนหน้านี้หรือไม่

ไม่มีครับ ผมเคยแต่เขียนรูปครับ แต่ผมจะชอบเขียนไดอารี่ฉบับไหนที่กว่าผมรู้สึกยังไง ตอนนี้จะไปไหนมั่งอย่างนี้ครับ

8) คิดว่าคุณค่าหรือประโยชน์ของหนังสือเล่มนี้มีอะไรบ้างคะ

หนึ่งคือให้กำลังใจ สองสอนให้คนรู้ว่าสิ่งที่เราจะรับอะไรได้ทุกอย่างต้องเริ่มมาจากตัวเราเองก่อน รู้จักเป้าหมายของชีวิตว่าถ้าเรามีเป้าหมายชีวิต ทุกอย่างก็คือเลือกได้ครับ มันไม่ได้ขึ้นอยู่กับใครทั้งสิ้น มันขึ้นอยู่กับใจเราเองว่าเราสู้หรือเปล่า บางคนชอบกลัวเวลาเห็นอะไรยาก ๆ ยังไม่ได้ลงมือทำก็บอกว่าฉันทำไม่ได้แบบนี้ คุณทำมันหรือยัง คุณทำมันเต็มที่หรือยัง คุณชอบมองที่สูงที่สุดแต่คุณชอบมองตัวเองว่าต่ำ มองว่าคนอื่นเขาอยู่ตรงที่สูง เราคงไปไม่ได้เหมือนเขาหรอก อ้าว...กว่าเขาจะขึ้นไปอยู่ที่สูงได้เขาก็ต้องอยู่ที่ต่ำเหมือนเราใช้ไหมครับ แล้วคนชอบท้อสุดว่าเมื่อไหร่เราจะได้อย่างนั้นอย่างนี้เสียที ก็คือชอบทำอะไรง่าย ๆ โดยที่เหมือนเรียนลัด พอได้อะไรมาง่าย ๆ พอมันล้มเหลวปั๊บ ตุ่ม หาทางออกไม่ได้ ไม่รู้จะทำอย่างไร

9) คิดว่าเรื่องเล่าประสบการณ์มีพลังอย่างไร

ผมก็จะเล่าชีวิตผมไปตรง ๆ เลยว่า กว่าผมจะได้อะไรมาแต่ละอย่าง กว่าจะสำเร็จอะไรได้แต่ละอย่าง ผมผ่านอะไรมาบ้าง

10) คิดว่าผู้อ่านจะประทับใจในแง่มุมไหนมากที่สุด

อยากให้เขาเอาคำพูดเราหรือการต่อสู้ชีวิตของเราไปคิดว่า เขากับผมใครดีกว่าใคร ผมจะบอกทุกครั้งในหนังสือผมหรือตอนที่ผมไปเป็นวิทยากรว่า พี่เกิดมาที่มีกำไรหรือเงินทุนมีมาแล้ว 100 แต่พวกผมเกิดมาเนี่ยสภาพของพวกผมหรือพิการต่าง ๆ ติดลบ 100 คิดว่าอันไหนมันดีกว่ากัน แล้วพี่จะให้ 100 ของพี่เนี่ยเพิ่มขึ้นหรือลดลง ก็น่าจะเป็นตรงนี้เพื่อดึงเขาตอนที่เขารู้สึกเหนื่อย แต่เขาจะย้อนกลับไปคิดว่าเราเหนื่อยแค่นี้ แต่น้องเขาคงเหนื่อยกว่าเรา

11) คิดว่าเรื่องเล่าของตนเองส่งผลถึงสังคมอย่างไร

หนึ่งคืออยากให้สังคมเปิดโอกาสให้คนพวกนี้มากขึ้น สองคืออยากให้สังคมเข้าใจคนพวกนี้มากขึ้น ไม่ใช่แค่สงสาร ช่วย แก้ปลายเหตุ แต่ต้นเหตุคุณไม่รู้ ถูกไหมครับ ต้นเหตุคือพวกคุณเองที่ไม่เข้าใจ คุณชอบหยิบยื่นแค่ปลาให้เขาแค่นั้น แต่ถ้าให้คันเบ็ดและสอนให้ตกปลา เขาสามารถช่วยเหลือตัวเองได้โดยไม่ต้องไปขอใคร คือเราขอแค่โอกาส หนึ่ง โอกาส สอง สายตา รู้ไหมว่าสายตากับการทำร้ายจิตใจคนพวกนี้เยอะเลยนะ มีใครขอให้คนมองเหมือนเป็นมนุษย์อวกาศหรือตัวแปลกประหลาด เราไม่อยากจะมองด้วยสายตาสมเพช สงสาร หรือสังเวช อยากให้คนมองเราเหมือนน้องเหมือนคนที่คุณรัก เหมือนเพื่อนสักคนหนึ่ง โดยที่เหมือนเป็นปกติ นี่คือสิ่งที่ต้องการ จริง ๆ นะ คือไม่ต้องการเงิน ไม่ต้องการความสงสาร ไม่ต้องการคำชื่นชม ไม่ต้องการอะไรทั้งสิ้น ขอแค่ให้มองเหมือนเป็นน้อง เป็นเพื่อน อย่ามองแบบแบ่งแยก โอเค คนไทยชี้สังสารแต่คนไทยแบ่งแยกไม่ถูก

12) มีความเห็นอย่างไรต่อคำว่า คนพิการ

ก็ต้องยอมรับว่ามันใช่ แต่คำว่าคนพิการหรือคนพิเศษ เราจะช่วยเหลืออย่างไรให้เขากลับมามีประโยชน์ในสังคม กลับมามีคุณค่าในสังคม และให้เขาดูแลตัวเองได้ พร้อมกับบางที่อาจจะสามารถช่วยคนอื่นได้ เหมือนผมอะครับ

13) ตอนนี่ครูเอกได้เริ่มทำตามความฝันที่อยากเปิดโรงเรียนสอนศิลปะให้เด็กด้อยโอกาสแล้วหรือไม่ อย่างไร

ตอนนี้ผมกำลังทำงานแล้วก็เก็บตังค์อยู่ครับ เพราะว่าถ้าผมทำเป็นมูลนิธิหรือเป็นโรงเรียน มันดูยิ่งใหญ่ไป แล้วมันวุ่นวาย ยุ่งยาก เพราะว่าต้องไปขึ้นกับไอ้โน่นไอ้โน้น แล้วอีกอย่างผมสอนโดยที่ผมไม่เก็บตังค์นะ ผมเลยตัดสินใจว่าผมเก็บเงินของผมเองดีกว่า แล้วผมจะซื้อบ้าน แล้วจะเปิดบ้านผมเป็นเหมือนคล้าย ๆ โฮมออฟฟิศ สอนน้อง ๆ ที่อยากเรียนจริง ๆ คอร์สละ 20 คนอย่างนี้ ผมเคยโดนน้ำ ๆ ที่เขารักผมแต่หลายคนแล้วว่า เอกมันจะไม่ไหวนะลูกเพราะว่าค่าใช้จ่ายมันสูง ผมก็เลยตัดสินใจว่าเอาสิแล้วกัน ใครมีก็ให้ ใครไม่มีก็ไม่ต้องให้

14) ครูคิดว่าคำว่า ชีวิตอิสระ หมายความว่าอย่างไร

คำว่าชีวิตอิสระก็คือ ที่ผมบอกว่าผมจะสร้างโรงเรียนอะครับ มันไม่ต้องมีอะไรผูกมัด มันต้องไม่มีอะไรที่ค้างคาใจครับ เช่น ถ้าคุณคิดจะสอนโดยที่ตั้งใจสอน ไม่ต้องคิดเกี่ยวกับเรื่องเงินได้ไหม ว่าต้องเท่านี้ต้องเท่านั้นต้องเท่าโน้น มันไม่ใช่เพราะเราคิดจะให้ สมมติเราให้ขทานไปสัก 20 บาท แล้วคิดว่า เฮ้ย ขทานคนนี่ต้องเอาเงินเราไปกินเหล้าแน่ เราต้องคิดตรงจุดนั้นว่า ที่เราตั้งใจให้เขาไป เขาอยากทำอะไรก็เชิญ คือเราให้ก็คือให้เลย จบ

15) คำว่า อิสระ ครูเอกมองโดยเน้นความหมายของการให้ ว่าคุณค่าและความหมายของการให้คืออะไรใช่ไหมคะ

ใช่ครับ เราไม่ชอบทำอะไรตามกรอบ อยากมีความคิดเป็นของตัวเอง แต่เราใช้ความคิดของเราแบบ...หนึ่ง ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน สอง สร้างประโยชน์ได้ สาม สร้างประโยชน์ให้กับคนอื่นได้ จบ

16) ขอลงลึกเรื่องการวาดรูปและการเขียนหนังสือเล็กน้อยนะคะ อย่างการวาดรูปส่วนใหญ่ครูจะใช้เท่าไรไหมคะ

ผมใช้ได้ 3 อย่างเลยครับ ใช้เท่า ใช้ไหล่ แล้วก็ปาก ที่แรกผมใช้เท่าอย่างเดียว แล้วผมได้ไปสอนที่มูลนิธิ Arts for All เป็นมูลนิธิของเด็กพิการ ผมก็ไปอยู่กับอ.ชาวนรงค์ มาเกือบปีเหมือนกัน แกก็ตั้งผมเป็นเหมือนหัวหน้า แล้วก็จะมีทุกปีที่จะไปออกค่าย ผมก็จัดค่ายเป็นซุ่ม ๆ ผมก็สังเกตน้อง ๆ ตอนนั้นผมลืมน้องพิการที่มาแต่ละคนพิการไม่เหมือนกัน อย่างพิการซ้ำซ้อน ขยับได้

แต่ปาก บางทีก็ได้แต่เท้า บางทีก็ได้แต่ไหล่ บางทีก็อหิสติก พุดไม่ได้ ตามบอดอย่างนี้ ผมก็ไม่รู้ว่าจะสอนเขาอย่างไร เพราะว่าเราเคยใช้แต่เท้า ผมก็เลยทดลองใช้ปากมั่ง ดูว่าเขาเหวี่ยงยังไง แล้วเขาลงถนัดได้ยังไง ใช้ไหล่เขาจับยังไง เขาเอียงคอยังไง เขากดน้ำหนักรึเปล่า ผมก็เลยได้มา 3 อย่างเนี่ย คือเราสังเกตน้องที่เขามาค่ายและทดลองฝึกด้วยตัวเอง เพราะว่าถ้าเรายังทำไม่ได้ผมว่าก็สอนคนอื่นไม่ได้ ส่วนเขียนหนังสือใช้เท้าเขียนครับ

7. สัมภาษณ์ คุณทองเจียร หงศ์ลดาธรมภ์ ผู้แต่งหนังสือเรื่อง *सानฝันคนพิการ*

เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2557

1) ไม่ทราบคุณบ่่าเขียนหนังสือด้วยวิธีใด

เอาปากกามาผูกติดไว้กับข้อมือแล้วก็เขียนตัวโต ๆ มีเพื่อนมาช่วยอ่านมั่ง

2) สาเหตุที่เขียนหนังสือคืออะไร

ที่ทำเพราะว่าช่วงนั้นมีเฟสปิกเกมส์คนพิการ แล้วเราก็เป็นคนพิการ คนอื่นเขาไปเล่นกีฬา กัน ป่าก็ว่าแข่งไม่ได้ แก่แล้ว และก็ไม่มีความสามารถที่จะไปแข่งกีฬา ก็เลยเขียนหนังสือสักเล่มหนึ่ง ก็เลยเริ่มหาข้อมูลเขียนหนังสือ คิดว่าเขียนออกมาเพราะเราจะได้มีผลงาน คนพิการคนอื่น เขาก็มีกีฬาอะไรต่ออะไร

3) ติดต่อการจัดพิมพ์อย่างไร

เผชิญโรงพิมพ์เพื่อน เพื่อนที่เรียนรุ่นเดียวกัน เขานามสกุลหอรตนะชัย เขามีโรงพิมพ์อยู่ สามิภรรยาเขาเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกัน เราก็ถาม เขาบอกได้เลยทองเจียรส่งมา เราส่งไปต้นฉบับ อาจจะอ่านออกยากนะเพราะเป็นลายมือที่เก้เก๋ เขาก็บอกไม่เป็นไร ก็ส่งไปเขาก็ไปพิมพ์ทำให้ แล้วก็ส่งมาให้อ่านว่าถูกหรือผิด ก็ส่งมาแก้ 2-3 เทียว ก็ไม่เป็นไร เขาตั้งใจ

4) คิดว่าคำว่า คนพิการ หมายความว่าอย่างไร

คนที่มีความบกพร่องในสรีระหรือสมอง เพราะมีพิการทางสมองด้วย แต่จิตใจก็เหมือนคนทั่วไป มีความงก โลก โกรธ หลง คุณอย่าไปหวังว่าคนพิการต้องงั้น ๆ บางทีเรามีน้าใจให้เขา เขาน่าจะมีน้ำใจพิตแบ็กมาบ้าง แต่ไม่เลย เราก็มองไม่เป็นไร คนพิการคุณอย่าไปหวังว่าเขาเป็นคนพิเศษ เขาก็มีรัก โลก โกรธ หลง โมโห เหมือนกันหมด แล้วกึ่งก

5) คิดว่าคำว่า ชีวิตอิสระ หมายความว่าอย่างไร

หมายความว่าคนทุกคนต้องการออกไปข้างนอก มีอิสระไปไหนได้ แต่เราเป็นคนพิการแขนขาเคลื่อนไหวยาก เราไปลำบาก ไม่มีทางลาด สมัยนั้นไม่มีเลย ต้องไปเข็นอยู่ข้างฟุตบอล รถ

สืบล้อมาถามอยากตายหรือ โอ๊ย ไม่อยากตาย ๆ อะไอย่างนี้ก็เจอบอกมามาย ป้าก็เขียนจดหมาย ร้องเรียนถึงผู้ว่ากรม. บ่อย ๆ ขอลาทางลาด เพราะเราอยู่กรุงเทพฯ เราไม่มีทางไป พอเรากระตุ้นมาก ๆ ก็มีแก้ไขนะ มีทางลาดมากขึ้นแต่ยังขรุขระอยู่ เรื่อบอกคนพิการขึ้นไปก็ตีลังกา พอผู้ว่าฯ คนต่อมาเขา แก้ไขทางลาดดีมากเลย เรื่อบร้อย สามารถจะเคลื่อนผ่านทางลาดได้ดีมาก แต่ตามสถานที่ราชการ โรงมหรสพก็ยังไม่พร้อม เพราะฉะนั้นเราก็เขียนจดหมายบอกราชการทำให้หน่อย เพราะเราไปไหนไม่ได้เลย เพราะป้าเป็นคนเคลื่อนไหวไม่ได้ก็เลยต่อสู้เรื่องทางลาดมา

พูดถึงความอิสระ ทุกคนก็ต้องอยากอิสระ แต่ป้าเป็นคนเข้าใจธรรมะดี เพราะป้ามีพ่อเป็นคนแปลพระไตรปิฎกด้วย ป้าก็อ่านมั่งไม่อ่านมั่ง แต่มีความรู้เพราะเกิดมาอยู่กับพ่อซึ่งรู้ธรรมะ เขาไม่ค่อยสอน แต่เวลาทำอะไรเรามองออก

6) คิดว่าเรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของเราเองมีพลังกับสังคมอย่างไร

เขาจะมีพืดแบ็กอย่างไรป้าไม่รู้ แต่ป้าเล่าในหนังสือ ก็พยายามเรียกร้องให้สังคมเปิดโอกาส แต่เรื่อก็ว่าเป็นเรื่องตลกที่เขามองว่า โห เรานี่ช่างประท้วงจัง เรื่อบอกเราเหมือนหมาจิ้งจอก ถ้าเราแพ้เรื่อก็ต้องสู้ยิบตา

7) คุณป้าอยากบอกอะไรกับคนพิการที่กำลังท้อแท้อยู่

โอ๊ย ห้ามตายเลย บางคนแย่มาก ไม่เอาอะไรเลย ถูกปล่อยนอนแช่อุจจาระปัสสาวะไป สงสารมาก เวลาป้าไปเยี่ยมนะ เขาก็หมดอาลัยตายอยาก แม่เขาก็จน พ่อเขาก็จน หรือพ่อแม่ทั้งเขา เขาก็รู้สึกเปรียบเทียบ พี่น้องก็ไม่ค่อยอยากดูแลเพราะพี่น้องก็ต้องไปเรียนหนังสือ ต้องมีภาระ ต้องหาเงิน เขาก็ถูกทอดทิ้งอยู่บ้าน เขาก็รู้สึกเบื่อ เขาออกจากบ้านนะ บางคนออกจากบ้านออกมาเช่าบ้านอยู่ ป้าถามทำไมออกจากบ้าน เขาบอกผมน้อยใจนะป้า ผมต้องอยู่คนเดียว พี่น้องก็ไม่อยากอยู่ เขาว่าผมดูสกปรก ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ต้องแม่มาทำ พ่อมาทำ พี่น้องก็ช่วยบ้างไม่ช่วยบ้าง กลายเป็นที่รังเกียจ แล้วผมก็เลยย้ายมาอยู่คนเดียว เขาหุงข้าวเองด้วยนะ พยายามมาก เขาเสียขาสองข้างทำให้สายซึ่งถ่ายปัสสาวะติดเชื่อบ่อย เขาก็ต้องไปโรงพยาบาลบ่อย ป้าก็รู้เขาไม่มีตังค์ ป้าก็ส่งจดหมายธนาณัติถึงหมอว่าให้คนไข้ชื่อนี้ด้วยนะ เพราะเขาไม่ค่อยมีตังค์ พูดถึงคนพิการเขาต้องการอิสระเขาถึงหนีมา บางคนพิการขาไปเรียนเย็บเสื้อผ้าหาเงินเลี้ยงลูกได้โตขนาดสิบกว่าขวบ เขาเก่งมาก

ทำงานมีเงินทองใช้เองก็มีความสุข ที่เห็นความดิ้นรนเพื่ออิสรภาพ เยอะมาก หลายคนที่ดินรมีตัวอย่างมากมาย ทุกคนต้องการอิสรภาพ เขาคิดทุกอย่าง เขามีสมมอเท่ากับเรา เขาไม่ใช่โง่งนะ ฉลาดทุกคน

ผู้แปลและผู้เรียบเรียง

1. สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ดร.สมใจ รักษาศรี ผู้แปลหนังสือเรื่อง *บันทึกจากปลายเท้า*
เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2557

1) อาจารย์รู้จักหนังสือ Lena Maria Fot-noter จากที่ใด

เคยทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์หนังสือต่างประเทศและเห็นว่าหนังสือเล่มนี้น่าสนใจ

2) ขั้นตอนการแปลเป็นอย่างไร

คุณอุลล่า ฟิวสเตอร์ แปลจากภาษาสวีดิชเป็นภาษาอังกฤษ และผมแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เป็นการแปล 2 ทอด

3) คุณค่าที่เห็นเด่นชัดในหนังสือเล่มนี้คืออะไร

กำลังใจ วิธีการมองโลก วิธีการมองทุกสิ่งทุกอย่างของเลน่า มาเรีย จะแตกต่างจากคนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นคนพิการหรือคนที่มีปัญหาไม่ว่ารูปแบบใดก็ตาม ถ้ามองโลกแบบชะตากรรมสงสารตัวเอง ในที่สุดชีวิตก็จะอยู่แค่นั้น สำหรับเลน่า มาเรีย ถ้ามองว่าเขารู้ไหมว่าเขาเป็นอย่างนี้... เขารู้แต่ว่าวิธีการมองของเขานี้คือปัจจัยสำคัญ เพราะฉะนั้นคนที่อ่าน ไม่ว่าจะเป็นคนทั่วไปหรือคนที่มีปัญหาก็คงตาม ก็จะมีวิธีคิดที่ต่างออกไปก็คือ กำลังใจ แนวคิดอีกอย่างที่จะตามมาคือทำไมคนแบบนี้สามารถมองโลกแบบนี้ได้

4) การดำรงชีวิตอิสระของเลน่า มาเรีย เป็นอย่างไร

จริง ๆ ในสังคมสวีเดนเป็นสังคมที่ทุกคนเท่าเทียมกัน เพราะฉะนั้น เลน่า มาเรีย ก็เหมือนคนทั่วไปทุกประการ เพียงแต่เขาอาจได้สิ่งพิเศษบางอย่าง เช่น มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับคนพิการ หรือที่จอดรถโดยเฉพาะ ซึ่งบ้านเราก็มี พยายามทำอยู่ นี่คือนิสัยที่เขามีเป็นพิเศษ แต่นอกจากนั้นเลน่า มาเรีย ก็เหมือนคนอื่นทุกประการ เขาต้องทำงาน เลน่า มาเรียจบการศึกษาไม่น้อยนะ ครึ่งล่าสุดที่ผมได้ยินข่าว เขาไปเรียนต่อปริญญาโท อาชีพหลักของเขาเนี่ยคือนักร้อง

5) สิ่งที่คุณแปลประทับใจและอยากส่งต่อถึงผู้อ่าน

คือเรื่องกำลังใจ ช่วงที่แปลเล่มนี้เป็นช่วงที่มีปัญหาเศรษฐกิจด้วยนะ เป็นช่วงที่คนไม่
อยากสู้ชีวิต จึงคิดว่าทำอะไรที่จะช่วยให้มีแรงบันดาลใจก็เลยทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา แล้วก็เชิญเลน่า
มาเรีย มาจัดคอนเสิร์ตที่ประเทศไทย

6) รบกววนเล่าเรื่องการทำงานแปลชิ้นนี้

จะเห็นได้ว่าเกือบจะไม่เหมือนการแปลทั้ง ๆ ที่เป็นหนังสือแปล เนื่องจากไม่ได้แปล
แบบทุกคำพูด แต่พยายามเอาความคิด ความรู้สึกของตัวเอง ที่ผมเองก็รู้จักเขาเป็นการส่วนตัวด้วย
เพราะฉะนั้นก็พอเข้าใจว่าเขาคิดอย่างไร เขารู้สึกอย่างไร

7) ในฐานะที่ชีวิตและการทำงานของอาจารย์เกี่ยวข้องกับทางศาสนาอย่างใกล้ชิด อาจารย์
มองหลักคิดทางศาสนาและมุมมองต่อชีวิตของ เลน่า มาเรีย อย่างไร

เลน่า มาเรีย เป็นคริสเตียน เพราะฉะนั้นก็เป็นอิทธิพลอันหนึ่งของวิธีการมอง เลน่า
มาเรีย มองว่าพระเจ้าสร้างเขามาแบบนี้เพราะมีพระประสงค์บางอย่าง และเขาก็ได้ค้นพบว่าถ้าเขาไม่
เป็นแบบนี้ สิ่งที่เกิดในชีวิตของเขา ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางรอบโลก ตัวเขาเดินทางไปหลาย ๆ
ประเทศ ในการที่จะไปให้กำลังใจ ในการที่จะไปทำในสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะช่วยเหลือบุคคลด้อยโอกาส
ในโลกที่สาม ถ้าเขาไม่เกิดมาแบบนี้เขาจะไม่มีโอกาสแบบนี้ เขาจะไม่มีโอกาสได้เข้าไปในพระราชวัง
เพราะตัวเองเหมือนกับเป็นทูตสันถวไมตรีระหว่างประเทศสวีเดนกับทั่วโลก แม้กระทั่งมาเมืองไทย
เขาก็ได้เข้าไปในพระราชวัง ได้เข้าเฝ้าฯ เจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณฯ มีโอกาสที่จะร้องเพลง ประสพการณ์
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมันจะไม่เกิดถ้าเขาไม่ได้เป็นแบบนี้ เขาได้ค้นพบว่าที่เขาพิการค่อนข้างเยอะ ไม่มีแขน
ทั้งสองข้าง ขาปกติข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งก็สั้น แต่เขาก็ได้ค้นพบว่ามันมีวัตถุประสงค์ เพราะฉะนั้นเขา
ยอมรับว่ามันคือสิ่งที่ดีในชีวิตของเขา เขารู้สึกว่าไม่ใช่ว่าพิการ เขารู้สึกว่าถ้าไม่เป็นอย่างนี้ก็ไม่ใช่ เลน่า
มาเรีย แล้วก็ไปสัมพันธ์กับเรื่องความเชื่อแน่นอนเพราะว่านี่คือหลักการมองชีวิตที่เป็นพื้นฐาน

2. สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ คุณนันทพร ปีเลย์ ผู้แปลหนังสือเรื่อง *ชีวิตไร้ขีดจำกัด*

เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2557

1) คุณนันทพรรู้จักหนังสือ Life without Limits จากที่ใด

ทางนานมีบุ๊คส์มอบหมายให้แปล แต่ก่อนหน้านั้นเคยมีเพื่อนส่งคลิปวิดีโอของคุณนิก
ให้ดูจึงทำให้รู้จักจากยูทูปและได้ไปหาข้อมูลเพิ่มเติมในเว็บไซต์ต่าง ๆ

2) เคยเจอคุณนิกหรือไม่

เจอตอนงานโปรโมทหนังสือที่คุณนิมาเมืองไทย แต่ไม่ได้คุยส่วนตัวเพราะคุณนิ
งานยุ่งมาก หลังโปรโมटक้บินต่อไปเชียงใหม่เลย

3) คิดว่าหนังสือเล่มนี้มีคุณค่าอย่างไร

คิดว่าเป็นข้อดีในแง่ของกำลังใจและเป็นเรื่องจริงจากเจ้าตัว บางครั้งคนที่ให้กำลังใจ
คนอาจเป็นคนที่เขาพร้อมเพราะฉะนั้นมุมมองก็จะเป็นแบบไม่เคยสัมผัสตรงนี้ แต่สำหรับคุณนิ เขา
เกิดมาในลักษณะซึ่งทำให้ใจว่ามันเป็นอย่างนี้ลำบาก และเขาก็เล่าตรง ๆ ว่าไม่ใช่แป็บนึงแล้วทำให้ได้
เขาเล่าตรง ๆ ว่าเขาต้องผ่านกระบวนการ กว่าที่จะเข้าใจ กว่าที่จะยอมรับได้ กว่าที่จะคิดได้ในหลาย ๆ
เรื่องว่าอะไรเป็นอะไร

4) คิดว่าหนังสือเล่มนี้มีประโยชน์กับผู้อ่านในสังคมไทยแง่ไหนบ้าง

ช่วยให้คุณรู้จักตัวเอง เราเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เราเกิดมาไม่ได้แต่สามารถเปลี่ยนแปลง
หลายสิ่งได้ อย่างทัศนคติ ความเชื่อ การดำรงชีวิต หรือในส่วนของศาสนาที่คุณนิเป็นคนเคร่งศาสนา เรา
ไม่จำเป็นต้องมองว่าเขานับถือคริสต์ เรานับถือพุทธ ที่เขาแทรกเรื่องศาสนาไว้ก็แสดงให้เห็นว่าคนที่
ความเชื่อ มีศรัทธา ไม่ยอมแพ้ คิดตรองดูหลาย ๆ อย่าง ทำให้เราไม่ด่วนตัดสินคนค่ะ มองจากหลาย
ๆ มุมว่าคนที่เขาไม่ครบตรงนี้เขาจะรู้สึกอย่างไร เขาจะรู้สึกแยไหม แต่จริง ๆ ก็ไม่ใช่ คือทุกคนก็
ดำรงชีวิตตามปกติได้

5) สิ่งที่คุณได้จากหนังสือเล่มนี้

การทำงานแปลหนังสือลักษณะนี้คนแปลก็ได้เรียนรู้ไปด้วยค่อนข้างเยอะ เพราะมี
ทัศนคติซึ่งปรับใช้ได้เยอะเลย เพราะเราเข้าใจว่าคนที่เกิดมาแบบนี้ คือเขาก็เล่าตั้งแต่เขาเกิดมา พ่อแม่
ที่บอกเขาก็ดูแลตัวเองดีทำไมลูกออกมาเป็นแบบนี้ พี่น้องเขาก็ไม่ได้เป็นแบบนี้ เขาค่อนข้างต้องต่อสู้
เยอะค่ะ คือเป็นชีวิตของคนจริง ๆ ค่ะ มันไม่ใช่ว่าอยู่ ๆ ฉันทำอะไรได้ทุกอย่าง แต่มันมีขึ้น-ลง ตี-
ร้าย เหมือนเขาเล่าให้เราฟังว่าทุกอย่างในชีวิตที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ทุกอย่าง แปลไปก็สนุกดีค่ะ
เอามาใช้กับตัวเองได้ด้วยในชีวิตประจำวัน เราเลิกบ่นน้อยอกน้อยใจเพราะทุกคนก็มีความลำบากของ
ตัวเอง เวลาเจอปัญหาเราจะไม่แบบ...ไม่ทำแล้ว หนังสือเล่มนี้ช่วยปรับทัศนคติว่าในชีวิตเราควร
พยายามทำอะไรนะ คือคุณนิก็อธิบายเป็นขั้นตอนดีว่าให้ลองทำดูก่อน ทำไม่ได้ในครั้งแรกก็ไม่เป็นไร
พยายามทำใหม่ เขาจะให้วิธีการที่เป็นขั้นตอนว่าให้ลองพยายาม อย่ายอมแพ้ง่าย ๆ

3. สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ คุณภาจิรา เพลวจันทร์ (นามปากกา คือ ภาณุมาศ ภูมิถาวร)

ผู้เรียบเรียงหนังสือเรื่อง *ชีวิตทวง* เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2557

1) หนังสือ ชีวิตทง มีที่มาอย่างไร

ประมาณปี 2549-2550 ได้ไปร่วมค่ายวรรณกรรมของครูสลา โดยไปเป็นวิทยากรให้เด็กนักเรียนที่อยากเป็นนักเขียน ก็จะได้เจอทงอยู่หลายครั้ง ทงได้รับเชิญเป็นวิทยากรด้านการวาดรูป แต่ตอนแรกก็ยังไม่ได้ตั้งใจว่าจะเขียนชีวิตของเขา เวลาเขาพูดก็จะนั่งฟัง ดูภาพที่เขาเอามาฉายสไลด์ให้เด็ก ๆ ดู

2) ก่อนที่จะเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้คุณภาณุมาศรู้จักคุณทงมานานแล้วหรือยังคะ

ประมาณ 2 ปีค่ะ คือจุดที่ทำให้อยากเขียนเรื่องของเขาคือ ในนามปากกาภาณุมาศเนี่ยมักจะเขียนนิยายเยาวชนเป็นส่วนใหญ่นะคะ แล้วมีอยู่วันหนึ่งคุณทงเอาภาพเขียนของเขามาฉายสไลด์ให้เด็กดู ได้เห็นภาพแม่เขากำลังมัดข้าว กำลังนั่งเลือกกากข้าวในกระตัง แล้วก็จะมีภาพหนึ่งเป็นภาพต้นไม้ใหญ่ ๆ จำได้ว่าเป็นสระน้ำหน้าแล้ง ก็เลยเดาจินตนาการว่าทงนี้น่าจะเคยวิ่งเล่นอยู่แถวนี้แหละคงจะเป็นความหลังในวัยเด็กของเขา ก็เลยบอกเขาว่าเราอยากเขียนชีวิตวัยเด็กของคุณนะ คืออยากเขียนเฉพาะวัยเด็กที่เขามีความสุข ขณะที่เขายังเดินได้ คือจะตัดช่วงเดียวของเขา ทงฟังแล้วก็วิ่งไปครูใหญ่แล้วเขาก็บอกว่า พี่เขียนชีวิตผมทั้งหมดเลยสิ เขาก็อยากให้เราเขียน ตอนหลังพอเขียนจบแล้วถึงรู้ว่าจริง ๆ แล้วเรื่องราวของทงมีสำนักพิมพ์หลายแห่งจับให้เขาเขียนอยู่ อย่างน้อยให้เขาถ่ายทอดออกมาแล้วจะมีคนมาเรียบเรียง เขาก็ไม่เคยยอมให้สำนักพิมพ์ไหนทำ เราก็มารู้ว่าเรื่องราวของเขามีค่ามีราคาเป็นเงิน ก็ไม่ได้คิดตรงนั้นเลย แต่ว่าอยากเขียนเรื่องวัยเด็กของเขา

3) คุณภาณุมาศเป็นคนแนะนำให้ทางสำนักพิมพ์จัดพิมพ์ให้ไหมคะ

ใช่ค่ะ เขียนจบแล้วก็รู้สึกว่าคุณทงน่าจะสนใจมากค่ะ เหมือนกับคำนำที่เขียนไว้ในหนังสือ คืออ่านบันทึก 4 เล่มของเขานี้แบบ... โห... ร้องไห้เลย

4) คุณภาณุมาศเรียบเรียงโดยอ่านบันทึกประจำวันของคุณทงและวิธีการใดอีก

แล้วก็สัมภาษณ์เขาด้วย ก็คุยกันบ่อยค่ะ ตอนปิดต้นฉบับก็ไปหาเขาที่บ้าน ให้เขาอ่าน ตรงไหนที่เขาคิดว่ามันผิดข้อเท็จจริง หรือว่าอยากเพิ่มอะไรก็คุยกันก่อนที่จะปิดต้นฉบับ

5) ต้นฉบับเล่มนี้ใช้เวลาทำนานประมาณเท่าใด

4 เดือนค่ะ จำได้แม่นเลย เป็นสารคดีที่...เอาเป็นว่าที่สุดก็แล้วกัน ที่รู้สึกเขียนแล้วมีความสุขด้วย อยากจะถ่ายทอดออกมาด้วย ส่วนชีวิตคนอื่น ๆ ที่เขียนเป็นสารคดีก็มีบางเล่มแต่ชีวิตค่อนข้างเรียบริयरราบรื่น มันไม่มีอะไรที่สะทกสะเทือนอารมณ์ได้ขนาดนี้ค่ะ

6) พบปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างในงานชิ้นนี้

น่าจะเป็นเรื่องของระยะทาง บ้านที่อยู่ตาก เขาอยู่หนองคาย เจออุปสรรคในการเดินทางบ้าง อุปสรรคเรื่องอื่นก็คือคิดว่างานนี้ตัวเองยังทำได้ไม่หมดจดนัก เพราะการเขียนบรรยายอารมณ์ความรู้สึกของศิลปิน คือเราอาจยังเข้าไม่ถึงที่สุดที่อยากจะทำอะค่ะ เพราะคำว่าชีวิตศิลปินนี้รวมอะไรหลายอย่าง ไม่ใช่ชีวิตชาวไร่ชาวนา นักธุรกิจ ข้าราชการ นี่ยังโอเคนะคะ แต่นี่เขียนชีวิตของศิลปินคนหนึ่ง บางทีเราเห็นดอกไม้อยู่บนปลายกิ่ง เราก็คิดได้แค่เออดอกไม้มันก็สวยงามนะ แต่เขาจะคิดยาวกว่านั้น ความหมายระหว่างบรรทัดของเรากับเขาไม่เท่ากัน ต้องพยายามจินตนาการให้เท่าเขา

7) สารสำคัญที่อยากส่งถึงผู้อ่านคืออะไร

อยากบอกว่าชีวิตของคนคนหนึ่งไม่ได้ถูกจำกัดอยู่ที่ว่าเขาถูกจากเก้าอี้ไม่ได้แล้ว มันยังมีอะไรมากมายที่สามารถเปล่งประกายออกมาให้คนทั่วไปได้เห็น ได้สัมผัส และมีกำลังใจเหมือนที่เขาต้องการ เขาต้องการให้กำลังใจคนอื่นนะคะ

8) สิ่งที่ได้จากการทำงานชิ้นนี้

ไม่ใช่แค่ได้กำลังใจ แต่ได้พลังอะไรบางอย่าง เราไม่เคยอดข้าวเลยในขณะที่ฟังเรื่องราวของเขา จินตนาการไม่ออกจริง ๆ ว่า เขากินกระถินกับน้ำเป็นอาหารหลายวันติดต่อกันได้อย่างไร ทีนี้เวลาที่เราเจอปัญหาอะไรจะเหมือนกับมันเล็กน้อยมากถ้าเทียบกับสิ่งที่ทนงได้เจอมานี่ สำคัญคือพลังของความดีบรรณ ความต่อสู้ที่ต้องการจะมีชีวิตอยู่และต้องการทำให้ชีวิตนี้ดีด้วย ก้าวต่อไปได้ด้วย

9) อันนี้เรามองว่าคุณทงเป็นคนสู้ชีวิตคนหนึ่ง ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นคนพิการใช่ไหมคะ

คะ ก็คุยกับเขา รู้จักเขานาน ๆ แล้วจะไม่รู้สึกว่าเขาพิการนะ เพราะเขาทำอะไรต่ออะไร คิดอะไรได้ทุกอย่าง เขาจะมีความสามารถเยอะมาก

10) คุณถามมาคิดว่าคำว่า ชีวิตอิสระ สำหรับคุณทง หมายความว่าอย่างไร

ชีวิตอิสระ หมายความว่า ไม่ได้จำกัดอยู่กับความพิการมั้ง เป็นความเห็นส่วนตัวนะคะ คืออิสระที่จะคิด อิสระที่จะโยยบินไปในจินตนาการผ่านงานเขียนของเขา เขาเคยจับปากกาอะไรได้บ้าง แต่ก่อนนั้นนะคะที่เขายังไม่ป่วย เขาจะเขียนอะไรต่ออะไรของเขา คือมันเป็นอิสระที่เหมือนกับว่าไม่มีอะไรที่จะมาขัดขวางเขาไว้ได้นะคะ ความคิดของเขา บางทีเขาก็แต่งเพลง บางทีเขาก็เล่นกีตาร์ ร้องเพลงอะไรก็ยังมีได้อยู่ หรือหลัง ๆ นี่ทำอะไรไม่ได้ ในความคิดของเขาเขาก็ยังศึกษาเรื่องธรรมะ นี่คือคำว่าอิสระ ไม่ได้ถูกขังอยู่ในตัวตนที่เดินไม่ได้ของเขาอะ

4. สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ คุณดาวิช ชาญชัยวานิช ผู้แปลหนังสือเรื่อง หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง

เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2557

1) คุณดาวิชรู้จักหนังสือ No Excuses จากที่ใด

ทางสำนักพิมพ์ติดต่อมาครับ

2) เคยเจอคุณไคล์ เมย์นาร์ด หรือไม่

ไม่ได้เจอครับ น่าเสียดายเหมือนกัน

3) คิดว่าเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการระดับรุนแรงเช่นนี้มีพลังหรือส่งผลต่อสังคมอย่างไรบ้าง

เขาเป็นคนที่ไม่มีแขนไม่มีขาเลย เขาได้รับการสนับสนุนจากที่บ้านเขาเลยทำอะไรได้มากกว่าคนที่แขนขาครบเสียอีก แล้วก็ถ้าถามว่ามี impact ตรงไหน น่าจะมีตรงทัศนคติของเขามากกว่านะครับ คือเขาไม่มองว่าเขาพิการ เขาพยายามทำอะไรให้ได้เหมือนคนปกตินะครับ แล้วมันทำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างคนพิการแบบเขากับคนพิการทั่ว ๆ ไป คนพิการทั่ว ๆ ไปหลายคนส่วนใหญ่จะใช้ความพิการของตัวเองมาเป็นข้อได้เปรียบหรืออะไรในสังคม หรือบางทีก็จะมีข้ออ้าง แต่ว่าขนาดไคล์คือเขาพิการมากกว่าคนอื่นอีกคือไม่มีแขนไม่มีขาเลย เขาก็ยังไม่เคยเอามาคิดเป็นข้ออ้างอะไรเลยนะครับ

4) สิ่งที่คุณแปลได้จากหนังสือเล่มนี้

รู้สึกว่าการครอบครัวยุติธรรมเป็นเรื่องสำคัญนะครับ ไคล์ เมย์นาร์ด นี่สมมติไปอยู่ในครอบครัวที่ไม่ได้สนับสนุนขนาดนี้ก็อาจสู้มาไม่ถึงขนาดนี้ได้ เพราะว่าครอบครัวเขาทัศนคติดีมากเลย รู้สึกว่ามีคุณยายช่วยเลี้ยงเขามา แล้วคุณยายก็สอนแนวคิดดี ๆ ให้เขาเยอะ นอกจากนั้นก็เรื่องของการที่เราไม่หาข้ออ้างในชีวิตครับ เราอยากจะทำอะไร อยากจะทำให้สำเร็จเราต้องทำไปเลย ไม่ใช่ขี้มัวแต่อ้างว่าติดนู่นติดนี่ อันนี้เขาเป็นตัวอย่างให้เห็นเลยว่าขนาดเขามีข้ออ้างมากกว่าคนอื่นเขายังไม่อ้างเลยครับ

5) คิดว่า ชีวิตอิสระ ในความหมายของไคล์ เมย์นาร์ด คืออะไร

ถ้าเป็นความหมายของไคล์ เมย์นาร์ด คงจะแปลว่า อยากทำอะไรก็ทำ อย่าให้ข้ออ้างมาหยุดรั้งเอาไว้ โดยส่วนมากคือเป็นอิสระจากข้ออ้าง จากความคิดแง่ลบ จากข้ออ้างที่เราเอามาบอกเพื่อให้ตัวเองไม่ต้องทำนู่นทำนี่ทั้งที่จริง ๆ แล้วอยากทำครับ และคิดว่าสิ่งนี้เป็นสาระสำคัญที่ไคล์อยากบอกกับคนทั่วไป

6) คิดว่าหลักทางศาสนาคริสต์ส่งผลกับโคล์อย่างไร

เขานับถือพระเจ้า ใช้พระเจ้าเป็นแรงบันดาลใจด้วย เป็นพลังของเขาด้วย ก็มองว่าคนเราจะมีเชื่อในศาสนาไหนก็ตามเชื่อได้ทั้งนั้น เพราะทุกศาสนาก็สอนให้คนมีกำลังใจที่จะทำดี เราก็มองว่าถ้าเขานับถือพระเจ้านี้ก็เป็นพลังของเขาละครับ

7) ตอนที่ทำงานแปลชิ้นนี้เจออุปสรรคอะไรบ้าง

ถ้าพูดถึงวิธีการแปลจะติดเรื่องศัพท์มวดยปล้ำนิดนึงครับ เพราะก็เป็นกีฬาที่ไม่ได้โดดเด่นในประเทศไทยเท่าไร ก็ต้องหาข้อมูลเยอะหน่อย แล้วก็จะมีพวกเรื่องวิธีใช้ชีวิตประจำวันของเขาว่า เขาตัดข้าวใส่ปากยังไง หรือว่าเล่นเกม Xbox เขาใช้วิธีอะไรส่วนไหนกดปุ่มไหนบ้าง อ่านในหนังสือเรานึกภาพไม่ออกก็อาจจะแปลไม่ค่อยถูก เราต้องไปหาดูในยูทูป ไปหาคลิปวิดีโอของเขาเพิ่มเติมด้วย อย่างเขาจะบอกว่าวิธีกินข้าวของเขาคือเอาช้อนไปวางไว้ตรงต่อแขนข้างนึงแล้วก็ใช้เหยียง เราอ่านจาก wording อย่างเดียว เรานึกภาพไม่ออกครับ อันนี้ที่แปลได้ค่อนข้างตรงเป็นเพราะว่าได้ไปเปิดดูจากคลิปของเขามาด้วยครับ โดยเฉพาะวิธีเล่นเกม แบบเกม Xbox คือแบบว่าคอนโทรลเลอร์จะมีปุ่มหลายปุ่มมากเลยครับ มีนิ้วครบนี้เวลากดยั้งงเลยครับ เราก็ต้องไปดูในคลิปว่าที่เขาบอก อธิบายมาเป็นคำพูดเนี่ย จริง ๆ แล้วภาพมันปรากฏออกมาเป็นยังไง

5. สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ คุณงามพรรณ เวชชาชีวะ ผู้แปลหนังสือเรื่อง *นางนวลในโลกเจียบ*

เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2557

1) คุณงามพรรณรู้จักหนังสือ *Le Cri de la Mouette* จากที่ใด

ตอนนั้นสำนักพิมพ์เป็นคนเสนอมาค่ะ เพราะหนังสือเล่มนี้ตั้งขึ้นมาจากผู้เขียนได้รับรางวัลนักแสดงละครรางวัลโมลิแยร์ พอได้อันนี้ปุ๊บหนังสือก็เลยตั้ง ทางสำนักพิมพ์ก็เลยสนใจ และตอนนั้นพี่ทำงานจากภาษาฝรั่งเศสนะคะ เขาเสนอมาว่าสนใจแปลไหม พอเราอ่านดูก็สนใจเพราะว่าประทับใจนะค่ะ ก็เลยรับแปลให้ ไม่ได้เป็นคนเสนอหนังสือไปเองค่ะ สำนักพิมพ์เขาคัดเลือกส่งมาให้

2) ความประทับใจต่อหนังสือเล่มนี้มีด้านไหนบ้างคะ

อย่างแรกก็คือมีความรู้สึกระหว่างที่อ่าน มีหลายอย่างที่เราไม่ค่อยรู้จักคนที่เขาอยู่ในโลกเจียบ ในความรู้สึกของเรา เราก็เคยเห็นเขาเหมือนคนอื่น ๆ ก็คือ มีการใช้ภาษามีโต้ตอบระหว่างกัน แต่ไม่เคยได้ไปอ่านประสบการณ์ส่วนตัวอะไรใด ๆ ในชีวิตของเด็กกลุ่มนี้เลย ว่าเขาต้องปรับตัวอย่างไร ความบกพร่องอันนี้มันมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนหนังสือมากน้อยแค่ไหน ชีวิตที่เป็นวัยรุ่นคือวัยรุ่นปกติก็มีปัญหาอยู่แล้ว แต่ว่าพอเป็นวัยรุ่นที่หุไม่ได้ยินก็มีปัญหาพิเศษขึ้นมาอีก เป็นปัญหาตั้งแต่สมัยยังเด็กอยู่ในเรื่องของคำบรรยายว่า คำว่าเจียบของเขาก็ไม่เหมือนกัน เจียบของเขาอยู่อยู่ในถ้า เจียบของเขาที่อยู่ในที่แจ้งก็ไม่เหมือนกัน เขาบรรยายจนเรารู้สึกว่ามันเปิดโลกอีกโลกหนึ่งให้คน

ทั่วไปได้รู้จักค่ะ คือตอนแปลหนังสือเล่มนี้หนวกหูทุกอย่างในโลกนี้หมดเลย ว่าอะไรทำไมเสียงมันดังมาก เพราะเขาบรรยายความเจ็บจนเรารู้สึกว่ามันก็มีความสุขมาก จำได้ว่าอินมาก หนวกหูหมดเลย อยากอยู่เงียบ ๆ ก็รู้สึกว่หนังสือเล่มนี้เขาทำให้เราเข้าใจโลกนี้มากขึ้นค่ะ

3) คิดว่าหนังสือเล่มนี้ซึ่งเป็นเรื่องเล่าของคนพิการระดับรุนแรงมีพลังอย่างไร

หนังสือทำนองนี้ของฝรั่งเศสมีหลายเล่ม ไม่ทราบเคยอ่านชื่อ *ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ* ไหมคะ อันนั้นก็ใช่อีกเล่มหนึ่งที่มีพลังเหมือนกัน ก็ความที่เป็นเรื่องประสบการณ์ตรง อย่างแรกอะไรก็ตามที่เป็นเรื่องประสบการณ์ตรงมันก็จะบอกเล่าได้ชัดเจน แล้วคนอ่านก็จะเข้าถึงได้ อันนี้น่าจะเป็นลักษณะร่วมของหนังสือประสบการณ์ตรง อย่างเช่นหนังสือผู้หญิงมุสลิมที่ถูกทารุณในครอบครัว หรืออะไรอย่างเนี่ยนะค่ะ มีลักษณะเดียวกันก็คือคนอ่านก็จะรู้สึกว่าอันนี้มันเป็นเรื่องจริงนะ มันไม่ใช่เรื่องแต่ง ความรู้สึกใด ๆ ในหนังสือนี้มันไม่ใช่เรื่องที่สมมติขึ้นมา มันมาจากคนที่เคยผ่านประสบการณ์นี้จริง ๆ เป็นหนังสือที่เรียกว่าเป็นอัตชีวประวัติ คือเขียนบอกเล่าชีวิตของตนเอง หรือจะเขียนบอกเล่าผ่านอีกคนหนึ่งก็ตามเนี่ย แต่ถ้าเป็นเรื่องจริง มันก็เป็นเรื่องที่คุณอ่านสะท้อนใจอยู่แล้วค่ะ ทีนี้พอเป็นเรื่องของคนทีลำบาก ในส่วนชีวิตที่ต้องเติบโตมาแตกต่างจากคนอื่น ๆ มันก็เลยยิ่งทำให้หนังสือได้รับความสนใจ แล้วก็พอตัวผู้เขียนมีชื่อเสียงขึ้นมา คือเขาสวย แล้วเขาก็แสดงละคร และเป็นทีที่จับตามองกลายเป็นเซเลบริตี้ขึ้นมา ก็ดึงดูดความสนใจให้คนทั่วไปเข้าไปใจมากขึ้น อย่างแต่เดิมเราก็ไม่เคยเข้าไปจวาคันหูหนวกเขาเรียนหนังสือยากกว่าคนตาบอด พอเราอ่านแล้วถึงเข้าใจว่า อ้อ เขาไม่สามารถจะเข้าใจอะไรที่เป็นนามธรรม อะไรที่มองไม่เห็นเขาจะนึกภาพไม่ออกเลย อย่างเช่นพยายามอธิบายเรื่องโรคเอดส์ เขาบอกว่าเขาไม่เข้าใจเพราะว่ามันไม่มีอะไรที่จับต้องได้ มองเห็น หรือว่าจะอธิบายคำว่าอุดมการณ์ ประชาธิปไตยอะไรอย่างนี้ คนหูหนวกเข้าถึงยากมากเพราะเขาไม่เห็น ขนาดกลายเป็นว่าคนตาบอด ตาไม่เห็นแต่หูได้ยินเนี่ยกลับเข้าใจได้มากกว่า คือเห็นหรือไม่เห็นกลับไม่เกี่ยวข้องกับการได้ยิน คือนี่ก็เพิ่งรู้จากหนังสือเล่มนี้ เราก็รู้สึกว่าเออจริง เราไม่ค่อยได้เห็นคนหูหนวกได้ปริญญาเอก ก็ให้เห็นต้อเตอร์ที่มีเสียง แต่ถ้าตาบอดเป็นเรื่องปกติ สามารถจะเรียนหนังสือได้ มีอักษรเบรลล์ ก็เพิ่งมารู้จากเล่มนี้แหละว่า อ้อมันแตกต่างกันอย่างนี้เอง แล้วก็วิธีที่เขาเล่าว่าถ้าใครเป็นผู้ปกครองที่มีลูกหูหนวกว่าจะต้องดูแลยังไง เพราะเด็กจะกลัวความมืดมาก เมื่อไรที่มีตูปู่ก็จะเหมือนกับว่าตาก็ไม่ช่วยแล้วและหูก็ไม่ได้ยินอีก ทั้งหมดนี้ที่ว่ามันก็เป็นส่วนที่เป็นประโยชน์กับคนอ่าน แล้วก็เลยอาจจะเป็นที่สนใจมากกว่าหนังสือทั่วไปค่ะ และในเล่มนี้ยังได้พูดถึงเรื่องที่ใช้อุปกรณ์ช่วยฟังเข้าไปในหู มันได้ยินแบบผิดปกติ กลายเป็นเรื่องทรมาน พี่ว่าน่าจะเป็นหนังสือที่ชัดเจนมากที่สุด จำได้ว่าช่วงที่หนังสือออกมา ทางโรงเรียนสอนคนหูหนวก ครูใหญ่บอกว่าประทับใจมากแล้วก็พยายามให้ผู้ปกครองนักเรียนได้อ่านได้รู้ ตอนนั้นพี่ก็คิดว่ามันเป็นประโยชน์ เมื่อไม่นานเขาก็ยังมาถามหาหนังสืออยู่เลย

4) คิดว่า ชีวิตอิสระ ของเอ็มมานูแอล ลาบอริ หมายความว่าอย่างไร

จริง ๆ มันก็เป็นลักษณะของคนฝรั่งเศสเหมือนกันนะค่ะ บุคลิกของคนฝรั่งเศสกับสังคมของเขาเนี่ยค่อนข้างจะเสรีมาก เขาก็จะไม่รู้สึกเหมือนเด็กไทยว่าต้องกตัญญูรู้คุณต่อพ่อแม่ เขาก็

จะไม่มี อย่างเรื่องนี้แม่เขาก็พยายามที่จะมี contact กับเขา เข้าถึงเขา เขาก็เปิดรับ แต่ว่าพ่อที่อาจมีอะไรอยู่ในใจ รับไม่ได้ที่ลูกมีความผิดปกติก็เรียกว่าเขาก็ไม่รับพ่อเขาเลย พี่ก็เลยว่ามันก็เป็นลักษณะสังคมของเขาด้วย ตัวเขาเองก็เลยกลายเป็นเสรีชน ถ้าเป็นบ้านเราก็ต้องเรียกว่าเป็นเด็กใจแตก ไม่ไปเรียนหนังสือ เกือบจะเรียกได้ว่าติดยา แล้วก็ถึงขั้นขโมยของ เรียกว่าทำทุกอย่าง แต่ว่าสุดท้าย...อายุ มั้งคะ พอถึงวัยหนึ่งที่เขาริเริ่มเข้าใจชีวิตมากขึ้นเขาก็ตัดสินใจกลับมาได้แล้วก็พยายามไปสอบให้ได้ ซึ่งพี่ก็คิดว่าอันนี้มันก็ทำให้หนังสือเป็นจริงมากขึ้นคือชีวิตเขาก็ไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ เราก็เห็นแล้วว่า เขาต้องต่อสู้ ทั้งต่อสู้กับตัวเอง ต่อสู้กับสังคมให้ยอมรับเขาหรือยอมให้มีพื้นที่ที่จะอยู่ได้และประสบความสำเร็จในที่สุด มันก็เป็นลักษณะที่ทำให้หนังสือน่าสนใจคะ หนังสือแบบนี้ก็จะให้กำลังใจกับคนที่อาจจะคิดว่า โอ้โฮ เราคงทำไม่ได้หรอกนะ หนังสือแบบนี้มีข้อดีตรงที่ทำให้คนรู้สึกว้า อ้อ เราก็น่าจะทำได้นะ เพราะว่าเนี่ยเขาก็เยาะกว่าเราด้วยซ้ำ เขาก็ยังทำได้เลย เป็นเรื่องของความสำเร็จที่น่ายกย่อง คนก็จะยกย่องอะไรแบบนี้ เพราะารู้สึกว่าเขาต้องต่อสู้มากกว่าคนธรรมดา

5) การแปลหนังสือเล่มนี้ส่งผลกับตนเองอย่างไร

ส่วนหนึ่งพี่ก็เหมือนกัน คือพี่ก็มีความผิดปกติเหมือนกันตั้งแต่ต้น ที่ประทับใจหนังสือของเขามากคือเขาอธิบายตอนที่เด็ก เพราะว่าตอนเป็นเด็กเราก็ไม่เข้าใจว่าทำไมเราถึงไม่เหมือนคนอื่น ทำไมเราต้องถูกเพื่อนล้อ คิดว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแน่ ๆ เรื่องนี้เขาก็บอกเล่าให้เข้าใจว่า เขาต้องต่อสู้ยังไง ผ่านพ้นมาได้ยังไง สำหรับตัวเองตอนที่แปลก็รู้สึกอยู่เหมือนกันคะว่า เออ เราก็ได้มีส่วนเหมือนกับเข้าใจเขามากขึ้น พอตีตอนนั้นก็โตแล้วตอนแปล ก็รู้สึกว้าหนังสือนี้ไม่เวอร์ คือถ้าเป็นคนอื่นอาจจะรู้สึกว้า โอ ผู้หญิงคนนี้พอดังแล้วก็เลยเขียนให้มันออกแนวดราม่า แต่ตอนที่อ่านก็รู้สึกว้าเขาก็จริงใจนะ เขาก็เล่าว่าเขาใจแตก เขาไม่เข้าท่า ไม่ได้ปิดบังอะไร คือตอนเลือกแปลหนังสืออะคะถ้าเป็นไปได้ก็จะอยากแปลอะไรที่มันมีมากกว่าแค่เรื่องที่ชอบอ่านสนุก แต่เล่มนี้ชัดเจนกว่าเล่มอื่น ๆ เลยตอนที่แปล ก็คือรู้แล้วว่าแปลเล่มนี้คนที่อ่านคงเริ่มได้อะไร แล้วก็น่าจะเป็นประโยชน์กับกลุ่มไหน พอต่อจากนั้นก็คิดถึงกลุ่มผู้ปกครองคะ เขาคงจะไม่ค่อยเข้าใจลูกหลานของตัวเอง เรื่องนี้ก็จะช่วยได้เยอะ

6) ตอนที่แปลเล่มนี้มีปัญหาอุปสรรคอะไรหรือไม่

จำไม่ค่อยได้นะคะเพราะนานมากแล้ว...เล่มนี้มันไม่ได้เป็นเรื่องของวรรณกรรม เพราะฉะนั้นก็ไม่ได้มีเรื่องความยากของการถ่ายทอดความสละสลวยทางภาษา ออกจะเป็นหนังสือที่ค่อนข้างตรงไปตรงมา คือเขาก็จะเล่าอะไรออกจะชื่อ ๆ ตรงไปตรงมา จำได้ว่าไม่ได้รู้สึกว่ายาก ไม่รู้สึกว้าลำบากในการแปล เพียงแต่ว่าเขาทำให้เราเข้าใจอะไรหลายอย่างที่ไม่เคยรู้มาก่อน อย่างเช่นว่าทำไมต้องไปเรียนที่ วอชิงตัน ดี.ซี. เราก็ไม่เคยรู้ว่าที่นั่นมีมหาวิทยาลัย อาจจะเป็นอย่างแรกในโลกที่มีการเรียนการสอนถึงระดับขั้นปริญญาสำหรับคนไม่ได้ยินเสียง เพิ่งจะทราบจากเรื่องนี้ก็ไปค้นดูว่ารายละเอียดเป็นยังไง เพราะเราไม่เคยได้รับรู้มาก่อนคะ

6. สัมภาษณ์ทางอีเมล ผศ.อุไรวรรณ จิตเป็นธม คิม ผู้แปลหนังสือเรื่อง *โทรม์ ตูปลีซ่า ดวงตาของฉันทัน*
เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2557

1) อาจารย์รู้จักหนังสือเล่มนี้จากที่ใด

เล่มนี้ ทาง ส.ส.ท. ติดต่อมาให้ดิฉันแปลค่ะ ซึ่ง ส.ส.ท. นั้นจะมี ส.ส.ท.เยาวชน อยู่ด้วย ซึ่งสมัยก่อนจะมีหนังสือวรรณกรรมเยาวชนอยู่ที่ญี่ปุ่นหรือเกาหลี แต่ปัจจุบันเหมือนจะไม่มากเท่าสมัยก่อน อาจเป็นว่าตลาดไม่ค่อยตอบรับหนังสือประเภทนี้สักเท่าไร โดย ส.ส.ท.จะมีเอเยนซีที่ติดต่อกันอยู่ เอเยนซีเหล่านี้เขาจะส่งต้นฉบับหนังสือภาษาต่างประเทศมาให้ สำนักพิมพ์ในไทยพิจารณา โทรม์ก็เป็นเล่มหนึ่งที่ ส.ส.ท. ตัดสินใจตกลงแปลเพื่อพิมพ์จำหน่ายในไทยค่ะ

2) คุณซาซูกะเขียนต้นฉบับเรื่องนี้ด้วยวิธีการใด เช่น เลาให้คนอื่นเขียน หรือพิมพ์ดีด สัมผัส หรือพิมพ์ดีดเบรลล์ ฯลฯ

ข้อมูลวิธีการเขียนไม่มีจริง ๆ ค่ะ พี่เองหนังสือแปลเล่มนี้ก็แจกคนไปหมดแล้ว :) จริง ๆ น้องคงมีเล่ม ลองพลิก ๆ ดูค่ะว่ามีระบุไว้ไหม พี่แปลจากฉบับเกาหลีครบทุกหน้าและทุกข้อมูลที่มีอยู่ในเล่มค่ะ

3) อาจารย์คิดว่าคุณค่าที่เห็นเด่นชัดในหนังสือเล่มนี้คืออะไร

เล่มนี้ตีพิมพ์เมื่อปี 2550 เท่ากับว่า 7 ปีมาแล้ว ความจำพี่ก็เลือน ๆ ลาง ๆ ไปพอสมควรแล้วนะค่ะ 55 พี่ชอบตรงที่การต่อสู้ชีวิตของเธอค่ะ และการให้คุณค่ากับชีวิตของตน ไม่คิดว่าคนพิการอย่างตนจะเป็นภาระกับใคร สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น ไม่เป็นภาระให้กับใคร และการดำรงชีวิตอยู่นั้นไม่ได้ดำรงไว้เพื่อรักษาชีวิตของตน แต่ดำรงอยู่เพื่อคนอื่น (เพื่อลูก ลูกจะขาดแม่ไม่ได้ ต้องอยู่ต่อไปเพื่อให้ลูกมีแม่)

4) อาจารย์รู้จักคุณซาซูกะคุณซาซูกะเป็นการส่วนตัวหรือไม่ และส่งผลอย่างไรต่อการทำงานแปลหนังสือเล่มนี้

ไม่รู้จักเป็นการส่วนตัวค่ะ การแปลงานเล่มนี้ของพี่ก็คืออ่านหลาย ๆ รอบ นอกจากเพื่อความมั่นใจในการแปลความหมายแล้ว การเข้าถึงอารมณ์ของเนื้อหาก็เป็นสิ่งที่สำคัญด้วย ศัพท์ สำนวน วลีต่าง ๆ เราต้องเข้าใจอย่างชัดเจนว่าผู้เขียนต้องการสื่ออะไรและให้อารมณ์เช่นไร แล้วค่อยถ่ายทอดออกเป็นภาษาไทยให้ตรงมากที่สุด การแปลก็เหมือนเรากำลังเล่นละครอยู่ เราก็ต้องสื่ออารมณ์นั้น ๆ ออกมาให้ตรงกับต้นฉบับ และให้ผู้รับสาร (ผู้อ่าน) รับรู้ให้ได้ นอกจากนี้ระหว่างที่แปลเล่มนี้ นอกจากคนแปลต้องคำติงให้ถึงอารมณ์ของผู้เขียนแล้ว ผู้แปลต้องแปลอย่างต่อเนื่องเพื่อไม่ให้อารมณ์ของเล่มสะดุด ขาดตอน ถ้าเว้นระยะแปลไปนานจะทำให้เกิดผลเสียหลายด้าน

5) สิ่งที่อาจารย์ประทับใจในหนังสือเล่มนี้และอยากส่งต่อถึงผู้อ่านคืออะไร

การมองเห็นถึงคุณค่าในตัวเองค่ะ คนพิการอยู่ได้ตามปกติ ความพยายามในการอยู่ให้ได้โดยไม่เป็นภาระของคนอื่น และอยู่เพื่อลูกค่ะ

บรรณาธิการบริหาร บรรณาธิการ ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ ที่ปรึกษาการจัดพิมพ์

1. สัมภาษณ์ทางอีเมล คุณภาณี ลอยเกตุ บรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์โพสท์บุ๊กส์ ผู้จัดพิมพ์ หนังสือเรื่อง *ชีวิตทวง* เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2557

1) ยอดพิมพ์ซึ่งรวมการพิมพ์ทั้ง 2 ครั้งประมาณกี่เล่มคะ

ถึงขณะนี้ 9,500 เล่ม ถือว่าเป็นยอดพิมพ์ที่ประสบความสำเร็จมากกับหนังสือแนวนี้

2) คิดว่าที่หนังสือเล่มนี้ได้ตีพิมพ์ขึ้นเนื่องจากสาเหตุใด

เป็นงานเขียนที่เข้าถึงอารมณ์และสะท้อนใจผู้อ่าน ขณะเดียวกันสร้างแรงบันดาลใจกับผู้อ่านทุกเพศทุกวัย และเป็นเรื่องราวชีวิตที่สวยงาม ผู้อ่านอ่านแล้วบอกต่อ ๆ กัน

3) ในครั้งแรกที่จะจัดพิมพ์นั้นมีปัจจัยใดสนับสนุนบ้างคะ

เหตุผลที่โดดเด่นที่สุดเมื่ออ่านต้นฉบับเล่มนี้จบคือ ความตื่นตัน ที่เห็นถึงความพยายามแสนสวยงามของคนคนหนึ่งที่เขาข้ามทุกอย่างอันผู้อื่นมองว่าเป็นอุปสรรค แต่เขาฝ่าไปสู่อะไรที่ประสบความสำเร็จอย่างสง่างามที่สุด หัวใจของหนังสือเล่มนี้คือหัวใจของความดีงามที่สำคัญเกินกว่าจะเอาเหตุผลด้านการตลาดมาปฏิเสธ

4) นโยบาย / ทัศนคติของสำนักพิมพ์ช่วยส่งเสริมการจัดพิมพ์หนังสือของคนพิการหรือไม่อย่างไร

ทุกคนมีสิทธิ์เสนอต้นฉบับทุกเล่มเท่าเทียมกัน

5) คิดว่าการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของคนพิการที่มีระดับความพิการรุนแรง เช่นนี้

มีผลอย่างไรต่อทางสำนักพิมพ์ วงการหนังสือเมืองไทย และสังคมโดยรวม

เราไม่ทันได้มองเรื่องความพิการ แต่มองที่พลังของหนังสือเล่มนี้มากกว่า เมื่อถูกสื่อออกไปคนอ่านตอบรับบอกต่อ ได้รับคัดเลือกเป็นหนังสืออ่านนอกเวลา มีผลต่อยอดพิมพ์ และวงการศึกษาศึกษา และสังคมโดยรวม

6) คิดว่าผู้อ่านสนใจหรือประทับใจแง่มุมใดในหนังสือเล่มนี้

ต่างคนอาจจะประทับใจไม่เหมือนกัน แต่จุดร่วมที่น่าจะไม่ต่างกันคือทุกคนจะตื่นต้นกับความเป็นนักสู้ นักฝัน และความเป็นมนุษย์ที่ดูแลจิตวิญญาณอย่างสวยงามอย่างน่านับถือที่สุด

7) มองว่าในภาพรวม หนังสือของคนพิการที่ดีพิมพ์ในปัจจุบันเป็นอย่างไรและในอนาคตมีแนวโน้มอย่างไร

ควรมีการสนับสนุนให้รักการอ่านเป็นพื้นฐาน เมื่ออ่านมากจะมีทักษะการเขียนถ่ายทอดได้ดี เมื่อถ่ายทอดและสื่อสารได้ดีย่อมสะท้อนความคิดอารมณ์ความรู้สึกได้จับใจ ที่เหลือก็เป็นการสนับสนุนในเรื่อง ภายนอก คือ เทคนิคการสื่อสาร รูปแบบวิธีการ

2. สัมภาษณ์ทางอีเมล คุณจันทิรา สถาพรสถิต บรรณาธิการสำนักพิมพ์ธรรมดา ผู้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง *จิตสดใส แม่กายพิการ* เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2557

1) อาจารย์กำพลใช้วิธีการใดถ่ายทอดเรื่องราวคะ

บอกเล่าให้ผู้ดูแลที่ชมรมเพื่อนคุณธรรมจดบันทึก อ่านให้ฟังซ้ำเพื่อเรียบเรียงระดับหนึ่ง แล้วส่งมาให้ บก. อ่านแล้วเรียบเรียงอีกครั้งคะ

2) ยอดพิมพ์โดยประมาณตั้งแต่ครั้งแรกถึงครั้งล่าสุดมีจำนวนประมาณกี่เล่ม

45,000 เล่ม

3) คิดว่าที่หนังสือเล่มนี้ได้พิมพ์ซ้ำหลายครั้งเนื่องจากสาเหตุใด

- เพราะเนื้อหานำเสนอวิธีการจัดการกับความทุกข์ของคนพิการโดยวิธีการเจริญสติในพระพุทธศาสนา ซึ่งไม่เหมือนกับหนังสือของคนพิการเล่มอื่น นอกจากนี้วิธีการเจริญสติยังสามารถนำมาใช้กับคนทั่วไปที่แม่ไม่ได้พิการทางกาย แต่ก็มีคามพิการทางใจอยู่ด้วยกันทุกคน

- เพราะมีการพิมพ์แจกเป็นธรรมทานร่วมด้วยคะ

4) ในครั้งแรกที่จะจัดพิมพ์นั้นมีปัจจัยใดสนับสนุนบ้าง

แนวทางในการจัดการกับความทุกข์ของผู้แต่งที่อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา และ ความประทับใจของ สำนักพิมพ์ที่มีต่อผู้แต่ง

5) นโยบาย / ทัศนคติของสำนักพิมพ์ช่วยส่งเสริมการจัดพิมพ์หนังสือของคนพิการหรือไม่ อย่างไร

นโยบายของสำนักพิมพ์คือ การเผยแพร่หนังสือธรรมะโดยรวม ๆ ค่ะ

6) คิดว่าการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของคนพิการที่มีระดับความพิการรุนแรง เช่นนี้

มีผลอย่างไรต่อทางสำนักพิมพ์ วงการหนังสือเมืองไทย และสังคมโดยรวม

- ต่อสำนักพิมพ์ ทำให้ผู้อ่านทราบแนวการทำงานของสำนักพิมพ์ที่จะเผยแพร่การนำหลักพุทธศาสนา มาแก้ปัญหาชีวิตในทุกรูปแบบได้อย่างชัดเจนขึ้น

- ต่อวงการหนังสือ ช่วยให้มีหนังสือเกี่ยวกับคนพิการออกมามากขึ้น และช่วยให้คนสนใจธรรมะมากขึ้น

- ต่อสังคมโดยรวม คือ ช่วยเพิ่มความเข้าใจต่อปัญหาของคนพิการ และการกำหนดแนวทางฟื้นฟูจิตใจของคนพิการทั้งในแง่ส่วนตัว ครอบครัว และสังคมโดยรวม

7) คิดว่าผู้อ่านสนใจหรือประทับใจแง่มุมใดในหนังสือเล่มนี้

แบบอย่างของผู้แต่งที่แม้พิการระดับรุนแรง แต่ก็สามารถมองโลกในแง่ดี มีความเข้มแข็งทางจิตใจ และแบบอย่างการปฏิบัติธรรมที่ทำให้สามารถมีความสุขกับชีวิตได้อย่างอิสระ โดยอาศัยปัจจัยอื่นรอบข้างอย่างน้อยที่สุด และยังชื่นชมที่เห็นความพยายามของผู้แต่งที่จะบำเพ็ญประโยชน์ในการช่วยเหลือผ่านถ่ายทอดความทุกข์ของผู้อื่นด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม แจ่มใส ผ่านคล้าย เบาสบาย อยู่เสมอ

8) มองว่าในภาพรวม หนังสือของคนพิการที่ดีพิมพ์ในปัจจุบันเป็นอย่างไรและในอนาคตมีแนวโน้มอย่างไร

ไม่ได้ติดตามมากค่ะ แต่คาดว่ากลุ่มคนที่สนใจหนังสือแนวนี้อาจเพิ่มมากกว่าก่อน แต่ในจำนวนที่ไม่มากนัก ในอนาคตถ้าจะมีการทำหนังสือแนวนี้ออกมาคงต้องเป็นเล่มที่มีประเด็นการนำเสนอได้อย่างแตกต่างและโดดเด่นจากเล่มอื่น ๆ ที่มีการตีพิมพ์มา

3. สัมภาษณ์ทางอีเมล คุณตรีสวี นิตติเดชารักษ์ ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ตรีสวี

ผู้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง นางนวลในโลกเจียบ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2557

1) คุณตรัสวินรู้จักหนังสือ Le cri de la mouette จากที่ไหนคะ

จากบทวิจารณ์หนังสือค่ะ

2) רבקวนเล่าถึงเสียงตอบรับของผู้อ่านตอนที่พิมพ์ต่อเนื่องในนิตยสารพลอยแกลมเพชร จนกระทั่งพิมพ์รวมเล่ม ตอนนั้นเสียงตอบรับดีใช้ไหมคะจึงได้พิมพ์รวมเล่ม และคิดว่าเหตุใดจึงได้รับเสียงตอบรับที่ดีจากผู้อ่านในขณะนั้น (ประมาณปี 2538 - 2539)

จำไม่ได้ค่ะว่ามีเสียงตอบรับจากผู้อ่าน “พลอยแกลมเพชร” แต่ที่พิมพ์เป็นเล่มเพราะคิดว่าจะถึงมือผู้อ่านตรงกลุ่มได้ดีกว่า

3) ตอนที่ตัดสินใจจะจัดพิมพ์รวมเล่มนั้นมีปัจจัยใดสนับสนุนบ้าง

เห็นว่ามันมีประโยชน์ แล้วหนังสือ Children of the Lesser God ก็เข้าโรง แล้วนางเอกก็ได้รางวัลออสการ์ เพราะช่วงนั้นสังคมไทยไม่ละเอียดอ่อนกับคนพิการเท่าไร คือเราดูแลแบบว่าเป็นหน้าที่ เป็นความรับผิดชอบ คนพิการเกิดมาเพราะทำกรรมไม่ดี ก็ต้องรับผลของกรรม เราก็มีเมตตา แต่ไม่มี empathy ไม่ได้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ก็คิดว่ามันคงจะทำให้คนอ่อนโยน

4) นโยบาย / ภาระของสำนักพิมพ์ช่วยส่งเสริมการจัดพิมพ์หนังสือของคนพิการหรือไม่อย่างไร

ไม่เชิงเป็นนโยบายหรือภาระนะคะ สองคำนี้เป็นคำใหญ่เกินไป เอาเป็นว่าถ้าเราเห็นว่าอะไรที่ดี หรือ ถึงเวลาที่จะต้องมี แล้วยังไม่มีส่วนพิมพ์ไหนทำ ถ้าไม่เหลือปากว่าแรงเราก็จะทำ

5) คิดว่าการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของคนพิการที่มีระดับความพิการรุนแรง เช่นนี้ส่งผลอย่างไรต่อทางสำนักพิมพ์และสังคมโดยรวม

อ้อ หุหนวกนี้มันดูเหมือนไม่รุนแรง เพราะเขาจะดูปกติทุกอย่างจนกระทั่งเราต้องพูดกับเขา คนหุหนวกจะต้อง frustrated มาก ประสบการณ์ผู้เขียนก็บอกอย่างนั้น การพิมพ์หนังสือประเภทนี้เพียงเล่มเดียวไม่มีผลอะไรกับสำนักพิมพ์เลย นอกจากขาดทุนเพราะขายไม่ได้ แจกซะมากกว่า แต่ครูที่โรงเรียนสอนคนหุหนวกและผู้ปกครองก็ขอบคุณมากมาย เพราะความพิการบังความเป็นคน ความเป็นเด็กของพวกเขา ทั้งครูและผู้ปกครองก็ลืมนึกว่าแม้พวกเขาจะไม่ได้ยิน พูดไม่ได้แต่เขาก็เป็นเด็ก พอช่วงวัยรุ่นก็มีการเหมือนวัยรุ่นที่ไม่พิการ ผู้ใหญ่ก็เข้าใจเด็กมากขึ้น เขารายงานมาว่าความสัมพันธ์ก็ดีขึ้น

6) คิดว่าผู้อ่านสนใจหรือประทับใจแง่มุมใดในหนังสือเล่มนี้มากที่สุด

เท่าที่ฟังจากครูที่โรงเรียนสอนคนหุหนวกคือทำให้ครูและผู้ปกครองระลึกได้ว่าเด็กหุหนวกก็คือเด็กที่ต้องการความเอาใจใส่ ความรักเหมือนเด็กปกติทั่วไป

4. สัมภาษณ์ทางอีเมลและโทรศัพท์ คุณจำเนียร พลสวัสดิ์ อธิบดีบรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์ ประพันธ์สารสิน ผู้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2557

1. คุณนฤมลพิมพ์ต้นฉบับเองและติดต่อมาทางกอง บก. เพื่อให้พิจารณาจัดพิมพ์ใช่ไหมคะ

ในช่วงนั้นสำนักพิมพ์ได้รับหนังสือของอาจารย์วิริยะมาจัดจำหน่าย ทางคุณนฤมลได้เห็นหนังสือเล่มนี้ก็เลยส่งหนังสือการต่อสู้กับชีวิตในโลกมืดมาให้ทางสำนักพิมพ์พิจารณา โดยส่งตัวอย่างหนังสือและพิมพ์เล่าประวัติส่วนตัวแนบมาด้วย

2. ทางสำนักพิมพ์ตัดสินใจจัดพิมพ์หนังสือเรื่องนี้เพราะเหตุใด

อันที่จริงสำนักพิมพ์มีนโยบายที่จะพิมพ์หนังสือแนวประวัติบุคคลที่ต่อสู้กับชีวิต เพื่อให้กำลังใจผู้คนในสังคมมานานแล้ว ทั้งบุคคลธรรมดาทั่วไปและผู้พิการ ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์วิกฤตทางเศรษฐกิจสำนักพิมพ์ก็ได้สนใจแนวทางนี้อยู่แล้ว ก่อนหน้านั้นได้พิมพ์หนังสือลักษณะธรรมะ ประยุกต์ของพระ นักคิด นักเขียนมาหลายเล่ม

3. คิดว่าการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของคนพิการที่มีระดับความพิการรุนแรงเช่นนี้ส่งผลอย่างไรต่อสังคมไทย

คิดว่าสังคมไทยจะได้หันมามองคนพิการอย่างที่เราควรจะเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่ คือให้โอกาสในการดำรงชีวิตและการทำงานให้มากกว่านี้ คืออยากให้เห็นว่าคนพิการมีศักยภาพและความสามารถเก่ง ๆ มากมาย ถ้าพวกเขาได้รับโอกาสที่เหมาะสม ดีกว่าสังคมจะให้พวกเขาเพียงความสงสารและจำกัดศักยภาพที่มีอยู่

4. คิดว่าผู้อ่านประทับใจแง่มุมใดในหนังสือเล่มนี้มากที่สุด

ความประทับใจที่ผู้อ่านได้รับคือประสบการณ์การต่อสู้ของผู้เขียนที่พยายามยืนหยัดให้อยู่ด้วยตัวของตัวเองแม้ว่าจะพบพานกับอุปสรรคนานัปการ ทำให้สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อ่านซึ่งมีโอกาสมากกว่า ไม่เกิดความท้อแท้กับปัญหาที่เข้ามาพบพาน

โดยส่วนตัวแล้วทั้งกับการต่อสู้ชีวิตของผู้เขียนเป็นอย่างมาก มีความวิริยะอุตสาหะมากกว่าบุคคลธรรมดาหลายเท่าตัว การเขียนที่เล่าประสบการณ์ชีวิตที่ไม่พุ่มพวยและโทษชะตากรรมเหมือนคนที่เข้าใจธรรมะ

แต่ในความเป็นจริงของสังคมไทยก็น่าอ่านไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก ทำให้ไม่ได้รับการพิมพ์ซ้ำ การขายเป็นไปได้ไม่ดีนัก ทั้งที่ทางสำนักพิมพ์และผู้เขียนคิดว่าสร้างแรงบันดาลใจให้กับสังคม แม้กระทั่งสื่อสารมวลชนก็ไม่ได้เอ่ยถึงหนังสือเล่มนี้ตามที่ควรจะเป็น

5. คิดว่าเรื่องเล่าประสบการณ์ของคนพิการมีพลังอย่างไร

ในส่วนตัวเชื่อว่ามีนะ ถ้าใครได้อ่านอย่างน้อยเขาก็คงมีกำลังใจ รู้สึกว่ายังมีคนพิการที่ต้องต่อสู้อะไรอีกหลาย ๆ อย่าง อย่างน้อยเป็นกำลังใจให้คนที่กำลังท้อแท้ได้ แต่โอกาสที่คนจะมาเสฟไม่ค่อยมี เพราะว่าโดยพื้นฐานของบ้านเราไม่ใช่เป็นคนรักการอ่านมากมายนัก หนังสือเนื้อหาที่มีพลังแต่ส่วนที่จะเชื่อมต่อกับสังคมอย่างไรนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายนัก แต่ถ้าสื่อที่วีไปพูดถึงก็จะกระจายสู่สังคมมากขึ้น ก็เชื่อว่าจะมีพลังสร้างกำลังใจได้มากกว่านี้ น่าเสียดายว่าถ้าไม่ใช่เรื่องที่เป็นกระแส สื่อมวลชนก็ไม่ค่อยใส่ใจนัก

6. คิดว่า ชีวิตอิสระ สำหรับคุณนฤมลหมายความว่าอย่างไร

น่าจะหมายถึงการได้เลือกอาชีพที่เขายากจะเลือก เพราะสมัยก่อนนั้นอาชีพคนพิการก็จะเป็นขายล็อตเตอรี่ เป็นคนนวด หรือให้อยู่แต่ในบ้าน ซึ่งเป็นอะไรที่จำกัด แต่พอได้รับการศึกษาและออกมาสู่สังคมเขาสามารถเป็นนักเขียน นักร้อง นักดนตรี หรืออาชีพอื่นๆ ตามถนัด เป็นอาชีพที่เขาสามารถเลือกได้พอประมาณ ถือเป็นการสร้างทางเลือกเพิ่มเติม

5. สัมภาษณ์ทางอีเมล คุณอัฐพงศ์ เพลินพุกษา บรรณาธิการสำนักพิมพ์ไอมายก๊อด ผู้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง แม่มืด เจียบังัน มีอาจขวางกั้น เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2557

1) แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ทำให้ตัดสินใจจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้คืออะไร เพราะหนังสือเล่มนี้ไม่ได้พิมพ์มานานมากแล้ว

แรงบันดาลใจจริง ๆ คือ ตั้งแต่เริ่มเป็นวัยรุ่น เริ่มอ่านหนังสือ ก็มักจะได้อินคนพูดถึงชีวิตของเฮเลน เคลเลอร์ และหนังสือ The Story of My Life บ่อยมาก จนชักเริ่มสนใจว่าคนคนนี้เป็นใคร มีความน่าสนใจอย่างไร และหนังสือ The Story of My Life พูดเกี่ยวกับอะไร พอหาข้อมูลเพิ่มเติมและหาหนังสือมาอ่านก็เลยเข้าใจ และก็แอบคิดว่าสักวันหนึ่งถ้ามีโอกาสก็อยากเอาหนังสือเล่มนี้มาแปลและจัดพิมพ์เป็นภาษาไทย คิดว่าเรื่องราวชีวิตของเฮเลนน่าจะทำให้คนอ่านได้ประโยชน์ ได้ข้อคิด มุมมอง แรงบันดาลใจ หรือได้กำลังใจเล็ก ๆ ไปบ้าง และก็ได้รับความเพลิดเพลินจาก “เรื่องเล่า” จากชีวิตจริง

ที่คิดพิมพ์ขึ้นมาใหม่หลังจากที่เล่มนี้ไม่ได้พิมพ์มานานมาก เพราะเห็นว่าชีวิตของเฮเลนและหนังสือ The Story of My Life มีความเป็นสากลและมีคุณค่าน่าแบ่งปัน ไม่อยากให้หายไปกับกาลเวลา รู้สึกว่าคนรุ่นใหม่และสังคมไทยยุคนี้ น่าจะรับรู้เรื่องราวชีวิตของเฮเลนและหนังสือเล่มนี้บ้าง ไม่ใช่เป็นที่รู้จักแต่ในหมู่คนที่เป็นผู้ใหญ่ในยุคก่อนหรือคนในวงแคบ ๆ

2) มีปัจจัยใดสนับสนุนการจัดพิมพ์บ้าง

ชื่อเสียงของผู้แต่ง เฮเลน เคลเลอร์ ก็มีส่วนมาก เพราะเป็นบุคคลที่มีเกียรติประวัติเป็นที่ประจักษ์ มีชีวิตที่โดดเด่น มีความน่าเชื่อถือและมีชีวิตที่น่าสนใจ ทำให้คนทั่วไปอยากรับฟังสิ่งที่เฮเลนถ่ายทอดออกมา

จริง ๆ ตอนทำไม่ได้มองเรื่องความต้องการของการตลาด คิดแค่ว่าหนังสือเล่มนี้ดีนะ และก็อยากทำ แค่นั้นจริง ๆ ถ้ามองในเชิงการตลาด เราอาจรู้สึกว่ามันน่าทำเล่มนี้ออกมาก็ได้ เพราะแทบไม่มีอะไรดึงดูดใจ “ตลาด” ของคนยุคนี้ เนื้อเรื่องก็ไม่ได้เร้าอารมณ์อะไร คนไทยก็แทบไม่รู้จักรว่าผู้เขียนเป็นใคร และก็ไม่ใช่หนังสือในกระแส ถึงแม้จะดังในต่างประเทศ

3) นโยบาย / ทัศนคติของสำนักพิมพ์ช่วยส่งเสริมการจัดพิมพ์หนังสือของคนพิการหรือไม่อย่างไร

สำนักพิมพ์ไม่ได้มีนโยบายทางด้านนี้โดยตรง แต่ก็มักจะสนใจจัดพิมพ์หนังสือจากเรื่องจริง ชีวิตจริง จากคนเขียนที่ถ่ายทอดประสบการณ์ในการเผชิญและเอาชนะความยากลำบาก และข้อจำกัดของชีวิตจริง ๆ เพราะคิดว่าเรื่องเล่าจากปากของผู้ที่เคยผ่านประสบการณ์มาจริง ๆ มันมีพลังเสมอ ไม่ว่าจะถ่ายทอดออกมาอย่างไรบ้างแค่นั้น หนังสือหลายเล่มของสำนักพิมพ์ก็จะเป็นประเภทนี้

4) คิดว่าการจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของคนพิการที่มีระดับความพิการรุนแรง เช่นนี้มีผลอย่างไรต่อสังคม

ยอมรับว่าตอนพิมพ์ไม่ได้คิดอย่างเป็นระบบระเบียบว่าจะมีผลอะไร ไม่ได้คิดถึงขั้นว่าจะมีผลอะไรต่อสังคมโดยรวม คิดแค่ว่ามันอาจจะช่วยเปิด/เชื่อมโลกทัศน์ของกันและกันขึ้นมาได้บ้าง และเป็นกำลังใจให้กันได้บ้าง

5) คิดว่าผู้อ่านสนใจหรือประทับใจแง่มุมใดในหนังสือเล่มนี้

เดานะ คิดว่าน่าจะสนใจว่าเฮเลนที่มีข้อจำกัดทางร่างกายขนาดนี้จะผ่านช่วงต่าง ๆ ในช่วงต้นวัยมาได้อย่างไร เจออุปสรรคอะไรบ้าง สนใจทัศนคติของเฮเลน รวมถึงอารมณ์ความรู้สึก และความคิดของเฮเลนในขณะที่อยู่ในภาวะที่ท้าทายต่าง ๆ และน่าจะประทับใจความทุ่มเทของครูแอนน์ด้วย

6) จุดเด่นและจุดที่พัฒนาได้อีกของหนังสือเล่มนี้คืออะไร (ในมิติไหนก็ได้ค่ะ ทั้งเนื้อหา ภาษารูปแบบหนังสือ ฯลฯ)

ส่วนตัวคิดว่าจุดเด่นอย่างหนึ่งของหนังสือเล่มนี้คือ บอกเล่าจากประสบการณ์จริง ชีวิตจริง ผ่านมุมมองของผู้ที่อยู่ในภาวะนั้นจริง ๆ และไม่เน้นการบีบคั้นเร้าอารมณ์ ไม่เขียนให้ดราม่า เขียนบรรยายเรื่องราว อารมณ์ ความคิด ไปแบบเรื่อย ๆ เรียบ ๆ ง่าย ๆ ตามที่เป็นจริง

ในเรื่องการทำต้นฉบับถ้าไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องข้อจำกัดใด ๆ ก็อยากขีดเกลากษาให้ นุ่มเนียนสละสลวยกว่านี้อีกสักหน่อย ซึ่งต้นฉบับที่แปลและปรับแก้มาร่างแรกจะมีการใช้ภาษาที่พลู๊ว ไหวละเมียดละมุนกว่าที่ปรากฏในตอนนี้อยู่หลายช่วงตอน แต่เกิดเป็นประเด็นขึ้นมาว่าถ้าเป็นแบบนี้ เราอาจจะแปลออกมาเกินอารมณ์ต้นฉบับ ซึ่งมันจะไม่สอดคล้องกับลักษณะการใช้ภาษาของเฮเลนที่ มักจะไม่เน้นความหยาดเยิ้มในการบรรยาย แต่มักจะเขียนแบบตรง ๆ กระชับ สั้น และมีความรัดกุม ในการเลือกใช้คำต่าง ๆ เสมอ สุดท้ายเลยมาได้ข้อสรุปกันว่าในบางจุดเราอาจต้องยอมลดความ สวยงามพลู๊วไหวในการใช้ภาษาลงเพื่อให้สะท้อน/สอดคล้องกับอารมณ์และการใช้คำตามต้นฉบับ พยายามให้ได้สมดุล

และที่พัฒนาได้อีกคือ เพิ่มเชิงอรรถในส่วนต่าง ๆ ที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจชีวิตและสภาวะเงื่อนไขของผู้มีข้อจำกัดทางร่างกายและจิตใจ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงาน หรือองค์กรจะทำงานด้านการเผยแพร่ความเข้าใจ ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือทางด้านนี้

7) คิดว่าเรื่องเล่าประสบการณ์มีพลังอย่างไร

มีพลังตรงที่มันไม่แห้งแล้ง มันมีชีวิตและเลือดเนื้ออยู่ในนั้น มันทำให้คนเสพ/คนรับ สารเชื่อมโยงอารมณ์ความรู้สึกได้ง่ายกว่าปกติ เวลาสื่อสารผ่านเรื่องเล่ามันจะเกาะติดและสัมผัส ความรู้สึกของคนขึ้นอีกระดับ

8) คิดว่า ชีวิตอิสระ หมายความว่าอย่างไรในมุมมองของเฮเลน

ตีความส่วนตัวคือ ชีวิตที่มีศักดิ์ศรี มีเกียรติ มีประโยชน์ มีคุณค่าในตัวเอง

6. สัมภาษณ์ทางอีเมล รศ.ดร. อมร แสงมณี ที่ปรึกษาการจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง *แม่มิด เจียบงัน มิ อาจขวางกั้น* เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2557

1) รู้จักหนังสือ The Story of My Life จากที่ใด

เว็บไซต์ที่พูดถึง Helen Keller จำไม่ได้ว่าชื่อเว็บอะไร

2) คิดว่าหนังสือเล่มนี้มีคุณค่าด้านใดบ้าง และที่เห็นเด่นชัดคือด้านใด

- การมองชีวิตด้านบวกช่วยให้ชีวิตผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคได้

- ทักษะคติของครอบครัว/บุคคลแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการของผู้พิการ
- ความพิการไม่ใช่อุปสรรคในการเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม

3) การมีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือเล่มนี้มีประโยชน์กับตนเองในด้านใด

- จิตใจเข้มแข็งกว่าที่เข้มแข็งอยู่แล้ว
- ตระหนักถึงความสำคัญของประสาทสัมผัสทั้งห้า
- เกิดแรงบันดาลใจในการเขียนหนังสือบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับ Helen Keller

4) สิ่งประทับใจในหนังสือเล่มนี้และอยากส่งต่อถึงผู้อ่านคืออะไร

- ความรักและทัศนคติด้านบวกช่วยให้มนุษย์มีความสุขได้
- ความเมตตาและความเสียสละเป็นบ่อเกิดของทุกสิ่ง

5) ในขณะที่ให้คำปรึกษางานแปลชิ้นนี้รู้สึกอย่างไรและพบปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างหรือไม่

ไม่ขอเรียกว่าปัญหาและอุปสรรค ขอเรียกว่าความท้าทายมากกว่า เพราะมันสอนให้เรทำงานอย่างสุดกำลัง คือจะยอมแพ้ไม่ได้ ต้องพยายามหาความหมายที่ถูกต้องให้ได้ ไม่ว่าจะยากแค่ไหน

7. สัมภาษณ์ทางอีเมล คุณวาริน วรรณประสาท บรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์อินสปายร์ ผู้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง *ชีวิตไร้ขีดจำกัด* เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2557

1) สาเหตุที่จัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้

แนวทางของสำนักพิมพ์คือเราต้องการสร้างแรงบันดาลใจให้กับใครก็ตามที่ต้องการกำลังใจอยู่แล้ว ที่ผ่านมาก็ออกหนังสือแนวนี้อย่างต่อเนื่อง เมื่อเราได้ต้นฉบับเล่มนี้ เราเห็นถึงพลังของผู้เขียน เริ่มตั้งแต่ภาพปกเลย มันสร้างความน่าทึ่งอย่างมาก กับเล่มนี้เราหวังจะให้เกิดปรากฏการณ์การสร้างพลังใจให้คนไทยไม่ท้อแท้เมื่อเจออุปสรรคใดๆ หรือเมื่อเจอเรื่องที่ไม่คาดคิดมาก่อน ผู้เขียนทำให้เราเห็นพลังใจอันสูงส่งและความรักที่เขามีต่อตัวเองซึ่งทำให้เขาฝ่าฝันอุปสรรคต่างๆ มาได้

2) นโยบาย / ทัศนคติของสำนักพิมพ์ช่วยส่งเสริมการจัดพิมพ์หนังสือของคนพิการหรือไม่อย่างไร

เราไม่ถึงกับออกเป็นนโยบายว่า เราจะจัดพิมพ์หนังสือของคนพิการ แต่เรายกย่องบุคคลต้นแบบที่จะเป็นแรงบันดาลใจให้คนอื่นได้ ซึ่งที่ผ่านมาก็มีผู้พิการรวมอยู่ด้วย เช่น เลน่า มาเรีย จากเรื่องบันทึกจากปลายเท้า และครูไพบูลย์ ในเรื่อง ครูไพบูลย์ เป่หลังคอมผู้ไม่ยอมจำนนต่อคำเหยียดหยัน และเราก็ยังมุ่งมั่นต่อไปที่จะผลิตหนังสือเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คน ไม่ว่าต้นเรื่องจะมาจากผู้พิการหรือไม่

3) คิดว่าคุณค่าที่เด่นชัดของหนังสือเล่มนี้มีอะไรบ้าง

สิ่งสำคัญที่สุดที่เราได้รับจากหนังสือเล่มนี้คือ กำลังใจ และ ทศนคติเชิงบวก ซึ่งผู้อ่านจะสัมผัสได้ตลอดเวลาที่อ่าน ผู้เขียนได้รับกำลังใจที่สำคัญจากครอบครัว ประกอบกับมีทศนคติเชิงบวกและศรัทธาในตนเอง สิ่งเหล่านี้ได้ผลักดันให้ผู้เขียนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความหวัง แม้จะท้อบ้างอย่างคนทั่วไปแต่ก็ลุกขึ้นมาได้ด้วยพลังที่เต็มเปี่ยมถึงขั้นที่สามารถส่งมอบพลังใจเหล่านั้นให้กับคนทั่วโลกได้

4) การจัดพิมพ์เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของคนพิการที่มีระดับความพิการรุนแรงเช่นนี้มีผลอย่างไรต่อทางสำนักพิมพ์ วงการหนังสือเมืองไทย และสังคมโดยรวม

หนังสือเล่มนี้ได้รับการตอบรับที่ดีมาก ด้วยตัวของเจ้าของเรื่องที่น่าอกจากจะพิการรุนแรงแล้ว ความสำเร็จของเขาในวันนี้ นับเป็นความสำเร็จที่เรียกว่าระดับโลก เหล่านี้จึงส่งผลสะท้อนในวงกว้างได้ไม่ยาก สำหรับสำนักพิมพ์ก็ถือเป็นความภาคภูมิใจที่เราได้ทำหน้าที่นำเสนอสิ่งที่มีคุณค่านี้ และเมื่อได้รับการตอบรับที่ดีกลับมาด้วย ก็ยังเป็นการสนับสนุนปณิธานให้เราสรรหาต้นฉบับดีๆ เช่นนี้อีกเพื่อคนไทยเราทุกคน

เมื่อหนังสือสักเล่มจากสำนักพิมพ์ประสบความสำเร็จ ได้รับความสนใจจากสังคม และเป็นหนังสือที่ดี ก็อยากให้ถือโอกาสนี้เป็นการจุดประกายให้สำนักพิมพ์ต่างๆ คัดสรรต้นฉบับดีๆ มาให้เราได้อ่านกัน ทำให้เป็นหนังสือสะอาด เพื่อพัฒนาไปสู่สังคมสะอาด

5) คิดว่าผู้อ่านสนใจหรือประทับใจแง่มุมใดในหนังสือเล่มนี้มากที่สุด

ผู้อ่านน่าจะเริ่มสนใจที่ตัวเจ้าของเรื่องก่อน ด้วยความที่เขาไม่เหมือนคนธรรมดาทั่วไป และเป็นคนดัง แต่เมื่อได้สัมผัสผลงานเขาแล้ว สิ่งที่เป็นความงดงามที่สุดที่จะสร้างความประทับใจก็คือ พลังใจและความคิดบวกที่มีไม่รู้จักจบสิ้น การถ่ายทอดทศนคติเชิงบวกและการส่งต่อกำลังใจให้ผู้อื่นของผู้เขียนมีความเป็นธรรมชาติ เราจะรู้สึกอีกเท็มและมีกำลังใจไปด้วยเมื่อเขาเล่าเรื่องใดๆในชีวิตของเขา บุคลิกที่น่ารัก ตลก และมีเสน่ห์ส่งผ่านมากับตัวหนังสือด้วย

6) คิดว่า เรื่องเล่าประสบการณ์ มีพลังอย่างไร

ทุกอย่างเป็นความจริง ไม่ว่าจะสุข-ทุกข์กำลังดีหรือเกินพอดี อย่างไรก็ตามล้วนเป็นความจริง ที่ผู้รับสารนั้นจะมีความรู้สึกคล้อยตามไปด้วยอยู่แล้วส่วนหนึ่ง และยิ่งถ้าเป็นประสบการณ์ที่เคยได้รับมาเหมือนกันจะยิ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกร่วมมากขึ้น อะไรก็ตามที่อยู่บนพื้นฐานของความจริง มันทรงพลังกว่าเรื่องแต่ง แม้จะเป็นกรณีที่ไม่ได้เกิดบ่อยๆ หรืออาจมีกรณีเดียวในโลก หากผู้ร่วมประสบการณ์ไม่ได้ แต่ก็ยังอยู่บนพื้นฐานของคนจริง มีตัวตนจริง จึงกลายเป็นที่กล่าวขวัญไป

7) คิดว่าในมุมมองของคุณนึก คำว่า “ชีวิตอิสระ” หมายความว่าอย่างไร

อิสระที่ได้ทำตามความตั้งใจของตนเองตามที่พระเจ้าได้มอบหมายมาให้เขา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้แต่งหนังสือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้แต่ง

นัช / ผมคือ...ออทิสติก

นัช เกิดเมื่อพ.ศ. 2530 เป็นเด็กในกลุ่มอาการออทิสติกที่มีพัฒนาการใกล้เคียงกับเด็กทั่วไป ตั้งแต่เด็กชอบเรียนดนตรี เขาเล่นเครื่องดนตรีได้หลายชนิด ทั้งอเล็กโทน ฟลูต กีตาร์ เปียโน และแต่งเพลงด้วย ขณะเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมินประชาต นัชได้ร่วมแสดงความสามารถทางดนตรีในงาน “ด้วยพลังสู่ความหวัง : ราตรีการกุศลเพื่อบุคคลออทิสติก” จัดโดยสมาคมนักเรียนเก่าโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อหารายได้สมทบทุนมูลนิธิและสถาบันต่าง ๆ เพื่อเด็กพิเศษ เขามีความฝันว่าเมื่อเรียนจบแล้วอยากเป็นนักดนตรีและครูสอนดนตรี

ลอนสัน โหลคำ / พู่กันกับปลายเท้า...และหัวใจไม่เคยยอมแพ้

ชาวจังหวัดเลย พิการแต่กำเนิดโดยไม่มีแขนทั้งสองข้าง การศึกษาจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากระบบการศึกษานอกโรงเรียน ความรักในงานศิลปะเกิดขึ้นขณะฝึกอาชีพที่ศูนย์ฟื้นฟูผู้พิการเขาฝึกฝนวาดรูปด้วยเท้าจนชำนาญ ได้รับโอกาสจากพระคุณเจ้ายอด พิมพิสาร ประมุขสังฆมณฑลอุดรธานีทำให้ได้วาดภาพที่ส่งชมณฑลอุดรธานี และขายภาพจนเป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ รางวัลแห่งความภาคภูมิใจที่ได้รับคือ รางวัลหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ในฐานะคนพิการดีเด่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิต พ.ศ. 2541 และผู้พิการดีเด่นจังหวัดเลย ปี 2541 จากศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดเลย

ดำ ตีลิป / จะปิ่นป้าย บันได้ฝัน

ชื่อจริงคือ ก้องภพ แก้วเรือง เกิดพ.ศ. 2529 ในครอบครัวชาวนา จังหวัดสกลนคร เขาเกิดมาโดยแขนซ้ายไม่มีมือ ขาขวามีเพียงเข่า และขาซ้ายมีเกือบถึงส่วนที่เป็นข้อเท้า ไม่มีเท้าทั้งสองข้าง ดำชื่นชอบการเล่นดนตรีโดยคิดหาวิธีการ เช่น ใช้เชือกมัดแผ่นพลาสติกเข้ากับแขนเพื่อทำเป็นปิ๊กติดกีตาร์ มีความสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้หลายประเภท ทั้งกีตาร์ เบส พิณอีสาน กลอง โปงลาง ฉิ่ง ฉาบ เขาเป็นที่รู้จักจากการออกรายการตีลิป ช่วงต้นดารา ส่งผลให้ได้เข้าทำงานในวงการบันเทิง ทั้งงานภาพยนตร์ ละคร และเพลง สำหรับงานเพื่อสังคมได้อุทิศตนทำงานให้กับมูลนิธิขาเทียม ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สุทิน จันทา / หนักกระสุน

เกิดเมื่อ พ.ศ. 2503 ที่จังหวัดพิจิตร หลังออกจากโรงเรียนตอน มศ. 2 ได้เข้าฝึกอาชีพช่างซ่อมวิทยุ-โทรทัศน์ที่ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง ทำให้ได้พบรักและแต่งงานกับเพื่อนที่เรียนรุ่นเดียวกัน ประสบการณ์ทำงานมีหลากหลาย ทั้งซ่อมวิทยุโทรทัศน์ ตั้งโรงงานผลิตวีลแชร์ เปิดร้านขายหนังสือ เปิดร้านขายปลาสดงาม แต่กิจการที่สร้างรายได้ให้เป็นอย่างดีคือขายสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยริเริ่มไปขายในห้างสรรพสินค้า นอกจากนี้ยังทำงานเพื่อสังคม ก่อตั้งกลุ่มก้าวนำค้าสลากซึ่งมีสมาชิกเป็นองค์กรคนพิการที่ประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล และก่อตั้งมูลนิธิสุทิน จันทา เพื่อคนพิการและสังคมไทย

ประวัติ วัชรธรมย์ / ประวัติ วัชรธรมย์ มนุษย์ล้อ...หัวใจเหล็ก

ประวัติ วัชรธรมย์ เป็นชาวจังหวัดสระแก้ว เขาเป็นโปลิโอที่ขาข้างขวาตั้งแต่กำเนิด เริ่มสนใจกีฬาวีลแชร์ในขณะที่เรียนที่โรงเรียนศรีสังวาลย์ จากนั้นได้เข้าร่วมการแข่งขันรายการสำคัญ ทั้งในและต่างประเทศจนกระทั่งได้เป็นนักกีฬาทีมชาติ ได้รับเหรียญรางวัลจากการเข้าร่วมแข่งขันวีลแชร์เรซซิ่งในพาราลิมปิกเกมส์หลายสมัย ในพ.ศ. 2547 ประวัติได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นตติยดิเรกคุณาภรณ์

ไพบุลย์ พันธุ์เมือง / ครูไพบุลย์ เป็หลังค่อม ผู้ไม่ยอมจำนนต่อคำเหยียดหยัน

เกิดพ.ศ. 2484 ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เขาป่วยด้วยโรคเกี่ยวกับกระดูกทำให้เขามีขนาดเล็กกว่าปกติ กระดูกและข้อมีลักษณะโปน ส่วนกระดูกสันหลังโค้งงอ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (เกียรตินิยมอันดับ 2) วิชาเอกศิลปศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ประสบการณ์ทำงานเป็นครูสอนวิชาศิลปะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ความสามารถที่โดดเด่นคือการวาดภาพ นอกจากนี้ยังมีผลงานบทกวี นวนิยาย และเรื่องสั้น โดยใช้นามปากกาว่า ผกายฟ้า ประกาศิต, พันธุ์ ชุมพร, พร เมืองใต้, เทียน ส่องธรรม รวมถึงใช้ชื่อ-นามสกุลจริงด้วย เป็นนักเขียนมีรางวัลและผลงานเรื่องสั้นได้รับการตีพิมพ์ในนิตยสารต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก รางวัลเชิดชูเกียรติที่สำคัญศิลปินดีเด่น สาขาวรรณศิลป์ จังหวัดชุมพร ในพ.ศ. 2545

โสภณ ฉิมจินดา / เดินด้วยใจไปกับมนุษย์ล้อมหัตถ์จรรยา

โสภณ ฉิมจินดา ประสบอุบัติเหตุระหว่างโบกรถไปสำรวจโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ร่างกายท่อนล่างไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ต้องอาศัยเก้าอี้ล้อในการเดินทาง เขาเข้าเรียนที่โรงเรียนอาชีวะพระ

มหาไถ่ พัทยา โดยเรียนรู้ด้านคอมพิวเตอร์กราฟิก ได้ส่งหนังสั้นเรื่อง “เก็บยิ้ม” เข้าประกวดและได้รับรางวัลชนะเลิศ รางวัลสร้างสรรค์ยอดเยี่ยม จากการประกวด Disability Film Awards 2008 ซึ่งจัดโดยสถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ สำหรับผลงานในวงการโทรทัศน์ เป็นผู้ดำเนินรายการล้อเล่นโลก โปรดิวเซอร์ผลิตรายการจับขามาคูย ตะลุยกสิบทิศ โสภณได้รับการยกย่องให้เป็นต้นแบบคนพิการไทยจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ณิชชารีย์ เป็นเอกชนะศักดิ์ / สุขที่คิดบวก

ชื่อเล่นคือน้องธัญญ์ หลังประสบอุบัติเหตุตกลงไปบนรางรถไฟฟ้าที่ประเทศสิงคโปร์ทำให้ต้องตัดขาทั้งสองข้าง น้องธัญญ์ได้รับพระราชทานขาเทียมผ่านทางศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ปัจจุบันศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สายวิทย์-คณิต โรงเรียนนาแตร์เดอี ได้เข้าร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ทั้งจัดนิทรรศการ ออกร้านทำขนมเค้กขาย เขียวก็ฟ้าสี นอกจากนี่ยังไปร้องเพลงให้กำลังใจทหารที่พักพิ้นอยู่ที่ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า, ร่วมเดิน-วิ่งออกกำลังกาย ฯลฯ และยังคงใช้ทัศนคติเชิงบวกในการดำรงชีวิต อนาคตตั้งใจจะเป็นจิตแพทย์

ซั่ม สภา-วพัตร์ / คุณทำได้อย่างผมมัย

ชื่อจริงคือ สภาพัตร์ ชูแจ่ม ในวัยเด็กเกิดอาการขาลีบ ไม่มีแรง ทำให้เดินไม่ได้ตั้งแต่อายุ 7 ขวบ การศึกษาเข้าเรียนในโรงเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปตั้งแต่ชั้นประถม จากชั้นมัธยมเรียนต่อสายอาชีพด้านซ่อมวิทยุโทรทัศน์ ระดับอนุปริญญาด้านการบริหารธุรกิจ เรียนระดับปริญญาตรีพร้อมกับทำงานด้วยจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏกำแพงเพชรในปี 2543 จากนั้นทำงานด้านคอมพิวเตอร์ และเขียนหนังสือ-บทความเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ทั้งยังได้รับเชิญไปบรรยายเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการในตำบลต่าง ๆ ทำให้ได้ช่วยเหลือคนพิการในหลายด้าน

กฤษณะ ละไล / กฤษณะทัวร์...อารยสถาปัตย์ ประตุสู่ “อิสรภาพ”

ชื่อสกุลเดิมคือ กฤษณะ ไชยรัตน์ เขาทำงานช่างมาตั้งแต่ พ.ศ. 2535 ได้ชื่อว่าเป็น “นักข่าว 11 นายกฯ” ในปี 2540 ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ทำให้สูญเสียการเคลื่อนไหวขาทั้งสองข้างและใช้เก้าอี้ล้อมาตั้งแต่นั้น เขายังคงทำงานในแวดวงสื่อสารมวลชนอย่างหลากหลาย ทั้งเป็นผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์และนักจัดรายการวิทยุ ปัจจุบันเป็นผู้จัดการโครงการทูตอารยสถาปัตย์และประธานคณะทำงานอารยสถาปัตย์ไทยสู่ประชาคมอาเซียน ทำงานผลักดันให้ทุกภาคส่วนของสังคมเห็นความสำคัญของอารยสถาปัตย์ ซึ่งเป็นการออกแบบสถานที่และบริการสาธารณะต่าง ๆ โดยยึดหลัก

สะดวก ปลอดภัย เป็นธรรม ทั้งถึง และเท่าเทียม ช่วยให้ทุกคนในสังคมได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวัน

นฤมล จันทรากุล / การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด, การต่อสู้กับชีวิตในโลกมืด เล่ม 2, ไปอเมริกาได้อย่างไร, แสงสว่างในโลกมืด

ชื่อจริงคือ นฤมล ไชยจันทร์ เกิดที่จังหวัดอุบลราชธานีเมื่อพ.ศ. 2479 สูญเสียการมองเห็นเนื่องจากเป็นโรคหัดและตาแดง เป็นต้อเมื่ออายุ 2 ขวบ ต่อมาเข้าเรียนที่โรงเรียนสอนคนตาบอดที่จนกระทั่งจบชั้นมัธยมศึกษา (ปัจจุบันคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ทำงานเป็นนักร้องในวงดนตรีเอ.บี.เอ็ม. (Amatuer Blind Music) เดินสายไปแสดงทั่วประเทศ และได้แยกมาตั้งวงเองโดยใช้ชื่อว่า บลูสกายแบนด์หรือวงดนตรีสีฟ้า จัดแสดงทั้งในและต่างประเทศ ด้านชีวิตครอบครัวสมรสกับคนพิการทางการมองเห็นเช่นเดียวกัน มีบุตรธิดา 3 คน ซึ่งเธอสามารถเลี้ยงดูลูกด้วยตนเอง

ด้านงานเขียนประเภทนวนิยาย ใช้นามปากกา “ดอกไม้ป่า” มีผลงานชื่อ *ในโลกสีดำ* (2524) และ *ชีวิตเพื่อน* (2524)

ทองเอียร หงส์ลดารมภ์ / สานฝันคนพิการ, หวานอมขมกลืนของคนพิการ, คนพิการฟ้องสังคม, ผู้ถูกทอดทิ้ง

เกิด พ.ศ. 2484 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีประสบการณ์ทำงานรับราชการ งานเอกชน และธุรกิจส่วนตัว ขณะอายุ 44 ปี ประสบอุบัติเหตุตกจากหลังช้างกลายเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวระดับรุนแรง หลังประสบอุบัติเหตุทำงานช่วยเหลือคนพิการ เคยทำงานให้กับสมาคมคนพิการและสภาคนพิการแห่งประเทศไทย จัดรายการวิทยุเพื่อคนพิการ และสิ่งที่ทำเสมอคือไปเยี่ยมและช่วยเหลือคนพิการที่ยากไร้หรือประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ

ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ / ผู้ชีวิต เคารวะสร้างโอกาส

ชื่อเดิมคือ เต็งเซ็ง แซ่เนา เกิดพ.ศ. 2495 ที่จังหวัดนครราชสีมา จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้วยผลการเรียนอันดับ 1 และได้รับรางวัลภูมิพลสำเร็จเนติบัณฑิตไทยจากเนติบัณฑิตยสภา, ระดับปริญญาโท สาขากฎหมายแพ่ง คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และได้ทุนไปเรียนปริญญาโท สาขากฎหมายภาษีอากร มหาวิทยาลัยฮาร์

วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้านการทำงานเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย นับเป็นคนพิการไทยคนแรกที่ได้เข้ารับราชการ

สุภัทราพร ต้นอธิคม / จากหัวไหล่...ไปถึงเบื้องบน, ไหม...ผู้ไม่ยอมแพ้ในร่างพิการ

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะอักษรศาสตร์ วิชาเอกวรรณคดีอังกฤษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประสบการณ์ทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ก่อนที่จะประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ทำให้ต้องรักษาตัวในห้องไอซียูเป็นเวลา 7 เดือน ร่างกายตั้งแต่หัวไหล่ถึงปลายเท้าขยับไม่ได้ เธอออกมาดำรงชีวิตอิสระกับผู้ช่วยเหลือคนพิการในขณะที่ทำงานและศึกษาต่อในระดับปริญญาโทที่คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม วิชาเอกวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำงานเกี่ยวกับคนพิการในฐานะเจ้าหน้าที่ประสานงานด้านสตรีพิการและการดำรงชีวิตอิสระฯ องค์การคนพิการสากลประจำภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งรองผู้อำนวยการ ที่ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการพญาไท กรุงเทพฯ

ก้าพล ทองบุญน่ม / จิตสดใส แม้กายพิการ

ชาวจังหวัดนครสวรรค์ การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง สาขาพลศึกษา ที่วิทยาลัยพลศึกษามหาสารคาม และสำเร็จปริญญาตรี วุฒิการศึกษบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ความสามารถเล่นกีฬาได้หลากหลาย ทั้งฟุตบอล วอลเลย์บอล ฮ็อกกี้ กระบี่กระบอง ว่ายน้ำ หลังประสบอุบัติเหตุขณะสอนกระโดดน้ำกลายเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวระดับรุนแรง ความทุกข์ใจผลักดันให้สนใจศึกษาธรรมะ ฝึกเจริญสติจนคลายทุกข์ แล้วแนะนำผู้อื่นในการปฏิบัติธรรม รวมถึงเขียนหนังสือเกี่ยวกับการเจริญสติ เช่น ทำให้ทำ ข้ามกระแส ปาฏิหาริย์แห่งความรู้สึกตัว ฯลฯ

ดร.ประกาย กิจธิคุณ / ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย, เปลี่ยนชีวิตให้คิดบวก, Giffy and Me กิฟฟี่และฉัน

สูญเสียการได้ยินในระดับที่มากคือ 110 เดซิเบลหลังจากเข้ารับการรักษาตัดต่อมทอนซิลเมื่ออายุ 7 ขวบ แม่สนับสนุนให้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไปจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระดับปริญญาโทด้านพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และปริญญาเอก สาขาประชากรศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล ถือเป็นคณิศการทางการไต้ยคนแรกของประเทศไทยที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก ปัจจุบันรับราชการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทงง โคตรชมภู / ชีวิตทงง

ชื่อเดิมคือ บุญทงง เป็นชาวจังหวัดหนองคาย เกิดเมื่อพ.ศ. 2509 ขณะอายุ 12 ปีเริ่มมีอาการของโรคกล้ามเนื้ออ่อนแรงขณะอายุ 18 ปีเดินไม่ได้ จากนั้นมือก็เริ่มอ่อนแรงและขยับไม่ได้เมื่ออายุ 25 ปี ทำให้ร่างกายใช้งานได้เพียง 10% เขามีความสามารถในการวาดรูปจนกระทั่งมีโอกาสเปิดสตูดิโอ ชื่อเสกศิลป์สตูดิโอ ผลงานศิลปะของเขาเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับคือ โล่พระราชทานคณิศการดีเด่นประจำปี 2540 จากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย รางวัลอันดับ 1 เหรียญทองจากการแสดงศิลปกรรม The Hebe Ransford Memorial Melbourne, Australia

เอกชัย วรรณแก้ว / ล้มให้เป็น ลูกให้ได้!

ชาวจังหวัดนครสวรรค์ เป็นลูกคนสุดท้ายในจำนวนพี่น้อง 5 คน เขาเกิดมาไร้แขน ขาและเท้า มีความยาวน้อยกว่าคนทั่วไป เขาจบการศึกษาระดับอนุปริญญา สาขาจิตรกรรมสากล วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ ก่อนเดินทางเข้ากรุงเทพฯ มาเรียนที่คณะจิตรกรรมสากล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตเพาะช่าง รูปร่างลักษณะ ท่าทางการเดินทำให้รุ่นพี่และเพื่อน ๆ ที่เพาะช่างเรียกเขาว่า “เพนกวิ้น”

เคนเน็ธ ฮอลล์ / ผม จักรวาล และสรรพสิ่ง

เกิดในไอร์แลนด์เหนือ เมื่อค.ศ. 1989 แม่บอกว่าเขาเป็นแอสเพอร์เกอร์ ซินโดรม (Asperger Syndrome: AS) ซึ่งอยู่ในกลุ่มออทิสติกสเปกตรัมตอนอายุ 8 ขวบ เขามีทัศนคติที่ดีกับ AS พรสวรรค์ของเขาคือการอ่านหนังสือและเรียนคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ยังเป็นสมาชิกของเมนซา (Mensa) สมาคมของบุคคลผู้มีไอคิวสูงด้วย เขายังได้รับคอมพิวเตอร์จากกระทรวงศึกษาธิการและได้รับการสนับสนุนให้เขียนหนังสือเกี่ยวกับ AS

ดอนนา วิลเลียมส์ / เป็นใครมาจากไหนก็ไม่รู้

ชาวออสเตรเลีย เกิดค.ศ. 1963 มีภาวะออทิสติกโดยแสดงให้เห็นตั้งแต่อายุ 2 ขวบ เธอเติบโตในครอบครัวที่มีแม่ด่าว่าและทุบตีเธอเสมอ ตั้งแต่เด็กต้องย้ายโรงเรียนบ่อยจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านศิลปศาสตร์และประกาศนียบัตรด้านการศึกษาจากมหาวิทยาลัย

Latrobe ตอนนามีความสามารถหลายประเภท ทั้งผู้ให้บริการปรึกษาเกี่ยวกับออสติก นักพูดที่เดินทางไปบรรยายทั่วโลก ศิลปินที่สร้างสรรค์ทั้งภาพเขียนและงานปั้น ผลงานได้รับการนำไปจัดแสดงทั้งในสหรัฐอเมริกา จีน และฮ่องกง นอกจากนี้ยังเป็นนักแต่งเพลง นักร้อง และนักเขียน

จ้าวตั้งจุน / ดวงใจแม่สูงตั้งตะวัน

เกิดในประเทศจีนราวค.ศ. 1951 อาศัยอยู่แถบกว้างอันเหมิน เธอเป็นโรคโปลิโอเมื่ออายุได้ 2 ขวบ ขาขวาเล็กจึงต้องใช้ไม้เท้าค้ำยัน เมื่อขึ้นชั้น ม.2 เกิดเหตุการณ์วุ่นวายทางการเมืองในประเทศจึงไม่ได้เรียนต่อ ได้เข้าทำงานเป็นพนักงานแกะสลักอักษรสำหรับตัวพิมพ์ตะกั่วในโรงพิมพ์ เธอสร้างครอบครัวกับคนรักชื่อต้าผิง ต่อมาคลอด นันนัน ลูกสาวที่สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง ตั้งจุนพยายามเลี้ยงดูลูกอย่างดีที่สุด ขณะเดียวกันก็อ่านหนังสือสมัครสอบการศึกษาระดับผู้ใหญ่อยู่ 7 ปีจึงสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ยังสนใจเขียนหนังสือนิทาน บทภาพยนตร์สำหรับเด็ก ต่อมาในค.ศ. 1991 บทความที่เป็นบันทึกเรื่องเล่าชื่อว่า “ชมตลาดยามรุ่งอรุณ” ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ปักกิ่ง และมีบทความเกี่ยวกับการศึกษา เรื่องสั้น ปกิณกะ และบทกลอนตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่องจนกระทั่งได้ทำงานในกองบรรณาธิการและเป็นนักข่าว

ลัดดา เทมมี ดักเวิร์ธ / พ.ท.หญิง ลัดดา เทมมี ส.ส. หญิงเลือดไทย ในสหรัฐฯ, พ.ท.หญิง ลัดดา เทมมี ส.ส. คนไทยในสภาอเมริกา

ลูกสาวของทหารกองทัพอเมริกา กับสาวไทย ขณะเรียนปริญญาโทเธอสมัครเข้าร่วมกองทัพสหรัฐฯ เลือกที่จะเป็นนักบินเฮลิคอปเตอร์เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่ทำให้ผู้หญิงสามารถออกรบได้ ขณะเข้าร่วมสงครามอิรักในฐานะนักบิน เฮลิคอปเตอร์ที่เธอขับถูกยิง เทมมีต้องสูญเสียขาทั้งสองข้างและแขนขวาเกือบทั้งหมด เธอได้รับเหรียญกล้าหาญและเพิ่มยศเป็นพันโท จากนั้นทำงานด้านกิจการทหารผ่านศึกและเข้าสู่การทำงานด้านการเมือง ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งกลายเป็นส.ส.เชื้อสายไทยคนแรกในประวัติศาสตร์ที่เข้าทำงานในรัฐสภาสหรัฐอเมริกา

เอ็มมานูแอล ลาบอริ / นางนวลในโลกเจียบ

เป็นนักแสดงชาวฝรั่งเศส เกิดในครอบครัวของคนहुได้ยีนแต่เธอ हुหนวตั้งแต่เกิด ขณะเรียนชั้นมัธยมถูกโรงเรียนบังคับให้อ่านริมฝีปากและฝึกพูด ห้ามใช้ภาษามือตามนโยบายของรัฐบาล เธอรู้สึกไม่พอใจมากและต่อมาได้เข้าร่วมการประท้วงของคนहुหนวที่ปารีส เรียกร้องให้รัฐบาลรับรอง

สถานภาพของภาษามือฝรั่งเศส ด้านเส้นทางการแสดงเริ่มต้นที่โรงละครคนหูหนวกแห่งแวงแซนโดยเริ่มฝึกจากการแสดงละครหน้าฉาก หลังสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายได้ตอบรับการทาบทามของผู้กำกับชื่อ ฌอง ดาลริก ที่เสนอให้เธอรับบทเป็นซาร่าห์ หญิงสาวหูหนวก ตัวเอกในละครเรื่อง *Les enfants du silence* การรับบทนี้ส่งผลให้เธอได้รับเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลโมลิเยร์ และได้รับรางวัลในฐานะนักแสดงละครหญิงยอดเยี่ยม ปี 1993 นับเป็นคนหูหนวกคนแรกที่ได้รับรางวัลโมลิเยร์

ฌ็อง-โดมินิก โบบี / ชุดประดาน้ำและผีเสื้อ

เกิดที่ปารีส ในค.ศ. 1952 เขาเป็นนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ และในค.ศ. 1991 ได้ดำรงตำแหน่งบรรณาธิการบริหารนิตยสาร ELLE ขณะอายุ 43 ปีเกิดอาการเส้นโลหิตในสมองแตก กลายเป็นอัมพาตทั้งตัว สามารถเคลื่อนไหวศีรษะได้เพียงเล็กน้อยและเลิกเปลือกตาซ้ายได้ ขณะป่วยอยู่เขาได้จัดตั้งสมาคมผู้ช่วยอัมพาตทั้งตัว (A.L.I.S.) เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยให้ดำรงชีวิตได้ในฐานะคนคนหนึ่งในสังคม ช่วงระหว่างอยู่ที่โรงพยาบาลเขาตั้งใจเขียนหนังสือเล่มหนึ่งที่เขียนโดยใช้วิธีเลิกเปลือกตาเมื่อถึงตัวอักษรที่ต้องการ โดยคนท้องจะค่อย ๆ จดตัวอักษรที่ละตัวจนกว่าจะจบเล่ม ใช้เวลาทำงานร่วมกันนานกว่า 2 เดือน หนังสือเล่มนี้มีชื่อว่า *Le Scaphandre et Le Papillon* โบบีเสียชีวิตเมื่อวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ. 1997 หลุมศพของเขาอยู่ในสุสานแปร์ ลาแซส

เลน่า มาเรีย คลิงวัลด์ / บันทึกจากปลายเท้า

เลน่า เกิดมาไม่มีแขน ขาซ้ายสั้นกว่าขาขวาค้างหนึ่ง มีเพียงขาข้างขวาเท่านั้นที่สมบูรณ์แข็งแรง เธอประสบความสำเร็จในฐานะนักกีฬาว่ายน้ำทีมชาติสวีเดน ได้รับเหรียญรางวัลมากมายจากการแข่งขันระดับนานาชาติ ด้านการศึกษาเข้าเรียนที่วิทยาลัยการดนตรี หลังเรียนจบเป็นนักร้องโดยเดินสายแสดงคอนเสิร์ตในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก นอกเหนือจากการร้องเพลง เลน่ายังมีความสามารถด้านการวาดภาพด้วยปากและเท้า ผลงานได้จัดแสดงในนิทรรศการศิลปะจำนวนมาก รางวัลเกียรติยศสำหรับชีวิตคือได้รับพระราชทานเหรียญเชิดชูเกียรติจากสมเด็จพระราชา

อิชตีคาร์ลที่ 16 กุสตาฟแห่งสวีเดน จากการสร้างผลงานอันน่าชื่นชมในฐานะศิลปิน นักกีฬา และคนพิการต้นแบบสำหรับประเทศสวีเดนและต่างประเทศ

โอโตทาเกะ อิโรทาตะ / ไม่ครบห้า

เกิดที่โตเกียวในค.ศ. 1976 เขาเกิดมาไม่มีแขนขาจากความบกพร่องทางพันธุกรรมที่เรียกว่า Congenital Tetra Amelia พ่อแม่สนับสนุนให้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไป การศึกษาจบชั้นประถมศึกษา

จากโรงเรียนประถมโยงะ เขตเซตตากายะ เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนมัธยมโยงะ มัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนมัธยมโทยามะ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะ เศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยวาเซดะ ด้านประสบการณ์ทำงานเคยเป็นผู้สื่อข่าวกีฬา ก่อนที่จะ เริ่มต้นอาชีพครูที่โรงเรียนประถมซูกินามิ โดยอน โนโตเกียะ เนื่องจากต้องการอบรมให้เยาวชนญี่ปุ่น ยอมรับว่าธรรมชาติสร้างให้แต่ละคนเกิดมาแตกต่างกันเพื่อจะได้ไม่เลือกปฏิบัติกับผู้ที่แตกต่างจาก ตนเอง

กุนจิ นานาเอะ / ทางของเบอร์นา

เกิดที่จังหวัดนิงาตะ ประเทศญี่ปุ่น เมื่ออายุ 27 ปี ดวงตาทั้งสองข้างบอดด้วยโรคเบห์เจต (Behcet) ซึ่งเป็นโรคที่อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายรวมถึงเส้นประสาทตาหรือม่านตาอักเสบ ด้านสามี เป็นผู้พิการทางการเห็นตั้งแต่ยังเด็ก ความใฝ่ฝันคืออยากมีลูก กระทั่งได้ลูกชายในปี 1982 ในช่วงนั้น กุนจิใช้ชีวิตร่วมกับ เบอร์นา สุนัขจิ้งจอกตาบอดตัวแรกของเธอ และอยู่ร่วมกันเป็นเวลานานถึง 13 ปี กุนจิได้เดินสายบรรยายเกี่ยวกับสุนัขจิ้งจอกตาบอดและยังเป็นสมาชิกสมาคมวรรณศิลป์แห่งญี่ปุ่น สมาชิกชมรมนักเขียนตาบอดแห่งญี่ปุ่นด้วย

ชา ชุก ยอน / โทมัส ดูปส์ชา ดวงตาของฉัน

เกิดเมื่อ ค.ศ. 1958 ที่เมืองปูซาน ประเทศเกาหลีใต้ในครอบครัวฐานะปานกลาง หลังจาก แต่งงานและคลอดลูกคนแรกได้ย้ายไปอยู่ในชนบท ยึดอาชีพเกษตรกร จนกระทั่ง ค.ศ. 1992 ประสบ อุบัติเหตุสารเคมีที่ใช้พ่นต้นไม้เกิดระเบิดใส่ใบหน้าทำให้ตาบอด ต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาลนาน ถึง 3 ปี เมื่อกลับมาอยู่บ้านเธอได้ตัดสินใจที่จะดำรงชีวิตอิสระจึงแยกไปอยู่เพียงลำพังในกรุงโซล และ ได้รับสุนัขนำทางตัวแรกชื่อ โทมัส จากนั้นเธอเข้าเรียนที่โรงเรียนสอนคนตาบอด หลังเรียนจบทำงาน เป็นครูสอนเด็กตาบอดที่โรงเรียนฮันบิทในกรุงโซล

ไคล์ เมย์นาร์ด / หัวใจ...ไม่มีข้ออ้าง

“ไม่มีข้ออ้าง” เป็นปรัชญาชีวิตที่ชายชาวอเมริกันคนนี้อยึดถือแม่เกิดมาแขนขาขาด เขามีความ สูง 4 ฟุตเมื่อยืนเต็มตัว เขารักการเล่นกีฬามาก เริ่มแข่งขันมวยปล้ำครั้งแรกตอนเรียนมัธยม และมี ผลงานดีชิ้นเรื่อย ๆ จนได้ร่วมในการแข่งขันมวยปล้ำชิงแชมป์รัฐจอร์เจีย นอกจากนี้ยังได้รับรางวัล นักกีฬาพิการยอดเยี่ยม ประจำปี 2004 จาก ESPY Award (Excellence in Sports Performance Yearly Award) หลังจากนั้นได้รับเชิญไปสัมภาษณ์ในรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์จำนวนมาก

รวมถึงรายการทอล์กโชว์ระดับโลก ไม่ว่าจะเป็นรายการของโอปราห์ วินฟรีย์ หรือแลร์รี คิง ตลอดจนได้ถ่ายแบบให้กับเสื้อผ้าแบรนด์ ไคล์ยังเป็นนักพูดสร้างแรงบันดาลใจให้แก่คนอเมริกันและคนทั่วโลกโดยเฉพาะทหารที่พิการจากการรบ

นิก วุยซิซ / ชีวิตไร้ขีดจำกัด, หยุตไม่อยู่

ชาวออสเตรเลีย เกิดเมื่อค.ศ. 1982 ในครอบครัวที่เคร่งศาสนา เขาเกิดมาโดยไร้แขนขา มีเท้าขวาลี้กจิ๋วและเท้าซ้ายขนาดเล็กที่มีนิ้วอยู่ 2 นิ้ว นิกเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปจนกระทั่งจบการศึกษา ระดับปริญญาตรี ด้านวางแผนการเงินและการบัญชีจากมหาวิทยาลัยกรีฟฟิท และมุ่งมั่นทำตามความฝันคือเป็นนักพูดสร้างแรงบันดาลใจ ปัจจุบันเดินทางไปพูดมาแล้วเกือบ 50 ประเทศทั่วโลก นอกจากนี้ยังเป็นประธานอำนวยการองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร Life Without Limbs เพื่อแบ่งปันความรักและความหวังซึ่งเขาเคยได้รับจากพระเจ้าไปยังผู้คนที่กำลังเจ็บปวดและทุกข์ทรมานทั่วโลก รวมทั้งตั้งบริษัท Attitude Is Altitude จำหน่ายวีดีโอการพูดสร้างแรงบันดาลใจของตนเองด้วยผลงานด้านอื่น ๆ คือแสดงหนังสือเรื่อง The Butterfly Circus ได้รับรางวัลนักแสดงนำชายดีเด่นจากเทศกาลภาพยนตร์ The Method Fest Independent Film Festival 2010

เฮเลน เคลเลอร์ / แม่มืดมืด เจียบงัน มีอาจขวางกั้น

เฮเลน เคลเลอร์ (1880-1968) ชาวอเมริกันล้มป่วยด้วยโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบจนเกือบเสียชีวิตขณะอายุเพียง 19 เดือน หลังรอดชีวิตมาได้ต้องสูญเสียทั้งการมองเห็นและได้ยิน เมื่ออายุประมาณ 7 ขวบ ได้พบกับครูซัลลิแวน ซึ่งเป็นทั้งครูและเพื่อนที่ดี ก่อเกิดมิตรภาพแน่นแฟ้นยาวนานถึง 49 ปี ด้านการศึกษา เฮเลนสอบเข้าเรียนได้ที่วิทยาลัย Radcliffe ซึ่งเป็นวิทยาลัยสตรีในเครือของมหาวิทยาลัย Harvard สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาศิลปศาสตร์ โดยตลอดระยะเวลาที่เรียนมีครูซัลลิแวนคอยช่วยเหลือและอยู่เคียงข้างเสมอ หลังจากเรียนจบเฮเลนเป็นนักเคลื่อนไหวทางสังคม รณรงค์เพื่อสิทธิของคนตาบอดตลอดจนสิทธิสตรีและผู้ไร้แรงงาน เธอและครูเดินทางไปทั่วโลกเพื่อสนับสนุนกิจการขององค์กรเพื่อคนตาบอดในประเทศต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้ก่อตั้งและมีส่วนร่วมก่อตั้งมูลนิธิเพื่อคนตาบอดอีกหลายแห่ง รางวัลเชิดชูเกียรติที่ได้รับมีเป็นจำนวนมาก ที่สำคัญคือเหรียญรางวัล Presidential Medal of Freedom ซึ่งเป็นเกียรติสูงสุดสำหรับพลเรือนจากประธานาธิบดีสหรัฐฯ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกัญต์ฤทัย สีสายเพชร เกิดวันที่ 19 กันยายน 2526 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี อักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) จากสาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพ.ศ. 2549 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญา มหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการสื่อสารผ่านสื่อและวาณิชเทศ ภาควิชาวาณิชเทศและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในพ.ศ. 2555 ประสบการณ์ทำงานเป็น บรรณาธิการหนังสือเรียน ผู้ประกาศข่าวต้นชั่วโมง เขียนบทและจัดรายการวิทยุ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY